

**Consiliul
Uniunii Europene**

**Bruxelles, 27 martie 2017
(OR. fr)**

**14930/3/15
REV 3**

NOTĂ

Subiect: Versiune consolidată a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene

AVIZ CITITORULUI

Prezenta publicație include versiunile consolidate ale Tratatului privind Uniunea Europeană (TUE) și Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), precum și a protocoalelor și a anexelor la acestea, astfel cum au fost modificate prin Tratatul de la Lisabona semnat la 13 decembrie 2007 la Lisabona și care a intrat în vigoare la 1 decembrie 2009. Aceasta conține de asemenea declarațiile anexate la Actul final al Conferinței interguvernamentale care a adoptat Tratatul de la Lisabona.

De asemenea, prezenta publicație include modificarea operată prin protocolul de modificare a Protocolului privind dispozițiile tranzitorii anexat la Tratatul privind Uniunea Europeană, la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și la Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice, modificarea operată prin Regulamentul (UE, Euratom) nr. 741/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 august 2012 de modificare a Protocolului privind Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și a anexei I la acesta, precum și modificările operate prin Deciziile 2010/718/UE și 2012/419/UE ale Consiliului European din 29 octombrie 2010 și, respectiv, 11 iulie 2012 de modificare a statutului Insulei Saint-Barthélemy și al Mayotte în raport cu Uniunea Europeană. De asemenea, prezenta publicație include modificarea articolului 136 din TFUE, prin adăugarea unui alineat (3), operată prin Decizia 2011/199/UE a Consiliului European din 25 martie 2011 de modificare a articolului 136 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene cu privire la un mecanism de stabilitate pentru statele membre a căror monedă este euro, ca urmare a îndeplinirii de către statele membre a procedurilor de ratificare. Prezenta publicație include, printre altele, modificările operate prin Actul de aderare a Republicii Croația precum și Protocolul privind preocupările poporului irlandez referitoare la Tratatul de la Lisabona care a fost ratificat de către toate statele membre. Prezenta publicație include, de asemenea, modificările aduse prin Regulamentul (UE, Euratom) 2015/2422 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2015 de modificare a Protocolului privind Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Prezenta publicație include, de asemenea, rectificările aprobate până în martie 2016.

Prezenta publicație include, de asemenea, Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene proclamată de către Parlamentul European, Consiliu și Comisie la Strasbourg la 12 decembrie 2007 (JO C 303, 14.12.2007, p. 1). Prezentul text reia și adaptează Carta proclamată la 7 decembrie 2000 și o înlocuiește începând cu 1 decembrie 2009, data intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona. În temeiul articolului 6 alineatul (1) primul paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană, Carta proclamată în 2007 are valoare juridică egală cu cea a tratatelor.

Prezenta publicație constituie un instrument de lucru și nu angajează răspunderea instituțiilor Uniunii Europene.

VERSIUNE CONSOLIDATĂ

A TRATATULUI PRIVIND UNIUNEA EUROPEANĂ

ȘI

A TRATATULUI PRIVIND FUNCȚIONAREA

UNIUNII EUROPENE

CARTA DREPTURILOR FUNDAMENTALE

A UNIUNII EUROPENE

Cuprins

TRATATUL PRIVIND UNIUNEA EUROPEANĂ (VERSIUNE CONSOLIDATĂ)	18
PREAMBUL	19
TITLUL I DISPOZIȚII COMUNE	21
TITLUL II DISPOZIȚII PRIVIND PRINCIPIILE DEMOCRATICE	26
TITLUL III DISPOZIȚII PRIVIND INSTITUȚIILE	29
TITLUL IV DISPOZIȚII PRIVIND FORMELE DE COOPERARE CONSOLIDATĂ	37
TITLUL V DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND ACȚIUNEA EXTERNĂ A UNIUNII ȘI DISPOZIȚII SPECIALE PRIVIND POLITICA EXTERNĂ ȘI DE SECURITATE COMUNĂ	38
Capitolul 1 Dispoziții generale privind acțiunea externă a Uniunii	38
Capitolul 2 Dispoziții speciale privind politica externă și de securitate comună	41
Secțiunea 1 Dispoziții comune	41
Secțiunea 2 Dispoziții privind politica de securitate și apărare comună	52
TITLUL VI DISPOZIȚII FINALE	57

TRATATUL PRIVIND FUNCȚIONAREA UNIUNII EUROPENE (VERSIUNE CONSOLIDATĂ)	62
PREAMBUL	63
PARTEA ÎNTÂI PRINCIPIILE	65
TITLUL I CATEGORII ȘI DOMENII DE COMPETENȚE ALE UNIUNII	65
TITLUL II DISPOZIȚII DE APLICARE GENERALĂ	69
PARTEA A DOUA NEDISCRIMINAREA ȘI CETĂȚENIA UNIUNII	73
PARTEA A TREIA POLITICILE ȘI ACȚIUNILE INTERNE ALE UNIUNII	77
TITLUL I PIAȚA INTERNĂ	77
TITLUL II LIBERA CIRCULAȚIE A MĂRFURILOR	78
Capitolul 1 Uniunea vamală	78
Capitolul 2 Cooperarea vamală	79
Capitolul 3 Interzicerea restricțiilor cantitative între statele membre	80
TITLUL III AGRICULTURA ȘI PESCUITUL	81
TITLUL IV LIBERA CIRCULAȚIE A PERSOANELOR, A SERVICIILOR ȘI A CAPITALURILOR	86
Capitolul 1 Lucrătorii	86
Capitolul 2 Dreptul de stabilire	88
Capitolul 3 Serviciile	92
Capitolul 4 Capitalurile și plățile	94

TITLUL V	SPAȚIUL DE LIBERTATE, SECURITATE ȘI JUSTIȚIE.....	96
Capitolul 1	Dispoziții generale.....	96
Capitolul 2	Politici privind controlul la frontiere, dreptul de azil și imigrarea	100
Capitolul 3	Cooperarea judiciară în materie civilă.....	103
Capitolul 4	Cooperarea judiciară în materie penală	105
Capitolul 5	Cooperarea polițienească.....	110
TITLUL VI	TRANSPORTURILE.....	112
TITLUL VII	NORME COMUNE PRIVIND CONCURENȚA, IMPOZITAREA ȘI ARMONIZAREA LEGISLATIVĂ	117
Capitolul 1	Regulile de concurență	117
Secțiunea 1	Reguli aplicabile întreprinderilor	117
Secțiunea 2	Ajutoarele de stat	121
Capitolul 2	Dispoziții fiscale	124
Capitolul 3	Apropierea legislațiilor	125
TITLUL VIII	POLITICA ECONOMICĂ ȘI MONETARĂ	128
Capitolul 1	Politica economică.....	129
Capitolul 2	Politica monetară	135
Capitolul 3	Dispoziții instituționale	139
Capitolul 4	Dispoziții privind statele membre a căror monedă este euro	140
Capitolul 5	Dispoziții tranzitorii.....	142
TITLUL IX	OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ	147
TITLUL X	POLITICA SOCIALĂ	150

TITLUL XI	FONDUL SOCIAL EUROPEAN.....	157
TITLUL XII	EDUCAȚIA, FORMAREA PROFESIONALĂ, TINERETUL ȘI SPORTUL.....	158
TITLUL XIII	CULTURA.....	160
TITLUL XIV	SĂNĂTATEA PUBLICĂ.....	161
TITLUL XV	PROTECȚIA CONSUMATORILOR	163
TITLUL XVI	REȚELE TRANSEUROPENE.....	164
TITLUL XVII	INDUSTRIA	166
TITLUL XVIII	COEZIUNEA ECONOMICĂ, SOCIALĂ ȘI TERITORIALĂ	167
TITLUL XIX	CERCETAREA ȘI DEZVOLTAREA TEHNOLOGICĂ ȘI SPAȚIUL.....	169
TITLUL XX	MEDIUL	174
TITLUL XXI	ENERGIA	177
TITLUL XXII	TURISMUL	178
TITLUL XXIII	PROTECȚIA CIVILĂ	178
TITLUL XXIV	COOPERAREA ADMINISTRATIVĂ.....	179
PARTEA A PATRA	ASOCIEREA ȚĂRILOR ȘI TERITORIILOR DE PESTE MĂRI.....	180
PARTEA A CINCEA	ACȚIUNEA EXTERNĂ A UNIUNII	183
TITLUL I	DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND ACȚIUNEA EXTERNĂ A UNIUNII	183
TITLUL II	POLITICA COMERCIALĂ COMUNĂ	183

TITLUL III	COOPERAREA CU ȚĂRILE TERȚE ȘI AJUTORUL UMANITAR	185
Capitolul 1	Cooperarea pentru dezvoltare	185
Capitolul 2	Cooperarea economică, financiară și tehnică cu țările terțe	187
Capitolul 3	Ajutorul umanitar	188
TITLUL IV	MĂSURILE RESTRICTIVE	189
TITLUL V	ACORDURILE INTERNAȚIONALE	190
TITLUL VI	RELAȚIILE UNIUNII CU ORGANIZAȚIILE INTERNAȚIONALE ȘI CU ȚĂRILE TERȚE ȘI DELEGAȚII ALE UNIUNII	193
TITLUL VII	CLAUZA DE SOLIDARITATE	194
PARTEA A ȘASEA	DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE ȘI FINANCIARE	196
TITLUL I	DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE	196
Capitolul 1	Instituțiile	196
Secțiunea 1	Parlamentul European	196
Secțiunea 2	Consiliul European	201
Secțiunea 3	Consiliul	202
Secțiunea 4	Comisia	204
Secțiunea 5	Curtea de justiție a Uniunii Europene	207
Secțiunea 6	Banca Centrală Europeană	219
Secțiunea 7	Curtea de conturi	221

Capitolul 2	Actele juridice ale Uniunii, procedurile de adoptare și alte dispoziții.....	225
Secțiunea 1	Actele juridice ale Uniunii	225
Secțiunea 2	Proceduri de adoptare a actelor și alte dispoziții.....	228
Capitolul 3	Organele consultative ale Uniunii	233
Secțiunea 1	Comitetul Economic și Social.....	233
Secțiunea 2	Comitetul Regiunilor.....	235
Capitolul 4	Banca Europeană de Investiții	236
TITLUL II	DISPOZIȚII FINANCIARE	238
Capitolul 1	Resursele proprii ale Uniunii.....	239
Capitolul 2	Cadrul financiar multianual.....	239
Capitolul 3	Bugetul anual al Uniunii.....	240
Capitolul 4	Execuția bugetului și descărcarea.....	244
Capitolul 5	Dispoziții comune.....	245
Capitolul 6	Combaterea fraudei	247
TITLUL III	FORMELE DE COOPERARE CONSOLIDATĂ.....	248
PARTEA A ȘAPTEA	DISPOZIȚII GENERALE ȘI FINALE	252

PROTOCOALE	262
PROTOCOLUL (NR. 1) PRIVIND ROLUL PARLAMENTELOR NAȚIONALE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ	263
PROTOCOLUL (NR. 2) PRIVIND APLICAREA PRINCIPIILOR SUBSIDIARITĂȚII ȘI PROPORȚIONALITĂȚII	267
PROTOCOLUL (NR. 3) PRIVIND STATUTUL CURȚII DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE	271
PROTOCOLUL (NR. 4) PRIVIND STATUTUL SISTEMULUI EUROPEAN AL BĂNCILOR CENTRALE ȘI AL BĂNCII CENTRALE EUROPENE	300
PROTOCOLUL (NR. 5) PRIVIND STATUTUL BĂNCII EUROPENE DE INVESTIȚII	327
PROTOCOLUL (NR. 6) PRIVIND STABILIREA SEDIILOR UNOR INSTITUȚII ȘI ALE ANUMITOR ORGANE, OFICII, AGENȚII ȘI SERVICII ALE UNIUNII EUROPENE	345
PROTOCOLUL (NR. 7) PRIVIND PRIVILEGIILE ȘI IMUNITĂȚILE UNIUNII EUROPENE	347
PROTOCOLUL (NR. 8) CU PRIVIRE LA ARTICOLUL 6 ALINEATUL (2) DIN TRATATUL PRIVIND UNIUNEA EUROPEANĂ REFERITOR LA ADERAREA UNIUNII LA CONVENȚIA EUROPEANĂ PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI A LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE.....	356
PROTOCOLUL (NR. 9) PRIVIND DECIZIA CONSILIULUI REFERITOARE LA PUNEREA ÎN APLICARE A ARTICOLULUI 16 ALINEATUL (4) DIN TRATATUL PRIVIND UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI A ARTICOLULUI 238 ALINEATUL (2) DIN TRATATUL PRIVIND FUNCȚIONAREA UNIUNII EUROPENE ÎNTRE 1 NOIEMBRIE 2014 ȘI 31 MARTIE 2017, PE DE O PARTE, ȘI ÎNCEPÂND CU 1 APRILIE 2017, PE DE ALTĂ PARTE.....	357

PROTOCOLUL (NR. 10)	PRIVIND COOPERAREA STRUCTURATĂ PERMANENTĂ STABILITĂ PRIN ARTICOLUL 42 DIN TRATATUL PRIVIND UNIUNEA EUROPEANĂ	358
PROTOCOLUL (NR. 11)	PRIVIND ARTICOLUL 42 DIN TRATATUL PRIVIND UNIUNEA EUROPEANĂ	361
PROTOCOLUL (NR. 12)	PRIVIND PROCEDURA APLICABILĂ DEFICITELOR EXCESIVE.....	362
PROTOCOLUL (NR. 13)	PRIVIND CRITERIILE DE CONVERGENȚĂ.....	364
PROTOCOLUL (NR. 14)	PRIVIND EUROGRUPUL.....	366
PROTOCOLUL (NR. 15)	PRIVIND UNELE DISPOZIȚII REFERITOARE LA REGATUL UNIT AL MARII BRITANII ȘI IRLANDEI DE NORD.....	367
PROTOCOLUL (NR. 16)	PRIVIND ANUMITE DISPOZIȚII PRIVIND DANEMARCA	370
PROTOCOLUL (NR. 17)	PRIVIND DANEMARCA.....	371
PROTOCOLUL (NR. 18)	PRIVIND FRANȚA	372
PROTOCOLUL (NR. 19)	PRIVIND ACQUIS-UL SCHENGEN INTEGRAT ÎN CADRUL UNIUNII EUROPENE	373
PROTOCOLUL (NR. 20)	PRIVIND APLICAREA ANUMITOR ASPECTE ALE ARTICOLULUI 26 DIN TRATATUL PRIVIND FUNCȚIONAREA UNIUNII EUROPENE ÎN REGATUL UNIT ȘI ÎN IRLANDA	377
PROTOCOLUL (NR. 21)	PRIVIND POZIȚIA REGATULUI UNIT ȘI A IRLANDEI CU PRIVIRE LA SPAȚIUL DE LIBERTATE, SECURITATE ȘI JUSTIȚIE	379
PROTOCOLUL (NR. 22)	PRIVIND POZIȚIA DANEMARCEI	384
PROTOCOLUL (NR. 23)	PRIVIND RELAȚIILE EXTERNE ALE STATELOR MEMBRE ÎN CEEA CE PRIVEȘTE TRECEREA FRONTIERELOR EXTERNE	391

PROTOCOLUL (NR. 24)	PRIVIND DREPTUL DE AZIL PENTRU RESORTISANȚII STATELOR MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE	392
PROTOCOLUL (NR. 25)	PRIVIND EXERCITAREA COMPETENȚELOR PARTAJATE ...	394
PROTOCOLUL (NR. 26)	PRIVIND SERVICIILE DE INTERES GENERAL.....	395
PROTOCOLUL (NR. 27)	PRIVIND PIAȚA INTERNĂ ȘI CONCURENȚA.....	396
PROTOCOLUL (NR. 28)	PRIVIND COEZIUNEA ECONOMICĂ, SOCIALĂ ȘI TERITORIALĂ.....	397
PROTOCOLUL (NR. 29)	PRIVIND SISTEMUL DE RADIODIFUZIUNE PUBLICĂ ÎN STATELE MEMBRE	399
PROTOCOLUL (NR. 30)	PRIVIND APLICAREA CARTEI DREPTURILOR FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE ÎN POLONIA ȘI ÎN REGATUL UNIT	400
PROTOCOLUL (NR. 31)	PRIVIND IMPORTURILE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ DE PRODUSE PETROLIERE RAFINATE ÎN ANTILELE OLANDEZE	402
PROTOCOLUL (NR. 32)	PRIVIND DOBÂNDIREA DE BUNURI IMOBILE ÎN DANEMARCA.....	406
PROTOCOLUL (NR. 33)	PRIVIND ARTICOLUL 157 DIN TRATATUL PRIVIND FUNȚIONAREA UNIUNII EUROPENE	407
PROTOCOLUL (NR. 34)	PRIVIND REGIMUL SPECIAL CARE SE APLICĂ GROENLANDEI.....	408
PROTOCOLUL (NR. 35)	PRIVIND ARTICOLUL 40.3.3 DIN CONSTITUȚIA IRLANDEI .	409
PROTOCOLUL (NR. 36)	PRIVIND DISPOZIȚIILE TRANZITORII.....	410
PROTOCOLUL (NR. 37)	REFERITOR LA CONSECINȚELE FINANCIARE ALE EXPIRĂRII TRATATULUI CECO ȘI LA FONDUL DE CERCETARE PENTRU CĂRBUNE ȘI OȚEL	421
PROTOCOLUL (NR. 38)	PRIVIND PREOCUPĂRILE POPORULUI IRLANDEZ REFERITOARE LA TRATATUL DE LA LISABONA	423

ANEXE LA TRATATUL PRIVIND FUNCȚIONAREA UNIUNII EUROPENE.....	428
ANEXA I LISTA PREVĂZUTĂ LA ARTICOLUL 38 DIN TRATATUL PRIVIND FUNCȚIONAREA UNIUNII EUROPENE	429
ANEXA II ȚĂRI ȘI TERITORII DE PESTE MĂRI CĂRORA LI SE APLICĂ DISPOZIȚIILE PĂRȚII A PATRA DIN TRATATUL PRIVIND FUNCȚIONAREA UNIUNII EUROPENE	433
 DECLARAȚII	
ANEXATE LA ACTUL FINAL AL CONFERINȚEI INTERGUVERNAMENTALE CARE A ADOPTAT TRATATUL DE LA LISABONA <i>SEMNAȚ LA 13 DECEMBRIE 2007</i>	
A. DECLARAȚIILE CU PRIVIRE LA DISPOZIȚIILE TRATATELOR	435
1. Declarația cu privire la Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene	435
2. Declarația cu privire la articolul 6 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană	435
3. Declarația cu privire la articolul 8 din Tratatul privind Uniunea Europeană	435
4. Declarația cu privire la componența Parlamentului European	435
5. Declarația cu privire la acordul politic al Consiliului European referitor la proiectul de decizie privind componența Parlamentului European	436
6. Declarația cu privire la articolul 15 alineatele (5) și (6), la articolul 17 alineatele (6) și (7) și la articolul 18 din Tratatul privind Uniunea Europeană	436
7. Declarația cu privire la articolul 16 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană și la articolul 238 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	436

8.	Declarația cu privire la măsurile practice de adoptat la data intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona în ceea ce privește președinția Consiliului European și cea a Consiliului Afaceri Externe.....	439
9.	Declarația cu privire la articolul 16 alineatul (9) din Tratatul privind Uniunea Europeană referitor la decizia Consiliului European privind exercitarea președinției Consiliului	439
10.	Declarația cu privire la articolul 17 din Tratatul privind Uniunea Europeană.....	441
11.	Declarația cu privire la articolul 17 alineatele (6) și (7) din Tratatul privind Uniunea Europeană.....	441
12.	Declarația cu privire la articolul 18 din Tratatul privind Uniunea Europeană.....	442
13.	Declarația cu privire la politica externă și de securitate comună.....	442
14.	Declarația cu privire la politica externă și de securitate comună.....	443
15.	Declarația cu privire la articolul 27 din Tratatul privind Uniunea Europeană.....	443
16.	Declarația cu privire la articolul 55 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană.....	443
17.	Declarația cu privire la supremație	444
18.	Declarația cu privire la delimitarea competențelor	444
19.	Declarația cu privire la articolul 8 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	445
20.	Declarația cu privire la articolul 16 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	445
21.	Declarația cu privire la protecția datelor cu caracter personal în domeniul cooperării judiciare în materie penală și al cooperării polițienești.....	446
22.	Declarația cu privire la articolele 48 și 79 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	446

23.	Declarația cu privire la articolul 48 al doilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	446
24.	Declarația cu privire la personalitatea juridică a Uniunii Europene	446
25.	Declarația cu privire la articolele 75 și 215 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	447
26.	Declarația cu privire la neparticiparea unui stat membru la o măsură întemeiată pe partea a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	447
27.	Declarația cu privire la articolul 85 alineatul (1) al doilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	447
28.	Declarația cu privire la articolul 98 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	448
29.	Declarația cu privire la articolul 107 alineatul (2) litera (c) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	448
30.	Declarația cu privire la articolul 126 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	448
31.	Declarația cu privire la articolul 156 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	449
32.	Declarația cu privire la articolul 168 alineatul (4) litera (c) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	450
33.	Declarația cu privire la articolul 174 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	450
34.	Declarația cu privire la articolul 179 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	450
35.	Declarația cu privire la articolul 194 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	450

36.	Declarația cu privire la articolul 218 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene privind negocierea și încheierea de către statele membre a unor acorduri internaționale privind spațiul de libertate, securitate și justiție	451
37.	Declarația cu privire la articolul 222 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	451
38.	Declarația cu privire la articolul 252 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene referitor la numărul de avocați generali ai Curții de Justiție	451
39.	Declarația cu privire la articolul 290 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	452
40.	Declarația cu privire la articolul 329 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	452
41.	Declarația cu privire la articolul 352 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	452
42.	Declarația cu privire la articolul 352 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	453
43.	Declarația cu privire la articolul 355 alineatul (6) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	453
B.	DECLARAȚIILE CU PRIVIRE LA PROTOCOALELE ANEXATE TRATATELOR	453
44.	Declarația cu privire la articolul 5 din Protocolul privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene	453
45.	Declarația cu privire la articolul 5 alineatul (2) din Protocolul privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene	454
46.	Declarația cu privire la articolul 5 alineatul (3) din Protocolul privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene	454

47.	Declarația cu privire la articolul 5 alineatele (3), (4) și (5) din Protocolul privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene	454
48.	Declarația cu privire la Protocolul privind poziția Danemarcei.....	454
49.	Declarația cu privire la Italia.....	455
50.	Declarația cu privire la articolul 10 din Protocolul privind dispozițiile tranzitorii.....	456
C.	DECLARAȚIILE STATELOR MEMBRE.....	456
51.	Declarația Regatului Belgiei cu privire la parlamentele naționale.....	456
52.	Declarația Regatului Belgiei, a Republicii Bulgaria, a Republicii Federale Germania, a Republicii Elene, a Regatului Spaniei, a Republicii Italiene, a Republicii Cipru, a Republicii Lituania, a Marelui Ducat al Luxemburgului, a Republicii Ungare, a Republicii Malta, a Republicii Austria, a Republicii Portugheze, a României, a Republicii Slovenia și a Republicii Slovace, referitoare la simbolurile Uniunii Europene	457
53.	Declarația Republicii Cehe cu privire la Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene	457
54.	Declarația Republicii Federale Germania, a Irlandei, a Republicii Ungare, a Republicii Austria și a Regatului Suediei.....	458
55.	Declarația Regatului Spaniei și a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord.....	458
56.	Declarația Irlandei cu privire la articolul 3 din Protocolul privind poziția Regatului Unit și a Irlandei referitor la spațiul de libertate, securitate și justiție.....	458
57.	Declarația Republicii Italiene cu privire la compunerea Parlamentului European	459

58.	Declarația Republicii Letonia, a Republicii Ungare și a Republicii Malta cu privire la ortografierea denumirii monedei unice în tratate.....	459
59.	Declarația Regatului Țărilor de Jos cu privire la articolul 312 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.....	460
60.	Declarația Regatului Țărilor de Jos cu privire la articolul 355 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.....	460
61.	Declarația Republicii Polone cu privire la Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene	460
62.	Declarația Republicii Polone cu privire la Protocolul privind aplicarea Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene în Polonia și în Regatul Unit	460
63.	Declarația Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord cu privire la definiția noțiunii „resortisanți”	461
64.	Declarația Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord cu privire la dreptul de vot la alegerile parlamentare europene	461
65.	Declarația Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord cu privire la articolul 75 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	461
TABELE DE CORESPONDENȚĂ.....		462
(i)	Tratatul privind Uniunea Europeană	462
(ii)	Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	467

CARTA DREPTURILOR FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE	487
PREAMBUL.....	488
TITLUL I DEMNITATEA	490
TITLUL II LIBERTĂȚILE.....	492
TITLUL III EGALITATEA	499
TITLUL IV SOLIDARITATEA.....	502
TITLUL V DREPTURILE CETĂȚENILOR	507
TITLUL VI JUSTIȚIA	511
TITLULVII DISPOZIȚII GENERALE CARE REGLEMENTEAZĂ INTERPRETAREA ȘI APLICAREA CARTEI	513

**TRATATUL PRIVIND UNIUNEA EUROPEANĂ
(VERSIUNE CONSOLIDATĂ)**

PREAMBUL

MAIESTATEA SA REGELE BELGIENILOR, MAIESTATEA SA REGINA DANEMARCEI, PREȘEDINTELE REPUBLICII FEDERALE GERMANIA, PREȘEDINTELE REPUBLICII ELENE, MAIESTATEA SA REGELE SPANIEI, PREȘEDINTELE REPUBLICII FRANCEZE, PREȘEDINTELE IRLANDEI, PREȘEDINTELE REPUBLICII ITALIENE, ALTEȚA SA REGALĂ MARELE DUCE DE LUXEMBURG, MAIESTATEA SA REGINA ȚĂRILOR DE JOS, PREȘEDINTELE REPUBLICII PORTUGHEZE, MAIESTATEA SA REGINA REGATULUI UNIT AL MARII BRITANII ȘI IRLANDEI DE NORD¹,

DECIȘI să parcurgă o nouă etapă în procesul de integrare europeană inițiat prin constituirea Comunităților Europene,

INSPIRÂNDU-SE din moștenirea culturală, religioasă și umanistă a Europei, din care s-au dezvoltat valorile universale care constituie drepturile inviolabile și inalienabile ale persoanei, precum și libertatea, democrația, egalitatea și statul de drept,

REAMINTIND importanța istorică a sfârșitului divizării continentului european și necesitatea stabilirii unor baze solide pentru arhitectura Europei viitoare,

CONFIRMÂND atașamentul lor față de principiile libertății, democrației și respectării drepturilor omului și libertăților fundamentale, precum și ale statului de drept,

CONFIRMÂND atașamentul lor față de drepturile sociale fundamentale definite în Carta socială europeană, semnată la Torino, la 18 octombrie 1961, și în Carta comunitară a drepturilor sociale fundamentale ale lucrătorilor din 1989,

HOTĂRĂȚI să întărească solidaritatea dintre popoarele lor, respectând totodată istoria, cultura și tradițiile acestora,

¹ Republica Bulgaria, Republica Cehă, Republica Estonia, Republica Croația, Republica Cipru, Republica Letonia, Republica Lituania, Ungaria, Republica Malta, Republica Austria, Republica Polonă, România, Republica Slovenia, Republica Slovacă, Republica Finlanda și Regatul Suediei au devenit ulterior membre ale Uniunii Europene.

HOTĂRĂȚI să consolideze caracterul democratic și eficacitatea funcționării instituțiilor, pentru a le permite acestora să-și îndeplinească mai bine, într-un cadru instituțional unic, misiunile care le sunt încredințate,

HOTĂRĂȚI să-și consolideze economiile naționale, să asigure convergența acestora, precum și să stabilească o uniune economică și monetară care presupune, conform dispozițiilor prezentului tratat și ale Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene, o monedă unică și stabilă,

DECISI să promoveze progresul economic și social al popoarelor lor, ținând seama de principiul dezvoltării durabile și în cadrul realizării pieței interne, al consolidării coeziunii și protecției mediului, precum și să pună în aplicare politici care asigură progrese concomitente în domeniul integrării economice și în celelalte domenii,

HOTĂRĂȚI să instituie o cetățenie comună pentru resortisanții țărilor lor,

HOTĂRĂȚI să pună în aplicare o politică externă și de securitate comună, inclusiv definirea treptată a unei politici de apărare comune, care ar putea conduce la o apărare comună, în conformitate cu dispozițiile articolului 42, consolidând astfel identitatea Europei și independența acesteia în vederea promovării păcii, securității și progresului în Europa și în întreaga lume,

HOTĂRĂȚI să faciliteze libera circulație a persoanelor, asigurând totodată siguranța și securitatea popoarelor lor, prin instaurarea unui spațiu de libertate, securitate și justiție în conformitate cu dispozițiile prezentului tratat și ale Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene,

HOTĂRĂȚI să continue procesul de creare a unei uniuni din ce în ce mai strânse între popoarele Europei, în care deciziile să fie luate cât mai aproape posibil de cetățeni, în conformitate cu principiul subsidiarității,

ÎN PERSPECTIVA etapelor următoare care vor trebui parcurse pentru ca integrarea europeană să progreseze,

AU DECIS să instituie o Uniune Europeană și, în acest sens, au desemnat drept plenipotențieri:

(lista plenipotențiarilor nu este reprodusă)

CARE, după ce au făcut schimb de depline puteri, găsite în bună și cuvenită formă, convin cu privire la următoarele dispoziții:

TITLUL I

DISPOZIȚII COMUNE

Articolul 1 (ex-articolul 1 TUE)¹

Prin prezentul tratat, ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE instituie între ele o UNIUNE EUROPEANĂ, denumită în continuare „Uniune”, căreia statele membre îi atribuie competențe pentru realizarea obiectivelor lor comune.

Prezentul tratat marchează o nouă etapă în procesul de creare a unei uniuni tot mai profunde între popoarele Europei, în cadrul căreia deciziile se iau cu respectarea deplină a principiului transparenței și cât mai aproape cu putință de cetățeni.

Uniunea se întemeiază pe prezentul tratat și pe Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumite în continuare „tratatele”). Aceste două tratate au aceeași valoare juridică. Uniunea se substituie Comunității Europene și îi succede acesteia.

Articolul 2

Uniunea se întemeiază pe valorile respectării demnității umane, libertății, democrației, egalității, statului de drept, precum și pe respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților. Aceste valori sunt comune statelor membre într-o societate caracterizată prin pluralism, nediscriminare, toleranță, justiție, solidaritate și egalitate între femei și bărbați.

¹ Această trimitere are caracter indicativ. Pentru informații detaliate, a se vedea tabelele de corespondență între vechea și noua numerotare a tratatelor.

Articolul 3
(ex-articolul 2 TUE)

- (1) Uniunea urmărește să promoveze pacea, valorile sale și bunăstarea popoarelor sale.
- (2) Uniunea oferă cetățenilor săi un spațiu de libertate, securitate și justiție, fără frontiere interne, în interiorul căruia este asigurată libera circulație a persoanelor, în corelare cu măsuri adecvate privind controlul la frontierele externe, dreptul de azil, imigrarea, precum și prevenirea criminalității și combaterea acestui fenomen.
- (3) Uniunea instituie o piață internă. Aceasta acționează pentru dezvoltarea durabilă a Europei, întemeiată pe o creștere economică echilibrată și pe stabilitatea prețurilor, pe o economie socială de piață cu grad ridicat de competitivitate, care tinde spre ocuparea deplină a forței de muncă și spre progres social, precum și pe un nivel înalt de protecție și de îmbunătățire a calității mediului. Aceasta promovează progresul științific și tehnic.
- Uniunea combate excluziunea socială și discriminările și promovează justiția și protecția sociale, egalitatea între femei și bărbați, solidaritatea între generații și protecția drepturilor copilului.
- Aceasta promovează coeziunea economică, socială și teritorială, precum și solidaritatea între statele membre.
- Uniunea respectă bogăția diversității sale culturale și lingvistice și veghează la protejarea și dezvoltarea patrimoniului cultural european.
- (4) Uniunea instituie o uniune economică și monetară a cărei monedă este euro.
- (5) În relațiile sale cu restul comunității internaționale, Uniunea își afirmă și promovează valorile și interesele și contribuie la protecția cetățenilor săi. Aceasta contribuie la pacea, securitatea, dezvoltarea durabilă a planetei, solidaritatea și respectul reciproc între popoare, comerțul liber și echitabil, eliminarea sărăciei și protecția drepturilor omului și, în special, a drepturilor copilului, precum și la respectarea strictă și dezvoltarea dreptului internațional, inclusiv respectarea principiilor Cartei Organizației Națiunilor Unite.

(6) Uniunea își urmărește obiectivele prin mijloace corespunzătoare, în funcție de competențele care îi sunt atribuite prin tratate.

Articolul 4

(1) În conformitate cu articolul 5, orice competență care nu este atribuită Uniunii prin tratate aparține statelor membre.

(2) Uniunea respectă egalitatea statelor membre în raport cu tratatele, precum și identitatea lor națională, inerentă structurilor lor fundamentale politice și constituționale, inclusiv în ceea ce privește autonomia locală și regională. Aceasta respectă funcțiile esențiale ale statului și, în special, pe cele care au ca obiect asigurarea integrității sale teritoriale, menținerea ordinii publice și apărarea securității naționale. În special, securitatea națională rămâne responsabilitatea exclusivă a fiecărui stat membru.

(3) În temeiul principiului cooperării loiale, Uniunea și statele membre se respectă și se ajută reciproc în îndeplinirea misiunilor care decurg din tratate.

Statele membre adoptă orice măsură generală sau specială pentru asigurarea îndeplinirii obligațiilor care decurg din tratate sau care rezultă din actele instituțiilor Uniunii.

Statele membre facilitează îndeplinirea de către Uniune a misiunii sale și se abțin de la orice măsură care ar putea pune în pericol realizarea obiectivelor Uniunii.

Articolul 5 (ex-articolul 5 TCE)

(1) Delimitarea competențelor Uniunii este guvernată de principiul atribuirii. Exercițarea acestor competențe este reglementată de principiile subsidiarității și proporționalității.

(2) În temeiul principiului atribuirii, Uniunea acționează numai în limitele competențelor care i-au fost atribuite de statele membre prin tratate pentru realizarea obiectivelor stabilite prin aceste tratate. Orice competență care nu este atribuită Uniunii prin tratate aparține statelor membre.

(3) În temeiul principiului subsidiarității, în domeniile care nu sunt de competența sa exclusivă, Uniunea intervine numai dacă și în măsura în care obiectivele acțiunii preconizate nu pot fi realizate în mod satisfăcător de statele membre nici la nivel central, nici la nivel regional și local, dar datorită dimensiunilor și efectelor acțiunii preconizate, pot fi realizate mai bine la nivelul Uniunii.

Instituțiile Uniunii aplică principiul subsidiarității în conformitate cu Protocolul privind aplicarea principiilor subsidiarității și proporționalității. Parlamentele naționale asigură respectarea principiului subsidiarității, în conformitate cu procedura prevăzută în respectivul protocol.

(4) În temeiul principiului proporționalității, acțiunea Uniunii, în conținut și formă, nu depășește ceea ce este necesar pentru realizarea obiectivelor tratatelor.

Instituțiile Uniunii aplică principiul proporționalității în conformitate cu Protocolul privind aplicarea principiilor subsidiarității și proporționalității.

Articolul 6 (ex-articolul 6 TUE)

(1) Uniunea recunoaște drepturile, libertățile și principiile prevăzute în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene din 7 decembrie 2000, astfel cum a fost adaptată la 12 decembrie 2007, la Strasbourg, care are aceeași valoare juridică cu cea a tratatelor.

Dispozițiile cuprinse în Cartă nu extind în niciun fel competențele Uniunii astfel cum sunt definite în tratate.

Drepturile, libertățile și principiile prevăzute în Cartă se interpretează în conformitate cu dispozițiile generale din titlul VII al Cartei privind interpretarea și punerea sa în aplicare și cu luarea în considerare în mod corespunzător a explicațiilor menționate în Cartă, care prevăd izvoarele acestor dispoziții.

(2) Uniunea aderă la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Competențele Uniunii, astfel cum sunt definite în tratate, nu sunt modificate de această aderare.

(3) Drepturile fundamentale, astfel cum sunt garantate prin Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și astfel cum rezultă din tradițiile constituționale comune statelor membre, constituie principii generale ale dreptului Uniunii.

Articolul 7
(ex-articolul 7 TUE)

(1) La propunerea motivată a unei treimi din statele membre, a Parlamentului European sau a Comisiei Europene și cu aprobarea Parlamentului European, Consiliul, hotărând cu o majoritate de patru cincimi din membrii săi, poate să constate existența unui risc clar de încălcare gravă a valorilor prevăzute la articolul 2, de către un stat membru. Înainte de a proceda la această constatare, Consiliul audiază statul membru în cauză și îi poate adresa recomandări, hotărând după aceeași procedură.

Consiliul verifică cu regularitate dacă motivele care au condus la această constatare rămân valabile.

(2) Consiliul European, hotărând în unanimitate la propunerea unei treimi din statele membre sau a Comisiei Europene și cu aprobarea Parlamentului European, poate să constate existența unei încălcări grave și persistente a valorilor prevăzute la articolul 2, de către un stat membru, după ce a invitat acel stat membru să-și prezinte observațiile.

(3) În cazul în care a fost făcută constatarea menționată la alineatul (2), Consiliul, hotărând cu majoritate calificată, poate decide să suspende anumite drepturi care îi revin statului membru în cauză în urma aplicării tratatelor, inclusiv dreptul de vot în Consiliu al reprezentantului guvernului acelui stat membru. Procedând în acest fel, Consiliul ține seama de eventualele consecințe ale unei astfel de suspendări asupra drepturilor și obligațiilor persoanelor fizice și juridice.

Obligațiile care îi revin statului membru în cauză în temeiul tratatelor rămân obligatorii în orice situație pentru statul membru respectiv.

(4) Consiliul, hotărând cu majoritate calificată, poate decide ulterior să modifice sau să revoce măsurile luate în temeiul alineatului (3), ca răspuns la modificarea situației care l-a determinat să impună măsurile respective.

(5) Modalitățile de vot care, în înțelesul prezentului articol, se aplică Parlamentului European, Consiliului European și Consiliului sunt prevăzute la articolul 354 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Articolul 8

(1) Uniunea dezvoltă relații privilegiate cu țările învecinate, în vederea stabilirii unui spațiu de prosperitate și de bună vecinătate, întemeiat pe valorile Uniunii și caracterizat prin relații strânse și pașnice, bazate pe cooperare.

(2) În înțelesul alineatului (1), Uniunea poate încheia acorduri speciale cu țările în cauză. Aceste acorduri pot include drepturi și obligații reciproce, precum și posibilitatea de a realiza acțiuni în comun. Punerea lor în aplicare face obiectul unei concertări periodice.

TITLUL II

DISPOZIȚII PRIVIND PRINCIPIILE DEMOCRATICE

Articolul 9

În toate activitățile sale, Uniunea respectă principiul egalității cetățenilor săi, care beneficiază de o atenție egală din partea instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor sale. Este cetățean al Uniunii orice persoană care are cetățenia unui stat membru. Cetățenia Uniunii nu înlocuiește cetățenia națională, ci se adaugă acesteia.

Articolul 10

- (1) Funcționarea Uniunii se întemeiază pe principiul democrației reprezentative.
- (2) Cetățenii sunt reprezentați direct, la nivelul Uniunii, în Parlamentul European.

Statele membre sunt reprezentate în Consiliul European de șefii lor de stat sau de guvern și în Consiliu de guvernele lor, care la rândul lor răspund în mod democratic fie în fața parlamentelor naționale, fie în fața cetățenilor lor.

- (3) Orice cetățean are dreptul de a participa la viața democratică a Uniunii. Deciziile se iau în mod cât mai deschis și la un nivel cât mai apropiat posibil de cetățean.
- (4) Partidele politice la nivel european contribuie la formarea conștiinței politice europene și la exprimarea voinței cetățenilor Uniunii.

Articolul 11

- (1) Instituțiile acordă cetățenilor și asociațiilor reprezentative, prin mijloace corespunzătoare, posibilitatea de a-și face cunoscute opiniile și de a face schimb de opinii în mod public, în toate domeniile de acțiune ale Uniunii.
- (2) Instituțiile Uniunii mențin un dialog deschis, transparent și constant cu asociațiile reprezentative și cu societatea civilă.
- (3) În vederea asigurării coerenței și a transparenței acțiunilor Uniunii, Comisia Europeană procedează la ample consultări ale părților interesate.
- (4) La inițiativa a cel puțin un milion de cetățeni ai Uniunii, resortisanți ai unui număr semnificativ de state membre, Comisia Europeană poate fi invitată să prezinte, în limitele atribuțiilor sale, o propunere corespunzătoare în materii în care acești cetățeni consideră că este necesar un act juridic al Uniunii, în vederea aplicării tratatelor.

Procedurile și condițiile necesare pentru prezentarea unei astfel de inițiative sunt stabilite în conformitate cu articolul 24 primul paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Articolul 12

Parlamentele naționale contribuie în mod activ la buna funcționare a Uniunii:

- (a) prin faptul că sunt informate de către instituțiile Uniunii și prin primirea de notificări privind proiectele de acte legislative ale Uniunii în conformitate cu Protocolul privind rolul parlamentelor naționale în Uniunea Europeană;
- (b) prin respectarea principiului subsidiarității în conformitate cu procedurile prevăzute în Protocolul privind aplicarea principiilor subsidiarității și proporționalității;
- (c) prin participarea, în cadrul spațiului de libertate, securitate și justiție, la mecanismele de evaluare a punerii în aplicare a politicilor Uniunii în acest spațiu, în conformitate cu articolul 70 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, și prin implicarea în controlul politic al Europol și în evaluarea activităților Eurojust, în conformitate cu articolele 88 și 85 din respectivul tratat;
- (d) prin participarea la procedurile de revizuire a tratatelor, în conformitate cu articolul 48 din prezentul tratat;
- (e) prin faptul că sunt informate cu privire la cererile de aderare la Uniune, în conformitate cu articolul 49 din prezentul tratat;
- (f) prin participarea la cooperarea interparlamentară dintre parlamentele naționale și cu Parlamentul European, în conformitate cu Protocolul privind rolul parlamentelor naționale în Uniunea Europeană.

TITLUL III
DISPOZIȚII PRIVIND INSTITUȚIILE

Articolul 13

(1) Uniunea dispune de un cadru instituțional care vizează promovarea valorilor sale, urmărirea obiectivelor sale, susținerea intereselor sale, ale cetățenilor săi și ale statelor membre, precum și asigurarea coerenței, a eficacității și a continuității politicilor și a acțiunilor sale.

Instituțiile Uniunii sunt:

- Parlamentul European;
- Consiliul European;
- Consiliul;
- Comisia Europeană (denumită în continuare „Comisia”);
- Curtea de Justiție a Uniunii Europene;
- Banca Centrală Europeană;
- Curtea de Conturi.

(2) Fiecare instituție acționează în limitele atribuțiilor care îi sunt conferite prin tratate, în conformitate cu procedurile, condițiile și scopurile prevăzute de acestea. Instituțiile cooperează unele cu altele în mod loial.

(3) Dispozițiile referitoare la Banca Centrală Europeană și la Curtea de Conturi, precum și dispozițiile detaliate referitoare la celelalte instituții figurează în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

(4) Parlamentul European, Consiliul și Comisia sunt asistate de un Comitet Economic și Social și de un Comitet al Regiunilor, care exercită funcții consultative.

Articolul 14

(1) Parlamentul European exercită, împreună cu Consiliul, funcțiile legislativă și bugetară. Acesta exercită funcții de control politic și consultative, în conformitate cu condițiile prevăzute în tratate. Parlamentul European alege președintele Comisiei.

(2) Parlamentul European este compus din reprezentanții cetățenilor Uniunii. Numărul acestora nu poate depăși șapte sute cincizeci, plus președintele. Reprezentarea cetățenilor este asigurată în mod proporțional descrescător, cu un prag minim de șase membri pentru fiecare stat membru. Niciunui stat membru nu i se atribuie mai mult de nouăzeci și șase de locuri.

Consiliul European adoptă în unanimitate, la inițiativa Parlamentului European și cu aprobarea acestuia, o decizie de stabilire a componenței Parlamentului European, cu respectarea principiilor menționate la primul paragraf.

(3) Membrii Parlamentului European sunt aleși prin vot universal direct, liber și secret, pentru un mandat de cinci ani.

(4) Parlamentul European își alege președintele și biroul dintre membrii săi.

Articolul 15

(1) Consiliul European oferă Uniunii impulsurile necesare dezvoltării acesteia și îi definește orientările și prioritățile politice generale. Acesta nu exercită funcții legislative.

(2) Consiliul European este compus din șefii de stat sau de guvern ai statelor membre, precum și din președintele său și președintele Comisiei. Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate participă la lucrările Consiliului European.

(3) Consiliul European se întrunește de două ori pe semestru la convocarea președintelui său. Atunci când ordinea de zi o impune, membrii Consiliului European pot decide să fie asistați fiecare de un ministru și, în ceea ce îl privește pe președintele Comisiei, de un membru al Comisiei. Atunci când situația o impune, președintele convoacă o reuniune extraordinară a Consiliului European.

(4) Consiliul European se pronunță prin consens, cu excepția cazului în care tratatele dispun altfel.

(5) Consiliul European își alege președintele cu majoritate calificată, pentru o durată de doi ani și jumătate, cu posibilitatea reînnoirii mandatului o singură dată. În caz de împiedicare sau de culpă gravă, Consiliul European poate pune capăt mandatul președintelui în conformitate cu aceeași procedură.

(6) Președintele Consiliului European:

- (a) prezidează și impulsionează lucrările Consiliului European;
- (b) asigură pregătirea și continuitatea lucrărilor Consiliului European, în cooperare cu președintele Comisiei și pe baza lucrărilor Consiliului Afaceri Generale;
- (c) acționează pentru facilitarea coeziunii și a consensului în cadrul Consiliului European;
- (d) prezintă Parlamentului European un raport după fiecare reuniune a Consiliului European.

Președintele Consiliului European asigură, la nivelul său și în această calitate, reprezentarea externă a Uniunii în probleme referitoare la politica externă și de securitate comună, fără a aduce atingere atribuțiilor Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate.

Președintele Consiliului European nu poate exercita un mandat național.

Articolul 16

- (1) Consiliul exercită, împreună cu Parlamentul European, funcțiile legislativă și bugetară. Acesta exercită funcții de definire a politicilor și de coordonare, în conformitate cu condițiile prevăzute în tratate.
- (2) Consiliul este compus din câte un reprezentant la nivel ministerial al fiecărui stat membru, împuternicit să angajeze guvernul statului membru pe care îl reprezintă și să exercite dreptul de vot.
- (3) Consiliul hotărăște cu majoritate calificată, cu excepția cazului în care tratatele dispun altfel.
- (4) Începând cu 1 noiembrie 2014, majoritatea calificată se definește ca fiind egală cu cel puțin 55 % din membrii Consiliului, cuprinzând cel puțin cincisprezece dintre aceștia și reprezentând state membre care întrunesc cel puțin 65 % din populația Uniunii.

Minoritatea de blocare trebuie să cuprindă cel puțin patru membri ai Consiliului, în caz contrar se consideră a fi întrunită majoritatea calificată.

Celelalte condiții privind votul cu majoritate calificată sunt stabilite la articolul 238 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

- (5) Dispozițiile tranzitorii privind definiția majorității calificate care se aplică până la 31 octombrie 2014, precum și cele care se vor aplica în perioada 1 noiembrie 2014-31 martie 2017 sunt prevăzute în Protocolul privind dispozițiile tranzitorii.
- (6) Consiliul se întrunește în cadrul diferitelor formațiuni, lista acestora fiind adoptată în conformitate cu articolul 236 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Consiliul Afaceri Generale asigură coerența lucrărilor diferitelor formațiuni ale Consiliului. Acesta pregătește reuniunile Consiliului European și urmărește aducerea la îndeplinire a măsurilor adoptate, în colaborare cu președintele Consiliului European și cu Comisia.

Consiliul Afaceri Externe elaborează acțiunea externă a Uniunii, în conformitate cu liniile strategice stabilite de Consiliul European, și asigură coerența acțiunii Uniunii.

(7) Un comitet al reprezentanților permanenți ai guvernelor statelor membre răspunde de pregătirea lucrărilor Consiliului.

(8) Consiliul se întrunește în ședință publică atunci când deliberează și votează un proiect de act legislativ. În acest scop, fiecare sesiune a Consiliului este divizată în două părți, consacrate deliberărilor privind actele legislative ale Uniunii, respectiv activităților fără caracter legislativ.

(9) Președinția formațiunilor Consiliului, cu excepția celei Afaceri Externe, este asigurată de reprezentanții statelor membre în cadrul Consiliului după un sistem de rotație egal, în condițiile stabilite în conformitate cu articolul 236 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Articolul 17

(1) Comisia promovează interesul general al Uniunii și ia inițiativele corespunzătoare în acest scop. Aceasta asigură aplicarea tratatelor, precum și a măsurilor adoptate de instituții în temeiul acestora. Comisia supraveghează aplicarea dreptului Uniunii sub controlul Curții de Justiție a Uniunii Europene. Aceasta execută bugetul și gestionează programele. Comisia exercită funcții de coordonare, de executare și de administrare, în conformitate cu condițiile prevăzute în tratate. Cu excepția politicii externe și de securitate comune și a altor cazuri prevăzute în tratate, aceasta asigură reprezentarea externă a Uniunii. Comisia adoptă inițiativele de programare anuală și multianuală a Uniunii, în vederea încheierii unor acorduri interinstituționale.

(2) Actele legislative ale Uniunii pot fi adoptate numai la propunerea Comisiei, cu excepția cazului în care tratatele prevăd altfel. Celelalte acte se adoptă la propunerea Comisiei, în cazul în care tratatele prevăd acest lucru.

(3) Mandatul Comisiei este de cinci ani.

Membrii Comisiei sunt aleși pe baza competenței lor generale și a angajamentului lor față de ideea europeană, dintre personalitățile care prezintă toate garanțiile de independență.

Comisia își exercită responsabilitățile în deplină independență. Fără a aduce atingere articolului 18 alineatul (2), membrii Comisiei nu solicită și nu acceptă instrucțiuni din partea niciunui guvern, instituție, organ, oficiu sau agenție. Aceștia se abțin de la orice act incompatibil cu funcțiile lor sau cu îndeplinirea sarcinilor lor.

(4) Comisia numită între data intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona și 31 octombrie 2014 este compusă din câte un resortisant al fiecărui stat membru, inclusiv președintele și Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, care este unul dintre vicepreședinții acesteia.

(5) Începând cu 1 noiembrie 2014, Comisia este compusă dintr-un număr de membri, incluzând președintele și Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, corespunzător cu două treimi din numărul statelor membre, atât timp cât Consiliul European nu decide modificarea acestui număr, hotărând în unanimitate.

Membrii Comisiei sunt aleși dintre resortisanții statelor membre în conformitate cu un sistem de rotație strict egal între statele membre care să reflecte diversitatea demografică și geografică a tuturor statelor membre. Acest sistem se stabilește de către Consiliul European, care hotărăște în unanimitate în conformitate cu articolul 244 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

(6) Președintele Comisiei:

- (a) definește orientările în cadrul cărora Comisia își exercită misiunea;
- (b) decide organizarea internă a Comisiei pentru a asigura coerența, eficacitatea și colegialitatea acțiunilor acesteia;
- (c) numește vicepreședinții, alții decât Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, dintre membrii Comisiei.

Un membru al Comisiei își prezintă demisia în cazul în care președintele îi solicită acest lucru. Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate își prezintă demisia, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 18 alineatul (1), în cazul în care președintele îi solicită acest lucru.

(7) Ținând seama de alegerile pentru Parlamentul European și după ce a procedat la consultările necesare, Consiliul European, hotărând cu majoritate calificată, propune Parlamentului European un candidat la funcția de președinte al Comisiei. Acest candidat este ales de Parlamentul European cu majoritatea membrilor care îl compun. În cazul în care acest candidat nu întrunește majoritatea, Consiliul European, hotărând cu majoritate calificată, propune, în termen de o lună, un nou candidat, care este ales de Parlamentul European în conformitate cu aceeași procedură.

Consiliul, de comun acord cu președintele ales, adoptă lista celorlalte personalități pe care le propune pentru a fi numite membri ai Comisiei. Alegerea acestora se efectuează, pe baza sugestiilor făcute de statele membre, în conformitate cu criteriile prevăzute la alineatul (3) al doilea paragraf și la alineatul (5) al doilea paragraf.

Președintele, Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate și ceilalți membri ai Comisiei sunt supuși, în calitate de organ colegial, unui vot de aprobare al Parlamentului European. Pe baza acestei aprobări, Comisia este numită de Consiliul European, hotărând cu majoritate calificată.

(8) Comisia, în calitate de organ colegial, răspunde în fața Parlamentului European. Parlamentul European poate adopta o moțiune de cenzură împotriva Comisiei, în conformitate cu articolul 234 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. În cazul în care se adoptă o astfel de moțiune, membrii Comisiei trebuie să demisioneze în mod colectiv din funcțiile lor, iar Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate trebuie să demisioneze din funcțiile pe care le exercită în cadrul Comisiei.

Articolul 18

(1) Consiliul European, hotărând cu majoritate calificată, cu acordul președintelui Comisiei, numește Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate. Consiliul European poate pune capăt mandatului acestuia în conformitate cu aceeași procedură.

(2) Înalțul Reprezentant conduce politica externă și de securitate comună a Uniunii. Acesta contribuie prin propuneri la elaborarea acestei politici și o aduce la îndeplinire în calitate de împuternicit al Consiliului. Acesta acționează în mod similar și în ceea ce privește politica de securitate și apărare comună.

- (3) Înaltul Reprezentant prezidează Consiliul Afaceri Externe.
- (4) Înaltul Reprezentant este unul dintre vicepreședinții Comisiei. Acesta asigură coerența acțiunii externe a Uniunii. Acesta este însărcinat, în cadrul Comisiei, cu responsabilitățile care îi revin acesteia din urmă în domeniul relațiilor externe și cu coordonarea celorlalte aspecte ale acțiunii externe a Uniunii. În exercitarea acestor responsabilități în cadrul Comisiei, și numai cu privire la aceste responsabilități, Înaltul Reprezentant se supune procedurilor care reglementează funcționarea Comisiei, în măsura în care acest lucru este compatibil cu alineatele (2) și (3).

Articolul 19

- (1) Curtea de Justiție a Uniunii Europene cuprinde Curtea de Justiție, Tribunalul și tribunale specializate. Aceasta asigură respectarea dreptului în interpretarea și aplicarea tratatelor.

Statele membre stabilesc căile de atac necesare pentru a asigura o protecție jurisdicțională efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii.

- (2) Curtea de Justiție este compusă din câte un judecător pentru fiecare stat membru. Aceasta este asistată de avocați generali.

Tribunalul cuprinde cel puțin un judecător din fiecare stat membru.

Judecătorii și avocații generali ai Curții de Justiție, precum și judecătorii Tribunalului sunt aleși dintre personalitățile care prezintă toate garanțiile de independență și care întrunesc condițiile prevăzute la articolele 253 și 254 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Aceștia sunt numiți de comun acord de către guvernele statelor membre pentru șase ani. Judecătorii și avocații generali care își încheie mandatul pot fi numiți din nou.

- (3) Curtea de Justiție a Uniunii Europene hotărăște în conformitate cu tratatele:
- (a) cu privire la acțiunile introduse de un stat membru, de o instituție ori de persoane fizice sau juridice;

- (b) cu titlu preliminar, la solicitarea instanțelor judecătorești naționale, cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea actelor adoptate de instituții;
- (c) în celelalte cazuri prevăzute în tratate.

TITLUL IV

DISPOZIȚII PRIVIND FORMELE DE COOPERARE CONSOLIDATĂ

Articolul 20

(ex-articolele 27 A-27 E, 40-40 B și 43-45 TUE
și ex-articolele 11 și 11 A TCE)

(1) Statele membre care doresc să stabilească între ele o formă de cooperare consolidată în cadrul competențelor neexclusive ale Uniunii pot recurge la instituțiile acesteia și își pot exercita aceste competențe prin aplicarea dispozițiilor corespunzătoare ale tratatelor, în limitele și în conformitate cu procedurile prevăzute la prezentul articol, precum și la articolele 326-334 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Formele de cooperare consolidată urmăresc să favorizeze realizarea obiectivelor Uniunii, să apere interesele acesteia și să consolideze procesul său de integrare. Acestea sunt deschise în orice moment tuturor statelor membre, în conformitate cu articolul 328 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

(2) Decizia care autorizează o formă de cooperare consolidată se adoptă de Consiliu în ultimă instanță, atunci când acesta stabilește că obiectivele urmărite prin această cooperare nu pot fi atinse într-un termen rezonabil de Uniune, în ansamblul său, și în condițiile în care cel puțin nouă state membre participă la aceasta. Consiliul hotărăște în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 329 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

(3) Toți membrii Consiliului pot participa la dezbateri, dar la vot participă numai membrii Consiliului care reprezintă statele membre participante la o formă de cooperare consolidată. Modalitățile de vot sunt prevăzute la articolul 330 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

(4) Actele adoptate în cadrul unei forme de cooperare consolidată sunt obligatorii numai pentru statele membre participante. Acestea nu sunt considerate ca fiind *acquis* care trebuie acceptat de statele candidate la aderarea la Uniune.

TITLUL V

DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND ACȚIUNEA EXTERNĂ A UNIUNII ȘI DISPOZIȚII SPECIALE PRIVIND POLITICA EXTERNĂ ȘI DE SECURITATE COMUNĂ

Capitolul 1

Dispoziții generale privind acțiunea externă a Uniunii

Articolul 21

(1) Acțiunea Uniunii pe scena internațională are la bază principiile care au inspirat crearea, dezvoltarea și extinderea sa și pe care intenționează să le promoveze în lumea întreagă: democrația, statul de drept, universalitatea și indivizibilitatea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, respectarea demnității umane, principiile egalității și solidarității, precum și respectarea principiilor Cartei Organizației Națiunilor Unite și a dreptului internațional.

Uniunea depune toate eforturile pentru a dezvolta relații și a construi parteneriate cu țările terțe și cu organizațiile internaționale, regionale sau globale care împărtășesc principiile prevăzute la primul paragraf. Aceasta promovează soluții multilaterale pentru problemele comune, în special în cadrul Organizației Națiunilor Unite.

(2) Uniunea definește și desfășoară politici comune și acțiuni și acționează pentru asigurarea unui nivel înalt de cooperare în toate domeniile relațiilor internaționale, în scopul:

- (a) apărării valorilor, a intereselor fundamentale, a securității, a independenței și integrității sale;
- (b) consolidării și sprijinirii democrației, a statului de drept, a drepturilor omului și a principiilor dreptului internațional;
- (c) menținerii păcii, prevenirii conflictelor și consolidării securității internaționale, în conformitate cu scopurile și principiile Cartei Organizației Națiunilor Unite, precum și cu principiile Actului final de la Helsinki și cu obiectivele Cartei de la Paris, inclusiv cele privind frontierele externe;
- (d) promovării dezvoltării durabile pe plan economic, social și de mediu a țărilor în curs de dezvoltare, cu scopul primordial de a eradica sărăcia;
- (e) încurajării integrării tuturor țărilor în economia mondială, inclusiv prin eliminarea treptată a barierelor în calea comerțului internațional;
- (f) participării la elaborarea unor măsuri internaționale pentru conservarea și îmbunătățirea calității mediului și gestionarea durabilă a resurselor naturale mondiale, în vederea asigurării unei dezvoltări durabile;

- (g) acordării de asistență populațiilor, țărilor și regiunilor care se confruntă cu dezastre naturale sau provocate de om; și
 - (h) promovării unui sistem internațional bazat pe o cooperare multilaterală mai puternică și pe o bună guvernare globală.
- (3) Uniunea respectă principiile și urmărește obiectivele prevăzute la alineatele (1) și (2) în elaborarea și aplicarea acțiunii sale externe în diferitele domenii reglementate în prezentul titlu și în partea a cincea din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, precum și a aspectelor externe ale celorlalte politici ale sale.

Uniunea asigură coerența între diferitele domenii ale acțiunii sale externe precum și între acestea și celelalte politici ale sale. Consiliul și Comisia, asistate de Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, asigură această coerență și cooperează în acest scop.

Articolul 22

- (1) Pe baza principiilor și a obiectivelor enumerate la articolul 21, Consiliul European identifică interesele și obiectivele strategice ale Uniunii.

Deciziile Consiliului European privind interesele și obiectivele strategice ale Uniunii privesc politica externă și de securitate comună, precum și celelalte domenii ale acțiunii externe a Uniunii. Deciziile pot să privească relațiile Uniunii cu o țară sau o regiune sau pot aborda o anumită tematică. Acestea precizează durata lor și mijloacele care urmează a fi puse la dispoziție de Uniune și statele membre.

Consiliul European hotărăște în unanimitate, la recomandarea Consiliului, adoptată de acesta în conformitate cu normele prevăzute pentru fiecare domeniu în parte. Deciziile Consiliului European sunt puse în aplicare în conformitate cu procedurile prevăzute în tratate.

- (2) Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, în domeniul politicii externe și de securitate comune, și Comisia, pentru celelalte domenii ale acțiunii externe, pot prezenta Consiliului propuneri comune.

Capitolul 2

Dispoziții speciale privind politica externă și de securitate comună

Secțiunea 1

Dispoziții comune

Articolul 23

Acțiunea Uniunii pe scena internațională, în temeiul prezentului capitol, are la bază principiile, urmărește realizarea obiectivelor și se desfășoară în conformitate cu dispozițiile generale prevăzute în capitolul 1.

Articolul 24 (ex-articolul 11 TUE)

(1) Competența Uniunii în materie de politică externă și de securitate comună include toate domeniile politicii externe, precum și toate chestiunile referitoare la securitatea Uniunii, inclusiv la definirea treptată a unei politici de apărare comune care poate conduce la o apărare comună.

Politica externă și de securitate comună face obiectul aplicării unor norme și proceduri speciale. Aceasta este definită și pusă în aplicare de Consiliul European și de Consiliu, hotărând în unanimitate, cu excepția cazului în care tratatele dispun altfel. Adoptarea de acte legislative este exclusă. Politica externă și de securitate comună este pusă în aplicare de Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate și de statele membre, în conformitate cu tratatele. Rolurile specifice ale Parlamentului European și Comisiei în acest domeniu sunt definite prin tratate. Curtea de Justiție a Uniunii Europene nu este competentă cu privire la aceste dispoziții, cu excepția competenței de a controla respectarea articolului 40 din prezentul tratat și de a controla legalitatea anumitor decizii menționate la articolul 275 al doilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

(2) În cadrul principiilor și al obiectivelor acțiunii sale externe, Uniunea desfășoară, definește și pune în aplicare o politică externă și de securitate comună întemeiată pe dezvoltarea solidarității politice reciproce a statelor membre, pe identificarea chestiunilor de interes general și pe realizarea unui grad din ce în ce mai mare de convergență a acțiunilor statelor membre.

(3) Statele membre sprijină activ și fără rezerve politica externă și de securitate a Uniunii, în spiritul loialității și solidarității reciproce și respectă acțiunea Uniunii în acest domeniu.

Statele membre conlucrează pentru consolidarea și dezvoltarea solidarității politice reciproce. Acestea se abțin de la orice acțiune contrară intereselor Uniunii sau care poate dăuna eficienței sale ca forță de coeziune în relațiile internaționale.

Consiliul și Înalțul Reprezentant asigură respectarea acestor principii.

Articolul 25
(ex-articolul 12 TUE)

Uniunea desfășoară politica externă și de securitate comună:

- (a) prin definirea orientărilor generale;
- (b) prin adoptarea deciziilor care definesc:
 - (i) acțiunile care trebuie întreprinse de Uniune;
 - (ii) pozițiile care trebuie luate de Uniune;
 - (iii) modalitățile de punere în aplicare a deciziilor prevăzute la punctele (i) și (ii);și
- (c) prin consolidarea cooperării sistematice dintre statele membre privind orientarea politicii acestora.

Articolul 26
(ex-articolul 13 TUE)

(1) Consiliul European identifică interesele strategice ale Uniunii, stabilește obiectivele și definește orientările generale ale politicii externe și de securitate comune, inclusiv în ceea ce privește chestiunile având implicații în materie de apărare. Acesta adoptă deciziile necesare.

În cazul în care evoluția internațională o impune, președintele Consiliului European convoacă o reuniune extraordinară a Consiliului European pentru a defini liniile strategice ale politicii Uniunii în raport cu această evoluție.

(2) Consiliul elaborează politica externă și de securitate comună și adoptă deciziile necesare pentru definirea și punerea în aplicare a acesteia, pe baza orientărilor generale și a liniilor strategice definite de Consiliul European.

Consiliul și Întitul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate asigură unitatea, coerența și eficiența acțiunii Uniunii.

(3) Politica externă și de securitate comună este pusă în aplicare de Întitul Reprezentant și de statele membre, utilizând mijloacele naționale și ale Uniunii.

Articolul 27

(1) Întitul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, care prezidează Consiliul Afaceri Externe, contribuie prin propunerile sale la elaborarea politicii externe și de securitate comune și asigură punerea în aplicare a deciziilor adoptate de Consiliul European și Consiliu.

(2) Întitul Reprezentant reprezintă Uniunea în chestiunile referitoare la politica externă și de securitate comună. Acesta desfășoară, în numele Uniunii, dialogul politic cu terți și exprimă poziția Uniunii în cadrul organizațiilor internaționale și al conferințelor internaționale.

(3) În exercitarea mandatului său, Înaltul Reprezentant al Uniunii este susținut de un serviciu european pentru acțiunea externă. Acest serviciu lucrează în colaborare cu serviciile diplomatice ale statelor membre și este format din funcționarii serviciilor competente ale Secretariatului General al Consiliului și ale Comisiei, precum și din personalul detașat al serviciilor diplomatice naționale. Organizarea și funcționarea serviciului european pentru acțiunea externă se stabilesc prin decizie a Consiliului. Consiliul European hotărăște la propunerea Înaltului Reprezentant, după consultarea Parlamentului European și cu aprobarea Comisiei.

Articolul 28
(ex-articolul 14 TUE)

(1) În cazul în care o situație internațională impune o acțiune cu caracter operativ din partea Uniunii, Consiliul adoptă deciziile necesare. Acestea stabilesc obiectivele, importanța, mijloacele care trebuie puse la dispoziția Uniunii, condițiile privind punerea lor în aplicare și, dacă este cazul, durata lor.

În cazul în care intervine o schimbare a împrejurărilor care are o incidență clară asupra unei situații care constituie obiectul unei asemenea decizii, Consiliul revizuește principiile și obiectivele deciziei respective și adoptă deciziile necesare.

(2) Deciziile menționate la alineatul (1) angajează statele membre în luările lor de poziții și în desfășurarea acțiunilor lor.

(3) Orice luare de poziție sau acțiune națională avută în vedere în temeiul unei decizii menționate la alineatul (1) face obiectul unei informări din partea statului membru în cauză, într-un termen care să permită, în cazul în care este necesar, realizarea unui acord prealabil în cadrul Consiliului. Obligația informării prealabile nu se aplică în cazul măsurilor care constituie o simplă transpunere în plan intern a deciziilor Consiliului.

(4) În cazul în care este imperios necesar în raport cu evoluția situației și în absența unei revizuirii a deciziei Consiliului menționate la alineatul (1), statele membre pot lua în regim de urgență măsurile care se impun, ținând seama de obiectivele generale ale deciziei respective. Statul membru care ia asemenea măsuri informează de îndată Consiliul în legătură cu aceasta.

(5) În cazul unor dificultăți majore privind punerea în aplicare a unei decizii menționate în prezentul articol, orice stat membru sesizează Consiliul, care deliberează și caută soluțiile adecvate. Acestea nu pot să contravină obiectivelor deciziei menționate la alineatul (1) și nu pot dăuna eficienței acesteia.

Articolul 29
(ex-articolul 15 TUE)

Consiliul adoptă decizii care definesc poziția Uniunii într-o anumită chestiune de natură geografică sau tematică. Statele membre asigură conformitatea politicilor lor naționale cu pozițiile Uniunii.

Articolul 30
(ex-articolul 22 TUE)

(1) Orice stat membru sau Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, sau Înalțul Reprezentant cu susținerea Comisiei, poate sesiza Consiliul cu privire la orice chestiune de politică externă și de securitate comună și poate prezenta Consiliului inițiative sau, respectiv, propuneri.

(2) În cazurile în care se impune o decizie rapidă, Înalțul Reprezentant convoacă, fie din oficiu, fie la solicitarea unui stat membru, în termen de patruzeci și opt de ore sau, în caz de necesitate absolută, într-un termen mai scurt, o reuniune extraordinară a Consiliului.

Articolul 31
(ex-articolul 23 TUE)

(1) Deciziile care intră sub incidența prezentului capitol se adoptă de către Consiliul European și de către Consiliu hotărând în unanimitate, cu excepția cazului în care prezentul capitol dispune altfel. Adoptarea de acte legislative este exclusă.

Fiecare membru al Consiliului care se abține de la vot își poate justifica abținerea printr-o declarație oficială, în conformitate cu prezentul alineat. În acest caz, acesta nu are obligația să aplice decizia, dar acceptă faptul că decizia angajează Uniunea. În spiritul solidarității reciproce, statul membru în cauză se abține de la orice acțiune care ar putea intra în conflict sau ar împiedica acțiunea Uniunii întemeiată pe decizia respectivă, iar celelalte state respectă poziția sa. În cazul în care membrii Consiliului care își însoțesc abținerea de o asemenea declarație reprezintă cel puțin o treime din statele membre, întrunind cel puțin o treime din populația Uniunii, decizia nu se adoptă.

(2) Prin derogare de la prevederile alineatului (1), Consiliul hotărăște cu majoritate calificată:

- în cazul în care adoptă o decizie care definește o acțiune sau o poziție a Uniunii, în temeiul unei decizii a Consiliului European privind interesele și obiectivele strategice ale Uniunii, prevăzute la articolul 22 alineatul (1);
- în cazul în care adoptă o decizie privind o acțiune sau o poziție a Uniunii, la propunerea Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate prezentată în urma unei cereri exprese pe care Consiliul European i-a adresat-o din proprie inițiativă, sau la inițiativa Înalțului Reprezentant;
- în cazul în care adoptă orice decizie care pune în aplicare o decizie care definește o acțiune sau o poziție a Uniunii.
- în cazul în care numește un reprezentant special în conformitate cu articolul 33.

În cazul în care un membru al Consiliului declară că, din rațiuni vitale de politică națională pe care le prezintă, are intenția să se opună adoptării unei decizii cu majoritate calificată, nu se trece la vot. Înalțul Reprezentant caută, în strânsă consultare cu statul membru implicat, o soluție acceptabilă pentru acesta. În absența unui rezultat, Consiliul, hotărând cu majoritate calificată, poate solicita Consiliului European să se pronunțe cu privire la chestiunea în cauză, în vederea adoptării în unanimitate a unei decizii.

- (3) Consiliul European poate adopta, în unanimitate, o decizie care să prevadă că, în alte cazuri decât cele menționate la alineatul (2), Consiliul hotărăște cu majoritate calificată.
- (4) Alineatele (2) și (3) nu se aplică deciziilor cu implicații militare sau în domeniul apărării.
- (5) În ceea ce privește problemele de procedură, Consiliul hotărăște cu majoritatea membrilor săi.

Articolul 32
(ex-articolul 16 TUE)

Statele membre se pun de acord în cadrul Consiliului European și Consiliului în orice chestiune de interes general în domeniul de politică externă și de securitate în vederea definirii unei abordări comune. Înainte de a întreprinde orice acțiune pe scena internațională sau de a-și asuma orice angajament care ar putea leza interesele Uniunii, fiecare stat membru consultă celelalte state în cadrul Consiliului European sau al Consiliului. Statele membre asigură, prin convergența acțiunilor lor, că Uniunea își poate promova interesele și valorile pe scena internațională. Statele membre sunt solidare între ele.

În cazul în care Consiliul European sau Consiliul a definit o abordare comună a Uniunii în înțelesul primului paragraf, Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate și miniștrii afacerilor externe ai statelor membre își coordonează activitățile în cadrul Consiliului.

Misiunile diplomatice ale statelor membre și delegațiile Uniunii în țările terțe și în cadrul organizațiilor internaționale cooperează între ele și contribuie la formularea și la punerea în aplicare a abordării comune.

Articolul 33
(ex-articolul 18 TUE)

La propunerea Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, Consiliul poate numi un reprezentant special căruia i se conferă un mandat referitor la chestiuni politice speciale. Reprezentantul special își exercită mandatul sub autoritatea Înalțului Reprezentant.

Articolul 34
(ex-articolul 19 TUE)

(1) Statele membre își coordonează acțiunea în cadrul organizațiilor internaționale și cu ocazia conferințelor internaționale. În cadrul acestor instituții, statele membre apără pozițiile Uniunii. Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate asigură organizarea acestei coordonări.

În cadrul organizațiilor internaționale și cu ocazia conferințelor internaționale la care nu participă toate statele membre, statele participante apără pozițiile Uniunii.

(2) În conformitate cu articolul 24 alineatul (3), statele membre reprezentate în cadrul organizațiilor internaționale sau al conferințelor internaționale la care nu participă toate statele membre informează pe cele care nu participă, precum și pe Înalțul Reprezentant, în legătură cu orice problemă de interes comun.

Statele membre care sunt și membre ale Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite se vor pune de acord și le informează pe deplin pe celelalte state membre, precum și pe Înalțul Reprezentant. Statele membre care sunt membre ale Consiliului de Securitate apără, în exercitarea funcțiilor lor, pozițiile și interesele Uniunii, fără a aduce atingere responsabilităților care le revin în virtutea dispozițiilor Cartei Organizației Națiunilor Unite.

În cazul în care Uniunea a definit o poziție privind o temă aflată pe ordinea de zi a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite, statele membre care fac parte din acesta solicită ca Înalțul Reprezentant să fie invitat pentru a prezenta poziția Uniunii.

Articolul 35
(ex-articolul 20 TUE)

Misiunile diplomatice și consulare ale statelor membre și delegațiile Uniunii în țările terțe și la conferințele internaționale, precum și reprezentanții acestora pe lângă organizațiile internaționale, cooperează pentru a asigura respectarea și punerea în aplicare a deciziilor care definesc pozițiile și acțiunile Uniunii adoptate în temeiul prezentului capitol.

Acestea își aprofundează cooperarea prin schimbul de informații și prin evaluări comune.

Acestea contribuie la punerea în aplicare a dreptului la protecție al cetățenilor Uniunii pe teritoriul țărilor terțe, prevăzut la articolul 20 alineatul (2) litera (c) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, precum și a măsurilor adoptate pentru punerea în aplicare a articolului 23 din tratatul menționat.

Articolul 36
(ex-articolul 21 TUE)

Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate consultă periodic Parlamentul European cu privire la aspectele principale și la opțiunile fundamentale din domeniul politicii externe și de securitate comune și ale politicii de securitate și apărare comune și îl informează în privința evoluției acestora. Acesta se asigură că punctele de vedere ale Parlamentului European să fie luate în considerare în mod corespunzător. Reprezentanții speciali pot fi implicați în activitatea de informare a Parlamentului European.

Parlamentul European poate adresa întrebări sau formula recomandări Consiliului și Înaltului Reprezentant. Parlamentul European organizează de două ori pe an o dezbatere privind progresele înregistrate în punerea în aplicare a politicii externe și de securitate comune, inclusiv a politicii de securitate și apărare comune.

Articolul 37
(ex-articolul 24 TUE)

Uniunea poate încheia acorduri cu unul sau mai multe state sau organizații internaționale în domeniile care fac obiectul prezentului capitol.

Articolul 38
(ex-articolul 25 TUE)

Fără a aduce atingere articolului 240 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, un Comitet Politic și de Securitate urmărește situația internațională în domeniile care țin de politica externă și de securitate comună și contribuie la definirea politicilor emițând avize adresate Consiliului, la cererea acestuia, a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, sau din proprie inițiativă. De asemenea, Comitetul supraveghează punerea în aplicare a politicilor convenite, fără a aduce atingere atribuțiilor Înaltului Reprezentant.

În cadrul prezentului capitol, Comitetul Politic și de Securitate exercită, sub autoritatea Consiliului și a Înalțului Reprezentant, controlul politic și conducerea strategică a operațiilor de gestionare a crizelor prevăzute la articolul 43.

Consiliul poate autoriza Comitetul ca, în vederea unei operații de gestionare a crizei și pe durata acesteia, în conformitate cu cele stabilite de Consiliu, să ia deciziile corespunzătoare de control politic și de conducere strategică a operației.

Articolul 39

În conformitate cu articolul 16 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și prin derogare de la alineatul (2) al acestuia, Consiliul adoptă o decizie de stabilire a normelor privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal de către statele membre, în exercitarea activităților care fac parte din domeniul de aplicare a prezentului capitol, precum și a normelor privind libera circulație a acestor date. Respectarea acestor norme face obiectul controlului unor autorități independente.

Articolul 40 (ex-articolul 47 TUE)

Punerea în aplicare a politicii externe și de securitate comune nu aduce atingere aplicării procedurilor și domeniului de aplicare corespunzător al atribuțiilor instituțiilor prevăzute în tratate în vederea exercitării competențelor Uniunii prevăzute la articolele 3-6 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

De asemenea, punerea în aplicare a politicilor prevăzute la articolele respective nu aduce atingere aplicării procedurilor și domeniului de aplicare corespunzător al atribuțiilor instituțiilor prevăzute în tratate în vederea exercitării competențelor Uniunii în temeiul prezentului capitol.

Articolul 41 (ex-articolul 28 TUE)

(1) Cheltuielile administrative care revin instituțiilor în temeiul punerii în aplicare a prezentului capitol sunt acoperite din bugetul Uniunii.

(2) Cheltuielile operaționale determinate de punerea în aplicare a prezentului capitol sunt de asemenea acoperite de bugetul Uniunii, cu excepția cheltuielilor legate de operațiile având implicații militare sau din domeniul apărării, precum și în cazurile în care Consiliul adoptă în unanimitate o altă decizie.

În cazul în care o cheltuială nu revine bugetului Uniunii, aceasta se suportă de statele membre în funcție de rata produsului intern brut, cu excepția cazului în care Consiliul, hotărând în unanimitate, decide altfel. În ceea ce privește cheltuielile aferente operațiilor cu implicații militare sau din domeniul apărării, statele membre ai căror reprezentanți în Consiliu au făcut o declarație oficială în temeiul articolului 31 alineatul (1) al doilea paragraf nu sunt obligate să participe financiar la acestea.

(3) Consiliul adoptă o decizie care stabilește procedurile speciale pentru garantarea accesului rapid la alocările din bugetul Uniunii destinate finanțării de urgență a inițiativelor în cadrul politicii externe și de securitate comune, în special la activitățile de pregătire a misiunilor prevăzute la articolul 42 alineatul (1) și la articolul 43. Acesta hotărăște după consultarea Parlamentului European.

Activitățile de pregătire a misiunilor prevăzute la articolul 42 alineatul (1) și la articolul 43, care nu sunt în sarcina bugetului Uniunii, sunt finanțate printr-un fond de lansare, constituit din contribuțiile statelor membre.

Consiliul adoptă cu majoritate calificată, la propunerea Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, deciziile care stabilesc:

- (a) procedura de constituire și de finanțare a fondului de lansare, în special sumele alocate fondului;
- (b) procedura de administrare a fondului de lansare;
- (c) procedura de control financiar.

În cazul în care, în conformitate cu articolul 42 alineatul (1) și cu articolul 43, misiunea preconizată nu poate fi pusă în sarcina bugetului Uniunii, Consiliul îl autorizează pe Înalțul Reprezentant să utilizeze acest fond. Înalțul Reprezentant raportează Consiliului cu privire la îndeplinirea acestui mandat.

Secțiunea 2

Dispoziții privind politica de securitate și apărare comună

Articolul 42 (ex-articolul 17 TUE)

(1) Politica de securitate și apărare comună face parte integrantă din politica externă și de securitate comună. Aceasta asigură Uniunii o capacitate operațională bazată pe mijloace civile și militare. Uniunea poate recurge la acestea în cadrul misiunilor în afara Uniunii pentru a asigura menținerea păcii, prevenirea conflictelor și întărirea securității internaționale, în conformitate cu principiile Cartei Organizației Națiunilor Unite. Îndeplinirea acestor sarcini se sprijină pe capacitățile furnizate de statele membre.

(2) Politica de securitate și apărare comună include definirea treptată a unei politici de apărare comune a Uniunii. Aceasta va conduce la o apărare comună după ce Consiliul European hotărăște aceasta în unanimitate. În acest caz, Consiliul recomandă statelor membre să adopte o decizie în conformitate cu normele lor constituționale.

Politica Uniunii, în înțelesul prezentei secțiuni, nu aduce atingere caracterului specific al politicii de securitate și de apărare a anumitor state membre, respectă obligațiile care decurg din Tratatul Atlanticului de Nord pentru anumite state membre care consideră că apărarea lor comună se realizează în cadrul Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) și este compatibilă cu politica comună de securitate și de apărare stabilită în cadrul acesteia.

(3) Pentru punerea în aplicare a politicii de securitate și apărare comune, statele membre pun la dispoziția Uniunii capacități civile și militare pentru a contribui la obiectivele definite de Consiliu. Statele membre care constituie în comun forțe multinaționale pot, de asemenea, să le pună la dispoziția politicii de securitate și apărare comune.

Statele membre se angajează să își îmbunătățească treptat capacitățile militare. Agenția din domeniul dezvoltării capacităților de apărare, cercetare, achiziții și armament (denumită în continuare „Agenția Europeană de Apărare”) identifică necesitățile operaționale, promovează măsurile necesare satisfacerii acestora, contribuie la identificarea și, după caz, la punerea în aplicare a oricărei măsuri utile pentru întărirea bazei industriale și tehnologice în sectorul de apărare, participă la definirea unei politici europene în materie de capacități și de armament și sprijină Consiliul în evaluarea îmbunătățirii capacităților militare.

(4) Deciziile referitoare la politica de securitate și apărare comună, inclusiv cele cu privire la lansarea unei misiuni menționate la prezentul articol, se adoptă de Consiliu, care hotărăște în unanimitate, la propunerea Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate sau la inițiativa unui stat membru. Înalțul Reprezentant poate propune recurgerea la mijloace naționale, precum și la instrumente ale Uniunii, după caz, împreună cu Comisia.

(5) În cadrul Uniunii, Consiliul poate încredința realizarea unei misiuni unui grup de state membre, în scopul apărării valorilor Uniunii și al servirii intereselor acesteia. Realizarea unei astfel de misiuni este reglementată la articolul 44.

(6) Statele membre care întrunesc cele mai înalte capacități militare și care au subscris unor angajamente mai stricte în materie în vederea realizării celor mai solicitante misiuni stabilesc o cooperare structurată permanentă în cadrul Uniunii. Această cooperare este reglementată la articolul 46. Cooperarea nu aduce atingere dispozițiilor articolului 43.

(7) În cazul în care un stat membru ar face obiectul unei agresiuni armate pe teritoriul său, celelalte state membre sunt obligate să îi acorde ajutor și asistență prin toate mijloacele de care dispun, în conformitate cu articolul 51 din Carta Organizației Națiunilor Unite. Aceasta nu aduce atingere caracterului specific al politicii de securitate și apărare a anumitor state membre.

Angajamentele și cooperarea în acest domeniu sunt conforme cu angajamentele asumate în cadrul Organizației Tratatului Atlanticului de Nord, care rămâne pentru statele membre ale acestei organizații fundamentul apărării lor colective și cadrul de punere în aplicare a acesteia.

Articolul 43

(1) Misiunile prevăzute la articolul 42 alineatul (1), în cadrul cărora Uniunea poate recurge la mijloace civile și militare, includ acțiunile comune în materie de dezarmare, misiunile umanitare și de evacuare, misiunile de consiliere și de asistență în probleme militare, misiunile de prevenire a conflictelor și de menținere a păcii, misiunile forțelor de luptă pentru gestionarea crizelor, inclusiv misiunile de restabilire a păcii și operațiile de stabilizare după încetarea conflictelor. Toate aceste misiuni pot contribui la combaterea terorismului, inclusiv prin sprijinul acordat țărilor terțe în combaterea terorismului pe teritoriul acestora.

(2) Consiliul adoptă decizii privind misiunile prevăzute la alineatul (1), definind obiectivele și întinderea acestora, precum și condițiile generale de punere în aplicare. Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, sub autoritatea Consiliului și în contact strâns și permanent cu Comitetul Politic și de Securitate, supraveghează coordonarea aspectelor civile și militare ale acestor misiuni.

Articolul 44

(1) În cadrul deciziilor adoptate în conformitate cu articolul 43, Consiliul poate încredința punerea în aplicare a unei misiuni unui grup de state membre care doresc să se angajeze în această misiune și care dispun de capacitățile necesare. Aceste state membre, împreună cu Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, se pun de acord cu privire la gestionarea misiunii.

(2) Statele membre care participă la realizarea misiunii informează periodic Consiliul despre stadiul misiunii, din proprie inițiativă sau la solicitarea altui stat membru. Statele membre participante sesizează imediat Consiliul în cazul în care realizarea misiunii are consecințe majore sau necesită o modificare a obiectivului, a întinderii și a condițiilor misiunii stabilite prin deciziile prevăzute la alineatul (1). În acest caz, Consiliul adoptă deciziile necesare.

Articolul 45

(1) Agenția Europeană de Apărare, menționată la articolul 42 alineatul (3) și aflată sub autoritatea Consiliului, are ca misiune:

- (a) să contribuie la identificarea obiectivelor privind capacitățile militare ale statelor membre și să evalueze respectarea angajamentelor privind capacitățile asumate de statele membre;
- (b) să promoveze armonizarea necesităților operaționale și adoptarea de metode de achiziție performante și compatibile;
- (c) să propună proiecte multilaterale în vederea îndeplinirii obiectivelor în materie de capacități militare și să asigure coordonarea programelor derulate de statele membre și administrarea programelor de cooperare specifică;
- (d) să susțină cercetarea în materie de tehnologie a apărării, să coordoneze și să planifice activitățile de cercetare comune și studierea soluțiilor tehnice care răspund necesităților operaționale viitoare;
- (e) să contribuie la identificarea, și, după caz, la punerea în aplicare a oricărei măsuri utile pentru întărirea bazei industriale și tehnologice a sectorului de apărare și la îmbunătățirea eficienței cheltuielilor militare.

(2) Agenția Europeană de Apărare este deschisă tuturor statelor membre care doresc să participe. Consiliul, hotărând cu majoritate calificată, adoptă o decizie care definește statutul, sediul și regulamentul de funcționare ale Agenției. Această decizie ține seama de gradul de participare efectivă la activitățile Agenției. În cadrul Agenției se constituie grupuri specifice care reunesc statele membre ce derulează proiecte comune. Agenția își îndeplinește misiunile în colaborare cu Comisia, dacă este necesar.

Articolul 46

(1) Statele membre care doresc să participe la cooperarea structurată permanentă menționată la articolul 42 alineatul (6) și care îndeplinesc criteriile și își asumă angajamentele în materie de capacități militare prevăzute de Protocolul privind cooperarea structurată permanentă își notifică intenția Consiliului și Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate.

(2) În termen de trei luni de la notificarea prevăzută la alineatul (1), Consiliul adoptă o decizie prin care stabilește cooperarea structurată permanentă și adoptă lista statelor membre participante. Consiliul hotărăște cu majoritate calificată, după consultarea Înalțului Reprezentant.

(3) Orice stat membru care, într-un stadiu ulterior, dorește să participe la cooperarea structurată permanentă, notifică intenția sa Consiliului și Înalțului Reprezentant.

Consiliul adoptă o decizie care confirmă participarea statului membru în cauză care respectă criteriile și își asumă angajamentele prevăzute la articolele 1 și 2 din Protocolul privind cooperarea structurată permanentă. Consiliul hotărăște cu majoritate calificată, după consultarea Înalțului Reprezentant. La vot participă numai membrii Consiliului care reprezintă statele membre participante.

Majoritatea calificată se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (a) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

(4) În cazul în care un stat membru participant nu mai îndeplinește criteriile sau nu își mai poate asuma angajamentele prevăzute la articolele 1 și 2 din Protocolul privind cooperarea structurată permanentă, Consiliul poate adopta o decizie prin care suspendă participarea respectivului stat.

Consiliul hotărăște cu majoritate calificată. La vot participă numai membrii Consiliului care reprezintă statele membre participante, cu excepția statului membru în cauză.

Majoritatea calificată se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (a) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

(5) În cazul în care un stat membru participant dorește să se retragă din cooperarea structurată permanentă, acesta notifică decizia sa Consiliului, care ia act de faptul că participarea statului în cauză încetează.

(6) Deciziile și recomandările Consiliului luate în cadrul cooperării structurate permanente, altele decât cele prevăzute la alineatele (2)-(5), se adoptă în unanimitate. În înțelesul prezentului alineat, unanimitatea este constituită doar din voturile reprezentanților statelor membre participante.

TITLUL VI
DISPOZIȚII FINALE

Articolul 47

Uniunea are personalitate juridică.

Articolul 48
(ex-articolul 48 TUE)

(1) Tratatelor pot fi modificate în conformitate cu o procedură de revizuire ordinară. De asemenea, acestea pot fi modificate în conformitate cu unele proceduri de revizuire simplificate.

Procedura de revizuire ordinară

(2) Guvernul oricărui stat membru, Parlamentul European sau Comisia poate prezenta Consiliului proiecte de revizuire a tratatelor. Aceste proiecte pot viza, printre altele, fie extinderea, fie reducerea competențelor atribuite Uniunii în cadrul tratatelor. Aceste proiecte se transmit Consiliului European de către Consiliu și se notifică parlamentelor naționale.

(3) În cazul în care Consiliul European, după consultarea Parlamentului European și a Comisiei, adoptă cu majoritate simplă o decizie favorabilă examinării modificărilor propuse, președintele Consiliului European convoacă o Convenție compusă din reprezentanți ai parlamentelor naționale, ai șefilor de stat sau de guvern ai statelor membre, ai Parlamentului European și ai Comisiei. Banca Centrală Europeană este, de asemenea, consultată în cazul modificărilor instituționale în domeniul monetar. Convenția analizează proiectele de revizuire și adoptă prin consens o recomandare adresată Conferinței reprezentanților guvernelor statelor membre prevăzute la alineatul (4).

Consiliul European poate decide cu majoritate simplă, cu aprobarea Parlamentului European, să nu convoace Convenția în cazul în care amploarea modificărilor nu o justifică. În acest ultim caz, Consiliul European stabilește mandatul pentru Conferința reprezentanților guvernelor statelor membre.

(4) În vederea adoptării de comun acord a modificărilor care trebuie aduse tratatelor, președintele Consiliului convoacă o conferință a reprezentanților guvernelor statelor membre.

Modificările intră în vigoare după ce au fost ratificate de toate statele membre în conformitate cu normele lor constituționale.

(5) În cazul în care, la expirarea unui termen de doi ani de la semnarea unui tratat de modificare a tratatelor, patru cincimi din statele membre au ratificat tratatul menționat, iar unul sau mai multe state membre au întâmpinat dificultăți în ratificarea respectivă, Consiliul European se autosesizează cu privire la chestiune.

Proceduri de revizuire simplificate

(6) Guvernul oricărui stat membru, Parlamentul European sau Comisia poate prezenta Consiliului European proiecte de revizuire, integrală sau parțială, a dispozițiilor părții a treia din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, privind politicile și acțiunile interne ale Uniunii.

Consiliul European poate adopta o decizie de modificare, integrală sau parțială, a dispozițiilor părții a treia din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Consiliul European hotărăște în unanimitate, după consultarea Parlamentului European și a Comisiei, precum și a Băncii Centrale Europene, în cazul unor modificări instituționale în domeniul monetar. Această decizie intră în vigoare numai după aprobarea de către statele membre, în conformitate cu normele lor constituționale.

Decizia prevăzută la al doilea paragraf nu poate extinde competențele atribuite Uniunii prin tratate.

(7) În cazul în care dispozițiile Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene sau cele ale titlului V din prezentul tratat prevăd că, într-un anumit domeniu sau într-un anumit caz, Consiliul hotărăște în unanimitate, Consiliul European poate adopta o decizie de autorizare a Consiliului de a hotărî cu majoritate calificată în domeniul sau în cazul respectiv. Prezentul paragraf nu se aplică deciziilor care au implicații militare sau în domeniul apărării.

În cazul în care dispozițiile Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene prevăd că actele legislative se adoptă de Consiliu în conformitate cu o procedură legislativă specială, Consiliul European poate adopta o decizie de autorizare a adoptării respectivelor acte legislative în conformitate cu procedura legislativă ordinară.

Orice inițiativă luată de Consiliul European pe baza primului sau a celui de-al doilea paragraf se transmite parlamentelor naționale. În cazul opoziției unui parlament național, notificate în termen de șase luni de la această transmitere, decizia menționată la primul sau la al doilea paragraf nu se adoptă. În absența oricărei opoziții, Consiliul European poate adopta respectiva decizie.

Pentru adoptarea deciziilor prevăzute la primul sau la al doilea paragraf, Consiliul European hotărăște în unanimitate, după aprobarea Parlamentului European, care se pronunță cu majoritatea membrilor care îl compun.

Articolul 49 (ex-articolul 49 TUE)

Orice stat european care respectă valorile prevăzute la articolul 2 și care se angajează să le promoveze poate solicita să devină membru al Uniunii. Parlamentul European și parlamentele naționale sunt informate cu privire la această cerere. Statul solicitant adresează cererea sa Consiliului, care se pronunță în unanimitate după consultarea Comisiei și după aprobarea Parlamentului European, care se pronunță cu majoritatea membrilor din care este constituit. Criteriile de eligibilitate aprobate de Consiliul European se iau în considerare.

Condițiile admiterii și adaptările impuse de aceasta tratatelor pe care se întemeiază Uniunea fac obiectul unui acord între statele membre și statul solicitant. Acest acord se supune ratificării de către toate statele contractante, în conformitate cu normele lor constituționale.

Articolul 50

(1) Orice stat membru poate hotărî, în conformitate cu normele sale constituționale, să se retragă din Uniune.

(2) Statul membru care hotărăște să se retragă notifică intenția sa Consiliului European. În baza orientărilor Consiliului European, Uniunea negociază și încheie cu acest stat un acord care stabilește condițiile de retragere, ținând seama de cadrul viitoarelor sale relații cu Uniunea. Acest acord se negociază în conformitate cu articolul 218 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Acesta se încheie în numele Uniunii de către Consiliu, care hotărăște cu majoritate calificată, după aprobarea Parlamentului European.

(3) Tratatul încetează să se aplice statului în cauză de la data intrării în vigoare a acordului de retragere sau, în absența unui astfel de acord, după doi ani de la notificarea prevăzută la alineatul (2), cu excepția cazului în care Consiliul European, în acord cu statul membru în cauză, hotărăște în unanimitate să proroge acest termen.

(4) În înțelesul alineatelor (2) și (3), membrul care reprezintă în cadrul Consiliului European și al Consiliului statul membru care se retrage nu participă nici la dezbaterile și nici la adoptarea deciziilor Consiliului European și ale Consiliului care privesc statul în cauză.

Majoritatea calificată se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (b) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

(5) În cazul în care statul care s-a retras din Uniune depune o nouă cerere de aderare, această cerere se supune procedurii prevăzute la articolul 49.

Articolul 51

Protocoalele și anexele la tratate fac parte integrantă din acestea.

Articolul 52

(1) Tratatul se aplică Regatului Belgiei, Republicii Bulgaria, Republicii Cehia, Regatului Danemarcei, Republicii Federale Germania, Republicii Estonia, Irlandei, Republicii Elveția, Regatului Spaniei, Republicii Franceze, Republicii Croația, Republicii Italiene, Republicii Cipru, Republicii Letonia, Republicii Lituania, Marelui Ducat al Luxemburgului, Republicii Ungare, Republicii Malta, Regatului Țărilor de Jos, Republicii Austria, Republicii Polone, Republicii Portugheze, României, Republicii Slovenia, Republicii Slovace, Republicii Finlanda, Regatului Suediei și Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord.

(2) Domeniul de aplicare teritorială a tratatelor este prevăzut la articolul 355 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Articolul 53
(ex-articolul 51 TUE)

Prezentul tratat se încheie pe durată nelimitată.

Articolul 54
(ex-articolul 52 TUE)

- (1) Prezentul tratat se ratifică de către Înaltele Părți Contractante în conformitate cu normele lor constituționale. Instrumentele de ratificare se depun pe lângă Guvernul Republicii Italiene.
- (2) Prezentul tratat intră în vigoare la 1 ianuarie 1993, cu condiția ca toate instrumentele de ratificare să fi fost depuse sau, în caz contrar, în prima zi a lunii care urmează depunerii instrumentului de ratificare de către statul semnatar care îndeplinește ultimul această formalitate.

Articolul 55
(ex-articolul 53 TUE)

- (1) Prezentul tratat, redactat în exemplar unic în limbile bulgară, cehă, croată, daneză, engleză, estonă, finlandeză, franceză, germană, greacă, irlandeză, italiană, letonă, lituaniană, maghiară, malteză, olandeză, polonă, portugheză, română, slovacă, slovenă, spaniolă și suedeză, textele redactate în fiecare dintre aceste limbi fiind deopotrivă autentice, se depune în arhivele guvernului Republicii Italiene, care înmânează o copie certificată pentru conformitate fiecăruia dintre guvernele celorlalte state semnatare.
- (2) Prezentul tratat poate, de asemenea, să fie tradus în orice altă limbă stabilită de statele membre, dintre cele care, în temeiul normelor lor constituționale, se bucură de statutul de limbă oficială pe întreg teritoriul lor sau doar pe o parte din acesta. Statul membru în cauză pune la dispoziție o copie certificată a acestor traduceri, care va fi depusă în arhivele Consiliului.

DREPT CARE, plenipotențiarilor mai jos menționați semnează prezentul tratat.

Încheiat la Maastricht la șapte februarie una mie nouă sute nouăzeci și doi.

(lista semnatarilor nu este reprodusă)

**TRATATUL PRIVIND FUNCȚIONAREA
UNIUNII EUROPENE
(VERSIUNE CONSOLIDATĂ)**

PREAMBUL

MAIESTATEA SA REGELE BELGIENILOR, PREȘEDINTELE REPUBLICII FEDERALE GERMANIA, PREȘEDINTELE REPUBLICII FRANCEZE, PREȘEDINTELE REPUBLICII ITALIENE, ALTEȚA SA REGALĂ MAREA DUCESĂ DE LUXEMBURG, MAIESTATEA SA REGINA ȚĂRILOR DE JOS¹

DECIȘI să pună bazele unei uniuni tot mai strânse între națiunile europene,

DECIȘI să asigure, printr-o acțiune comună, progresul economic și social al statelor lor prin eliminarea barierelor care divizează Europa,

STABILIND drept scop esențial al eforturilor lor ameliorarea constantă a condițiilor de viață și de muncă a națiunilor lor,

RECUNOSCÂND că eliminarea obstacolelor existente presupune o acțiune concertată în vederea garantării stabilității în expansiune, a echilibrului în schimburi și a loialității în concurență,

DORNICI să consolideze unitatea economiilor lor și să asigure dezvoltarea armonioasă a acestora prin reducerea decalajelor între anumite regiuni și a întârzierii în cazul regiunilor defavorizate,

DORNICI să contribuie, printr-o politică comercială comună, la înlăturarea progresivă a restricțiilor privind schimburile internaționale,

DORIND să confirme solidaritatea care leagă Europa de țările de peste mări și să asigure dezvoltarea prosperității acestora în conformitate cu principiile Cartei Organizației Națiunilor Unite,

DECIȘI să consolideze apărarea păcii și a libertății prin constituirea acestui ansamblu de resurse și făcând apel la celelalte națiuni ale Europei care împărtășesc același ideal să-și unească eforturile,

¹ Republica Bulgaria, Republica Cehă, Regatul Danemarcei, Republica Estonia, Irlanda, Republica Elenă, Regatul Spaniei, Republica Croația, Republica Cipru, Republica Letonia, Republica Lituania, Ungaria, Republica Malta, Republica Austria, Republica Polonă, Republica Portugheză, România, Republica Slovenia, Republica Slovacă, Republica Finlanda, Regatul Suediei și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord au devenit de atunci membre ale Uniunii Europene.

HOTĂRÂȚI să promoveze dezvoltarea celui mai ridicat nivel de cunoștințe pentru popoarele lor prin extinderea accesului la educație și prin actualizarea permanentă a cunoștințelor,

AU DESEMNET, în acest scop, drept plenipotențieri

(lista plenipotențiarilor nu este reprodusă)

CARE, după ce au făcut schimb de depline puteri, găsite în bună și cuvenită formă, convin cu privire la următoarele dispoziții:

PARTEA ÎNTÂI

PRINCIPIILE

Articolul 1

- (1) Prezentul tratat organizează funcționarea Uniunii și stabilește domeniile, limitele și condițiile exercitării competențelor sale.
- (2) Prezentul tratat și Tratatul privind Uniunea Europeană reprezintă tratatele pe care se întemeiază Uniunea. Aceste două tratate, care au aceeași valoare juridică, sunt desemnate prin cuvântul „tratatele”.

TITLUL I

CATEGORII ȘI DOMENII DE COMPETENȚE ALE UNIUNII

Articolul 2

- (1) În cazul în care tratatele atribuie Uniunii competență exclusivă într-un domeniu determinat, numai Uniunea poate legifera și adopta acte cu forță juridică obligatorie, statele membre putând să facă acest lucru numai în cazul în care sunt abilitate de Uniune sau pentru punerea în aplicare a actelor Uniunii.
- (2) În cazul în care tratatele atribuie Uniunii o competență partajată cu statele membre într-un domeniu determinat, Uniunea și statele membre pot legifera și adopta acte obligatorii din punct de vedere juridic în acest domeniu. Statele membre își exercită competența în măsura în care Uniunea nu și-a exercitat competența. Statele membre își exercită din nou competența în măsura în care Uniunea a hotărât să înceteze să și-o mai exercite.
- (3) Statele membre își coordonează politicile economice și de ocupare a forței de muncă în conformitate cu condițiile prevăzute în prezentul tratat, pentru definirea cărora Uniunea dispune de competență.

(4) Uniunea este competentă, în conformitate cu dispozițiile Tratatului privind Uniunea Europeană, să definească și să pună în aplicare o politică externă și de securitate comună, inclusiv să definească treptat o politică de apărare comună.

(5) În anumite domenii și în condițiile prevăzute în tratate, Uniunea este competentă să întreprindă acțiuni de sprijinire, coordonare sau completare a acțiunii statelor membre, fără a înlocui însă prin aceasta competența lor în aceste domenii.

Actele Uniunii obligatorii din punct de vedere juridic, adoptate pe baza dispozițiilor tratatelor referitoare la aceste domenii, nu pot implica armonizarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.

(6) Întinderea și condițiile exercitării competențelor Uniunii sunt stabilite prin dispozițiile tratatelor referitoare la fiecare domeniu.

Articolul 3

(1) Competența Uniunii este exclusivă în următoarele domenii:

- (a) uniunea vamală;
- (b) stabilirea normelor privind concurența necesare funcționării pieței interne;
- (c) politica monetară pentru statele membre a căror monedă este euro;
- (d) conservarea resurselor biologice ale mării în cadrul politicii comune privind pescuitul;
- (e) politica comercială comună.

(2) De asemenea, competența Uniunii este exclusivă în ceea ce privește încheierea unui acord internațional în cazul în care această încheiere este prevăzută de un act legislativ al Uniunii, ori este necesară pentru a permite Uniunii să își exercite competența internă, sau în măsura în care aceasta ar putea aduce atingere normelor comune sau ar putea modifica domeniul de aplicare a acestora.

Articolul 4

- (1) Competența Uniunii este partajată cu statele membre în cazul în care tratatele îi atribuie o competență care nu se referă la domeniile menționate la articolele 3 și 6.
- (2) Competențele partajate între Uniune și statele membre se aplică în următoarele domenii principale:
- (a) piața internă;
 - (b) politica socială, pentru aspectele definite în prezentul tratat;
 - (c) coeziunea economică, socială și teritorială;
 - (d) agricultura și pescuitul, cu excepția conservării resurselor biologice ale mării;
 - (e) mediul;
 - (f) protecția consumatorului;
 - (g) transporturile;
 - (h) rețelele transeuropene;
 - (i) energia;
 - (j) spațiul de libertate, securitate și justiție;
 - (k) obiectivele comune de securitate în materie de sănătate publică, pentru aspectele definite în prezentul tratat.
- (3) În domeniile cercetării, dezvoltării tehnologice și spațiului, Uniunea dispune de competență pentru a desfășura acțiuni și, în special, pentru definirea și punerea în aplicare a programelor, fără ca exercitarea acestei competențe să poată avea ca efect împiedicarea statelor membre de a-și exercita propria competență.

(4) În domeniile cooperării pentru dezvoltare și ajutorului umanitar, Uniunea dispune de competență pentru a întreprinde acțiuni și pentru a duce o politică comună, fără ca exercitarea acestei competențe să poată avea ca efect lipsirea statelor membre de posibilitatea de a-și exercita propria competență.

Articolul 5

(1) Statele membre își coordonează politicile economice în cadrul Uniunii. În acest scop, Consiliul adoptă măsuri și, în special, orientările generale ale acestor politici.

Statelor membre a căror monedă este euro li se aplică dispoziții speciale.

(2) Uniunea ia măsuri pentru a asigura coordonarea politicilor de ocupare a forței de muncă ale statelor membre și, în special, prin definirea orientărilor acestor politici.

(3) Uniunea poate adopta inițiative pentru a asigura coordonarea politicilor sociale ale statelor membre.

Articolul 6

Uniunea este competentă să desfășoare acțiuni de sprijinire, de coordonare sau completare a acțiunii statelor membre. Prin finalitatea lor europeană, aceste acțiuni au următoarele domenii:

- (a) protecția și îmbunătățirea sănătății umane;
- (b) industria;
- (c) cultura;
- (d) turismul;
- (e) educația, formarea profesională, tineretul și sportul;
- (f) protecția civilă;
- (g) cooperarea administrativă.

TITLUL II

DISPOZIȚII DE APLICARE GENERALĂ

Articolul 7

Uniunea asigură coerența între diferitele sale politici și acțiuni, ținând seama de ansamblul obiectivelor Uniunii și respectând principiul de atribuire a competențelor.

Articolul 8 (ex-articolul 3 alineatul (2) TCE)¹

În toate acțiunile sale, Uniunea urmărește să elimine inegalitățile și să promoveze egalitatea între bărbați și femei.

Articolul 9

În definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor sale, Uniunea ține seama de cerințele privind promovarea unui nivel ridicat al ocupării forței de muncă, garantarea unei protecții sociale corespunzătoare, combaterea excluziunii sociale, precum și de cerințele privind un nivel ridicat de educație, de formare profesională și de protecție a sănătății umane.

Articolul 10

În definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor sale, Uniunea caută să combată orice discriminare pe motive de sex, rasă sau origine etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală.

Articolul 11 (ex-articolul 6 TCE)

Cerințele de protecție a mediului trebuie integrate în definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor Uniunii, în special pentru promovarea dezvoltării durabile.

¹ Această trimitere are caracter indicativ. Pentru informații detaliate, a se vedea tabelele de corespondență între vechea și noua numerotare a tratatelor.

Articolul 12
(ex-articolul 153 alineatul (2) TCE)

Cerințele din domeniul protecției consumatorilor se iau în considerare în definirea și punerea în aplicare a celorlalte politici și acțiuni ale Uniunii.

Articolul 13

La elaborarea și punerea în aplicare a politicii Uniunii în domeniul agriculturii, pescuitului, transporturilor, pieței interne cercetării și dezvoltării tehnologice și al spațiului, Uniunea și statele membre țin seama de toate cerințele bunăstării animalelor ca ființe sensibile și respectă actele cu putere de lege și normele administrative, precum și obiceiurile statelor membre în privința riturilor religioase, a tradițiilor culturale și a patrimoniilor regionale.

Articolul 14
(ex-articolul 16 TCE)

Fără a aduce atingere articolului 4 din Tratatul privind Uniunea Europeană și articolelor 93, 106 și 107 din prezentul tratat și având în vedere locul ocupat de serviciile de interes economic general în cadrul valorilor comune ale Uniunii, precum și rolul pe care îl au acestea în promovarea coeziunii sociale și teritoriale a Uniunii, Uniunea și statele membre, fiecare în limita competențelor care le revin și în limita domeniului de aplicare a tratatelor, asigură funcționarea serviciilor respective pe baza principiilor și în condiții, în special economice și financiare, care să le permită îndeplinirea misiunilor lor. Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente, în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc aceste principii și prevăd aceste condiții, fără a aduce atingere competenței statelor membre de a furniza aceste servicii, de a încredința prestarea lor și de a le finanța, cu respectarea tratatelor.

Articolul 15
(ex-articolul 255 TCE)

- (1) În scopul promovării unei bune guvernări și asigurării participării societății civile, instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii acționează respectând în cel mai înalt grad principiul transparenței.
- (2) Parlamentul European se întrunește în ședințe publice, de asemenea și Consiliul în cazul în care dezbate și votează un proiect de act legislativ.
- (3) Orice cetățean al Uniunii și orice persoană fizică sau juridică, care are reședința sau sediul statutar într-un stat membru, are drept de acces la documentele instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii, indiferent de suportul pe care se află aceste documente, sub rezerva principiilor și condițiilor care vor fi stabilite în conformitate cu prezentul alineat.

Principiile generale și limitele care, din motive de interes public sau privat, reglementează exercitarea dreptului de acces la documente, se stabilesc prin regulamente de către Parlamentul European și Consiliu, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară.

Fiecare instituție, organ, oficiu sau agenție asigură transparența lucrărilor lor și elaborează, în regulamentul său de procedură, dispoziții speciale privind accesul la propriile documente, în conformitate cu regulamentele menționate la al doilea paragraf.

Dispozițiile prezentului alineat se aplică Curții de Justiție a Uniunii Europene, Băncii Centrale Europene și Băncii Europene de Investiții numai în cazul în care exercită funcții administrative.

Parlamentul European și Consiliul asigură publicarea documentelor privind procedurile legislative în condițiile prevăzute de regulamentele menționate la al doilea paragraf.

Articolul 16
(ex-articolul 286 TCE)

- (1) Orice persoană are dreptul la protecția datelor cu caracter personal care o privesc.

(2) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc normele privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii, precum și de către statele membre în exercitarea activităților care fac parte din domeniul de aplicare a dreptului Uniunii, precum și normele privind libera circulație a acestor date. Respectarea acestor norme face obiectul controlului unor autorități independente.

Normele adoptate în temeiul prezentului articol nu aduc atingere normelor specifice prevăzute la articolul 39 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

Articolul 17

(1) Uniunea respectă și nu aduce atingere statutului de care beneficiază, în temeiul dreptului național, bisericile și asociațiile sau comunitățile religioase din statele membre.

(2) Uniunea respectă, de asemenea, statutul de care beneficiază, în temeiul dreptului național, organizațiile filosofice și neconfesionale.

(3) Recunoscându-le identitatea și contribuția specifică, Uniunea menține un dialog deschis, transparent și constant cu aceste biserici și organizații.

PARTEA A DOUA

NEDISCRIMINAREA ȘI CETĂȚENIA UNIUNII

Articolul 18
(ex-articolul 12 TCE)

În domeniul de aplicare a tratatelor și fără a aduce atingere dispozițiilor speciale pe care le prevăd, se interzice orice discriminare exercitată pe motiv de cetățenie sau naționalitate.

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot adopta orice norme în vederea interzicerii acestor discriminări.

Articolul 19
(ex-articolul 13 TCE)

(1) Fără a aduce atingere celorlalte dispoziții din tratate și în limitele competențelor pe care acestea le conferă Uniunii, Consiliul, hotărând în unanimitate, în conformitate cu o procedură legislativă specială și cu aprobarea Parlamentului European, poate lua măsurile necesare în vederea combaterii oricărei discriminări bazate pe sex, rasă sau origine etnică, pe religie sau convingeri, pe handicap, vârstă sau orientare sexuală.

(2) Prin derogare de la alineatul (1), Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot adopta principiile de bază ale unor măsuri de încurajare ale Uniunii, cu excepția oricărei armonizări a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre, menite să susțină acțiunile întreprinse de statele membre pentru realizarea obiectivelor menționate la alineatul (1).

Articolul 20
(ex-articolul 17 TCE)

(1) Se instituie cetățenia Uniunii. Este cetățean al Uniunii orice persoană care are cetățenia unui stat membru. Cetățenia Uniunii nu înlocuiește cetățenia națională, ci se adaugă acesteia.

(2) Cetățenii Uniunii au drepturile și obligațiile prevăzute în tratate. Aceștia se bucură, printre altele, de:

- (a) dreptul de liberă circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre;
- (b) dreptul de a alege și de a fi aleși în Parlamentul European, precum și la alegerile locale în statul membru unde își au reședința, în aceleași condiții ca și resortisanții acestui stat;
- (c) dreptul de a se bucura, pe teritoriul unei țări terțe în care statul membru al cărui resortisanți sunt nu este reprezentat, de protecție din partea autorităților diplomatice și consulare ale oricărui stat membru, în aceleași condiții ca și resortisanții acestui stat;
- (d) dreptul de a adresa petiții Parlamentului European, de a se adresa Ombudsmanului European, precum și dreptul de a se adresa instituțiilor și organelor consultative ale Uniunii în oricare dintre limbile tratatelor și de a primi răspuns în aceeași limbă.

Aceste drepturi se exercită în condițiile și limitele definite prin tratate și prin măsurile adoptate pentru punerea în aplicare a acestora.

Articolul 21
(ex-articolul 18 TCE)

(1) Orice cetățean al Uniunii are dreptul de liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre, sub rezerva limitărilor și condițiilor prevăzute de tratate și de dispozițiile adoptate în vederea aplicării acestora.

(2) În cazul în care o acțiune a Uniunii se dovedește necesară pentru atingerea acestui obiectiv și în care tratatele nu au prevăzut puteri de acțiune în acest sens, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot adopta dispoziții menite să faciliteze exercitarea drepturilor menționate la alineatul (1).

(3) În aceleași scopuri ca cele menționate la alineatul (1) și în cazul în care tratatele nu au prevăzut puteri de acțiune în acest sens, Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială, poate adopta măsuri în domeniul securității sociale sau al protecției sociale. Consiliul hotărăște în unanimitate, după consultarea Parlamentului European.

Articolul 22
(ex-articolul 19 TCE)

(1) Orice cetățean al Uniunii care își are reședința într-un stat membru și care nu este resortisant al acestuia are dreptul de a alege și de a fi ales la alegerile locale din statul membru în care își are reședința în aceleași condiții ca și resortisanții acelui stat. Acest drept se va exercita în condițiile adoptate de Consiliu, hotărând în unanimitate în conformitate cu o procedură legislativă specială și după consultarea Parlamentului European; aceste norme de aplicare pot prevedea dispoziții derogatorii în cazul în care probleme specifice ale unui stat membru justifică acest lucru.

(2) Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 223 alineatul (1) și dispozițiilor adoptate pentru aplicarea acestuia, orice cetățean al Uniunii care își are reședința într-un stat membru și care nu este resortisant al acestuia, are dreptul de a alege și de a fi ales la alegerile pentru Parlamentul European în statul membru în care își are reședința, în aceleași condiții ca și resortisanții acelui stat. Acest drept se va exercita în condițiile adoptate de Consiliu, hotărând în unanimitate în conformitate cu o procedură legislativă specială și după consultarea Parlamentului European; aceste norme de aplicare pot prevedea dispoziții derogatorii în cazul în care probleme specifice ale unui stat membru justifică acest lucru.

Articolul 23
(ex-articolul 20 TCE)

Orice cetățean al Uniunii beneficiază, pe teritoriul unei țări terțe în care nu este reprezentat statul membru al cărui resortisant este, de protecție din partea autorităților diplomatice și consulare ale oricărui stat membru, în aceleași condiții ca și cetățenii acelui stat. Statele membre adoptă dispozițiile necesare și angajează negocierile internaționale necesare în vederea asigurării acestei protecții.

Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială și după consultarea Parlamentului European, poate adopta directive care să stabilească măsurile de coordonare și de cooperare necesare pentru a facilita această protecție.

Articolul 24
(ex-articolul 21 TCE)

Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă dispozițiile referitoare la procedurile și condițiile necesare pentru prezentarea unei inițiative cetățenești în înțelesul articolului 11 din Tratatul privind Uniunea Europeană, inclusiv numărul minim de state membre din care trebuie să provină cetățenii care prezintă o astfel de inițiativă.

Orice cetățean al Uniunii are dreptul de a adresa petiții Parlamentului European, în conformitate cu dispozițiile articolului 227.

Orice cetățean al Uniunii se poate adresa Ombudsmanului instituit în conformitate cu dispozițiile articolului 228.

Orice cetățean al Uniunii poate să se adreseze în scris oricărei instituții sau oricărui organ prevăzut de prezentul articol sau la articolul 13 din Tratatul privind Uniunea Europeană într-una din limbile prevăzute la articolul 55 alineatul (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană și să primească un răspuns redactat în aceeași limbă.

Articolul 25
(ex-articolul 22 TCE)

La fiecare trei ani, Comisia prezintă Parlamentului European, Consiliului și Comitetului Economic și Social un raport privind aplicarea dispozițiilor prezentei părți. Acest raport ține seama de dezvoltarea Uniunii.

Pe această bază și fără a aduce atingere celorlalte dispoziții ale tratatelor, hotărând în unanimitate în conformitate cu o procedură legislativă specială și cu aprobarea Parlamentului European, Consiliul poate adopta dispoziții care urmăresc să completeze drepturile enumerate la articolul 20 alineatul (2). Respectivele dispoziții intră în vigoare numai după ce au fost aprobate de statele membre în conformitate cu normele lor constituționale.

PARTEA A TREIA
POLITICILE ȘI ACȚIUNILE INTERNE ALE UNIUNII

TITLUL I
PIAȚA INTERNĂ

Articolul 26
(ex-articolul 14 TCE)

- (1) Uniunea adoptă măsurile pentru instituirea sau asigurarea funcționării pieței interne, în conformitate cu dispozițiile incidente ale tratatelor.
- (2) Piața internă cuprinde un spațiu fără frontiere interne, în care libera circulație a mărfurilor, a persoanelor, a serviciilor și a capitalurilor este asigurată în conformitate cu dispozițiile tratatelor.
- (3) Consiliul, la propunerea Comisiei, definește orientările și condițiile necesare asigurării unui progres echilibrat în toate sectoarele vizate.

Articolul 27
(ex-articolul 15 TCE)

În redactarea propunerilor sale în vederea realizării obiectivelor prevăzute la articolul 26, Comisia ține seama de amploarea efortului pe care anumite economii care prezintă decalaje ale nivelului de dezvoltare vor trebui să îl susțină pentru instituirea pieței interne și poate propune dispoziții corespunzătoare.

În cazul în care aceste dispoziții iau forma unor derogări, acestea trebuie să aibă caracter temporar și să perturbe cât mai puțin funcționarea pieței interne.

TITLUL II

LIBERA CIRCULAȚIE A MĂRFURILOR

Articolul 28 (ex-articolul 23 TCE)

(1) Uniunea este alcătuită dintr-o uniune vamală care reglementează ansamblul schimburilor de mărfuri și care implică interzicerea, între statele membre, a taxelor vamale la import și la export și a oricăror taxe cu efect echivalent, precum și adoptarea unui tarif vamal comun în relațiile cu țări terțe.

(2) Dispozițiile articolului 30 și cele ale capitolului 3 din prezentul titlu se aplică produselor originare din statele membre, precum și produselor care provin din țări terțe care se află în liberă circulație în statele membre.

Articolul 29 (ex-articolul 24 TCE)

Se consideră că se află în liberă circulație într-un stat membru produsele care provin din țări terțe, pentru care au fost îndeplinite formalitățile de import și pentru care au fost percepute în statul membru respectiv taxele vamale și taxele cu efect echivalent exigibile și care nu au beneficiat de o restituire totală sau parțială a acestor taxe și impuneri.

Capitolul 1

Uniunea vamală

Articolul 30 (ex-articolul 25 TCE)

Între statele membre sunt interzise taxele vamale la import și la export sau taxele cu efect echivalent. Această interdicție se aplică de asemenea taxelor vamale cu caracter fiscal.

Articolul 31
(ex-articolul 26 TCE)

Taxele prevăzute de Tariful Vamal Comun se stabilesc de către Consiliu, la propunerea Comisiei.

Articolul 32
(ex-articolul 27 TCE)

În executarea misiunilor care îi sunt încredințate în temeiul prezentului capitol, Comisia are în vedere:

- (a) necesitatea de a promova schimburile comerciale între statele membre și țările terțe;
- (b) evoluția condițiilor de concurență în cadrul Uniunii, în măsura în care această evoluție are ca efect creșterea competitivității întreprinderilor;
- (c) necesitățile Uniunii de aprovizionare cu materii prime și produse semifinite, veghind în același timp ca între statele membre să nu fie denaturate condițiile de concurență în ceea ce privește produsele finite;
- (d) necesitatea de a evita perturbări grave în viața economică a statelor membre și de a asigura o dezvoltare rațională a producției și o creștere a consumului în cadrul Uniunii.

Capitolul 2

Cooperarea vamală

Articolul 33
(ex-articolul 135 TCE)

În cadrul domeniului de aplicare a tratatelor, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsuri în vederea consolidării cooperării vamale între statele membre și între acestea și Comisie.

Capitolul 3

Interzicerea restricțiilor cantitative între statele membre

Articolul 34 (ex-articolul 28 TCE)

Între statele membre sunt interzise restricțiile cantitative la import, precum și orice măsuri cu efect echivalent.

Articolul 35 (ex-articolul 29 TCE)

Între statele membre sunt interzise restricțiile cantitative la export, precum și orice măsuri cu efect echivalent.

Articolul 36 (ex-articolul 30 TCE)

Dispozițiile articolelor 34 și 35 nu se opun interdicțiilor sau restricțiilor la import, la export sau de tranzit, justificate pe motive de morală publică, de ordine publică, de siguranță publică, de protecție a sănătății și a vieții persoanelor și a animalelor sau de conservare a plantelor, de protejare a unor bunuri de patrimoniu național cu valoare artistică, istorică sau arheologică sau de protecție a proprietății industriale și comerciale. Cu toate acestea, interdicțiile sau restricțiile respective nu trebuie să constituie un mijloc de discriminare arbitrară și nici o restricție disimulată în comerțul dintre statele membre.

Articolul 37 (ex-articolul 31 TCE)

(1) Statele membre adaptează monopolurile naționale cu caracter comercial, astfel încât să se asigure excluderea oricărei discriminări între resortisanții statelor membre cu privire la condițiile de aprovizionare și comercializare.

Dispozițiile prezentului articol se aplică oricărui organism prin intermediul căruia un stat membru, de jure sau de facto, direct sau indirect, controlează, conduce sau influențează în mod semnificativ importurile sau exporturile dintre statele membre. Aceste dispoziții se aplică, de asemenea, monopolurilor de stat concesionate.

(2) Statele membre se abțin să introducă orice nouă măsură care contravine principiilor enunțate la alineatul (1) sau care restrânge domeniul de aplicare a articolelor care se referă la interzicerea taxelor vamale și a restricțiilor cantitative între statele membre.

(3) În cazul unui monopol cu caracter comercial care presupune o reglementare menită să faciliteze desfacerea sau valorificarea produselor agricole, trebuie asigurate, în aplicarea normelor prezentului articol, garanții echivalente pentru ocuparea forței de muncă și pentru nivelul de trai al producătorilor în cauză.

TITLUL III

AGRICULTURA ȘI PESCUITUL

Articolul 38 (ex-articolul 32 TCE)

(1) Uniunea definește și pune în aplicare o politică comună în domeniul agriculturii și pescuitului.

Piața internă cuprinde agricultura, pescuitul și comerțul cu produse agricole. Prin produse agricole se înțeleg produsele solului, cele animaliere și pescărești, precum și produsele care au suferit o primă transformare și se află în raport direct cu aceste produse. Referirile la politica agricolă comună sau la agricultură și utilizarea termenului „agricol” se înțeleg ca făcând referire și la pescuit, având în vedere caracteristicile speciale ale acestui sector.

(2) Cu excepția unor dispoziții contrare prevăzute la articolele 39-44, normele prevăzute în vederea instituirii sau funcționării pieței interne se aplică produselor agricole.

(3) Produsele care intră sub incidența articolelor 39-44, sunt enumerate în lista care face obiectul anexei I.

(4) Funcționarea și dezvoltarea pieței interne pentru produsele agricole trebuie să fie însoțite de instituirea unei politici agricole comune.

Articolul 39
(ex-articolul 33 TCE)

- (1) Politica agricolă comună are ca obiective:
- (a) creșterea productivității agriculturii prin promovarea progresului tehnic, prin asigurarea dezvoltării raționale a producției agricole, precum și prin utilizarea optimă a factorilor de producție și, în special, a forței de muncă;
 - (b) asigurarea în acest fel a unui nivel de trai echitabil pentru populația agricolă, în special prin majorarea venitului individual al lucrătorilor din agricultură;
 - (c) stabilizarea piețelor;
 - (d) garantarea siguranței aprovizionărilor;
 - (e) asigurarea unor prețuri rezonabile de livrare către consumatori.
- (2) În elaborarea politicii agricole comune și a metodelor speciale pe care aceasta le poate implica, vor fi avute în vedere următoarele:
- (a) caracterul special al activității agricole care rezultă din structura socială a agriculturii și din discrepanțele structurale și naturale existente între diferitele regiuni agricole;
 - (b) necesitatea de a opera treptat modificările adecvate;
 - (c) faptul că, în statele membre, agricultura este un sector strâns legat de ansamblul economiei.

Articolul 40
(ex-articolul 34 TCE)

(1) În vederea îndeplinirii obiectivelor prevăzute la articolul 39, se instituie o organizare comună a piețelor agricole.

În funcție de produse, această organizare îmbracă una dintre următoarele forme:

- (a) reguli comune de concurență;
- (b) coordonarea obligatorie a diferitelor organizări naționale ale pieței;
- (c) organizarea europeană a pieței.

(2) Organizarea comună în una dintre formele prevăzute la alineatul (1) poate include toate măsurile necesare pentru realizarea obiectivelor definite la articolul 39 și, în special, reglementarea prețurilor, a subvențiilor pentru producerea și comercializarea diferitelor produse, a sistemelor de depozitare și de report și a mecanismelor comune de stabilizare a importurilor sau a exporturilor.

Organizarea comună trebuie să se limiteze la urmărirea obiectivelor enunțate la articolul 39 și trebuie să excludă orice discriminare între producătorii sau consumatorii din Uniune.

O eventuală politică de prețuri comună trebuie să se bazeze pe criterii comune și pe metode de calcul uniforme.

(3) Pentru ca organizarea comună menționată la alineatul (1) să își poată atinge obiectivele, se pot înființa unul sau mai multe fonduri de orientare și garantare agricole.

Articolul 41
(ex-articolul 35 TCE)

Pentru a permite realizarea obiectivelor definite la articolul 39, în cadrul politicii agricole comune pot fi prevăzute în special următoarele măsuri:

- (a) o coordonare eficientă a eforturilor întreprinse în domeniile formării profesionale, cercetării și popularizării cunoștințelor agronomice, care poate include proiecte sau instituții finanțate în comun;

- (b) acțiuni comune pentru promovarea consumului anumitor produse.

Articolul 42
(ex-articolul 36 TCE)

Dispozițiile capitolului referitor la normele privind concurența se aplică producției și comercializării produselor agricole numai în măsura stabilită de Parlamentul European și de Consiliu în cadrul dispozițiilor și în conformitate cu procedura prevăzute la articolul 43 alineatul (2), având în vedere obiectivele enunțate la articolul 39.

Consiliul poate autoriza, la propunerea Comisiei, acordarea de ajutoare:

- (a) în vederea protejării exploatațiilor agricole defavorizate de condiții structurale sau naturale;
- (b) în cadrul programelor de dezvoltare economică.

Articolul 43
(ex-articolul 37 TCE)

(1) Comisia prezintă propuneri referitoare la elaborarea și punerea în aplicare a politicii agricole comune, inclusiv înlocuirea organizărilor naționale cu una dintre formele de organizare comună prevăzute la articolul 40 alineatul (1), precum și la punerea în aplicare a măsurilor special prevăzute de prezentul titlu.

Aceste propuneri trebuie să țină seama de interdependența dintre chestiunile agricole prevăzute de prezentul titlu.

(2) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social, stabilesc organizarea comună a piețelor agricole prevăzută la articolul 40 alineatul (1), precum și celelalte dispoziții necesare pentru îndeplinirea obiectivelor politicii comune în domeniul agriculturii și pescuitului.

- (3) Consiliul, la propunerea Comisiei, adoptă măsurile privind stabilirea prețurilor, a taxelor, a ajutoarelor și a contingentelor, precum și privind stabilirea și repartizarea posibilităților de pescuit.
- (4) Organizarea comună prevăzută la articolul 40 alineatul (1) poate înlocui, în condițiile prevăzute la alineatul (2), organizările naționale ale pieței în cazul în care:
- (a) organizarea comună oferă statelor membre care se opun acestei măsuri și care dispun de o organizare națională a producției în cauză garanții echivalente pentru ocuparea forței de muncă și nivelul de trai al producătorilor în cauză, luându-se în considerare calendarul adaptărilor posibile și al specializărilor necesare, și
 - (b) această organizare asigură, pentru schimburile comerciale din cadrul Uniunii, condiții similare celor existente pe piața națională.
- (5) În cazul în care o organizare comună pentru anumite materii prime se instituie înainte să existe o organizare comună pentru produsele transformate corespunzătoare, materiile prime în cauză folosite pentru produsele transformate destinate exportului în țări terțe pot fi importate din afara Uniunii.

Articolul 44
(ex-articolul 38 TCE)

În cazul în care, într-un stat membru, un produs face obiectul unei organizări naționale a pieței sau al oricărei reglementări interne cu efect echivalent care afectează din punct de vedere concurențial o producție similară dintr-un alt stat membru, statele membre aplică la import o taxă compensatorie acestui produs provenit din statul membru în care există respectiva organizare sau reglementare, cu excepția cazului în care acest stat membru aplică o taxă compensatorie la export.

Comisia stabilește cuantumul acestor taxe la nivelul necesar pentru a restabili echilibrul; de asemenea, Comisia poate autoriza recurgerea la alte măsuri, pentru care stabilește condițiile și normele de aplicare.

TITLUL IV

LIBERA CIRCULAȚIE A PERSOANELOR, A SERVICIILOR ȘI A CAPITALURILOR

Capitolul 1

Lucrătorii

Articolul 45 (ex-articolul 39 TCE)

- (1) Libera circulație a lucrătorilor este garantată în cadrul Uniunii.
- (2) Libera circulație implică eliminarea oricărei discriminări pe motiv de cetățenie între lucrătorii statelor membre, în ceea ce privește încadrarea în muncă, remunerarea și celelalte condiții de muncă.
- (3) Sub rezerva restricțiilor justificate de motive de ordine publică, siguranță publică și sănătate publică, libera circulație a lucrătorilor implică dreptul:
 - (a) de a accepta ofertele reale de încadrare în muncă;
 - (b) de a circula liber în acest scop pe teritoriul statelor membre;
 - (c) de a ședea într-un stat membru pentru a desfășura o activitate salarizată în conformitate cu actele cu putere de lege și actele administrative care reglementează încadrarea în muncă a lucrătorilor statului respectiv;
 - (d) de a rămâne pe teritoriul unui stat membru după ce a fost încadrat în muncă în acest stat, în condițiile care vor face obiectul unor regulamente adoptate de Comisie.
- (4) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică încadrării în administrația publică.

Articolul 46
(ex-articolul 40 TCE)

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social, adoptă, prin directive sau regulamente, măsurile necesare în vederea realizării liberei circulații a lucrătorilor, astfel cum este aceasta definită la articolul 45, în special:

- (a) asigurarea cooperării strânse între serviciile naționale pentru ocuparea forței de muncă;
- (b) eliminarea acelor proceduri și practici administrative, precum și a acelor perioade de acces la locurile de muncă disponibile care decurg din dreptul intern sau din acordurile încheiate anterior între statele membre și a căror menținere ar constitui un obstacol în calea liberalizării circulației lucrătorilor;
- (c) eliminarea tuturor perioadelor și restricțiilor prevăzute de dreptul intern sau de acordurile încheiate anterior între statele membre, care impun lucrătorilor din celelalte state membre condiții diferite în ceea ce privește libera alegere a unui loc de muncă în raport cu lucrătorii statului respectiv;
- (d) stabilirea unor mecanisme proprii în vederea corelării cererii și ofertei de locuri de muncă și facilitarea realizării echilibrului între cererea și oferta de locuri de muncă în condiții care să evite amenințarea gravă a nivelului de trai și de ocupare a forței de muncă în diferitele regiuni și ramuri industriale.

Articolul 47
(ex-articolul 41 TCE)

Statele membre încurajează schimburile de lucrători tineri în cadrul unui program comun.

Articolul 48
(ex-articolul 42 TCE)

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă, în domeniul securității sociale, măsurile necesare pentru instituirea liberei circulații a lucrătorilor, în special prin instituirea unui sistem care să asigure lucrătorilor migranți salariați sau care desfășoară o activitate independentă și persoanelor aflate în întreținerea acestora:

- (a) cumulul tuturor perioadelor luate în considerare de către diferitele legislații interne, în vederea dobândirii și păstrării dreptului la prestații, precum și pentru calcularea acestora;
- (b) plata prestațiilor pentru persoanele rezidente pe teritoriile statelor membre.

În cazul în care un membru al Consiliului declară că un proiect de act legislativ menționat la primul paragraf ar aduce atingere unor aspecte importante ale sistemului său de securitate socială, inclusiv în ceea ce privește domeniul său de aplicare, costul sau structura financiară, ori ar aduce atingere echilibrului financiar al respectivului sistem, poate solicita sesizarea Consiliului European. În acest caz, procedura legislativă ordinară se suspendă. După dezbateri și în termen de patru luni de la această suspendare, Consiliul European:

- (a) retrimite proiectul Consiliului, caz în care încetează suspendarea procedurii legislative ordinare, sau
- (b) nu acționează în niciun fel sau solicită Comisiei să prezinte o nouă propunere; în acest caz se consideră că actul propus inițial nu a fost adoptat.

Capitolul 2

Dreptul de stabilire

Articolul 49 (ex-articolul 43 TCE)

În conformitate cu dispozițiile care urmează, sunt interzise restricțiile privind libertatea de stabilire a resortisanților unui stat membru pe teritoriul altui stat membru. Această interdicție vizează și restricțiile privind înființarea de agenții, sucursale sau filiale de către resortisanții unui stat membru stabiliți pe teritoriul altui stat membru.

Libertatea de stabilire presupune accesul la activități independente și exercitarea acestora, precum și constituirea și administrarea întreprinderilor și, în special, a societăților în înțelesul articolului 54 al doilea paragraf, în condițiile definite pentru resortisanții proprii de legislația țării de stabilire, sub rezerva dispozițiilor capitolului privind capitalurile.

Articolul 50
(ex-articolul 44 TCE)

- (1) În vederea realizării libertății de stabilire cu privire la o activitate determinată, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social, decid prin intermediul directivelor.
- (2) Parlamentul European, Consiliul și Comisia exercită funcțiile care le revin în temeiul dispozițiilor menționate anterior și, în special:
 - (a) acordând prioritate, de regulă, activităților în cazul cărora libertatea de stabilire constituie o contribuție deosebit de utilă la dezvoltarea producției și a schimburilor comerciale;
 - (b) asigurând o strânsă cooperare între autoritățile naționale competente pentru a cunoaște aspectele speciale ale diferitelor activități din cadrul Uniunii;
 - (c) eliminând acele proceduri și practici administrative care decurg fie din dreptul intern, fie din acordurile încheiate anterior între statele membre, a căror menținere ar constitui un obstacol în calea libertății de stabilire;
 - (d) asigurând lucrătorilor dintr-un stat membru, angajați în muncă pe teritoriul unui alt stat membru, posibilitatea de a rămâne pe teritoriul acestuia pentru a desfășura activități independente, în cazul în care îndeplinesc condițiile pe care ar trebui să le îndeplinească în cazul în care ar intra pe teritoriul acestui stat la data la care intenționează să inițieze această activitate;
 - (e) asigurând resortisantului unui stat membru posibilitatea de a dobândi și folosi terenuri și construcții situate pe teritoriul altui stat membru, în măsura în care aceasta nu aduce atingere principiilor stabilite la articolul 39 alineatul (2);

- (f) eliminând treptat restricțiile privind libertatea de stabilire în fiecare ramură de activitate avută în vedere, în ceea ce privește, pe de o parte, condițiile de înființare de agenții, sucursale sau filiale pe teritoriul unui stat membru și, pe de altă parte, condițiile de acces al personalului angajat în cadrul sediului principal în funcțiile de conducere sau de supraveghere ale acestor agenții, sucursale sau filiale;
- (g) coordonând, în măsura în care este necesar și în vederea echivalării lor, garanțiile solicitate de statele membre societăților în înțelesul articolului 54 al doilea paragraf, pentru a proteja deopotrivă interesele asociațiilor și ale terților;
- (h) asigurându-se că ajutoarele acordate de statele membre nu denaturează condițiile de stabilire.

Articolul 51
(ex-articolul 45 TCE)

Sunt exceptate de la aplicarea dispozițiilor prezentului capitol, în ceea ce privește statul membru interesat, activitățile care sunt asociate în acest stat, chiar și cu titlu ocazional, exercitării autorității publice.

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot excepta anumite activități de la aplicarea dispozițiilor prezentului capitol.

Articolul 52
(ex-articolul 46 TCE)

- (1) Prevederile prezentului capitol și măsurile adoptate în temeiul acesteia nu aduc atingere aplicării actelor cu putere de lege și actelor administrative care prevăd un regim special pentru resortisanții străini din motive de ordine publică, siguranță publică și sănătate publică.
- (2) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă directive privind coordonarea dispozițiilor menționate anterior.

Articolul 53
(ex-articolul 47 TCE)

- (1) În vederea facilitării accesului la activitățile independente și a exercitării acestora, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă directivele privind recunoașterea reciprocă a diplomelor, certificatelor și a altor titluri oficiale de calificare, precum și privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre cu privire la accesul la activitățile independente și la exercitarea acestora.
- (2) În ceea ce privește profesiile medicale, paramedicale și farmaceutice, eliminarea treptată a restricțiilor este subordonată coordonării condițiilor de exercitare a acestora în diferitele state membre.

Articolul 54
(ex-articolul 48 TCE)

Societățile constituite în conformitate cu legislația unui stat membru și având sediul social, administrația centrală sau locul principal de desfășurare a activității în cadrul Uniunii sunt asimilate, în aplicarea prezentului capitol, persoanelor fizice resortisante ale statelor membre.

Prin societăți se înțeleg societățile constituite în conformitate cu dispozițiile legislației civile sau comerciale, inclusiv societățile cooperative și alte persoane juridice de drept public sau privat, cu excepția celor fără scop lucrativ.

Articolul 55
(ex-articolul 294 TCE)

Statele membre acordă resortisanților celorlalte state membre același tratament ca și propriilor resortisanți în ceea ce privește participarea la constituirea capitalului societăților în înțelesul articolului 54, fără a aduce atingere aplicării celorlalte dispoziții din prezentul tratat.

Capitolul 3

Serviciile

Articolul 56 (ex-articolul 49 TCE)

În conformitate cu dispozițiile ce urmează, sunt interzise restricțiile privind libera prestare a serviciilor în cadrul Uniunii cu privire la resortisanții statelor membre stabiliți într-un alt stat membru decât cel al beneficiarului serviciilor.

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot extinde beneficiul dispozițiilor prezentului capitol la prestatorii de servicii care sunt resortisanți ai unui stat terț și sunt stabiliți în cadrul Uniunii.

Articolul 57 (ex-articolul 50 TCE)

În înțelesul tratatelor, sunt considerate servicii prestațiile furnizate în mod obișnuit în schimbul unei remunerații, în măsura în care nu sunt reglementate de dispozițiile privind libera circulație a mărfurilor, a capitalurilor și a persoanelor.

Serviciile cuprind în special:

- (a) activități cu caracter industrial;
- (b) activități cu caracter comercial;
- (c) activități artisanale;
- (d) activitățile prestate în cadrul profesiunilor liberale.

Fără a aduce atingere dispozițiilor capitolului privind dreptul de stabilire, prestatorul poate, în vederea executării prestației, să își desfășoare temporar activitatea în statul membru în care prestează serviciul, în aceleași condiții care sunt impuse de acest stat propriilor resortisanți.

Articolul 58
(ex-articolul 51 TCE)

- (1) Libera circulație a serviciilor în domeniul transporturilor este reglementată de dispozițiile din titlul privind transporturile.
- (2) Liberalizarea serviciilor bancare și de asigurări asociate mișcărilor capitalurilor trebuie să se realizeze concomitent cu liberalizarea circulației capitalurilor.

Articolul 59
(ex-articolul 52 TCE)

- (1) Pentru realizarea liberalizării unui anumit serviciu, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, după consultarea Comitetului Economic și Social, hotărăsc prin directive.
- (2) Directivele menționate la alineatul (1) vizează în general, cu prioritate, serviciile care intervin direct asupra costurilor de producție sau a căror liberalizare contribuie la facilitarea schimburilor de mărfuri.

Articolul 60
(ex-articolul 53 TCE)

Statele membre depun eforturi pentru a proceda la liberalizarea serviciilor într-o măsură mai mare decât cea la care obligă directivele adoptate în vederea aplicării articolului 59 alineatul (1), în cazul în care situația lor economică generală și situația din sectorul în cauză permite acest lucru.

În acest scop, Comisia adresează recomandări statelor membre în cauză.

Articolul 61
(ex-articolul 54 TCE)

Atât timp cât restricțiile impuse liberei prestări a serviciilor nu sunt eliminate, fiecare dintre statele membre le aplică, fără a face distincție în funcție de cetățenie ori naționalitate sau reședință ori sediu tuturor prestatorilor de servicii menționați la articolul 56 primul paragraf.

Articolul 62
(ex-articolul 55 TCE)

Dispozițiile articolelor 51-54 se aplică domeniului reglementat de prezentul capitol.

Capitolul 4

Capitalurile și plățile

Articolul 63
(ex-articolul 56 TCE)

- (1) În temeiul dispozițiilor prezentului capitol, sunt interzise orice restricții privind circulația capitalurilor între statele membre, precum și între statele membre și țările terțe.
- (2) În temeiul dispozițiilor prezentului capitol, sunt interzise orice restricții privind plățile între statele membre, precum și între statele membre și țările terțe.

Articolul 64
(ex-articolul 57 TCE)

- (1) Articolul 63 nu aduce atingere aplicării, în raport cu țările terțe, a restricțiilor în vigoare la 31 decembrie 1993 în temeiul dreptului intern sau al dreptului Uniunii, adoptate cu privire la circulația capitalurilor având ca destinație țări terțe sau provenind din țări terțe, în cazul în care acestea implică investiții directe, inclusiv investițiile imobiliare, stabilirea, prestarea de servicii financiare sau admiterea de valori mobiliare pe piețele de capital. În ceea ce privește restricțiile în vigoare în temeiul legislațiilor naționale în Bulgaria, în Estonia și în Ungaria, respectiva dată este 31 decembrie 1999. În ceea ce privește restricțiile în vigoare în temeiul legislației naționale în Croația, respectiva dată este 31 decembrie 2002.

(2) Depunând eforturi pentru a realiza obiectivul liberei circulații a capitalurilor între statele membre și țări terțe, în cea mai mare măsură posibilă și fără a aduce atingere celorlalte capitole ale tratatelor, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsurile referitoare la circulația capitalurilor având ca destinație țări terțe sau provenind din țări terțe, în cazul în care acestea implică investiții directe, inclusiv investițiile imobiliare, stabilirea, prestarea de servicii financiare sau admiterea de valori mobiliare pe piețele de capital.

(3) Prin derogare de la alineatul (2), numai Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială, în unanimitate și după consultarea Parlamentului European, poate adopta măsuri care reprezintă un regres în dreptul Uniunii în ceea ce privește liberalizarea circulației capitalurilor având ca destinație sau provenind din țări terțe.

Articolul 65
(ex-articolul 58 TCE)

(1) Articolul 63 nu aduce atingere dreptului statelor membre:

- (a) de a aplica dispozițiile incidente ale legislațiilor fiscale care stabilesc o distincție între contribuabilii care nu se găsesc în aceeași situație în ceea ce privește reședința lor sau locul unde capitalurile lor au fost investite;
- (b) de a adopta toate măsurile necesare pentru a combate încălcarea actelor lor cu putere de lege și a normelor lor administrative, în special în domeniul fiscal sau al supravegherii prudențiale a instituțiilor financiare, de a stabili proceduri de declarare a circulației capitalurilor în scopul informării administrative sau statistice ori de a adopta măsuri justificate de motive de ordine publică sau siguranță publică.

(2) Prezentul capitol nu aduce atingere posibilității de a aplica restricții privind dreptul de stabilire care sunt compatibile cu prezentul tratat.

(3) Măsurile și procedurile menționate la alineatele (1) și (2) nu trebuie să constituie un mijloc de discriminare arbitrară și nici o restrângere disimulată a liberei circulații a capitalurilor și plăților, astfel cum este aceasta definită la articolul 63.

(4) În absența unor măsuri de aplicare a articolului 64 alineatul (3), Comisia sau, în absența unei decizii a Comisiei în termen de trei luni de la data solicitării statului membru în cauză, Consiliul poate adopta o decizie care să dispună ca măsurile fiscale restrictive adoptate de un stat membru față de una sau mai multe țări terțe să fie considerate conforme tratatelor, cu condiția ca acestea să fie justificate în raport cu unul dintre obiectivele Uniunii și compatibile cu buna funcționare a pieței interne. Consiliul hotărăște în unanimitate, la solicitarea unui stat membru.

Articolul 66
(ex-articolul 59 TCE)

În cazul în care, în împrejurări excepționale, circulația capitalurilor provenind din țările terțe sau destinate acestora provoacă sau amenință să provoace dificultăți grave în funcționarea uniunii economice și monetare, Consiliul, la propunerea Comisiei și după consultarea Băncii Centrale Europene, poate adopta, în raport cu țările terțe, măsurile de salvagardare pentru o perioadă de până la șase luni, în cazul în care aceste măsuri sunt strict necesare.

TITLUL V

SPAȚIUL DE LIBERTATE, SECURITATE ȘI JUSTIȚIE

Capitolul 1

Dispoziții generale

Articolul 67
(ex-articolul 61 TCE și ex-articolul 29 TUE)

(1) Uniunea constituie un spațiu de libertate, securitate și justiție, cu respectarea drepturilor fundamentale și a diferitelor sisteme de drept și tradiții juridice ale statelor membre.

(2) Uniunea asigură absența controalelor asupra persoanelor la frontierele interne și dezvoltă o politică comună în domeniul dreptului de azil, al imigrării și al controlului la frontierele externe care este întemeiată pe solidaritatea între statele membre și care este echitabilă față de resortisanții țărilor terțe. În înțelesul prezentului titlu, apatrizii sunt asimilați resortisanților țărilor terțe.

(3) Uniunea acționează pentru a asigura un înalt nivel de securitate prin măsuri de prevenire a criminalității, a rasismului și a xenofobiei, precum și de combatere a acestora, prin măsuri de coordonare și de cooperare între autoritățile polițienești și judiciare și alte autorități competente, precum și prin recunoașterea reciprocă a deciziilor judiciare în materie penală și, după caz, prin apropierea legislațiilor penale.

(4) Uniunea facilitează accesul la justiție, în special pe baza principiului recunoașterii reciproce a deciziilor judiciare și extrajudiciare în materie civilă.

Articolul 68

Consiliul European definește orientările strategice ale planificării legislative și operaționale în cadrul spațiului de libertate, securitate și justiție.

Articolul 69

Parlamentele naționale asigură, cu privire la propunerile și inițiativele legislative prezentate în cadrul capitolului 4 și 5, respectarea principiului subsidiarității, în conformitate cu Protocolul privind aplicarea principiilor subsidiarității și proporționalității.

Articolul 70

Fără a aduce atingere articolelor 258, 259 și 260, Consiliul, la propunerea Comisiei, poate adopta măsurile de stabilire a condițiilor în care statele membre, în colaborare cu Comisia, realizează o evaluare obiectivă și imparțială a punerii în aplicare, de către autoritățile statelor membre, a politicilor Uniunii prevăzute în prezentul titlu, în special în scopul de a favoriza aplicarea deplină a principiului recunoașterii reciproce. Parlamentul European și parlamentele naționale sunt informate cu privire la conținutul și rezultatele evaluării.

Articolul 71
(ex-articolul 36 TUE)

În cadrul Consiliului se instituie un comitet permanent care să asigure în cadrul Uniunii promovarea și consolidarea cooperării operaționale în materie de securitate internă. Fără a aduce atingere articolului 240, comitetul promovează coordonarea acțiunii autorităților competente ale statelor membre. La lucrările comitetului pot fi implicați reprezentanții organelor, ai oficiilor și ai agențiilor în cauză ale Uniunii. Parlamentul European și parlamentele naționale sunt informate cu privire la derularea acestor lucrări.

Articolul 72
(ex-articolul 64 alineatul (1) TCE și ex-articolul 33 TUE)

Prezentul titlu nu aduce atingere exercitării responsabilităților care revin statelor membre pentru menținerea ordinii publice și pentru apărarea securității interne.

Articolul 73

Statele membre au libertatea de a organiza între ele și sub autoritatea lor forme de cooperare și de coordonare pe care le consideră oportune, între serviciile competente ale administrațiilor acestora care răspund de asigurarea securității naționale.

Articolul 74
(ex-articolul 66 TCE)

Consiliul adoptă măsuri în vederea asigurării cooperării administrative între serviciile competente ale statelor membre în domeniile menționate în prezentul titlu, precum și între serviciile respective și Comisie. Acesta hotărăște la propunerea Comisiei, sub rezerva articolului 76 și după consultarea Parlamentului European.

Articolul 75
(ex-articolul 60 TCE)

În cazul în care este necesar, pentru realizarea obiectivelor enunțate la articolul 67, în ceea ce privește prevenirea și combaterea terorismului și a activităților conexe, Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu procedura legislativă ordinară, definesc cadrul măsurilor administrative privind circulația capitalurilor și plățile, cum ar fi înghețarea fondurilor, a activelor financiare sau a beneficiilor economice care aparțin unor persoane fizice sau juridice, grupuri sau entități fără caracter statal, sunt în proprietatea acestora sau sunt deținute de acestea.

Consiliul, la propunerea Comisiei, adoptă măsurile pentru punerea în aplicare a cadrului prevăzut la primul paragraf.

Actele menționate la prezentul articol cuprind dispozițiile necesare în materie de garanții juridice.

Articolul 76

Actele menționate în capitolele 4 și 5, precum și măsurile menționate la articolul 74 care asigură o cooperare administrativă în domeniile menționate în aceste capitole, se adoptă:

- (a) la propunerea Comisiei; sau
- (b) la inițiativa unei părți din statele membre.

Capitolul 2

Politici privind controlul la frontiere, dreptul de azil și imigrarea

Articolul 77 (ex-articolul 62 TCE)

- (1) Uniunea dezvoltă o politică care urmărește:
 - (a) să asigure absența oricărui control asupra persoanelor la trecerea frontierelor interne, indiferent de cetățenie;
 - (b) să asigure controlul persoanelor și supravegherea eficace la trecerea frontierelor externe;
 - (c) să introducă treptat un sistem integrat de administrare a frontierelor externe.
- (2) În înțelesul alineatului (1), Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsurile privind:
 - (a) politica comună a vizelor și a altor permise de ședere de scurtă durată;
 - (b) controalele la care sunt supuse persoanele la trecerea frontierelor externe;
 - (c) condițiile în care resortisanții țărilor terțe pot circula liber, pentru o durată scurtă, în interiorul Uniunii;
 - (d) orice măsură necesară pentru instituirea treptată a unui sistem integrat de administrare a frontierelor externe;
 - (e) absența oricărui control asupra persoanelor, indiferent de cetățenie, la trecerea frontierelor interne.

(3) În cazul în care o acțiune a Uniunii se dovedește necesară pentru a facilita exercitarea dreptului menționat la articolul 20 alineatul (2) litera (a), iar tratatele nu au prevăzut atribuții în acest sens, Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială, poate adopta dispoziții referitoare la pașapoarte, cărți de identitate, permise de ședere sau oricare alt document asimilat. Consiliul hotărăște în unanimitate, după consultarea Parlamentului European.

(4) Prezentul articol nu aduce atingere competenței statelor membre privind delimitarea geografică a frontierelor acestora, în conformitate cu dreptul internațional.

Articolul 78

(ex-articolul 63 punctele 1 și 2 și ex-articolul 64 alineatul (2) TCE)

(1) Uniunea dezvoltă o politică comună în domeniul dreptului de azil, al protecției subsidiare și al protecției temporare, cu scopul de a oferi un statut corespunzător oricărui resortisant dintr-o țară terță care are nevoie de protecție internațională și de a asigura respectarea principiului nereturnării. Această politică trebuie să fie în conformitate cu Convenția de la Geneva la 28 iulie 1951 și cu Protocolul din 31 ianuarie 1967 privind statutul refugiaților, precum și cu alte tratate din domeniu.

(2) În înțelesul alineatului (1), Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsurile referitoare la un sistem european comun de azil, care cuprinde:

- (a) un regim unitar de azil în favoarea resortisanților țărilor terțe, valabil în toată Uniunea;
- (b) un regim unitar de protecție subsidiară pentru resortisanții țărilor terțe care, fără să obțină azil european, au nevoie de protecție internațională;
- (c) un sistem comun de protecție temporară a persoanelor strămutate în cazul unui aflux masiv;
- (d) proceduri comune de acordare și de retragere a regimului unitar de azil sau de protecție subsidiară;
- (e) criterii și mecanisme de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil sau de protecție subsidiară;

- (f) norme referitoare la condițiile de primire a solicitanților dreptului de azil sau de protecție subsidiară;
 - (g) parteneriatul și cooperarea cu țările terțe pentru gestionarea fluxurilor de persoane care solicită drept de azil, protecție subsidiară sau temporară.
- (3) În cazul în care unul sau mai multe state membre se află într-o situație de urgență caracterizată de un aflux brusc de resortisanți din țări terțe, Consiliul, la propunerea Comisiei, poate adopta măsuri provizorii, în beneficiul statului sau al statelor membre în cauză. Acesta hotărăște după consultarea Parlamentului European.

Articolul 79
(ex-articolul 63 punctele 3 și 4 TCE)

- (1) Uniunea dezvoltă o politică comună de imigrare, al cărei scop este de a asigura, în toate etapele, gestionarea eficientă a fluxurilor de migrare, tratamentul echitabil al resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere legală în statele membre, precum și prevenirea imigrării ilegale și a traficului de persoane și combaterea susținută a acestora.
- (2) În înțelesul alineatului (1), Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsuri în următoarele domenii:
- (a) condițiile de intrare și de ședere, precum și normele privind acordarea de către statele membre a vizelor și a permiselor de ședere pe termen lung, inclusiv în vederea reîntregirii familiei;
 - (b) definirea drepturilor resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere legală pe teritoriul unui stat membru, inclusiv condițiile care reglementează libertatea de circulație și de ședere în celelalte state membre;
 - (c) imigrarea clandestină și șederea ilegală, inclusiv expulzarea și repatrierea persoanelor aflate în situație de ședere ilegală;
 - (d) combaterea traficului de persoane, în special de femei și copii.

- (3) Uniunea poate încheia cu țări terțe acorduri privind readmisia, în țările lor de origine sau de proveniență, a resortisanților țărilor terțe care nu îndeplinesc sau nu mai îndeplinesc condițiile de intrare, de prezență sau de ședere pe teritoriul unuia dintre statele membre.
- (4) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot stabili măsuri pentru încurajarea și sprijinirea acțiunii statelor membre, cu scopul de a favoriza integrarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere legală pe teritoriul lor, excluzând orice armonizare a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.
- (5) Prezentul articol nu aduce atingere dreptului statelor membre de a stabili volumul admiterii pe teritoriul acestora a resortisanților unor țări terțe, provenind din țări terțe, în căutarea unui loc de muncă în calitate de lucrători salariați sau pentru a desfășura o activitate independentă.

Articolul 80

Politicile Uniunii menționate la prezentul capitol și punerea în aplicare a acestora sunt reglementate de principiul solidarității și al distribuirii echitabile a răspunderii între statele membre, inclusiv pe plan financiar. Ori de câte ori este necesar, actele Uniunii adoptate în temeiul prezentului capitol cuprind măsuri adecvate pentru aplicarea acestui principiu.

Capitolul 3

Cooperarea judiciară în materie civilă

Articolul 81 (ex-articolul 65 TCE)

- (1) Uniunea dezvoltă o cooperare judiciară în materie civilă cu incidență transfrontalieră, întemeiată pe principiul recunoașterii reciproce a deciziilor judiciare și extrajudiciare. Această cooperare poate include adoptarea unor măsuri de apropiere a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.

(2) În înțelesul alineatului (1), Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsuri, în special atunci când acestea sunt necesare pentru buna funcționare a pieței interne, care urmăresc să asigure:

- (a) recunoașterea reciprocă între statele membre a deciziilor judiciare și extrajudiciare și executarea acestora;
- (b) comunicarea și notificarea transfrontalieră a actelor judiciare și extrajudiciare;
- (c) compatibilitatea normelor aplicabile în statele membre în materie de conflict de legi și de competență;
- (d) cooperarea în materie de obținere a probelor;
- (e) accesul efectiv la justiție;
- (f) eliminarea obstacolelor din calea bunei desfășurări a procedurilor civile, la nevoie prin favorizarea compatibilității normelor de procedură civilă aplicabile în statele membre;
- (g) dezvoltarea unor metode alternative de soluționare a litigiilor;
- (h) sprijinirea formării profesionale a magistraților și a personalului din justiție.

(3) Prin derogare de la alineatul (2), măsurile privind dreptul familiei care au implicații transfrontaliere sunt stabilite de către Consiliu, care hotărăște în conformitate cu o procedură legislativă specială. Acesta hotărăște în unanimitate, după consultarea Parlamentului European.

Consiliul, la propunerea Comisiei, poate adopta o decizie care să determine aspectele din dreptul familiei care au implicații transfrontaliere, care ar putea face obiectul unor acte adoptate prin procedura legislativă ordinară. Consiliul hotărăște în unanimitate, după consultarea Parlamentului European.

Propunerea menționată la al doilea paragraf se transmite parlamentelor naționale. În cazul opoziției unui parlament național, notificate în termen de șase luni de la această transmitere, decizia nu se adoptă. În cazul în care nu există nicio opoziție, Consiliul poate adopta respectiva decizie.

Capitolul 4

Cooperarea judiciară în materie penală

Articolul 82 (ex-articolul 31 TUE)

(1) Cooperarea judiciară în materie penală în cadrul Uniunii se întemeiază pe principiul recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești și a deciziilor judiciare și include apropierea actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre în domeniile prevăzute la alineatul (2) și la articolul 83.

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsurile privind:

- (a) instituirea unor norme și proceduri care să asigure recunoașterea, în întreaga Uniune, a tuturor categoriilor de hotărâri judecătorești și decizii judiciare;
- (b) prevenirea și soluționarea conflictelor de competență între statele membre;
- (c) sprijinirea formării profesionale a magistraților și a personalului din justiție;
- (d) facilitarea cooperării dintre autoritățile judiciare sau echivalente ale statelor membre în materie de urmărire penală și executare a deciziilor.

(2) În măsura în care este necesar pentru a facilita recunoașterea reciprocă a hotărârilor judecătorești și a deciziilor judiciare, precum și cooperarea polițienească și judiciară în materie penală cu dimensiune transfrontalieră, Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin directive în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot stabili norme minime. Aceste norme minime iau în considerare diferențele existente între tradițiile juridice și sistemele de drept ale statelor membre.

Acestea se referă la:

- (a) admisibilitatea reciprocă a probelor între statele membre;

- (b) drepturile persoanelor în procedura penală;
- (c) drepturile victimelor criminalității;
- (d) alte elemente speciale ale procedurii penale pe care Consiliul le-a identificat în prealabil printr-o decizie; pentru adoptarea acestei decizii, Consiliul hotărăște în unanimitate, după aprobarea Parlamentului European.

Adoptarea normelor minime prevăzute la prezentul alineat nu împiedică statele membre să mențină sau să adopte un nivel mai ridicat de protecție a persoanelor.

(3) În cazul în care un membru al Consiliului consideră că un proiect de directivă prevăzut la alineatul (2) ar aduce atingere aspectelor fundamentale ale sistemului său de justiție penală, acesta poate solicita sesizarea Consiliului European. În acest caz, procedura legislativă ordinară se suspendă. După dezbateri, în caz de consens, Consiliul European, în termen de patru luni de la suspendare, retrimite proiectul Consiliului, prin aceasta încetând suspendarea procedurii legislative ordinare.

În același termen, în cazul unui dezacord și în cazul în care cel puțin nouă state membre doresc instituirea unei forme de cooperare consolidată pe baza proiectului de directivă respectiv, acestea informează Parlamentul European, Consiliul și Comisia în consecință. În acest caz, autorizarea de a institui o formă de cooperare consolidată, prevăzută la articolul 20 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană și la articolul 329 alineatul (1) din prezentul tratat se consideră acordată și se aplică dispozițiile privind formele de cooperare consolidată.

Articolul 83 (ex-articolul 31 TUE)

(1) Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin directive în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot stabili norme minime cu privire la definirea infracțiunilor și a sancțiunilor în domenii ale criminalității de o gravitate deosebită de dimensiune transfrontalieră ce rezultă din natura sau impactul acestor infracțiuni ori din nevoia specială de a le combate pornind de la o bază comună.

Aceste domenii ale criminalității sunt următoarele: terorismul, traficul de persoane și exploatarea sexuală a femeilor și a copiilor, traficul ilicit de droguri, traficul ilicit de arme, spălarea banilor, corupția, contrafacerea mijloacelor de plată, criminalitatea informatică și criminalitatea organizată.

În funcție de evoluția criminalității, Consiliul poate adopta o decizie care să identifice alte domenii ale criminalității care îndeplinesc criteriile prevăzute la prezentul alineat. Consiliul hotărăște în unanimitate, după aprobarea Parlamentului European.

(2) În cazul în care apropierea actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre în materie penală se dovedește indispensabilă pentru a asigura punerea în aplicare eficientă a unei politici a Uniunii într-un domeniu care a făcut obiectul unor măsuri de armonizare, prin directive se pot stabili norme minime referitoare la definirea infracțiunilor și a sancțiunilor în domeniul în cauză. Directivele se adoptă printr-o procedură legislativă ordinară sau specială identică cu cea utilizată pentru adoptarea măsurilor de armonizare în cauză, fără a aduce atingere articolului 76.

(3) În cazul în care un membru al Consiliului consideră că un proiect de directivă prevăzută la alineatul (1) sau (2) ar aduce atingere aspectelor fundamentale ale sistemului său de justiție penală, acesta poate solicita sesizarea Consiliului European. În acest caz, procedura legislativă ordinară se suspendă. După dezbateri, în caz de consens, Consiliul European, în termen de patru luni de la suspendare, retrimite proiectul Consiliului, prin aceasta încetând suspendarea procedurii legislative ordinare.

În același termen, în cazul unui dezacord și în cazul în care cel puțin nouă state membre doresc stabilirea unei cooperări consolidate pe baza proiectului de directivă respectiv, acestea informează Parlamentul European, Consiliul și Comisia în consecință. În acest caz, autorizarea de a stabili o formă de cooperare consolidată, prevăzută la articolul 20 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană și la articolul 329 alineatul (1) din prezentul tratat, se consideră acordată și se aplică dispozițiile privind formele de cooperare consolidată.

Articolul 84

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot stabili măsuri pentru a încuraja și sprijini acțiunea statelor membre în domeniul prevenirii criminalității, excluzând orice armonizare a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.

Articolul 85
(ex-articolul 31 TUE)

(1) Eurojust are misiunea de a susține și consolida coordonarea și cooperarea dintre autoritățile naționale de cercetare și urmărire penală în legătură cu formele grave de criminalitate care afectează două sau mai multe state membre sau care impun urmărirea penală pe baze comune, prin operațiuni întreprinse de autoritățile statelor membre și de Europol și prin informații furnizate de acestea.

În acest context, Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu procedura legislativă ordinară, determină structura, funcționarea, domeniul de acțiune și atribuțiile Eurojust. Aceste atribuții pot include:

- (a) începerea de cercetări penale, precum și propunerea de începere a urmăririi penale efectuate de autoritățile naționale competente, în special cele referitoare la infracțiuni care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii;
- (b) coordonarea cercetărilor și a urmăririlor penale prevăzute la litera (a);
- (c) consolidarea cooperării judiciare, inclusiv prin soluționarea conflictelor de competență și prin strânsa cooperare cu Rețeaua Judiciară Europeană.

Aceste regulamente stabilesc, de asemenea, condițiile de implicare a Parlamentului European și a parlamentelor naționale la evaluarea activităților Eurojust.

(2) În cadrul urmăririlor penale prevăzute la alineatul (1) și fără a aduce atingere articolului 86, actele oficiale de procedură judiciară sunt îndeplinite de autoritățile naționale competente.

Articolul 86

(1) Pentru combaterea infracțiunilor care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii, Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu o procedură legislativă specială, poate institui un Parchet European, pornind de la Eurojust. Consiliul hotărăște în unanimitate, după aprobarea Parlamentului European.

În cazul în care nu există unanimitate, un grup compus din cel puțin nouă state membre poate solicita ca proiectul de regulament să fie trimis spre examinare Consiliului European. În acest caz, procedura în cadrul Consiliului se suspendă. După dezbateri, în cazul realizării unui consens, Consiliul European, în termen de patru luni de la suspendare, retrimite proiectul Consiliului, spre adoptare.

În același termen, în cazul unui dezacord și în cazul în care cel puțin nouă state membre doresc stabilirea unei forme de cooperare consolidată pe baza proiectului de regulament respectiv, acestea informează Parlamentul European, Consiliul și Comisia în consecință. În acest caz, autorizarea de a stabili o formă de cooperare consolidată, menționată la articolul 20 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană și la articolul 329 alineatul (1) din prezentul tratat, se consideră acordată și se aplică dispozițiile privind formele de cooperare consolidată.

(2) Parchetul European are competența de a cerceta, de a urmări și de a trimite în judecată, după caz în colaborare cu Europol, autorii și coautorii infracțiunilor care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii, în conformitate cu normele stabilite în regulamentul prevăzut la alineatul (1). Parchetul European exercită în fața instanțelor competente ale statelor membre acțiunea publică în legătură cu aceste infracțiuni.

(3) Regulamentele prevăzute la alineatul (1) stabilesc statutul Parchetului European, condițiile de exercitare a atribuțiilor acestuia, regulamentul de procedură aplicabil activităților sale, precum și normele care reglementează admisibilitatea probelor și normele aplicabile controlului jurisdicțional al actelor de procedură adoptate în exercitarea atribuțiilor sale.

(4) Consiliul European poate adopta, în același timp sau ulterior, o decizie de modificare a alineatului (1) în scopul extinderii atribuțiilor Parchetului European pentru a include combaterea criminalității grave de dimensiune transfrontalieră și în scopul modificării corespunzătoare a alineatului (2) în ceea ce privește autorii și coautorii infracțiunilor grave care afectează mai multe state membre. Consiliul European hotărăște în unanimitate, după aprobarea Parlamentului European și după consultarea Comisiei.

Capitolul 5

Cooperarea polițienească

Articolul 87 (ex-articolul 30 TUE)

- (1) Uniunea instituie o cooperare polițienească care implică toate autoritățile competente din statele membre, inclusiv serviciile de poliție, serviciile vamale și alte servicii specializate de aplicare a legii, în domeniul prevenirii sau al depistării și al cercetării infracțiunilor.
- (2) În înțelesul alineatului (1), Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot stabili măsuri referitoare la:
- (a) colectarea, stocarea, prelucrarea și analizarea informațiilor în domeniu, precum și schimbul de informații;
 - (b) sprijinirea formării profesionale a personalului, precum și cooperarea privind schimbul de personal, echipamentele și cercetarea criminalistică;
 - (c) tehnicile comune de investigare privind depistarea unor forme grave de criminalitate organizată.
- (3) Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială, poate stabili măsurile privind cooperarea operativă între autoritățile prevăzute la prezentul articol. Consiliul hotărăște în unanimitate, după consultarea Parlamentului European.

În cazul în care nu există unanimitate, un grup compus din cel puțin nouă state membre poate solicita ca proiectul de măsuri să fie trimis spre examinare Consiliului European. În acest caz, procedura în cadrul Consiliului se suspendă. După dezbateri, în caz de consens, Consiliul European, în termen de patru luni de la suspendare, retrimite proiectul Consiliului, spre adoptare.

În același termen, în cazul unui dezacord și în cazul în care cel puțin nouă state membre doresc stabilirea unei forme de cooperare consolidată pe baza proiectului de măsuri respectiv, acestea informează Parlamentul European, Consiliul și Comisia în consecință. În acest caz, autorizarea de a stabili o formă de cooperare consolidată, menționată la articolul 20 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană și la articolul 329 alineatul (1) din prezentul tratat, se consideră acordată și se aplică dispozițiile privind formele de cooperare consolidată.

Procedura specifică prevăzută la al doilea și al treilea paragraf nu se aplică actelor care constituie o dezvoltare a acquis-ului Schengen.

Articolul 88
(ex-articolul 30 TUE)

(1) Europol are misiunea de a susține și consolida acțiunea autorităților polițienești și a altor servicii de aplicare a legii din statele membre, precum și cooperarea acestora pentru prevenirea și combaterea criminalității grave care afectează două sau mai multe state membre, a terorismului și a formelor de criminalitate ce aduc atingere unui interes comun care face obiectul unei politici a Uniunii.

(2) Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc structura, funcționarea, domeniul de acțiune și atribuțiile Europol. Aceste atribuții pot include:

- (a) colectarea, stocarea, prelucrarea și analizarea informațiilor, precum și schimbul de informații transmise în special de autoritățile statelor membre sau de țări ori autorități terțe;
- (b) coordonarea, organizarea și realizarea de acțiuni de cercetare și operative, desfășurate împreună cu autoritățile competente ale statelor membre sau în cadrul unor echipe comune de cercetare și, după caz, în colaborare cu Eurojust.

Aceste regulamente stabilesc, de asemenea, procedura de control al activităților Europol de către Parlamentul European, la care parlamentele naționale sunt asociate.

(3) Orice acțiune cu caracter operativ a Europol trebuie desfășurată în cooperare cu autoritățile statului sau ale statelor membre al căror teritoriu este implicat și cu acordul acestora. Aplicarea măsurilor coercitive este în sarcina exclusivă a autorităților naționale competente.

Articolul 89
(ex-articolul 32 TUE)

Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială, stabilește condițiile și limitele în care autoritățile competente ale statelor membre prevăzute la articolele 82 și 87 pot interveni pe teritoriul unui alt stat membru, în cooperare și cu acordul autorităților statului respectiv. Consiliul hotărăște în unanimitate și după consultarea Parlamentului European.

TITLUL VI
TRANSPORTURILE

Articolul 90
(ex-articolul 70 TCE)

În ceea ce privește domeniul reglementat de prezentul titlu, se urmăresc obiectivele tratatelor în cadrul unei politici comune în domeniul transporturilor.

Articolul 91
(ex-articolul 71 TCE)

(1) În vederea punerii în aplicare a articolului 90 și ținând seama de aspectele speciale privind transporturile, Parlamentul European și Consiliul hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, stabilesc:

- (a) norme comune aplicabile transporturilor internaționale, efectuate dinspre sau către teritoriul unui stat membru ori prin traversarea teritoriului unuia sau mai multor state membre;

- (b) condițiile de admitere a transportatorilor nerezidenți pentru a efectua transporturi naționale într-un stat membru;
 - (c) măsurile care permit îmbunătățirea siguranței transporturilor;
 - (d) orice altă dispoziție utilă.
- (2) În cazul în care se adoptă măsurile prevăzute la alineatul (1), trebuie avute în vedere cazurile în care aplicarea lor ar putea afecta grav nivelul de trai și de ocupare a forței de muncă în anumite regiuni, precum și exploatarea echipamentelor de transport.

Articolul 92
(ex-articolul 72 TCE)

Până la adoptarea dispozițiilor prevăzute la articolul 91 alineatul (1), exceptând cazul adoptării în unanimitate de către Consiliu a unei măsuri prin care se acordă o derogare, nici unul dintre statele membre nu poate adopta dispoziții mai puțin favorabile, prin efectul lor direct sau indirect asupra transportatorilor celorlalte state membre în raport cu transportatorii naționali, decât diferitele dispoziții din domeniu în vigoare la 1 ianuarie 1958 sau, în cazul statelor aderente, la data aderării acestora.

Articolul 93
(ex-articolul 73 TCE)

Sunt compatibile cu tratatele ajutoarele care răspund necesităților de coordonare a transporturilor sau care constituie compensarea anumitor obligații inerente noțiunii de serviciu public.

Articolul 94
(ex-articolul 74 TCE)

Orice măsură adoptată în temeiul tratatelor în domeniul tarifelor și condițiilor de transport trebuie să țină seama de situația economică a transportatorilor.

Articolul 95
(ex-articolul 75 TCE)

(1) În transporturile în interiorul Uniunii, sunt interzise discriminările care constă în aplicarea de către un transportator, pentru aceleași mărfuri și pe aceleași rute de transport, a unor tarife și condiții de transport diferite în funcție de țara de origine sau de destinație a produselor transportate.

(2) Alineatul (1) nu împiedică adoptarea de către Parlamentul European și Consiliu a altor măsuri, în conformitate cu articolul 91 alineatul (1).

(3) Consiliul adoptă, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European și a Comitetului Economic și Social, o reglementare prin care asigură punerea în aplicare a dispozițiilor alineatului (1).

Consiliul poate adopta, în special, dispozițiile necesare pentru a permite instituțiilor Uniunii să asigure respectarea normei enunțate la alineatul (1) și să asigure că utilizatorii beneficiază pe deplin de aceasta.

(4) Comisia, din proprie inițiativă sau la solicitarea unui stat membru, examinează cazurile de discriminare menționate la alineatul (1) și, după consultarea oricărui stat membru în cauză, adoptă deciziile necesare în temeiul reglementării adoptate în conformitate cu dispozițiile alineatului (3).

Articolul 96
(ex-articolul 76 TCE)

(1) Exceptând cazul în care există autorizare din partea Comisiei, se interzice aplicarea, de către un stat membru, a unor tarife și condiții care includ orice element de sprijin sau de protecție în beneficiul uneia sau mai multor întreprinderi sau industrii anume, pentru transporturi efectuate în cadrul Uniunii.

(2) Comisia, din proprie inițiativă sau la cererea unui stat membru, examinează tarifele și condițiile menționate la alineatul (1), ținând seama, în special, de cerințele unei politici economice regionale corespunzătoare, de necesitățile regiunilor subdezvoltate, precum și de problemele regiunilor grav afectate de conjuncturi politice, pe de o parte, și de efectele acestor tarife și condiții asupra concurenței între diferitele moduri de transport, pe de altă parte.

După consultarea oricărui stat membru în cauză, Comisia adoptă deciziile necesare.

(3) Interdicția menționată la alineatul (1) nu se aplică tarifelor care urmăresc asigurarea concurenței.

Articolul 97
(ex-articolul 77 TCE)

Taxele sau redevențele percepute de către un transportator la trecerea frontierelor, independent de tarifele de transport, nu trebuie să depășească un quantum rezonabil, ținând seama de cheltuielile reale pe care le implică efectiv această trecere.

Statele membre depun eforturi pentru reducerea treptată a acestor cheltuieli.

Comisia poate adresa recomandări statelor membre în vederea aplicării prezentului articol.

Articolul 98
(ex-articolul 78 TCE)

Dispozițiile prezentului titlu nu contravin măsurilor adoptate în Republica Federală Germania, în măsura în care acestea sunt necesare pentru compensarea dezavantajelor economice pe care divizarea Germaniei le-a produs economiei anumitor regiuni din Republica Federală, afectate de această divizare. La cinci ani de la intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, Consiliul, hotărând la propunerea Comisiei, poate adopta o decizie de abrogare a prezentului articol.

Articolul 99
(ex-articolul 79 TCE)

Se constituie pe lângă Comisie un comitet consultativ, format din experți desemnați de guvernele statelor membre. Ori de câte ori consideră util, Comisia consultă acest comitet în chestiunile de domeniul transporturilor.

Articolul 100
(ex-articolul 80 TCE)

- (1) Dispozițiile prezentului titlu se aplică transporturilor feroviare, rutiere și pe căi navigabile interioare.
- (2) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot stabili dispozițiile corespunzătoare în domeniul transporturilor maritime și aeriene. Parlamentul European și Consiliul hotărăsc după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor.

TITLUL VII

NORME COMUNE PRIVIND CONCURENȚA, IMPOZITAREA ȘI ARMONIZAREA LEGISLATIVĂ

Capitolul 1

Regulile de concurență

Secțiunea 1

Reguli aplicabile întreprinderilor

Articolul 101 (ex-articolul 81 TCE)

- (1) Sunt incompatibile cu piața internă și interzise orice acorduri între întreprinderi, orice decizii ale asocierilor de întreprinderi și orice practici concertate care pot afecta comerțul dintre statele membre și care au ca obiect sau efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței în cadrul pieței interne și, în special, cele care:
- (a) stabilesc, direct sau indirect, prețuri de cumpărare sau de vânzare sau orice alte condiții de tranzacționare;
 - (b) limitează sau controlează producția, comercializarea, dezvoltarea tehnică sau investițiile;
 - (c) împart piețele sau sursele de aprovizionare;
 - (d) aplică, în raporturile cu partenerii comerciali, condiții inegale la prestații echivalente, creând astfel acestora un dezavantaj concurențial;
 - (e) condiționează încheierea contractelor de acceptarea de către parteneri a unor prestații suplimentare care, prin natura lor sau în conformitate cu uzanțele comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte.

(2) Acordurile sau deciziile interzise în temeiul prezentului articol sunt nule de drept.

(3) Cu toate acestea, prevederile alineatului (1) pot fi declarate inaplicabile în cazul:

- oricăror acorduri sau categorii de acorduri între întreprinderi;
- oricăror decizii sau categorii de decizii ale asocierilor de întreprinderi;
- oricăror practici concertate sau categorii de practici concertate

care contribuie la îmbunătățirea producției sau distribuției de produse ori la promovarea progresului tehnic sau economic, asigurând totodată consumatorilor o parte echitabilă din beneficiul obținut și care:

- (a) nu impun întreprinderilor în cauză restricții care nu sunt indispensabile pentru atingerea acestor obiective;
- (b) nu oferă întreprinderilor posibilitatea de a elimina concurența în ceea ce privește o parte semnificativă a produselor în cauză.

Articolul 102
(ex-articolul 82 TCE)

Este incompatibilă cu piața internă și interzisă, în măsura în care poate afecta comerțul dintre statele membre, folosirea în mod abuziv de către una sau mai multe întreprinderi a unei poziții dominante deținute pe piața internă sau pe o parte semnificativă a acesteia.

Aceste practici abuzive pot consta în special în:

- (a) impunerea, direct sau indirect, a prețurilor de vânzare sau de cumpărare sau a altor condiții de tranzacționare inechitabile;
- (b) limitează producția, comercializarea sau dezvoltarea tehnică în dezavantajul consumatorilor;

- (c) aplicarea în raporturile cu partenerii comerciali a unor condiții inegale la prestații echivalente, creând astfel acestora un dezavantaj concurențial;
- (d) condiționarea încheierii contractelor de acceptarea de către parteneri a unor prestații suplimentare care, prin natura lor sau în conformitate cu uzanțele comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte.

Articolul 103
(ex-articolul 83 TCE)

- (1) Regulamentele sau directivele utile în vederea aplicării principiilor prevăzute la articolele 101 și 102 se adoptă de către Consiliu, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European.
- (2) Dispozițiile prevăzute la alineatul (1) urmăresc în special:
 - (a) să asigure respectarea interdicțiilor prevăzute la articolul 101 alineatul (1) și la articolul 102 prin instituirea de amenzi și penalități cu titlu cominatoriu;
 - (b) să determine normele de aplicare a articolului 101 alineatul (3), luând în considerare necesitatea, pe de o parte, de a asigura o supraveghere eficientă și, pe de altă parte, de a simplifica pe cât posibil controlul administrativ;
 - (c) să precizeze, dacă este cazul, domeniul de aplicare a articolelor 101 și 102 în diferitele ramuri economice;
 - (d) să definească rolul Comisiei și al Curții de Justiție a Uniunii Europene în aplicarea dispozițiilor prevăzute de prezentul alineat;
 - (e) să definească raporturile între legislațiile interne, pe de o parte, și dispozițiile prezentei secțiuni, precum și cele adoptate în temeiul prezentului articol, pe de altă parte.

Articolul 104
(ex-articolul 84 TCE)

Până la intrarea în vigoare a dispozițiilor adoptate în temeiul articolului 103, autoritățile statelor membre hotărăsc cu privire la admisibilitatea acordurilor, deciziilor și a practicilor concertate și cu privire la folosirea în mod abuziv a unei poziții dominante pe piața internă, în conformitate cu legislația națională și cu dispozițiile articolului 101 și, în special, ale alineatului (3), precum și ale articolului 102.

Articolul 105
(ex-articolul 85 TCE)

- (1) Fără a aduce atingere articolului 104, Comisia asigură aplicarea principiilor stabilite la articolele 101 și 102. La cererea unui stat membru sau din oficiu și în cooperare cu autoritățile competente ale statelor membre, care îi acordă sprijin, Comisia investighează presupusele cazuri de încălcare a principiilor menționate mai sus. În cazul în care constată existența unei încălcări, Comisia propune măsuri adecvate pentru ca aceasta să înceteze.
- (2) În cazul în care încălcarea nu încetează, Comisia constată încălcarea principiilor printr-o decizie motivată. Comisia poate publica decizia și poate autoriza statele membre să ia măsurile necesare pentru remedierea situației, măsuri ale căror condiții și norme de aplicare le stabilește.
- (3) Comisia poate adopta regulamente privind categoriile de acorduri cu privire la care Consiliul a adoptat un regulament sau o directivă în temeiul articolului 103 alineatul (2) litera (b).

Articolul 106
(ex-articolul 86 TCE)

- (1) În ceea ce privește întreprinderile publice și întreprinderile cărora le acordă drepturi speciale sau exclusive, statele membre nu adoptă și nu mențin nici o măsură care contravine normelor tratatelor și, în special, celor prevăzute la articolul 18 și la articolele 101-109.

(2) Întreprinderile care au sarcina de a gestiona serviciile de interes economic general sau care prezintă caracter de monopol fiscal se supun normelor tratatelor și, în special, regulilor de concurență, în măsura în care aplicarea acestor norme nu împiedică, în drept sau în fapt, îndeplinirea misiunii speciale care le-a fost încredințată. Dezvoltarea schimburilor comerciale nu trebuie să fie afectată într-o măsură care contravine intereselor Uniunii.

(3) Comisia asigură aplicarea dispozițiilor prezentului articol și adresează statelor membre, în cazul în care este necesar, directivele sau deciziile corespunzătoare.

Secțiunea 2

Ajutoarele de stat

Articolul 107 (ex-articolul 87 TCE)

(1) Cu excepția derogărilor prevăzute de tratate, sunt incompatibile cu piața internă ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre.

(2) Sunt compatibile cu piața internă:

- (a) ajutoarele cu caracter social acordate consumatorilor individuali, cu condiția ca acestea să fie acordate fără discriminare în funcție de originea produselor;
- (b) ajutoarele destinate reparării pagubelor provocate de calamități naturale sau de alte evenimente extraordinare;
- (c) ajutoarele acordate economiei anumitor regiuni ale Republicii Federale Germania afectate de divizarea Germaniei, în măsura în care acestea sunt necesare pentru compensarea dezavantajelor economice cauzate de această divizare. În termen de cinci ani de la intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, Consiliul, hotărând la propunerea Comisiei, poate adopta o decizie de abrogare a prezentei litere.

- (3) Pot fi considerate compatibile cu piața internă:
- (a) ajutoarele destinate să favorizeze dezvoltarea economică a regiunilor în care nivelul de trai este anormal de scăzut sau în care există un grad de ocupare a forței de muncă extrem de scăzut, precum și a regiunilor prevăzute la articolul 349, avându-se în vedere situația lor structurală, economică și socială;
 - (b) ajutoarele destinate să promoveze realizarea unui proiect important de interes european comun sau să remedieze perturbări grave ale economiei unui stat membru;
 - (c) ajutoarele destinate să faciliteze dezvoltarea anumitor activități sau a anumitor regiuni economice, în cazul în care acestea nu modifică în mod nefavorabil condițiile schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului comun;
 - (d) ajutoarele destinate să promoveze cultura și conservarea patrimoniului, în cazul în care acestea nu modifică în mod nefavorabil condițiile schimburilor comerciale și de concurență în Uniune într-o măsură care contravine interesului comun;
 - (e) alte categorii de ajutoare stabilite prin decizie a Consiliului, care hotărăște la propunerea Comisiei.

Articolul 108
(ex-articolul 88 TCE)

- (1) Comisia, împreună cu statele membre, verifică permanent regimurile ajutoarelor existente în aceste state. Comisia propune acestora măsurile utile cerute de dezvoltarea treptată sau de funcționarea pieței interne.
- (2) În cazul în care, după ce părților în cauză li s-a solicitat să-și prezinte observațiile, Comisia constată că ajutorul acordat de un stat sau prin intermediul resurselor de stat nu este compatibil cu piața internă în conformitate cu articolul 107 sau că acest ajutor este utilizat în mod abuziv, aceasta hotărăște desființarea sau modificarea ajutorului de către statul în cauză în termenul stabilit de Comisie.

În cazul în care statul în cauză nu se conformează deciziei în termenul stabilit, Comisia sau orice alt stat interesat poate sesiza direct Curtea de Justiție a Uniunii Europene, prin derogare de la articolele 258 și 259.

La cererea unui stat membru, Consiliul, hotărând în unanimitate, poate decide că un ajutor acordat sau care urmează să fie acordat de acest stat trebuie să fie considerat compatibil cu piața internă, prin derogare de la dispozițiile articolului 107 sau de la regulamentele prevăzute la articolul 109, în cazul în care o astfel de decizie este justificată de împrejurări excepționale. În cazul în care, în legătură cu acest ajutor, Comisia a inițiat procedura prevăzută la primul paragraf din prezentul alineat, cererea adresată Consiliului de statul în cauză va avea ca efect suspendarea procedurii menționate până când Consiliul se pronunță asupra acesteia.

Cu toate acestea, în cazul în care Consiliul nu se pronunță în termen de trei luni de la formularea cererii, Comisia hotărăște.

(3) Comisia este informată în timp util pentru a-și prezenta observațiile cu privire la proiectele care urmăresc să instituie sau să modifice ajutoarele. În cazul în care apreciază că un proiect nu este compatibil cu piața internă în conformitate cu dispozițiile articolului 107, Comisia inițiază fără întârziere procedura prevăzută la alineatul precedent. Înainte de pronunțarea unei decizii finale, statul membru în cauză nu poate pune în aplicare măsurile preconizate.

(4) Comisia poate adopta regulamente privind categoriile de ajutoare de stat cu privire la care Consiliul, în temeiul articolului 109, a considerat că pot fi exceptate de la procedura prevăzută la alineatul (3) din prezentul articol.

Articolul 109 (ex-articolul 89 TCE)

Consiliul, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European, poate adopta toate regulamentele utile pentru aplicarea articolelor 107 și 108, și poate stabili, în special, condițiile de aplicare a articolului 108 alineatul (3) și categoriile de ajutoare care sunt exceptate de la această procedură.

Capitolul 2

Dispoziții fiscale

Articolul 110 (ex-articolul 90 TCE)

Nici un stat membru nu aplică, direct sau indirect, produselor altor state membre impozite interne de orice natură mai mari decât cele care se aplică, direct sau indirect, produselor naționale similare.

De asemenea, nici un stat membru nu aplică produselor altor state membre impozite interne de natură să protejeze indirect alte sectoare de producție.

Articolul 111 (ex-articolul 91 TCE)

Produsele exportate pe teritoriul unuia dintre statele membru nu pot beneficia de nici o rambursare a impozitelor interne mai mare decât impozitele aplicate direct sau indirect.

Articolul 112 (ex-articolul 92 TCE)

În ceea ce privește impozitele, altele decât cele pe cifra de afaceri, accizele și alte impozite indirecte, pot fi acordate scutiri sau rambursări la exportul către celelalte state membre și pot fi introduse taxe compensatorii la importurile care provin din statele membre numai în cazul în care măsurile preconizate au fost aprobate în prealabil pentru o perioadă limitată de către Consiliu, care hotărăște la propunerea Comisiei.

Articolul 113
(ex-articolul 93 TCE)

Consiliul, hotărând în unanimitate în conformitate cu o procedură legislativă specială și după consultarea Parlamentului European și a Comitetului Economic și Social, adoptă dispozițiile referitoare la armonizarea legislațiilor privind impozitul pe cifra de afaceri, accizele și alte impozite indirecte, în măsura în care această armonizare este necesară pentru a asigura instituirea și funcționarea pieței interne și pentru a evita denaturarea concurenței.

Capitolul 3

Apropierea legislațiilor

Articolul 114
(ex-articolul 95 TCE)

(1) Cu excepția cazului în care tratatele dispun altfel, dispozițiile următoare se aplică în vederea realizării obiectivelor enunțate la articolul 26. Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social, adoptă măsurile privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre care au ca obiect instituirea și funcționarea pieței interne.

(2) Alineatul (1) nu se aplică dispozițiilor fiscale, celor privind libera circulație a persoanelor și celor privind drepturile și interesele lucrătorilor salariați.

(3) În formularea propunerilor prevăzute la alineatul (1) în domeniul sănătății, securității, protecției mediului și protecției consumatorilor, Comisia pornește de la premisa asigurării unui nivel ridicat de protecție, ținând seama în special de orice evoluție nouă, întemeiată pe fapte științifice. În cadrul atribuțiilor ce le revin, Parlamentul European și Consiliul depun eforturi, de asemenea, pentru realizarea acestui obiectiv.

(4) În cazul în care, după adoptarea unei măsuri de armonizare de către Parlamentul European și Consiliu, de către Consiliu sau Comisie, un stat membru consideră necesară menținerea dispozițiilor de drept intern justificate de cerințele importante prevăzute la articolul 36 sau referitoare la protecția mediului ambiant ori a mediului de lucru, acesta adresează Comisiei o notificare, indicând motivele menținerii acestor dispoziții.

(5) De asemenea, fără a aduce atingere alineatului (4), în cazul în care, după adoptarea unei măsuri de armonizare de către Parlamentul European și Consiliu, de către Consiliu sau Comisie, un stat membru consideră necesară introducerea unor dispoziții de drept intern întemeiate pe dovezi științifice noi referitoare la protecția mediului ambiant ori a mediului de lucru, din cauza unei probleme specifice statului membru respectiv, apărute după adoptarea măsurii de armonizare, acesta adresează Comisiei o notificare privind măsurile avute în vedere și motivele adoptării acestora.

(6) În termen de șase luni de la notificările prevăzute la alineatele (4) și (5), Comisia aprobă sau respinge dispozițiile respective de drept intern, după ce a verificat dacă acestea constituie sau nu un mijloc de discriminare arbitrară sau o restricție disimulată în comerțul dintre statele membre și dacă acestea constituie sau nu un obstacol în funcționarea pieței interne.

În absența unei decizii a Comisiei adoptate în acest termen, dispozițiile de drept intern prevăzute la alineatele (4) și (5) se consideră aprobate.

În cazul în care complexitatea problemei justifică acest lucru și dacă nu există nici un pericol pentru sănătatea umană, Comisia poate notifica statului membru în cauză că termenul prevăzut de prezentul alineat poate fi prorogată cu un nou termen de până la șase luni.

(7) În cazul în care, în temeiul alineatului (6), un stat membru este autorizat să mențină sau să introducă dispoziții de drept intern care derogă de la o măsură de armonizare, Comisia examinează de îndată dacă este oportun să propună o adaptare a acestei măsuri.

(8) În cazul în care un stat membru invocă o problemă deosebită de sănătate publică într-un domeniu care a făcut în prealabil obiectul măsurilor de armonizare, acesta informează Comisia, care analizează de îndată dacă este necesar să propună Consiliului măsuri adecvate.

(9) Prin derogare de la procedura prevăzută la articolele 258 și 259, Comisia și orice stat membru pot sesiza direct Curtea de Justiție a Uniunii Europene în cazul în care consideră că un alt stat membru exercită abuziv competențele prevăzute de prezentul articol.

(10) Măsurile de armonizare prevăzute anterior includ, atunci când este cazul, o clauză de salvagardare care autorizează statele membre să adopte, din unul sau mai multe dintre motivele fără caracter economic prevăzute la articolul 36, măsuri provizorii care fac obiectul unei proceduri de control a Uniunii.

Articolul 115
(ex-articolul 94 TCE)

Fără a aduce atingere articolului 114, Consiliul, hotărând în unanimitate în conformitate cu o procedură legislativă specială și după consultarea Parlamentului European și a Comitetului Economic și Social, adoptă directive pentru apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre, care au incidență directă asupra instituirii sau funcționării pieței interne.

Articolul 116
(ex-articolul 96 TCE)

În cazul în care Comisia constată că o neconcordanță între actele cu putere de lege și actele administrative ale diferitelor state membre denaturează condițiile de concurență pe piața internă și provoacă din acest motiv o denaturare care trebuie eliminată, Comisia se consultă cu statele membre în cauză.

În cazul în care prin această consultare nu se ajunge la eliminarea denaturării în cauză, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă directivele utile. Pot fi adoptate orice alte măsuri utile prevăzute în tratate.

Articolul 117
(ex-articolul 97 TCE)

(1) În cazul în care există temerea că introducerea sau modificarea unui act cu putere de lege sau a unui act administrativ poate provoca o denaturare în înțelesul articolului precedent, statul membru care intenționează să procedeze astfel consultă Comisia. După consultarea statelor membre, Comisia recomandă statelor în cauză măsurile corespunzătoare pentru a evita denaturarea în cauză.

(2) În cazul în care statul membru care dorește să adopte sau să modifice dispoziții de drept intern nu se conformează recomandării adresate de Comisie, celorlalte state membre nu li se poate cere, în temeiul articolului 116, să își modifice dispozițiile de drept intern în vederea eliminării acestei denaturări. În cazul în care statul membru care a nesocotit recomandarea Comisiei provoacă o denaturare numai în detrimentul său, dispozițiile articolului 116 nu se aplică.

Articolul 118

În cadrul instituirii sau al funcționării pieței interne, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc măsurile referitoare la crearea de titluri europene de proprietate intelectuală pentru a asigura o protecție uniformă a drepturilor de proprietate intelectuală în Uniune, precum și la înființarea unor sisteme centralizate de autorizare, coordonare și control la nivelul Uniunii.

Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială, stabilește prin regulamente regimul lingvistic al titlurilor europene. Consiliul hotărăște în unanimitate, după consultarea Parlamentului European.

TITLUL VIII

POLITICA ECONOMICĂ ȘI MONETARĂ

Articolul 119 (ex-articolul 4 TCE)

(1) În vederea realizării obiectivelor prevăzute la articolul 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, acțiunea statelor membre și a Uniunii presupune, în condițiile prevăzute de tratate, instituirea unei politici economice întemeiate pe strânsa coordonare a politicilor economice ale statelor membre, pe piața internă și pe definirea obiectivelor comune și conduse în conformitate cu principiul unei economii de piață deschise, în care concurența este liberă.

(2) În paralel, în condițiile și în conformitate cu procedurile prevăzute în tratate, această acțiune presupune o monedă unică, euro, precum și definirea și aplicarea unei politici monetare unice și a unei politici unice a cursurilor de schimb, al căror obiectiv principal îl constituie menținerea stabilității prețurilor și, fără a aduce atingere acestui obiectiv, susținerea politicilor economice generale în Uniune, în conformitate cu principiul unei economii de piață deschise, în care concurența este liberă.

(3) Această acțiune a statelor membre și a Uniunii implică respectarea următoarelor principii directoare: prețuri stabile, finanțe publice și condiții monetare sănătoase, precum și o balanță de plăți stabilă.

Capitolul 1

Politica economică

Articolul 120 (ex-articolul 98 TCE)

Statele membre își conduc politicile economice pentru a contribui la realizarea obiectivelor Uniunii definite la articolul 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană și în contextul orientărilor generale menționate la articolul 121 alineatul (2). Statele membre și Uniunea acționează în conformitate cu principiul unei economii de piață deschise, în care concurența este liberă, favorizând alocarea eficientă a resurselor, în conformitate cu principiile stabilite la articolul 119.

Articolul 121 (ex-articolul 99 TCE)

(1) Statele membre își consideră politicile economice ca fiind o chestiune de interes comun și le coordonează în cadrul Consiliului, în conformitate cu articolul 120.

(2) Consiliul, la recomandarea Comisiei, elaborează un proiect privind orientările generale ale politicilor economice ale statelor membre și ale Uniunii și prezintă Consiliului European un raport în acest sens.

Consiliul European, pe baza raportului Consiliului, dezbate concluziile privind orientările generale ale politicilor economice ale statelor membre și ale Uniunii.

În temeiul acestor concluzii, Consiliul adoptă o recomandare care stabilește aceste orientări generale. Consiliul informează Parlamentul European cu privire la recomandarea sa.

(3) În scopul asigurării unei coordonări mai strânse a politicilor economice și a unei convergențe durabile a performanțelor economice ale statelor membre, Consiliul, în temeiul rapoartelor prezentate de Comisie, supraveghează evoluția economică în fiecare dintre statele membre și în Uniune, precum și conformitatea politicilor economice cu orientările generale menționate la alineatul (2) și efectuează periodic o evaluare de ansamblu.

Pentru a realiza această supraveghere multilaterală, statele membre transmit Comisiei informații privind măsurile importante pe care le-au adoptat în domeniul politicii lor economice, precum și orice altă informație pe care o consideră necesară.

(4) În cazul în care se constată, în cadrul procedurii prevăzute la alineatul (3), că politicile economice ale unui stat membru nu sunt conforme cu orientările generale prevăzute la alineatul (2) sau că acestea riscă să compromită buna funcționare a uniunii economice și monetare, Comisia poate adresa un avertisment respectivului stat membru. Consiliul, la recomandarea Comisiei, poate adresa recomandările necesare statului membru în cauză. Consiliul, la propunerea Comisiei, poate decide să facă publice recomandările sale.

În domeniul de aplicare a prezentului alineat, Consiliul hotărăște fără a ține seama de votul membrului Consiliului care reprezintă statul membru în cauză.

Majoritatea calificată a celorlalți membri ai Consiliului se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (a).

(5) Președintele Consiliului și Comisia raportează Parlamentului European cu privire la rezultatele supravegherii multilaterale. Președintele Consiliului poate fi invitat să se prezinte în fața comisiei competente a Parlamentului European în cazul în care Consiliul a făcut publice recomandările.

(6) Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot hotărî metodele procedurii de supraveghere multilaterală menționată la alineatele (3) și (4).

Articolul 122
(ex-articolul 100 TCE)

- (1) Fără a aduce atingere celorlalte proceduri prevăzute în tratate, Consiliul, la propunerea Comisiei, poate decide, în spiritul solidarității dintre statele membre, să adopte măsuri corespunzătoare situației economice, în special în cazul în care apar dificultăți grave în aprovizionarea cu anumite produse, în special în domeniul energiei.
- (2) În cazul în care un stat membru se confruntă cu dificultăți sau este serios amenințat de dificultăți grave, datorită unor catastrofe naturale sau unor evenimente excepționale situate în afara controlului său, Consiliul, la propunerea Comisiei, poate acorda statului membru în cauză asistență financiară din partea Uniunii, în anumite condiții. Președintele Consiliului informează Parlamentul European cu privire la decizia adoptată.

Articolul 123
(ex-articolul 101 TCE)

- (1) Se interzice Băncii Centrale Europene și băncilor centrale ale statelor membre, denumite în continuare „bănci centrale naționale”, să acorde credite pe descoperit de cont sau orice alt tip de facilitare de credit instituțiilor, organelor, oficiilor sau agențiilor Uniunii, administrațiilor publice centrale, autorităților regionale sau locale, celorlalte autorități publice, celorlalte organisme sau întreprinderi publice din statele membre; de asemenea, se interzice cumpărarea de titluri de creanță direct de la acestea de către Banca Centrală Europeană sau de către băncile centrale naționale.
- (2) Alineatul (1) nu se aplică instituțiilor publice de credit care, în contextul furnizării de lichidități de către băncile centrale, beneficiază din partea băncilor centrale naționale și a Băncii Centrale Europene de același tratament ca și instituțiile private de credit.

Articolul 124
(ex-articolul 102 TCE)

Se interzice orice măsură care nu se întemeiază pe considerente de ordin prudential și care stabilește accesul preferențial la instituțiile financiare al instituțiilor, organelor, oficiilor sau agențiilor Uniunii, al autorităților administrațiilor publice centrale, al autorităților regionale sau locale, al celorlalte autorități publice sau al altor organisme ori întreprinderi publice din statele membre.

Articolul 125
(ex-articolul 103 TCE)

(1) Uniunea nu răspunde și nu își asumă angajamentele autorităților administrațiilor publice centrale, ale autorităților regionale sau locale, ale celorlalte autorități publice sau ale altor organisme ori întreprinderi publice dintr-un stat membru, fără a aduce atingere garanțiilor financiare reciproce pentru realizarea în comun a unui proiect specific. Un stat membru nu răspunde și nu își asumă angajamentele autorităților administrațiilor publice centrale, ale autorităților regionale sau locale, ale celorlalte autorități publice sau ale altor organisme ori întreprinderi publice din alt stat membru, fără a aduce atingere garanțiilor financiare reciproce pentru realizarea în comun a unui proiect specific.

(2) Consiliul, hotărând la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European, poate, dacă este necesar, să precizeze definițiile privind aplicarea interdicțiilor prevăzute la articolele 123 și 124, precum și în prezentul articol.

Articolul 126
(ex-articolul 104 TCE)

(1) Statele membre evită deficitele publice excesive.

(2) Pentru a identifica erorile evidente, Comisia supraveghează evoluția situației bugetare și a nivelului datoriei publice în statele membre. Comisia examinează în special dacă disciplina bugetară a fost respectată, pe baza următoarelor două criterii:

- (a) dacă raportul dintre deficitul public planificat sau real și produsul intern brut depășește o valoare de referință, cu excepția cazului în care:
- raportul s-a diminuat în mod semnificativ și constant și atinge un nivel apropiat de valoarea de referință, sau
 - depășirea valorii de referință este excepțională și temporară și respectivul raport se menține aproape de valoarea de referință;

- (b) dacă raportul dintre datoria publică și produsul intern brut depășește o valoare de referință, cu excepția cazului în care acest raport se diminuează suficient și se apropie de valoarea de referință într-un ritm satisfăcător.

Valorile de referință sunt precizate în Protocolul privind procedura aplicabilă deficitelor excesive, care este anexat la tratate.

- (3) În cazul în care un stat membru nu îndeplinește cerințele acestor criterii sau ale unuia dintre ele, Comisia elaborează un raport. Raportul Comisiei examinează de asemenea dacă deficitul public depășește cheltuielile publice de investiții și ține seama de toți ceilalți factori relevanți, inclusiv de poziția economică și bugetară pe termen mediu a statului membru.

De asemenea, Comisia poate întocmi un raport în cazul în care, deși au fost respectate cerințele care decurg din criterii, consideră că există un risc de producere a unui deficit excesiv într-un stat membru.

- (4) Comitetul Economic și Financiar emite un aviz cu privire la raportul Comisiei.

- (5) În cazul în care Comisia consideră că există un deficit excesiv într-un stat membru sau că un astfel de deficit se poate produce, aceasta adresează un aviz statului membru în cauză și informează Consiliul în acest sens.

- (6) Consiliul, la propunerea Comisiei, ținând seama de eventualele observații ale statului membru în cauză și după o evaluare globală, decide dacă există sau nu un deficit excesiv.

- (7) În cazul în care Consiliul constată că există un deficit excesiv, în conformitate cu alineatul (6), acesta adoptă, la recomandarea Comisiei, fără întârzieri nejustificate, recomandările pe care le adresează statului membru în cauză pentru ca acesta să pună capăt situației într-un termen dat. Sub rezerva dispozițiilor alineatul (8), aceste recomandări nu sunt făcute publice.

- (8) În cazul în care Consiliul constată că în termenul indicat nu s-a întreprins nici o acțiune eficientă ca răspuns la recomandările sale, acesta poate face publice recomandările sale.

- (9) În cazul în care un stat membru continuă să nu dea curs recomandărilor Consiliului, acesta poate hotărî să someze statul membru în cauză ca, într-un termen dat, să adopte măsurile de reducere a deficitului, reducere pe care Consiliul o consideră necesară pentru remedierea situației.

Într-un asemenea caz, Consiliul poate cere statului membru în cauză să prezinte rapoarte potrivit unui calendar precis, pentru a putea examina eforturile de ajustare acceptate de acest stat membru.

(10) Dreptul la acțiune prevăzut la articolele 258 și 259 nu poate fi exercitat în cadrul alineatelor (1)-(9) din prezentul articol.

(11) Atât timp cât un stat membru nu se conformează unei decizii luate în temeiul alineatului (9), Consiliul poate decide să aplice sau, dacă este cazul, să consolideze una sau mai multe dintre măsurile următoare:

- să solicite statului membru în cauză să publice informații suplimentare, care urmează să fie precizate de Consiliu, înainte de a emite obligațiuni și titluri;
- să invite Banca Europeană de Investiții să-și revizuiască politica de împrumuturi față de statul membru în cauză;
- să solicite statului membru în cauză să constituie, pe lângă Uniune, până la data la care Consiliul consideră că deficitul excesiv a fost corectat, un depozit fără dobândă într-un quantum corespunzător;
- să aplice amenzi într-un quantum corespunzător.

Președintele Consiliului informează Parlamentul European cu privire la deciziile luate.

(12) Consiliul abrogă, în tot sau în parte, deciziile sau recomandările sale menționate la alineatele (6)-(9) și (11) în măsura în care, din punctul său de vedere, consideră că deficitul excesiv din statul membru în cauză a fost corectat. În cazul în care, anterior, Consiliul a făcut publice recomandările sale, acesta declară public, de îndată ce a fost abrogată decizia menționată la alineatul (8), că în statul membru respectiv nu mai există deficit excesiv.

(13) În cazul în care adoptă deciziile sau recomandările menționate la alineatele (8), (9), (11) și (12), Consiliul hotărăște la recomandarea Comisiei.

În cazul în care adoptă măsurile menționate la alineatele (6)-(9), (11) și (12), Consiliul hotărăște fără a ține seama de votul membrului Consiliului care reprezintă statul membru în cauză.

Majoritatea calificată a celorlalți membri ai Consiliului se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (a).

(14) Dispozițiile suplimentare referitoare la punerea în aplicare a procedurii prevăzute de prezentul articol sunt cuprinse în Protocolul privind procedura aplicabilă deficitelor excesive, anexat tratatelor.

Consiliul, hotărând în unanimitate în conformitate cu o procedură legislativă specială și după consultarea Parlamentului European și a Băncii Centrale Europene, adoptă dispozițiile corespunzătoare care vor înlocui protocolul respectiv.

Sub rezerva celorlalte dispoziții din prezentul alineat, Consiliul, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European, stabilește normele și definițiile pentru aplicarea dispozițiilor protocolului menționat.

Capitolul 2

Politica monetară

Articolul 127 (ex-articolul 105 TCE)

(1) Obiectivul principal al Sistemului European al Băncilor Centrale, denumit în continuare „SEBC”, este menținerea stabilității prețurilor. Fără a aduce atingere obiectivului privind stabilitatea prețurilor, SEBC susține politicile economice generale din Uniune cu scopul de a contribui la realizarea obiectivelor Uniunii, definite la articolul 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană. SEBC acționează în conformitate cu principiul unei economii de piață deschise în care concurența este liberă, favorizând alocarea eficientă a resurselor și respectând principiile stabilite la articolul 119.

(2) Misiunile fundamentale care urmează să fie îndeplinite prin intermediul SEBC sunt:

- definirea și punerea în aplicare a politicii monetare a Uniunii;

- efectuarea operațiunilor de schimb valutar în conformitate cu articolul 219;
 - deținerea și administrarea rezervelor valutare oficiale ale statelor membre;
 - promovarea bunei funcționări a sistemelor de plăți.
- (3) Alineatul (2) a treia liniuță se aplică fără a aduce atingere deținerii și administrării, de către guvernele statelor membre, a unor fonduri de rulment în valută.
- (4) Banca Centrală Europeană este consultată:
- cu privire la orice act al Uniunii propus în domeniile care țin de competențele sale;
 - de autoritățile naționale, cu privire la orice proiect de reglementare în domeniile care sunt de competența sa, dar în limitele și în condițiile stabilite de Consiliu, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 129 alineatul (4).
- În domeniile care țin de competențele sale, Banca Centrală Europeană poate prezenta avize respectivelor instituții, organe, oficii sau agenții ale Uniunii sau autorităților naționale.
- (5) SEBC contribuie la buna desfășurare a politicilor promovate de autoritățile competente în ceea ce privește supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și stabilitatea sistemului financiar.
- (6) Consiliul, hotărând în unanimitate prin regulamente, în conformitate cu o procedură legislativă specială, după consultarea Parlamentului European și a Băncii Centrale Europene, poate încredința Băncii Centrale Europene misiuni specifice privind politicile în domeniul supravegherii prudențiale a instituțiilor de credit și a altor instituții financiare, cu excepția întreprinderilor de asigurări.

Articolul 128
(ex-articolul 106 TCE)

- (1) Banca Centrală Europeană este singura abilitată să autorizeze emisiunea de bancnote euro în Uniune. Banca Centrală Europeană și băncile centrale naționale pot emite astfel de bancnote. Bancnotele emise de Banca Centrală Europeană și de băncile centrale naționale sunt singurele care au statutul de mijloc legal de plată în cadrul Uniunii.

(2) Statele membre pot emite monedă metalică euro, sub rezerva aprobării de către Banca Centrală Europeană a volumului emisiunii. Consiliul, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European și a Băncii Centrale Europene, poate adopta măsuri de armonizare a valorilor unitare și a specificațiilor tehnice ale tuturor monedelor metalice destinate punerii în circulație, în măsura în care acest lucru este necesar pentru asigurarea bunei lor circulații în Uniune.

Articolul 129
(ex-articolul 107 TCE)

(1) SEBC este condus de organele de decizie ale Băncii Centrale Europene, care sunt: Consiliul guvernatorilor și Comitetul executiv.

(2) Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene, denumit în continuare „Statutul SEBC și al BCE” este definit într-un protocol anexat la tratate.

(3) Articolele 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4, 32.6, articolul 33.1 litera (a) și articolul 36 din Statutul SEBC și al BCE pot fi modificate de Parlamentul European și de Consiliu, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară. Aceste instituții hotărăsc fie la recomandarea Băncii Centrale Europene și după consultarea Comisiei, fie la propunerea Comisiei și după consultarea Băncii Centrale Europene.

(4) Consiliul, fie la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European și a Băncii Centrale Europene, fie la recomandarea Băncii Centrale Europene și după consultarea Parlamentului European și a Comisiei, adoptă dispozițiile prevăzute la articolele 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 și 34.3 din Statutul SEBC și al BCE.

Articolul 130
(ex-articolul 108 TCE)

În exercitarea competențelor și în îndeplinirea misiunilor și îndatoririlor care le-au fost conferite prin tratate și prin Statutul SEBC și al BCE, Banca Centrală Europeană, băncile centrale naționale sau membrii organelor lor de decizie nu pot solicita și nici accepta instrucțiuni din partea instituțiilor, organelor, oficiilor sau agențiilor Uniunii, a guvernelor statelor membre sau a oricărui alt organism. Instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii, precum și guvernele statelor membre se angajează să respecte acest principiu și să nu încerce să influențeze membrii organelor de decizie ale Băncii Centrale Europene sau ale băncilor centrale naționale în îndeplinirea misiunii lor.

Articolul 131
(ex-articolul 109 TCE)

Fiecare stat membru asigură compatibilitatea legislației sale interne, inclusiv a statutului băncii sale centrale naționale, cu tratatele și cu Statutul SEBC și al BCE.

Articolul 132
(ex-articolul 110 TCE)

(1) Pentru îndeplinirea misiunilor încredințate SEBC, în conformitate cu tratatele și în condițiile stabilite de Statutul SEBC și al BCE, Banca Centrală Europeană adoptă:

- regulamente, în măsura necesară îndeplinirii misiunilor definite la articolul 3.1 prima liniuță, la articolele 19.1, 22 sau 25.2 din Statutul SEBC și al BCE, precum și în cazurile prevăzute de actele Consiliului menționate la articolul 129 alineatul (4);
- deciziile necesare îndeplinirii misiunilor încredințate SEBC în conformitate cu tratatele și cu Statutul SEBC și al BCE;
- recomandări și avize.

(2) Banca Centrală Europeană poate decide publicarea deciziilor, recomandărilor și avizelor sale.

(3) În limitele și în condițiile stabilite de Consiliu, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 129 alineatul (4), Banca Centrală Europeană este abilitată să impună întreprinderilor amenzi și penalități cu titlu cominatoriu în cazul neîndeplinirii obligațiilor care rezultă din regulamentele și deciziile sale.

Articolul 133

Fără a aduce atingere atribuțiilor Băncii Centrale Europene, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc măsurile necesare pentru utilizarea monedei euro ca monedă unică. Aceste măsuri sunt adoptate după consultarea Băncii Centrale Europene.

Capitolul 3

Dispoziții instituționale

Articolul 134 (ex-articolul 114 TCE)

- (1) În vederea promovării coordonării politicilor statelor membre în măsura necesară funcționării pieței interne, se înființează un Comitet Economic și Financiar.
- (2) Comitetul Economic și Financiar are următoarele misiuni:
- să formuleze avize, la cererea Consiliului sau a Comisiei ori din proprie inițiativă, destinate acestor instituții;
 - să urmărească situația economică și financiară a statelor membre și a Uniunii și să prezinte periodic un raport Consiliului și Comisiei în această privință, în special cu privire la relațiile financiare cu țările terțe și cu instituțiile internaționale;
 - fără a aduce atingere articolului 240, să contribuie la pregătirea lucrărilor Consiliului menționate la articolele 66 și 75, la articolul 121 alineatele (2), (3), (4) și (6), la articolele 122, 124, 125 și 126, la articolul 127 alineatul (6), la articolul 128 alineatul (2), la articolul 129 alineatele (3) și (4), la articolul 138, la articolul 140 alineatele (2) și (3), la articolul 143, la articolul 144 alineatele (2) și (3) și la articolul 219 și să aducă la îndeplinire celelalte misiuni consultative și pregătitoare care îi sunt încredințate de Consiliu;
 - să examineze cel puțin o dată pe an situația privind circulația capitalurilor și libertatea plăților, astfel cum rezultă din aplicarea tratatelor și a măsurilor luate de Consiliu; această examinare are în vedere toate măsurile referitoare la circulația capitalurilor și la plăți; Comitetul prezintă Comisiei și Consiliului un raport privind rezultatele acestei examinări.

Statele membre, Comisia și Banca Centrală Europeană numesc fiecare cel mult doi membri ai Comitetului.

(3) Consiliul, la propunerea Comisiei și după consultarea Băncii Centrale Europene și a comitetului menționat de prezentul articol, adoptă normele referitoare la compunerea Comitetului Economic și Financiar. Președintele Consiliului informează Parlamentul European în legătură cu această decizie.

(4) Pe lângă misiunile stabilite la alineatul (2), dacă și în măsura în care există state membre care beneficiază de o derogare în temeiul articolului 139, Comitetul urmărește situația monetară și financiară, precum și regimul general al plăților acestor state membre și prezintă periodic un raport Consiliului și Comisiei cu privire la aceasta.

Articolul 135 (ex-articolul 115 TCE)

Pentru chestiunile aflate sub incidența articolului 121 alineatul (4), a articolului 126, cu excepția alineatului (14), a articolului 138, a articolului 140 alineatul (1), alineatul (2) primul paragraf și alineatul (3) și a articolului 219, Consiliul sau un stat membru poate cere Comisiei să formuleze, după caz, o recomandare sau o propunere. Comisia examinează această cerere și prezintă fără întârziere concluziile sale Consiliului.

Capitolul 4

Dispoziții privind statele membre a căror monedă este euro

Articolul 136

(1) În scopul de a contribui la buna funcționare a uniunii economice și monetare și în conformitate cu dispozițiile relevante ale tratatelor, Consiliul adoptă, în conformitate cu procedura relevantă dintre cele prevăzute la articolele 121 și 126, cu excepția procedurii prevăzute la articolul 126 alineatul (14), măsuri privind statele membre a căror monedă este euro pentru:

(a) a consolida coordonarea și supravegherea disciplinei lor bugetare;

- (b) a elabora, în ceea ce le privește, orientările de politică economică, veghind ca acestea să fie compatibile cu cele adoptate pentru întreaga Uniune și asigurând supravegherea acestora.
- (2) La votul privind măsurile prevăzute la alineatul (1) iau parte numai membrii Consiliului reprezentând statele membre a căror monedă este euro.

Majoritatea calificată a membrilor menționați anterior se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (a).

- (3) Statele membre a căror monedă este euro pot institui un mecanism de stabilitate care urmează să fie activat în cazul în care este indispensabil, pentru a garanta stabilitatea zonei euro în ansamblu. Acordarea oricărei asistențe financiare necesare în temeiul mecanismului va face obiectul unei stricte condiționări.

Articolul 137

Condițiile de organizare a reuniunilor miniștrilor statelor membre a căror monedă este euro se stabilesc prin Protocolul privind Eurogrupul.

Articolul 138

(ex-articolul 111 alineatul (4) TCE)

- (1) Pentru a asigura locul monedei euro în sistemul monetar internațional, Consiliul, la propunerea Comisiei, adoptă o decizie de stabilire a pozițiilor comune cu privire la problemele de interes special pentru uniunea economică și monetară în cadrul instituțiilor și conferințelor financiare internaționale competente. Consiliul hotărăște după consultarea Băncii Centrale Europene.
- (2) Consiliul, la propunerea Comisiei, poate adopta măsurile corespunzătoare pentru a asigura o reprezentare unificată în cadrul instituțiilor și al conferințelor financiare internaționale. Consiliul hotărăște după consultarea Băncii Centrale Europene.
- (3) La votul privind măsurile prevăzute la alineatele (1) și (2) iau parte numai membrii Consiliului reprezentând statele membre a căror monedă este euro.

Majoritatea calificată a membrilor menționați anterior se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (a).

Capitolul 5

Dispoziții tranzitorii

Articolul 139

- (1) Statele membre cu privire la care Consiliul nu a decis că îndeplinesc condițiile necesare pentru adoptarea monedei euro sunt denumite în continuare „state membre care fac obiectul unei derogări”.
- (2) Dispozițiile tratatelor, prevăzute în continuare, nu se aplică statelor membre care fac obiectul unei derogări:
- (a) adoptarea părților din orientările generale ale politicilor economice care privesc zona euro în general [articolul 121 alineatul (2)];
 - (b) mijloacele coercitive pentru remedierea deficitelor excesive [articolul 126 alineatele (9) și (11)];
 - (c) obiectivele și misiunile SEBC [articolul 127 alineatele (1), (2), (3) și (5)];
 - (d) emisiunea de monedă euro (articolul 128);
 - (e) actele Băncii Centrale Europene (articolul 132);
 - (f) măsurile care reglementează utilizarea monedei euro (articolul 133);
 - (g) acorduri monetare și alte măsuri referitoare la politica cursului de schimb (articolul 219);
 - (h) desemnarea membrilor Comitetului executiv al Băncii Centrale Europene [articolul 283 alineatul (2)];
 - (i) deciziile de stabilire a pozițiilor comune cu privire la problemele de interes special pentru uniunea economică și monetară în cadrul instituțiilor competente și al conferințelor financiare internaționale [articolul 138 alineatul (1)];

- (j) măsurile necesare asigurării unei reprezentări unificate în cadrul instituțiilor și conferințelor financiare internaționale [articolul 138 alineatul (2)].

În consecință, la articolele menționate la literele (a)-(j), prin „state membre” se înțelege statele membre a căror monedă este euro.

(3) În conformitate cu capitolul IX din Statutul SEBC și al BCE, statele membre care fac obiectul unei derogări și băncile lor centrale naționale sunt excluse de la drepturile și obligațiile din cadrul SEBC.

(4) Drepturile de vot ale membrilor Consiliului reprezentând statele membre care fac obiectul unei derogări se suspendă la data adoptării de către Consiliu a măsurilor prevăzute la articolele enumerate la alineatul (2), precum și în următoarele cazuri:

- (a) recomandările adresate statelor membre a căror monedă este euro în cadrul supravegherii multilaterale, inclusiv cu privire la programele de stabilitate și avertismente [articolul 121 alineatul (4)];
- (b) măsurile referitoare la deficitele excesive ale statelor membre a căror monedă este euro [articolul 126 alineatele (6), (7), (8), (12) și (13)].

Majoritatea calificată a celorlalți membri ai Consiliului se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (a).

Articolul 140

(ex-articolul 121 alineatul (1), ex-articolul 122 alineatul (2) teza a doua
și ex-articolul 123 alineatul (5) TCE)

(1) Cel puțin la fiecare doi ani sau la solicitarea unui stat membru care face obiectul unei derogări, Comisia și Banca Centrală Europeană prezintă Consiliului un raport privind progresele efectuate de statele membre care fac obiectul unei derogări în îndeplinirea obligațiilor care le revin pentru realizarea uniunii economice și monetare. Aceste rapoarte examinează în special dacă legislația națională a fiecăruia dintre aceste state membre, inclusiv statutul băncii centrale naționale, este compatibilă cu articolele 130 și 131 și cu Statutul SEBC și al BCE. Rapoartele examinează, de asemenea, dacă a fost realizat un grad înalt de convergență durabilă, analizând în ce măsură fiecare stat membru a îndeplinit următoarele criterii:

- realizarea unui grad înalt de stabilitate a prețurilor; acesta rezultă dintr-o rată a inflației apropiată de rata a cel mult trei state membre care au cele mai bune rezultate în materie de stabilitate a prețurilor;
- caracterul solid al finanțelor publice; acesta rezultă dintr-o situație bugetară care nu cunoaște deficit public excesiv în înțelesul articolului 126 alineatul (6);
- respectarea limitelor normale de fluctuație prevăzute de mecanismul cursului de schimb din Sistemul Monetar European, timp de cel puțin doi ani, fără devalorizarea monedei în raport cu moneda euro;
- caracterul durabil al convergenței atinse de statul membru care face obiectul unei derogări și al participării sale la mecanismul cursului de schimb, care se reflectă în nivelul ratelor dobânzilor pe termen lung.

Cele patru criterii prevăzute de prezentul alineat și perioadele relevante pe durata cărora fiecare dintre acestea trebuie să fie respectat sunt precizate într-un protocol anexat la tratate. Rapoartele Comisiei și ale Băncii Centrale Europene iau de asemenea în considerare rezultatele integrării piețelor, situația și evoluția balanțelor de plăți curente, precum și o examinare a evoluției costurilor salariale unitare și a altor indici de prețuri.

(2) După consultarea Parlamentului European și după discutarea în cadrul Consiliului European, Consiliul, la propunerea Comisiei, decide care state membre ce fac obiectul unei derogări îndeplinesc condițiile necesare pe baza criteriilor stabilite la alineatul (1) și pune capăt derogărilor privind aceste state membre.

Consiliul hotărăște după ce a primit o recomandare din partea majorității calificate a membrilor săi care reprezintă statele membre a căror monedă este euro. Acești membri hotărăsc în termen de șase luni de la data primirii de către Consiliu a propunerii Comisiei.

Majoritatea calificată a membrilor, menționată la al doilea paragraf, se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (a).

(3) În cazul în care, în conformitate cu procedura prevăzută la alineatul (2), se decide să se revoce o derogare, Consiliul, hotărând cu unanimitatea statelor membre a căror monedă este euro și a statului membru respectiv, la propunerea Comisiei și după consultarea Băncii Centrale Europene, stabilește în mod irevocabil cursul la care euro înlocuiește moneda statului respectiv și decide celelalte măsuri necesare introducerii euro în calitate de monedă unică în statul membru respectiv.

Articolul 141
(ex-articolul 123 alineatul (3) și ex-articolul 117 alineatul (2)
primele cinci liniuțe TCE)

(1) În cazul în care și atât timp cât există state membre care fac obiectul unei derogări și fără a aduce atingere articolului 129 alineatul (1), Consiliul general al Băncii Centrale Europene, menționat la articolul 44 din Statutul SEBC și al BCE, se constituie ca al treilea organ de decizie al Băncii Centrale Europene.

(2) În cazul în care și atât timp cât există state membre care fac obiectul unei derogări, Banca Centrală Europeană, cu privire la aceste state membre:

- consolidează cooperarea dintre băncile centrale naționale;
- consolidează coordonarea politicilor monetare ale statelor membre pentru a asigura stabilitatea prețurilor;
- supervizează funcționarea mecanismului cursului de schimb;
- desfășoară consultări privind problemele care sunt de competența băncilor centrale naționale și care afectează stabilitatea instituțiilor și piețelor financiare;
- exercită funcțiile pe care le îndeplinea Fondul European de Cooperare Monetară, preluate ulterior de Institutul Monetar European.

Articolul 142
(ex-articolul 124 alineatul (1) TCE)

Fiecare stat membru care face obiectul unei derogări consideră politica sa de schimb ca pe o problemă de interes comun. Statele membre țin seama astfel de experiența acumulată datorită cooperării în cadrul mecanismului cursului de schimb.

Articolul 143
(ex-articolul 119 TCE)

(1) În caz de dificultăți sau în cazul riscului apariției unor dificultăți grave pentru balanța de plăți a unui stat membru care face obiectul unei derogări, provenind fie dintr-un dezechilibru global al balanței, fie din natura devizelor de care acesta dispune, și care pot compromite în special funcționarea pieței interne sau realizarea politicii comerciale comune, Comisia examinează fără întârziere situația acestui stat, precum și acțiunea pe care a întreprins-o sau pe care poate să o întreprindă în conformitate cu dispozițiile tratatelor, utilizând toate mijloacele de care aceasta dispune. Comisia indică măsurile pe care le recomandă spre adoptare statului în cauză.

În cazul în care acțiunea întreprinsă de un stat membru care face obiectul unei derogări și măsurile sugerate de Comisie nu par suficiente pentru a depăși dificultățile sau riscurile apariției unor dificultăți, Comisia recomandă Consiliului, după consultarea Comitetului Economic și Financiar, acordarea asistenței reciproce și normele corespunzătoare.

Comisia informează periodic Consiliul în legătură cu situația respectivă și cu evoluția acesteia.

(2) Consiliul acordă asistența reciprocă; acesta adoptă directivele sau deciziile de stabilire a condițiilor și normelor asistenței. Asistența reciprocă poate lua, în special, forma:

- (a) unei acțiuni concertate pe lângă alte organizații internaționale cărora li se pot adresa statele membre care fac obiectul unei derogări;
- (b) unor măsuri necesare pentru a evita devierile schimburilor comerciale în cazul în care statul membru care face obiectul unei derogări, aflat în dificultate, menține sau restabilește restricții cantitative față de țările terțe;
- (c) acordării de credite limitate din partea altor state membre, sub rezerva acordului acestora.

(3) În cazul în care Consiliul nu a acordat asistența reciprocă recomandată de Comisie sau în care asistența reciprocă acordată și măsurile luate sunt insuficiente, Comisia autorizează statul membru care face obiectul unei derogări, aflat în dificultate, să ia măsurile de salvagardare ale căror condiții și norme le definește.

Consiliul poate revoca această autorizare și modifica aceste condiții și norme.

Articolul 144
(ex-articolul 120 TCE)

- (1) În cazul apariției unei crize neprevăzute în balanța de plăți și dacă nu se adoptă de îndată o decizie în înțelesul articolului 143 alineatul (2), un stat membru care face obiectul unei derogări poate adopta, cu titlu provizoriu, măsurile de salvagardare necesare. Aceste măsuri trebuie să provoace perturbări minime în funcționarea pieței interne și să nu depășească limita absolut necesară pentru remedierea dificultăților neprevăzute care au apărut.
- (2) Comisia și celelalte state membre trebuie să fie informate cu privire la aceste măsuri de salvagardare până la data la care acestea intră în vigoare. Comisia poate recomanda Consiliului acordarea asistenței reciproce în conformitate cu articolul 143.
- (3) La recomandarea Comisiei și după consultarea Comitetului Economic și Financiar, Consiliul poate decide că statul membru respectiv este obligat să modifice, să suspende sau să elimine măsurile de salvagardare menționate mai sus.

TITLUL IX

OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ

Articolul 145
(ex-articolul 125 TCE)

Statele membre și Uniunea se angajează să elaboreze, în conformitate cu prezentul titlu, o strategie coordonată de ocupare a forței de muncă și, în special, să promoveze o forță de muncă formată, calificată și adaptabilă, precum și piețe ale muncii capabile să reacționeze rapid la evoluția economiei, în vederea realizării obiectivelor enunțate la articolul 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

Articolul 146
(ex-articolul 126 TCE)

- (1) Statele membre, prin intermediul politicilor lor naționale de ocupare a forței de muncă, contribuie la realizarea obiectivelor menționate la articolul 145 într-un mod compatibil cu orientările generale ale politicilor economice ale statelor membre și ale Uniunii, adoptate în temeiul articolului 121 alineatul (2).
- (2) Statele membre, ținând seama de practicile naționale legate de responsabilitățile partenerilor sociali, consideră promovarea ocupării forței de muncă o problemă de interes comun și își coordonează acțiunea în acest sens în cadrul Consiliului, în conformitate cu articolul 148.

Articolul 147
(ex-articolul 127 TCE)

- (1) Uniunea contribuie la realizarea unui nivel ridicat al ocupării forței de muncă prin încurajarea cooperării dintre statele membre, precum și prin susținerea și, în cazul în care este necesar, prin completarea acțiunii lor. Procedând astfel, Uniunea respectă pe deplin competențele statelor membre în această materie.
- (2) Obiectivul atingerii unui nivel ridicat de ocupare a forței de muncă se ia în considerare în definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor Uniunii.

Articolul 148
(ex-articolul 128)

- (1) Consiliul European analizează anual situația ocupării forței de muncă din Uniune și adoptă concluzii în această privință, pe baza unui raport anual comun al Consiliului și Comisiei.
- (2) Pe baza concluziilor Consiliului European, Consiliul, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European, a Comitetului Economic și Social, a Comitetului Regiunilor și a Comitetului pentru Ocuparea Forței de Muncă prevăzut la articolul 150, elaborează anual linii directoare de care statele membre țin seama în politicile naționale de ocupare a forței de muncă. Aceste linii directoare sunt compatibile cu orientările generale adoptate în temeiul articolului 121 alineatul (2).

(3) Fiecare stat membru transmite Consiliului și Comisiei un raport anual privind principalele măsuri pe care le-a luat pentru a pune în aplicare propria politică de ocupare a forței de muncă, ținând seama de liniile directoare privind ocuparea forței de muncă menționate la alineatul (2).

(4) Pe baza rapoartelor menționate la alineatul (3) și după obținerea avizului din partea Comitetului pentru Ocuparea Forței de Muncă, Consiliul realizează anual, ținând seama de liniile directoare privind ocuparea forței de muncă, o analiză a punerii în aplicare a politicilor de ocupare a forței de muncă ale statelor membre. Consiliul, la recomandarea Comisiei, poate face recomandări statelor membre, în cazul în care în urma analizei efectuate consideră necesar acest lucru.

(5) Pe baza rezultatelor analizei respective, Consiliul și Comisia întocmesc un raport anual comun privind situația ocupării forței de muncă în Uniune și punerea în aplicare a liniilor directoare privind ocuparea forței de muncă, pe care îl adresează Consiliului European.

Articolul 149
(ex-articolul 129 TCE)

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, pot adopta măsuri de încurajare destinate să favorizeze cooperarea dintre statele membre și să susțină acțiunea acestora în domeniul ocupării forței de muncă prin inițiative care urmăresc dezvoltarea schimburilor de informații și de bune practici, punând la dispoziție analize comparative și îndrumări, precum și prin promovarea abordărilor novatoare și prin evaluarea experiențelor, în special prin recurgerea la proiectele pilot.

Aceste măsuri nu presupun armonizarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.

Articolul 150
(ex-articolul 130 TCE)

Consiliul hotărând cu majoritate simplă, după consultarea Parlamentului European, instituie un Comitet pentru Ocuparea Forței de Muncă, având un caracter consultativ, pentru a promova coordonarea între statele membre a politicilor în materie de ocupare a forței de muncă și de piață a muncii. Comitetul are ca misiuni:

- să urmărească evoluția situației ocupării forței de muncă și a politicilor de ocupare a forței de muncă în statele membre și în Uniune;
- fără a aduce atingere articolului 240, să formuleze avize la cererea Consiliului sau a Comisiei ori din proprie inițiativă și să contribuie la pregătirea hotărârilor Consiliului prevăzute la articolul 148.

Pentru a-și îndeplini mandatul, Comitetul se consultă cu partenerii sociali.

Fiecare stat membru și Comisia numesc câte doi membri ai Comitetului.

TITLUL X

POLITICA SOCIALĂ

Articolul 151 (ex-articolul 136 TCE)

Uniunea și statele membre, conștiente de drepturile sociale fundamentale precum cele enunțate în Carta socială europeană semnată la Torino la 18 octombrie 1961 și în Carta comunitară a drepturilor sociale fundamentale ale lucrătorilor adoptată în 1989, au ca obiective promovarea ocupării forței de muncă, îmbunătățirea condițiilor de trai și de muncă, permițând armonizarea acestora în condiții de progres, o protecție socială adecvată, dialogul social, dezvoltarea resurselor umane care să permită un nivel ridicat și durabil al ocupării forței de muncă și combaterea excluziunii.

În acest scop, Uniunea și statele membre pun în aplicare măsuri care țin seama de diversitatea practicilor naționale, în special în domeniul relațiilor convenționale, precum și de necesitatea de a menține competitivitatea economiei Uniunii.

Acestea apreciază că o asemenea de evoluție va rezulta atât din funcționarea pieței interne, care va favoriza armonizarea sistemelor sociale, cât și din procedurile prevăzute de tratate și din apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative.

Articolul 152

Uniunea recunoaște și promovează rolul partenerilor sociali la nivelul său, ținând seama de diversitatea sistemelor naționale. Aceasta facilitează dialogul dintre aceștia, respectându-le autonomia.

Reuniunea socială tripartită la nivel înalt pentru creșterea economică și ocuparea forței de muncă contribuie la dialogul social.

Articolul 153 (ex-articolul 137 TCE)

(1) În vederea realizării obiectivelor menționate la articolul 151, Uniunea susține și completează acțiunea statelor membre în domeniile următoare:

- (a) îmbunătățirea, în special, a mediului de muncă, pentru a proteja sănătatea și securitatea lucrătorilor;
- (b) condițiile de muncă;
- (c) securitatea socială și protecția socială a lucrătorilor;
- (d) protecția lucrătorilor în caz de reziliere a contractului de muncă;
- (e) informarea și consultarea lucrătorilor;
- (f) reprezentarea și apărarea colectivă a intereselor lucrătorilor și angajatorilor, inclusiv administrarea comună, sub rezerva alineatului (5);
- (g) condițiile de muncă pentru resortisanții din țările terțe care sunt rezidenți legali pe teritoriul Uniunii;
- (h) integrarea persoanelor excluse de pe piața forței de muncă, fără a aduce atingere articolului 166;
- (i) egalitatea dintre bărbați și femei în ceea ce privește șansele pe piața forței de muncă și tratamentul la locul de muncă;

- (j) lupta împotriva marginalizării sociale;
 - (k) modernizarea sistemelor de protecție socială, fără a aduce atingere literei (c).
- (2) În acest scop, Parlamentul European și Consiliul:
- (a) pot adopta măsuri menite să încurajeze cooperarea între statele membre prin inițiative destinate să sporească cunoștințele, să dezvolte schimburile de informații și a celor mai bune practici, să promoveze abordările novatoare și să evalueze experiențele dobândite, cu excluderea oricărei armonizări a actelor cu putere de lege și a normelor administrative;
 - (b) pot adopta în domeniile menționate la alineatul (1) literele (a)-(i), prin intermediul directivelor, recomandări minime aplicabile treptat, ținând seama de condițiile și de reglementările tehnice existente în fiecare dintre statele membre. Aceste directive evită impunerea constrângerilor administrative, financiare și juridice susceptibile să frâneze crearea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii.

Parlamentul European și Consiliul hotărăsc în conformitate cu procedura legislativă ordinară după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor.

În domeniile menționate la alineatul (1) literele (c), (d), (f) și (g), Consiliul hotărăște în unanimitate, în conformitate cu o procedură legislativă specială, după consultarea Parlamentului European și a comitetelor menționate anterior.

Consiliul, hotărând în unanimitate, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European, poate decide ca procedura legislativă ordinară să se aplice alineatului (1) literele (d), (f) și (g).

- (3) Un stat membru poate încredința partenerilor sociali, la cererea lor comună, punerea în aplicare a directivelor adoptate în conformitate cu alineatul (2) sau, după caz, punerea în aplicare a unei decizii a Consiliului, adoptată în conformitate cu articolul 155.

În acest caz, statul membru respectiv se asigură că, până la data la care o directivă sau o decizie trebuie transpusă sau pusă în aplicare, partenerii sociali au luat măsurile necesare, pe bază de acord, iar statul membru în cauză ia toate măsurile necesare care să-i permită, în orice moment, să garanteze rezultatele impuse de directiva sau decizia menționată.

(4) Dispozițiile adoptate în temeiul prezentului articol:

- nu aduc atingere dreptului recunoscut al statelor membre de a-și defini principiile fundamentale ale sistemului lor de securitate socială și nu trebuie să aducă atingere în mod semnificativ echilibrul financiar;
- nu pot împiedica un stat membru să mențină sau să adopte măsuri de protecție mai stricte, compatibile cu tratatele.

(5) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică remunerațiilor, dreptului de asociere, dreptului la grevă și nici dreptului la lock-out.

Articolul 154
(ex-articolul 138 TCE)

(1) Comisia are misiunea de a promova consultarea partenerilor sociali la nivelul Uniunii și adoptă orice măsură utilă pentru a facilita dialogul acestora, asigurând o susținere echilibrată a părților.

(2) În acest scop, înainte de a prezenta propuneri în domeniul politicii sociale, Comisia se consultă cu partenerii sociali privind posibila orientare a unei acțiuni a Uniunii.

(3) În cazul în care, după această consultare, Comisia apreciază că o acțiune a Uniunii este de dorit, aceasta se consultă cu partenerii sociali privind conținutul propunerii preconizate. Partenerii sociali prezintă Comisiei un aviz sau, după caz, o recomandare.

(4) Cu ocazia consultărilor menționate la alineatele (2) și (3), partenerii sociali pot informa Comisia despre voința lor de a iniția procedura prevăzută la articolul 155. Durata acestei proceduri nu poate depăși nouă luni, cu excepția unei prelungiri hotărâte de comun acord de partenerii sociali în cauză și de Comisie.

Articolul 155
(ex-articolul 139 TCE)

(1) Dialogul între partenerii sociali la nivelul Uniunii poate conduce, în cazul în care aceștia doresc, la raporturi contractuale, inclusiv acorduri.

(2) Acordurile încheiate la nivelul Uniunii sunt puse în aplicare în conformitate cu procedurile și practicile proprii partenerilor sociali și statelor membre sau, în domeniile aflate sub incidența articolului 153, la cererea comună a părților semnatare, printr-o decizie a Consiliului la propunerea Comisiei. Parlamentul European este informat.

Consiliul hotărăște în unanimitate în cazul în care acordul în cauză conține una sau mai multe dispoziții referitoare la unul din domeniile pentru care este necesară unanimitatea în temeiul articolului 153 alineatul (2).

Articolul 156
(ex-articolul 140 TCE)

În vederea realizării obiectivelor prevăzute la articolul 151 și fără a aduce atingere celorlalte dispoziții ale tratatelor, Comisia încurajează cooperarea dintre statele membre și facilitează coordonarea acțiunii acestora în toate domeniile politicii sociale aflate sub incidența prezentului capitol și, în special, în domeniile privind:

- ocuparea forței de muncă;
- dreptul muncii și condițiile de muncă;
- formarea și perfecționarea profesională;
- securitatea socială;
- protecția împotriva accidentelor și a bolilor profesionale;
- igiena muncii;
- dreptul de asociere și negocierile colective dintre angajatori și lucrători.

În acest scop, Comisia acționează în strânsă legătură cu statele membre, prin studii, avize și prin organizarea de consultări, atât în ceea ce privește problemele care apar pe plan intern, cât și cele care privesc organizațiile internaționale, în special prin inițiative menite să stabilească orientările și indicatorii, să organizeze schimbul celor mai bune practici și să pregătească elementele necesare pentru supravegherea și evaluarea periodice. Parlamentul European este pe deplin informat.

Înainte de formularea avizelor prevăzute de prezentul articol, Comisia consultă Comitetul Economic și Social.

Articolul 157
(ex-articolul 141 TCE)

(1) Fiecare stat membru asigură aplicarea principiului egalității de remunerare între lucrătorii de sex masculin și cei de sex feminin, pentru aceeași muncă sau pentru o muncă de aceeași valoare.

(2) În sensul prezentului articol, prin remunerație se înțelege salariul sau suma obișnuite de bază sau minime, precum și toate celelalte drepturi plătite, direct sau indirect, în numerar sau în natură, de către angajator lucrătorului pentru munca prestată de acesta.

Egalitatea de remunerare, fără discriminare pe motiv de sex, presupune ca:

(a) remunerația acordată pentru aceeași muncă plătită la normă să fie stabilită pe baza aceleiași unități de măsură;

(b) remunerația acordată pentru aceeași muncă plătită cu ora să fie aceeași pentru locuri de muncă echivalente.

(3) Parlamentul European și Consiliul hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social, adoptă măsuri necesare pentru a asigura punerea în aplicare a principiului egalității șanselor și al egalității de tratament între bărbați și femei în ceea ce privește munca și locul de muncă, inclusiv a principiului egalității de remunerare pentru aceeași muncă sau pentru o muncă echivalentă.

(4) Pentru a asigura în mod concret o deplină egalitate între bărbați și femei în viața profesională, principiul egalității de tratament nu împiedică un stat membru să mențină sau să adopte măsuri care să prevadă avantaje specifice menite să faciliteze exercitarea unei activități profesionale de către sexul mai slab reprezentat, să prevină sau să compenseze dezavantaje în cariera profesională.

Articolul 158
(ex-articolul 142 TCE)

Statele membre se obligă să mențină echivalența care există în privința regimurilor concediilor plătite.

Articolul 159
(ex-articolul 143 TCE)

Comisia elaborează anual un raport cu privire la evoluția realizării obiectivelor menționate la articolul 151, inclusiv cu privire la situația demografică în Uniune. Aceasta transmite raportul Parlamentului European, Consiliului și Comitetului Economic și Social.

Articolul 160
(ex-articolul 144 TCE)

Consiliul hotărând cu majoritate simplă, după consultarea Parlamentului European, instituie un comitet de protecție socială cu caracter consultativ, în scopul de a promova cooperarea în materie de protecție socială între statele membre și cu Comisia. Comitetul are ca misiune:

- să urmărească situația socială și evoluția politicilor de protecție socială în statele membre și în Uniune;
- să faciliteze schimbul de informații, de experiență și de bune practici între statele membre și cu Comisia;
- fără a aduce atingere articolului 240, să pregătească rapoarte, să formuleze avize sau să întreprindă alte activități în domeniile care țin de competența sa, atât la cererea Consiliului sau a Comisiei, cât și din proprie inițiativă.

Pentru îndeplinirea mandatului său, comitetul stabilește contacte adecvate cu partenerii sociali.

Fiecare stat membru și Comisia numesc doi membri ai comitetului.

Articolul 161
(ex-articolul 145 TCE)

În raportul său anual către Parlamentul European, Comisia consacră un capitol special evoluției situației sociale în Uniune.

Parlamentul European poate invita Comisia să elaboreze rapoarte pe probleme specifice ale situației sociale.

TITLUL XI

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Articolul 162
(ex-articolul 146 TCE)

În scopul îmbunătățirii posibilităților de încadrare în muncă a lucrătorilor pe piața internă și pentru a contribui astfel la ridicarea nivelului de trai, se instituie, în conformitate cu dispozițiile de mai jos, un Fond Social European care urmărește promovarea în cadrul Uniunii a facilităților de ocupare a forței de muncă și a mobilității geografice și profesionale a lucrătorilor, precum și facilitarea adaptării la transformările industriale și la evoluția sistemelor de producție, în special prin formare și reconversie profesională.

Articolul 163
(ex-articolul 147 TCE)

Administrarea Fondului revine Comisiei.

În îndeplinirea acestei sarcini, Comisia este sprijinită de un comitet prezidat de un membru al Comisiei și format din reprezentanți ai guvernelor și ai organizațiilor sindicale și patronale.

Articolul 164
(ex-articolul 148 TCE)

Parlamentul European și Consiliul hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, adoptă regulamentele de aplicare privind Fondul Social European.

TITLUL XII

EDUCAȚIA, FORMAREA PROFESIONALĂ, TINERETUL ȘI SPORTUL

Articolul 165
(ex-articolul 149 TCE)

(1) Uniunea contribuie la dezvoltarea unei educații de calitate, prin încurajarea cooperării dintre statele membre și, în cazul în care este necesar, prin sprijinirea și completarea acțiunii acestora, respectând pe deplin responsabilitatea statelor membre față de conținutul învățământului și de organizarea sistemului educațional, precum și diversitatea lor culturală și lingvistică.

Uniunea contribuie la promovarea obiectivelor europene ale sportului, având în vedere totodată caracterul specific, structurile bazate pe voluntariat, precum și funcția socială și educativă a sportului.

(2) Acțiunea Uniunii urmărește:

- să dezvolte dimensiunea europeană a educației și, în special, prin învățarea și răspândirea limbilor statelor membre;
- să favorizeze mobilitatea studenților și a profesorilor, inclusiv prin încurajarea recunoașterii universitare a diplomelor și a perioadelor de studiu;
- să promoveze cooperarea dintre instituțiile de învățământ;
- să dezvolte schimbul de informații și de experiență privind problemele comune sistemelor educaționale din statele membre;

- să favorizeze dezvoltarea schimburilor de tineri și de formatori socio-educativi și să sprijine participarea tinerilor la viața democratică a Europei;
- să încurajeze dezvoltarea educației la distanță,
- să dezvolte dimensiunea europeană a sportului, prin promovarea spiritului de echitate și de deschidere în competițiile sportive și a cooperării între organizațiile cu responsabilități în domeniul sportului, precum și prin protejarea integrității fizice și morale a sportivilor, îndeosebi a celor mai tineri dintre aceștia.

(3) Uniunea și statele membre favorizează cooperarea cu țările terțe și cu organizațiile internaționale care au competențe în domeniul educației și sportului și, în special, cu Consiliul Europei.

(4) Pentru a contribui la realizarea obiectivelor menționate de prezentul articol:

- Parlamentul European și Consiliul adoptă acțiuni de încurajare, cu excepția oricărei armonizări a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor;
- Consiliul adoptă recomandări, la propunerea Comisiei.

Articolul 166 (ex-articolul 150 TCE)

(1) Uniunea pune în aplicare o politică de formare profesională care sprijină și completează acțiunile statelor membre, respectând pe deplin responsabilitatea statelor membre față de conținutul și organizarea formării profesionale.

(2) Acțiunea Uniunii urmărește:

- să faciliteze adaptarea la transformările industriale, în special prin formarea și reconversia profesională;
- să îmbunătățească formarea profesională inițială și formarea continuă, pentru a facilita inserția și reinserția profesională pe piața forței de muncă;

- să faciliteze accesul la formarea profesională și să favorizeze mobilitatea formatorilor și a persoanelor care urmează un program de formare și, în special, a tinerilor;
- să stimuleze cooperarea în domeniul formării dintre instituțiile de învățământ sau de formare profesională și întreprinderi;
- să dezvolte schimbul de informații și de experiență privind problemele comune sistemelor de formare ale statelor membre.

(3) Uniunea și statele membre favorizează cooperarea cu țările terțe și cu organizațiile internaționale care au competențe în domeniul formării profesionale.

(4) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, adoptă măsuri pentru a contribui la realizarea obiectivelor menționate de prezentul articol, cu excepția oricărei armonizări a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre și Consiliul adoptă recomandări, la propunerea Comisiei.

TITLUL XIII

CULTURA

Articolul 167 (ex-articolul 151 TCE)

(1) Uniunea contribuie la înflorirea culturilor statelor membre, respectând diversitatea națională și regională a acestora și punând în evidență, în același timp, moștenirea culturală comună.

(2) Acțiunea Uniunii urmărește să încurajeze cooperarea dintre statele membre și, în cazul în care este necesar, să sprijine și să completeze acțiunea acestora în următoarele domenii:

- îmbunătățirea cunoașterii și a diseminării culturii și istoriei popoarelor europene;

- conservarea și protejarea patrimoniului cultural de importanță europeană;
 - schimburile culturale necomerciale;
 - creația artistică și literară, inclusiv în sectorul audiovizualului.
- (3) Uniunea și statele membre favorizează cooperarea cu țările terțe și cu organizațiile internaționale care au competențe în domeniul culturii și, în special, cu Consiliul Europei.
- (4) În acțiunile întreprinse în temeiul celorlalte dispoziții ale tratatelor, Uniunea ține seama de aspectele culturale, în special pentru a respecta și a promova diversitatea culturilor sale.
- (5) Pentru a contribui la realizarea obiectivelor menționate de prezentul articol:
- Parlamentul European și Consiliul adoptă acțiuni de încurajare, cu excepția oricărei armonizări a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Regiunilor;
 - Consiliul adoptă recomandări, la propunerea Comisiei.

TITLUL XIV

SĂNĂTATEA PUBLICĂ

Articolul 168 (ex-articolul 152 TCE)

- (1) În definirea și punerea în aplicare a tuturor politicilor și acțiunilor Uniunii se asigură un nivel ridicat de protecție a sănătății umane.

Acțiunea Uniunii, care completează politicile naționale, are în vedere îmbunătățirea sănătății publice și prevenirea bolilor și afecțiunilor umane, precum și a cauzelor de pericol pentru sănătatea fizică și mentală. Această acțiune cuprinde, de asemenea, combaterea marilor epidemii, favorizând cercetarea cauzelor, a transmiterii și prevenirii acestora, precum și informarea și educația în materie de sănătate, precum și supravegherea amenințărilor transfrontaliere grave privind sănătatea, alerta în cazul unor asemenea amenințări și combaterea acestora.

Uniunea completează acțiunea statelor membre în vederea reducerii efectelor nocive ale drogurilor asupra sănătății, inclusiv prin informare și prevenire.

(2) Uniunea încurajează cooperarea între statele membre în domeniile care intră sub incidența prezentului articol și, în cazul în care este necesar, sprijină acțiunea acestora. Aceasta încurajează, în special, cooperarea dintre statele membre pentru îmbunătățirea complementarității serviciilor lor de sănătate în regiunile transfrontaliere.

Statele membre își coordonează, în cooperare cu Comisia, politicile și programele în domeniile menționate la alineatul (1). Comisia poate adopta, în strâns contact cu statele membre, orice inițiativă utilă promovării acestei coordonări, în special inițiative menite să stabilească orientările și indicatorii, să organizeze schimbul celor mai bune practici și să pregătească elementele necesare pentru supravegherea și evaluarea periodică. Parlamentul European este pe deplin informat.

(3) Uniunea și statele membre favorizează cooperarea cu țările terțe și cu organizațiile internaționale competente în domeniul sănătății publice.

(4) Prin derogare de la articolul 2 alineatul (5) și de la articolul 6 litera (a) și în conformitate cu articolul 4 alineatul (2) litera (k), Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, contribuie la realizarea obiectivelor menționate de prezentul articol prin adoptarea, pentru a face față obiectivelor comune în materie de securitate:

- (a) de măsuri care instituie standarde ridicate de calitate și de securitate a organelor și substanțelor de origine umană, a sângelui și a derivatelor acestuia; aceste măsuri nu pot împiedica un stat membru să mențină sau să stabilească măsuri de protecție mai stricte;
- (b) de măsuri în domeniile veterinar și fitosanitar, având în mod direct ca obiectiv protecția sănătății publice;

- (c) de măsuri care instituie standarde înalte de calitate și de securitate a medicamentelor și a dispozitivelor de uz medical.
- (5) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, pot adopta, de asemenea, măsuri de încurajare în scopul protecției și îmbunătățirii sănătății umane, în special în scopul combaterii epidemiilor transfrontaliere, măsuri privind supravegherea amenințărilor transfrontaliere grave asupra sănătății, alerta în cazul unor asemenea amenințări și combaterea acestora, precum și măsuri al căror obiectiv direct îl reprezintă protejarea sănătății publice în ceea ce privește tutunul și consumul excesiv de alcool, excluzând orice armonizare a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.
- (6) Consiliul, la propunerea Comisiei, poate adopta, de asemenea, recomandări în scopurile enunțate de prezentul articol.
- (7) Acțiunea Uniunii respectă responsabilitățile statelor membre în ceea ce privește definirea politicii lor de sănătate, precum și organizarea și prestarea de servicii de sănătate și de îngrijire medicală. Responsabilitățile statelor membre includ administrarea serviciilor de sănătate și de îngrijire medicală, precum și repartizarea resurselor care sunt alocate acestora. Măsurile menționate la alineatul (4) litera (a) nu aduc atingere dispozițiilor naționale privind donarea de organe și de sânge sau privind utilizarea acestora în scopuri medicale.

TITLUL XV

PROTECȚIA CONSUMATORILOR

Articolul 169 (ex-articolul 153 TCE)

- (1) Pentru a promova interesele consumatorilor și pentru a asigura un nivel ridicat de protecție a consumatorilor, Uniunea contribuie la protecția sănătății, a siguranței și a intereselor economice ale consumatorilor, precum și la promovarea dreptului acestora la informare, educare și organizare în vederea apărării intereselor lor.

- (2) Uniunea contribuie la realizarea obiectivelor menționate la alineatul (1) prin:
- (a) măsuri pe care le adoptă în temeiul articolului 114 în cadrul realizării pieței interne;
 - (b) măsuri care sprijină și completează politica desfășurată de statele membre și care asigură continuarea acesteia.
- (3) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social, adoptă măsurile prevăzute la alineatul (2) litera (b).
- (4) Măsurile adoptate în temeiul alineatului (3) nu pot împiedica un stat membru să mențină sau să stabilească măsuri de protecție mai stricte. Aceste măsuri trebuie să fie compatibile cu tratatele. Acestea sunt notificate Comisiei.

TITLUL XVI

REȚELE TRANSEUROPENE

Articolul 170 (ex-articolul 154 TCE)

- (1) Pentru a contribui la realizarea obiectivelor menționate la articolele 26 și 174 și pentru a permite cetățenilor Uniunii, agenților economici, precum și colectivităților regionale și locale să beneficieze pe deplin de avantajele care decurg din realizarea unui spațiu fără frontiere interne, Uniunea contribuie la crearea și dezvoltarea de rețele transeuropene în sectoarele infrastructurilor de transporturi, telecomunicații și energie.
- (2) În cadrul unui sistem de piețe deschise și concurențiale, acțiunea Uniunii urmărește să favorizeze interconectarea și interoperabilitatea rețelelor naționale, precum și accesul la aceste rețele. Aceasta ține seama, în special, de necesitatea conectării regiunilor insulare, a celor fără ieșire la mare și a celor periferice cu regiunile centrale ale Uniunii.

Articolul 171
(ex-articolul 155 TCE)

- (1) În scopul realizării obiectivelor menționate la articolul 170, Uniunea:
- stabilește un ansamblu de orientări care cuprinde obiectivele, prioritățile, precum și liniile directoare ale acțiunilor preconizate în domeniul rețelelor transeuropene; aceste orientări identifică proiecte de interes comun;
 - pune în aplicare orice acțiune care se poate dovedi necesară pentru a asigura interoperabilitatea rețelelor, în special în domeniul armonizării standardelor tehnice;
 - poate susține proiecte de interes comun susținute de statele membre și definite în cadrul orientărilor menționate la prima liniuță, în special sub formă de studii de fezabilitate, de garanții pentru împrumuturi sau de dobânzi reduse; de asemenea, Uniunea poate contribui la finanțarea, în statele membre, a unor proiecte specifice în domeniul infrastructurii de transporturi prin intermediul Fondului de Coeziune constituit în conformitate cu articolul 177.

Acțiunea Uniunii ține seama de viabilitatea economică potențială a proiectelor.

(2) Statele membre își coordonează între ele și în cooperare cu Comisia, politicile duse la nivel național care pot avea un impact semnificativ asupra realizării obiectivelor menționate la articolul 170. Comisia, în strânsă colaborare cu statele membre, poate adopta orice inițiativă utilă promovării acestei coordonări.

(3) Uniunea poate decide să coopereze cu țări terțe pentru promovarea proiectelor de interes comun și pentru asigurarea interoperabilității rețelelor.

Articolul 172
(ex-articolul 156 TCE)

Orientările și celelalte măsuri menționate la articolul 171 alineatul (1) se adoptă de către Parlamentul European și Consiliu, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor.

Orientările și proiectele de interes comun care privesc teritoriul unui stat membru necesită aprobarea statului membru în cauză.

TITLUL XVII

INDUSTRIA

Articolul 173 (ex-articolul 157 TCE)

(1) Uniunea și statele membre asigură condițiile necesare competitivității industriei Uniunii.

În acest scop, în conformitate cu un sistem de piețe deschise și concurențiale, acțiunea acestora urmărește:

- să accelereze adaptarea industriei la schimbările structurale;
- să încurajeze un mediu favorabil inițiativei și dezvoltării întreprinderilor din întreaga Uniune și, în special, a întreprinderilor mici și mijlocii;
- să încurajeze un mediu propice cooperării dintre întreprinderi;
- să favorizeze o exploatare mai bună a potențialului industrial al politicilor de inovare, cercetare și dezvoltare tehnologică.

(2) Statele membre se consultă reciproc, în cooperare cu Comisia și, în măsura în care este necesar, își coordonează acțiunile. Comisia poate adopta orice inițiativă utilă promovării acestei coordonări, în special inițiative menite să stabilească orientările și indicatorii, să organizeze schimbul celor mai bune practici și să pregătească elementele necesare pentru supravegherea și evaluarea periodice. Parlamentul European este pe deplin informat.

(3) Uniunea contribuie la realizarea obiectivelor menționate la alineatul (1) prin politicile și acțiunile pe care le desfășoară în temeiul altor dispoziții din tratate. Parlamentul European și Consiliul hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social, pot decide cu privire la unele măsuri specifice menite să sprijine acțiunile întreprinse în statele membre pentru realizarea obiectivelor menționate la alineatul (1) excluzând orice armonizare a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.

Prezentul titlu nu constituie un temei pentru introducerea, de către Uniune, a vreunei măsuri susceptibile să provoace denaturări ale concurenței sau să conțină dispoziții fiscale sau dispoziții referitoare la drepturile și interesele lucrătorilor salariați.

TITLUL XVIII

COEZIUNEA ECONOMICĂ, SOCIALĂ ȘI TERITORIALĂ

Articolul 174 (ex-articolul 158 TCE)

În scopul promovării unei dezvoltări armonioase a întregii Uniunii, aceasta își dezvoltă și desfășoară acțiunea care conduce la consolidarea coeziunii sale economice, sociale și teritoriale.

Uniunea urmărește, în special, reducerea decalajelor dintre nivelurile de dezvoltare a diferitelor regiuni și a rămânerii în urmă a regiunilor defavorizate.

Dintre regiunile avute în vedere, o atenție deosebită se acordă zonelor rurale, zonelor afectate de tranziția industrială, precum și regiunilor afectate de un handicap natural și demografic grav și permanent, cum ar fi regiunile cele mai nordice cu densitate foarte scăzută a populației, precum și regiunile insulare, transfrontaliere și muntoase.

Articolul 175 (ex-articolul 159 TCE)

Statele membre își conduc politicile economice și le coordonează în vederea realizării, în egală măsură, a obiectivelor menționate la articolul 174. Formularea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor Uniunii, precum și realizarea pieței interne țin seama de obiectivele menționate la articolul 174 și participă la realizarea acestora. De asemenea, Uniunea susține realizarea acestor obiective prin acțiunea pe care o întreprinde prin intermediul fondurilor structurale (Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă, secțiunea „Orientare”; Fondul Social European; Fondul European de Dezvoltare Regională), al Băncii Europene de Investiții și al celorlalte instrumente financiare existente.

La fiecare trei ani, Comisia prezintă Parlamentului European, Consiliului, Comitetului Economic și Social și Comitetului Regiunilor un raport privind progresele înregistrate în realizarea coeziunii economice, sociale și teritoriale și modul în care au contribuit la acest progres diferitele mijloace prevăzute de prezentul articol. Acest raport este însoțit, dacă este cazul, de propuneri corespunzătoare.

În cazul în care se dovedesc necesare acțiuni specifice, în afara Fondurilor, și fără a aduce atingere măsurilor hotărâte în cadrul altor politici ale Uniunii, Parlamentul European și Consiliul pot adopta astfel de acțiuni, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor.

Articolul 176
(ex-articolul 160 TCE)

Fondul European de Dezvoltare Regională este menit să contribuie la corectarea principalelor dezechilibre regionale din Uniune, prin participarea la dezvoltarea și ajustarea structurală a regiunilor rămase în urmă și la reconversia regiunilor industriale aflate în declin.

Articolul 177
(ex-articolul 161 TCE)

Fără a aduce atingere articolului 178, Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente, în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, definesc misiunile, obiectivele prioritare și organizarea fondurilor structurale, ceea ce poate să implice regrouparea fondurilor. De asemenea, se definesc, în conformitate cu aceeași procedură, normele generale aplicabile fondurilor, precum și dispozițiile necesare pentru a asigura eficiența și coordonarea fondurilor între ele și cu celelalte instrumente financiare existente.

Fondul de Coeziune, constituit prin aceeași procedură, contribuie financiar la realizarea de proiecte în domeniul mediului și în acela al rețelelor transeuropene de infrastructură a transporturilor.

Articolul 178
(ex-articolul 162 TCE)

Parlamentul și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor adoptă regulamentele de aplicare privind Fondul European de Dezvoltare Regională.

În ceea ce privește Fondul European de Orientare și de Garantare Agricolă, secțiunea „Orientare”, și Fondul Social European, se aplică în continuare articolele 43 și, respectiv, 164.

TITLUL XIX

CERCETAREA ȘI DEZVOLTAREA TEHNOLOGICĂ ȘI SPAȚIUL

Articolul 179
(ex-articolul 163 TCE)

(1) Uniunea are ca obiectiv consolidarea bazelor sale științifice și tehnologice, prin crearea unui spațiu european de cercetare în care cercetătorii, cunoștințele științifice și tehnologiile să circule liber, precum și favorizarea creșterii competitivității sale, inclusiv în industrie, precum și promovarea activităților de cercetare considerate necesare în temeiul altor capitole din tratate.

(2) În acest scop, aceasta încurajează în întreaga Uniune întreprinderile, inclusiv întreprinderile mici și mijlocii, centrele de cercetare și universitățile, în eforturile lor de cercetare și dezvoltare tehnologică de înaltă calitate; aceasta susține eforturile de cooperare ale acestora, urmărind, în special, să permită cercetătorilor să coopereze liber, dincolo de frontiere, iar întreprinderilor să exploateze pe deplin potențialul pieței interne, îndeosebi prin deschiderea achizițiilor publice naționale, prin definirea normelor comune și prin eliminarea obstacolelor juridice și fiscale din calea acestei cooperări.

(3) Toate acțiunile Uniunii desfășurate în conformitate cu tratatele în domeniul cercetării și dezvoltării tehnologice, inclusiv acțiunile cu caracter demonstrativ, sunt decise și puse în aplicare în conformitate cu dispozițiile prezentului titlu.

Articolul 180
(ex-articolul 164 TCE)

Urmărind aceste obiective, Uniunea desfășoară următoarele acțiuni care completează acțiunile întreprinse în statele membre:

- (a) pune în aplicare programele de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrative, promovând cooperarea cu și între întreprinderi, centre de cercetare și universități;
- (b) promovează cooperarea în materie de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrativă a Uniunii cu țările terțe și organizațiile internaționale;
- (c) diseminează și valorifică rezultatele activităților în materie de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrativă ale Uniunii;
- (d) stimulează formarea profesională și mobilitatea cercetătorilor din Uniune.

Articolul 181
(ex-articolul 165 TCE)

- (1) Uniunea și statele membre își coordonează acțiunile în domeniul cercetării și dezvoltării tehnologice, în scopul asigurării coerenței reciproce a politicilor naționale și a politicii Uniunii.
- (2) Comisia, în strânsă colaborare cu statele membre, poate adopta orice inițiativă utilă promovării coordonării menționate la alineatul (1), în special inițiative menite să stabilească orientările și indicatorii, să organizeze schimbul celor mai bune practici și să pregătească elementele necesare pentru supravegherea și evaluarea periodice. Parlamentul European este pe deplin informat.

Articolul 182
(ex-articolul 166 TCE)

- (1) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, după consultarea Comitetului Economic și Social, adoptă un program-cadru multianual, în care sunt prevăzute toate acțiunile Uniunii.

Programul-cadru:

- stabilește obiectivele științifice și tehnologice care trebuie realizate prin acțiunile preconizate la articolul 180, precum și prioritățile conexe;
- indică liniile directoare ale acestor acțiuni;
- stabilește quantumul global maxim și condițiile de participare financiară a Uniunii la programul-cadru, precum și cotele-părți alocate fiecărei acțiuni preconizate.

(2) Programul-cadru se adaptează sau completează în funcție de evoluția situației.

(3) Programul-cadru este pus în aplicare prin intermediul unor programe specifice, dezvoltate în cadrul fiecărei acțiuni. Fiecare program specific precizează condițiile de realizare, stabilește durata și prevede mijloacele considerate necesare. Totalul quantumurilor considerate necesare, stabilite de programele specifice, nu poate depăși quantumul global maxim stabilit pentru programul-cadru și pentru fiecare acțiune.

(4) Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială și după consultarea Parlamentului European și a Comitetului Economic și Social, adoptă programele specifice.

(5) În completarea activităților prevăzute în programul-cadru multianual, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social, stabilesc măsurile necesare pentru punerea în aplicare a spațiului european de cercetare.

Articolul 183
(ex-articolul 167 TCE)

Pentru punerea în aplicare a programului-cadru multianual, Uniunea:

- stabilește normele de participare a întreprinderilor, centrelor de cercetare și universităților;
- stabilește normele aplicabile difuzării rezultatelor cercetării.

Articolul 184
(ex-articolul 168 TCE)

La punerea în aplicare a programului-cadru multianual pot fi decise programe complementare, la care participă numai anumite state membre care le asigură finanțarea, sub rezerva unei participări eventuale a Uniunii.

Uniunea adoptă normele aplicabile programelor suplimentare, în special în domeniul diseminării cunoștințelor și al accesului altor state membre.

Articolul 185
(ex-articolul 169 TCE)

La punerea în aplicare a programului-cadru multianual, Uniunea poate să prevadă, în acord cu statele membre în cauză, participarea la programe de cercetare și dezvoltare derulate de mai multe state membre, inclusiv participarea la structurile create pentru realizarea acestor programe.

Articolul 186
(ex-articolul 170 TCE)

La punerea în aplicare a programului-cadru multianual, Uniunea poate să prevadă cooperarea în materie de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrativă a Uniunii cu țări terțe sau cu organizații internaționale.

Condițiile acestei cooperări pot face obiectul unor acorduri între Uniune și terțele părți în cauză.

Articolul 187
(ex-articolul 171 TCE)

Uniunea poate constitui întreprinderi comune sau orice altă structură necesară bunei desfășurări a programelor de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrative ale Uniunii.

Articolul 188
(ex-articolul 172 TCE)

Consiliul, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European și a Comitetului Economic și Social, adoptă dispozițiile prevăzute la articolul 187.

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social, adoptă dispozițiile prevăzute la articolele 183, 184 și 185. Adoptarea programelor complementare necesită acordul statelor membre în cauză.

Articolul 189

- (1) În scopul promovării progresului științific și tehnic, a competitivității industriale, precum și pentru punerea în aplicare a politicilor sale, Uniunea elaborează o politică europeană a spațiului. În acest scop, aceasta poate promova inițiative comune, poate sprijini cercetarea și dezvoltarea tehnologică și poate coordona eforturile necesare explorării și exploatării spațiului.
- (2) Pentru a contribui la realizarea obiectivelor prevăzute la alineatul (1), Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc măsurile necesare, care pot lua forma unui program spațial european, excluzând orice armonizare a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.
- (3) Uniunea stabilește orice relație utilă cu Agenția Spațială Europeană.
- (4) Prezentul articol nu aduce atingere celorlalte dispoziții din prezentul titlu.

Articolul 190
(ex-articolul 173 TCE)

La începutul fiecărui an, Comisia prezintă un raport Parlamentului European și Consiliului. Acest raport privește în special activitățile desfășurate în materie de cercetare și de dezvoltare tehnologică și de propagare a rezultatelor în cursul anului precedent, precum și programul de lucru pe anul în curs.

TITLUL XX

MEDIUL

Articolul 191 (ex-articolul 174 TCE)

(1) Politica Uniunii în domeniul mediului contribuie la următoarele obiective:

- conservarea, protecția și îmbunătățirea calității mediului;
- ocrotirea sănătății persoanelor;
- utilizarea prudentă și rațională a resurselor naturale;
- promovarea pe plan internațional a unor măsuri destinate să contracareze problemele de mediu la scară regională sau mondială și în special lupta împotriva schimbărilor climatice.

(2) Politica Uniunii în domeniul mediului urmărește un nivel ridicat de protecție, ținând seama de diversitatea situațiilor din diferitele regiuni ale Uniunii. Aceasta se bazează pe principiile precauției și acțiunii preventive, pe principiul remedierii, cu prioritate la sursă, a daunelor provocate mediului și pe principiul „poluatorul plătește”.

În acest context, măsurile de armonizare care răspund cerințelor în domeniul protecției mediului presupun, în cazurile adecvate, o clauză de salvagardare care autorizează statele membre să ia, din motive de protecție a mediului fără caracter economic, măsuri provizorii supuse unei proceduri de control din partea Uniunii.

(3) În elaborarea politicii sale în domeniul mediului, Uniunea ține seama de:

- datele științifice și tehnice disponibile;
- condițiile de mediu din diferitele regiuni ale Uniunii;

- avantajele și costurile care pot rezulta din acțiune sau din inacțiune;
 - dezvoltarea economică și socială a Uniunii în ansamblul său și de dezvoltarea echilibrată a regiunilor sale.
- (4) În cadrul competențelor lor, Uniunea și statele membre cooperează cu țările terțe și cu organizațiile internaționale competente. Condițiile cooperării Uniunii pot face obiectul unor acorduri între aceasta și terțele părți în cauză.

Paragraful precedent nu aduce atingere competenței statelor membre de a negocia în cadrul organismelor internaționale și de a încheia acorduri internaționale.

Articolul 192
(ex-articolul 175 TCE)

- (1) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, decid cu privire la acțiunile pe care Uniunea urmează să le întreprindă în vederea realizării obiectivelor menționate la articolul 191.
- (2) Prin derogare de la procedura de decizie prevăzută la alineatul (1) și fără a aduce atingere articolului 114, Consiliul, hotărând în unanimitate în conformitate cu o procedură legislativă specială, după consultarea Parlamentului European, a Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, adoptă:
- (a) dispoziții în special de natură fiscală;
 - (b) măsuri privind:
 - amenajarea teritoriului;
 - administrarea cantitativă a resurselor de apă sau care au legătură directă sau indirectă cu disponibilitatea resurselor menționate;
 - exploatarea solurilor, cu excepția managementului deșeurilor;
 - (c) măsurile care aduc atingere în mod semnificativ opțiunii unui stat membru între diferite surse de energie și structura generală a alimentării sale cu energie.

Consiliul, hotărând în unanimitate la propunerea Comisiei, după consultarea Parlamentului European, a Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, poate face ca procedura legislativă ordinară să fie aplicabilă domeniilor menționate la primul paragraf.

(3) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor, adoptă programe de acțiune cu caracter general prin care se stabilesc obiectivele prioritare ce trebuie realizate.

Măsurile necesare pentru punerea în aplicare a acestor programe se adoptă în conformitate cu condițiile prevăzute la alineatul (1) sau (2), după caz.

(4) Fără a aduce atingere anumitor măsuri adoptate de Uniune, statele membre asigură finanțarea și aplicarea politicii în domeniul mediului.

(5) Fără a aduce atingere principiului „poluatorul plătește”, în cazul în care o măsură întemeiată pe alineatul (1) presupune costuri considerate disproporționate pentru autoritățile publice dintr-un stat membru, această măsură prevede dispozițiile corespunzătoare sub forma:

- unor derogări temporare și/sau
- unei asistențe financiare din partea Fondului de Coeziune constituit în conformitate cu articolul 177.

Articolul 193
(ex-articolul 176 TCE)

Măsurile de protecție adoptate în temeiul articolului 192 nu pot împiedica nici un stat membru să mențină sau să stabilească măsuri de protecție mai stricte. Aceste măsuri trebuie să fie compatibile cu tratatele. Acestea sunt notificate Comisiei.

TITLUL XXI

ENERGIA

Articolul 194

(1) În contextul instituirii și al funcționării pieței interne și din perspectiva necesității de a conserva și îmbunătăți mediul, politica Uniunii în domeniul energiei urmărește, în spiritul solidarității între statele membre:

- (a) să asigure funcționarea pieței energiei;
- (b) să asigure siguranța aprovizionării cu energie în Uniune,
- (c) să promoveze eficiența energetică și economia de energie, precum și dezvoltarea de noi surse de energie și energii regenerabile; și
- (d) să promoveze interconectarea rețelelor energetice.

(2) Fără a aduce atingere aplicării altor dispoziții ale tratatelor, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc măsurile necesare pentru realizarea obiectivelor prevăzute la alineatul (1). Aceste măsuri se adoptă după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor.

Acestea nu aduc atingere dreptului unui stat membru de a stabili condițiile de exploatare a propriilor resurse energetice, dreptului său de a alege diferite surse de energie și structurii generale a aprovizionării sale cu energie, fără a aduce atingere articolului 192 alineatul (2) litera (c).

(3) Prin derogare de la alineatul (2), Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială, în unanimitate și după consultarea Parlamentului European, stabilește măsurile menționate la alineatul respectiv, în cazul în care acestea sunt în principal de natură fiscală.

TITLUL XXII

TURISMUL

Articolul 195

(1) Uniunea completează acțiunea statelor membre în sectorul turismului, în special prin promovarea competitivității întreprinderilor Uniunii în acest sector.

În acest scop, acțiunea Uniunii urmărește:

- (a) să încurajeze crearea unui mediu favorabil dezvoltării întreprinderilor în acest sector;
- (b) să promoveze cooperarea între statele membre, în special prin schimbul de bune practici.

(2) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc măsurile speciale destinate să completeze acțiunile întreprinse în statele membre, în vederea realizării obiectivelor prevăzute la prezentul articol, cu excepția oricărei armonizări a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.

TITLUL XXIII

PROTECȚIA CIVILĂ

Articolul 196

(1) Uniunea încurajează cooperarea între statele membre pentru a spori eficacitatea sistemelor de prevenire a catastrofelor naturale sau provocate de om și de protecție împotriva acestora.

Acțiunea Uniunii urmărește:

- (a) să susțină și să completeze acțiunea statelor membre la nivel național, regional și local care are ca scop prevenirea riscurilor, pregătirea factorilor implicați în protecția civilă din statele membre și intervenția în caz de catastrofe naturale sau provocate de om, în cadrul Uniunii;
 - (b) să promoveze o cooperare operațională rapidă și eficientă, în cadrul Uniunii, între serviciile naționale de protecție civilă;
 - (c) să promoveze consecvența acțiunilor întreprinse la nivel internațional în materie de protecție civilă.
- (2) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc măsurile necesare pentru a contribui la realizarea obiectivelor prevăzute la alineatul (1), cu excepția oricărei armonizări a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.

TITLUL XXIV

COOPERAREA ADMINISTRATIVĂ

Articolul 197

- (1) Punerea în aplicare efectivă a dreptului Uniunii de către statele membre, care este esențială pentru buna funcționare a Uniunii, constituie o chestiune de interes comun.
- (2) Uniunea poate sprijini eforturile statelor membre pentru îmbunătățirea capacității lor administrative de punere în aplicare a dreptului Uniunii. Această acțiune poate consta, în special, în facilitarea schimburilor de informații și de funcționari publici, precum și în sprijinirea programelor de formare. Niciun stat membru nu este obligat să recurgă la acest sprijin. Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc măsurile necesare în acest scop, cu excepția oricărei armonizări a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.

(3) Prezentul articol nu aduce atingere obligației statelor membre de a pune în aplicare dreptul Uniunii, nici atribuțiilor și îndatoririlor Comisiei. De asemenea, acesta nu aduce atingere celorlalte dispoziții ale tratatelor, care prevăd o cooperare administrativă între statele membre, precum și între acestea și Uniune.

PARTEA A PATRA

ASOCIEREA ȚĂRILOR ȘI TERITORIILOR DE PESTE MĂRI

Articolul 198 (ex-articolul 182 TCE)

Statele membre convin să asocieze la Uniune țările și teritoriile neeuropene care întrețin relații speciale cu Danemarca, Franța, Țările de Jos și Regatul Unit. Aceste țări și teritorii, numite în continuare „țări și teritorii”, sunt enumerate în lista care face obiectul anexei II.

Scopul asocierii este promovarea dezvoltării economice și sociale a țărilor și teritoriilor și stabilirea de relații economice strânse între acestea și Uniune în ansamblul său.

Conform principiilor enunțate în preambulul prezentului tratat, asocierea trebuie să permită în primul rând promovarea intereselor și a prosperității locuitorilor acestor țări și teritorii, astfel încât să conducă la dezvoltarea economică, socială și culturală la care aspiră.

Articolul 199 (ex-articolul 183 TCE)

Asocierea are următoarele obiective:

1. Statele membre aplică schimburilor lor comerciale cu țările și teritoriile același regim pe care și-l acordă reciproc în temeiul tratatelor.

2. Fiecare țară sau teritoriu aplică schimburilor sale comerciale cu statele membre și cu celelalte țări și teritorii același regim pe care îl aplică statului european cu care întreține relații speciale.
3. Statele membre contribuie la investițiile necesare dezvoltării treptate a acestor țări și teritorii.
4. În cazul investițiilor finanțate de Uniune, participarea la licitații și achiziții este deschisă, în condiții egale, tuturor persoanelor fizice și juridice resortisante ale statelor membre și ale țărilor și teritoriilor.
5. Sub rezerva dispozițiilor speciale adoptate în temeiul articolului 203, în relațiile dintre statele membre și aceste țări și teritorii, dreptul de stabilire al resortisanților și al societăților este reglementat în conformitate cu dispozițiile și procedurile prevăzute la capitolul privind dreptul de stabilire, precum și într-un mod nediscriminatoriu.

Articolul 200
(ex-articolul 184 TCE)

- (1) Sunt interzise taxele vamale la importurile în statele membre a mărfurilor originare din țări și teritorii, în conformitate cu interzicerea taxelor vamale între statele membre în conformitate cu dispozițiile tratatelor.
- (2) Sunt interzise taxele vamale la importurile în orice țară și teritoriu, din statele membre și din celelalte țări și teritorii, în conformitate cu dispozițiile articolului 30.
- (3) Cu toate acestea, țările și teritoriile pot percepe taxe vamale care răspund necesităților dezvoltării și industrializării lor sau taxe vamale cu caracter fiscal care constituie venituri bugetare.

Taxele vamale menționate la paragraful precedent nu pot fi mai mari decât cele aplicate importurilor de produse originare din statul membru cu care fiecare țară sau teritoriu întreține relații speciale.

(4) Alineatul (2) nu se aplică țărilor și teritoriilor care, în temeiul unor obligații internaționale speciale asumate, aplică deja un tarif vamal nediscriminatoriu.

(5) Introducerea sau modificarea oricărei taxe vamale impuse mărfurilor importate în aceste țări și teritorii nu trebuie să dea naștere, în drept sau în fapt, unei discriminări directe sau indirecte între importurile originare din diferite state membre.

Articolul 201
(ex-articolul 185 TCE)

În cazul în care nivelul taxelor vamale aplicabile mărfurilor importate dintr-o țară terță poate cauza, la intrarea într-o țară sau într-un teritoriu, ținând seama de aplicarea articolului 200 alineatul (1), devierea schimburilor comerciale în detrimentul unuia dintre statele membre, acesta poate solicita Comisiei să propună celorlalte state membre măsurile necesare pentru remedierea acestei situații.

Articolul 202
(ex-articolul 186 TCE)

Sub rezerva dispozițiilor care reglementează sănătatea publică, siguranța publică și ordinea publică, libera circulație a lucrătorilor din țări și teritorii în statele membre și a lucrătorilor din statele membre în țări și teritorii este reglementată prin actele adoptate în conformitate cu articolul 203.

Articolul 203
(ex-articolul 187 TCE)

Consiliul, hotărând în unanimitate la propunerea Comisiei, stabilește, pornind de la realizările obținute în cadrul asocierii dintre țări și teritorii și Uniune și pe baza principiilor prevăzute în tratate, dispozițiile privind normele și procedura pentru asocierea țărilor și teritoriilor la Uniune. În cazul în care dispozițiile respective sunt adoptate de Consiliu în conformitate cu o procedură legislativă specială, acesta hotărăște în unanimitate, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European.

Articolul 204
(ex-articolul 188 TCE)

Dispozițiile articolelor 198-203 se aplică Groenlandei sub rezerva dispozițiilor specifice pentru Groenlanda, prevăzute în Protocolul privind regimul special care se aplică Groenlandei, anexat la tratate.

PARTEA A CINCEA

ACȚIUNEA EXTERNĂ A UNIUNII

TITLUL I

DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND
ACȚIUNEA EXTERNĂ A UNIUNII

Articolul 205

Acțiunea Uniunii pe scena internațională, în temeiul prezentei părți, are la bază principiile, urmărește realizarea obiectivelor și se desfășoară conform dispozițiilor generale prevăzute în titlul V capitolul 1 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

TITLUL II

POLITICA COMERCIALĂ COMUNĂ

Articolul 206
(ex-articolul 131 TCE)

Prin stabilirea unei uniuni vamale, în conformitate cu articolele 28-32, Uniunea contribuie, în interesul comun, la dezvoltarea armonioasă a comerțului mondial, la eliminarea treptată a restricțiilor în calea schimburilor comerciale internaționale și a investițiilor externe directe și la reducerea barierelor vamale și de altă natură.

Articolul 207
(ex-articolul 133 TCE)

(1) Politica comercială comună se întemeiază pe principii uniforme, în special în ceea ce privește modificările tarifare, încheierea de acorduri tarifare și comerciale privind schimburile de mărfuri și servicii și aspectele comerciale ale proprietății intelectuale, investițiile străine directe, uniformizarea măsurilor de liberalizare, politica exporturilor, precum și măsurile de protecție comercială, printre care și cele care se adoptă în caz de dumping și de subvenții. Politica comercială comună se desfășoară în cadrul principiilor și al obiectivelor acțiunii externe a Uniunii.

(2) Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsurile care definesc cadrul în care este pusă în aplicare politica comercială comună.

(3) În cazul în care trebuie negociate și încheiate acorduri cu una sau mai multe țări terțe ori organizații internaționale, se aplică articolul 218, sub rezerva dispozițiilor speciale ale prezentului articol.

Comisia prezintă recomandări Consiliului, care o autorizează să deschidă negocierile necesare. Consiliului și Comisiei le revine răspunderea să asigure compatibilitatea acordurilor negociate cu politicile și normele interne ale Uniunii.

Aceste negocieri sunt desfășurate de Comisie, în consultare cu un comitet special desemnat de Consiliu pentru a o asista în această misiune și cu respectarea directivelor pe care Consiliul i le-ar putea adresa. Comisia raportează periodic comitetului special și Parlamentului European cu privire la stadiul negocierilor.

(4) Pentru negocierea și încheierea acordurilor prevăzute la alineatul (3), Consiliul hotărăște cu majoritate calificată.

Pentru negocierea și încheierea unui acord în domeniul comerțului cu servicii și al aspectelor comerciale ale proprietății intelectuale, precum și în cel al investițiilor străine directe, Consiliul hotărăște în unanimitate în cazul în care acest acord cuprinde dispoziții pentru care este necesară unanimitatea pentru adoptarea de norme interne.

Consiliul hotărăște, de asemenea în unanimitate, negocierea și încheierea de acorduri:

- (a) în domeniul comerțului cu servicii culturale și audiovizuale, în cazul în care aceste acorduri riscă să aducă atingere diversității culturale și lingvistice a Uniunii;
 - (b) în domeniul comerțului cu servicii sociale, de educație și de sănătate, în situația în care aceste acorduri pot să perturbe în mod grav organizarea acestor servicii la nivel național și să aducă atingere răspunderii statelor membre pentru prestarea acestor servicii.
- (5) Negocierea și încheierea de acorduri internaționale în domeniul transporturilor sunt reglementate în partea a treia titlul VI și la articolul 218.
- (6) Exercițarea competențelor atribuite prin prezentul articol în domeniul politicii comerciale comune nu aduce atingere delimitării competențelor între Uniune și statele membre și nu implică armonizarea dispozițiilor actelor cu putere de lege și ale normelor administrative ale statelor membre în măsura în care tratatele exclud o astfel de armonizare.

TITLUL III

COOPERAREA CU ȚĂRILE TERȚE ȘI AJUTORUL UMANITAR

Capitolul 1

Cooperarea pentru dezvoltare

Articolul 208 (ex-articolul 177 TCE)

- (1) Politica Uniunii în domeniul cooperării pentru dezvoltare se desfășoară cu respectarea principiilor și a obiectivelor acțiunii externe a Uniunii. Politica de cooperare pentru dezvoltare a Uniunii și politicile statelor membre se completează și se susțin reciproc.

Obiectivul principal al politicii Uniunii în acest domeniu îl reprezintă reducerea și, în cele din urmă, eradicarea sărăciei. Uniunea ține seama de obiectivele cooperării pentru dezvoltare la punerea în aplicare a politicilor care pot afecta țările în curs de dezvoltare.

(2) Uniunea și statele membre își respectă angajamentele și țin seama de obiectivele pe care le-au acceptat în cadrul Organizației Națiunilor Unite și al altor organizații internaționale competente.

Articolul 209
(ex-articolul 179 TCE)

(1) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc măsurile necesare pentru punerea în aplicare a politicii de cooperare pentru dezvoltare, măsuri care pot consta în programe multianuale de cooperare cu țări în curs de dezvoltare sau în programe având o abordare tematică.

(2) Uniunea poate încheia cu țările terțe și cu organizațiile internaționale competente orice acord util pentru realizarea obiectivelor prevăzute la articolul 21 din Tratatul privind Uniunea Europeană și la articolul 208 din prezentul tratat.

Primul paragraf nu aduce atingere competenței statelor membre de a negocia și de a încheia acorduri în cadrul organismelor internaționale.

(3) Banca Europeană de Investiții contribuie, în conformitate cu condițiile prevăzute de statutul său, la punerea în aplicare a măsurilor menționate la alineatul (1).

Articolul 210
(ex-articolul 180 TCE)

(1) Pentru a favoriza complementaritatea și eficacitatea acțiunilor lor, Uniunea și statele membre își coordonează politicile în domeniul cooperării pentru dezvoltare și se pun de acord cu privire la programele de asistență, inclusiv în cadrul organizațiilor internaționale și al conferințelor internaționale. Acestea pot întreprinde acțiuni comune. Statele membre contribuie, în cazul în care este necesar, la punerea în aplicare a programelor Uniunii de asistență.

(2) Comisia poate adopta orice inițiativă utilă pentru promovarea coordonării menționate la alineatul (1).

Articolul 211
(ex-articolul 181 TCE)

În cadrul competențelor lor, Uniunea și statele membre cooperează cu țările terțe și cu organizațiile internaționale competente.

Capitolul 2

Cooperarea economică, financiară și tehnică
cu țările terțe

Articolul 212
(ex-articolul 181 A TCE)

(1) Fără a aduce atingere celorlalte dispoziții ale tratatelor, în special articolelor 208-211, Uniunea desfășoară acțiuni de cooperare economică, financiară și tehnică, inclusiv de asistență, în special în domeniul financiar, cu țări terțe, altele decât țările în curs de dezvoltare. Aceste acțiuni sunt în concordanță cu politica de dezvoltare a Uniunii și se desfășoară cu respectarea principiilor și a obiectivelor acțiunii sale externe. Acțiunile Uniunii și ale statelor membre se completează și se susțin reciproc.

(2) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc măsurile necesare pentru punerea în aplicare a alineatului (1).

(3) În cadrul competențelor lor respective, Uniunea și statele membre cooperează cu țările terțe și cu organizațiile internaționale competente. Modalitățile de cooperare ale Uniunii pot face obiectul unor acorduri între aceasta și părțile terțe interesate.

Primul paragraf nu aduce atingere competenței statelor membre de a negocia în cadrul organismelor internaționale și de a încheia acorduri internaționale.

Articolul 213

În cazul în care situația dintr-o țară terță necesită o asistență financiară cu caracter urgent din partea Uniunii, Consiliul, la propunerea Comisiei, adoptă deciziile necesare.

Capitolul 3

Ajutorul umanitar

Articolul 214

(1) Acțiunile Uniunii în domeniul ajutorului umanitar se desfășoară în cadrul principiilor și al obiectivelor acțiunii externe a Uniunii. Aceste acțiuni vizează, în mod punctual, să acorde asistență și ajutor populației din țările terțe, victime ale unor catastrofe naturale sau provocate de om, precum și să le protejeze pentru a face față nevoilor umanitare care apar în aceste situații diferite. Acțiunile Uniunii și ale statelor membre se completează și se susțin reciproc.

(2) Acțiunile de ajutor umanitar se desfășoară în conformitate cu principiile dreptului internațional și cu principiile imparțialității, neutralității și nediscriminării.

(3) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc măsurile de definire a cadrului în care sunt puse în aplicare acțiunile de ajutor umanitar ale Uniunii.

(4) Uniunea poate încheia cu țările terțe și cu organizațiile internaționale competente orice acord util pentru realizarea obiectivelor prevăzute la alineatul (1) și la articolul 21 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

Primul paragraf nu aduce atingere competenței statelor membre de a negocia și de a încheia acorduri în cadrul organismelor internaționale.

- (5) Pentru a stabili un cadru al contribuțiilor comune ale tinerilor europeni la acțiunile de ajutor umanitar ale Uniunii, se creează un Corp voluntar european de ajutor umanitar. Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc statutul și modalitățile de funcționare a acestuia.
- (6) Comisia poate adopta orice inițiativă utilă pentru promovarea coordonării acțiunilor Uniunii cu cele ale statelor membre, în scopul consolidării eficienței și a complementarității mecanismelor de ajutor umanitar ale Uniunii și ale statelor naționale.
- (7) Uniunea asigură ca acțiunile sale umanitare sunt coordonate și coerente cu cele ale organizațiilor și ale organismelor internaționale, îndeosebi cele care fac parte din sistemul Organizației Națiunilor Unite.

TITLUL IV

MĂSURILE RESTRICTIVE

Articolul 215 (ex-articolul 301 TCE)

- (1) În cazul în care o decizie, adoptată în conformitate cu titlul V capitolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană, prevede întreruperea sau restrângerea, totală sau parțială, a relațiilor economice și financiare cu una sau mai multe țări terțe, Consiliul, hotărând cu majoritate calificată la propunerea comună a Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate și a Comisiei, adoptă măsurile necesare. Consiliul informează Parlamentul European cu privire la aceasta.
- (2) În cazul în care se prevede într-o decizie, adoptată în conformitate cu titlul V capitolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană, Consiliul poate adopta, în conformitate cu procedura prevăzută la alineatul (1), măsuri restrictive împotriva unor persoane fizice sau juridice, grupuri sau entități fără caracter statal.
- (3) Actele menționate la prezentul articol cuprind dispozițiile necesare în materie de garanții juridice.

TITLUL V

ACORDURILE INTERNAȚIONALE

Articolul 216

(1) Uniunea poate încheia acorduri cu una sau mai multe țări terțe sau organizații internaționale, în cazul în care se prevede astfel în tratate sau în cazul în care încheierea unui acord fie este necesară pentru realizarea, în cadrul politicilor Uniunii, a unuia dintre obiectivele stabilite prin tratate, fie este prevăzută printr-un act juridic obligatoriu al Uniunii, fie poate influența normele comune ori poate modifica domeniul de aplicare a acestora.

(2) Acordurile încheiate de Uniune sunt obligatorii pentru instituțiile Uniunii și pentru statele membre.

Articolul 217
(ex-articolul 310 TCE)

Uniunea poate încheia acorduri cu una sau mai multe țări terțe sau organizații internaționale, pentru a crea o asociere caracterizată de drepturi și obligații reciproce, de acțiuni comune și proceduri speciale.

Articolul 218
(ex-articolul 300 TCE)

(1) Fără a aduce atingere dispozițiilor speciale ale articolului 207, acordurile dintre Uniune și țări terțe sau organizații internaționale sunt negociate și încheiate în conformitate cu procedura de mai jos.

(2) Consiliul autorizează începerea negocierilor, adoptă directivele de negociere, autorizează semnarea și încheie acordurile.

(3) Comisia sau Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, în cazul în care acordul în cauză privește exclusiv sau în principal politica externă și de securitate comună, prezintă recomandări Consiliului care adoptă o decizie de autorizare a începerii negocierilor și desemnează, în funcție de domeniul acordului în cauză, negociatorul sau șeful echipei de negociatori a Uniunii.

- (4) Consiliul poate adresa directive negociatorului și poate desemna un comitet special, negocierile trebuind să fie conduse în consultare cu acest comitet.
- (5) Consiliul, la propunerea negociatorului, adoptă o decizie care autorizează semnarea acordului și, după caz, de aplicare a sa cu titlu provizoriu înainte de intrarea în vigoare.
- (6) Consiliul, la propunerea negociatorului, adoptă o decizie privind încheierea acordului.

Cu excepția cazului în care acordul se referă exclusiv la politica externă și de securitate comună, Consiliul adoptă decizia privind încheierea acordului:

- (a) după aprobarea Parlamentului European în următoarele cazuri:
 - (i) acorduri de asociere;
 - (ii) acord privind aderarea Uniunii la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale;
 - (iii) acorduri de instituire a unui cadru instituțional specific prin organizarea procedurilor de cooperare;
 - (iv) acorduri care au implicații bugetare importante pentru Uniune;
 - (v) acorduri în domeniile în care se aplică procedura legislativă ordinară sau procedura legislativă specială în cazul în care este necesară aprobarea Parlamentului European.

În caz de urgență, Parlamentul European și Consiliul pot conveni un termen pentru aprobare;

- (b) după consultarea Parlamentului European, în celelalte cazuri. Parlamentul European emite avizul într-un termen pe care Consiliul îl poate stabili în funcție de urgența problemei. În absența unui aviz emis în acest termen, Consiliul poate decide.

(7) Prin derogare de la dispozițiile alineatelor (5), (6) și (9), la încheierea unui acord, Consiliul poate împuternici negociatorul să aprobe, în numele Uniunii, modificarea acordului, în cazul în care acesta prevede că aceste modificări trebuie adoptate conform unei proceduri simplificate sau de către un organism creat prin respectivul acord. Consiliul poate însoți această împuternicire de condiții speciale.

(8) Pe parcursul întregii proceduri, Consiliul hotărăște cu majoritate calificată.

Cu toate acestea, Consiliul hotărăște în unanimitate în cazul în care acordul se referă la un domeniu pentru care este necesară unanimitatea în vederea adoptării unui act al Uniunii, precum și în cazul acordurilor de asociere și al acordurilor prevăzute la articolul 212 cu statele candidate la aderare. Consiliul hotărăște de asemenea în unanimitate în ceea ce privește acordul privind aderarea Uniunii la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale; decizia privind încheierea acestui acord intră în vigoare după aprobarea sa de către statele membre, în conformitate cu normele lor constituționale.

(9) Consiliul, la propunerea Comisiei sau a Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, adoptă o decizie privind suspendarea aplicării unui acord și de stabilire a pozițiilor care trebuie adoptate în numele Uniunii în cadrul unui organism creat printr-un acord, în cazul în care acest organism trebuie să adopte acte cu efecte juridice, cu excepția actelor care modifică sau completează cadrul instituțional al acordului.

(10) Parlamentul European este informat de îndată și pe deplin pe parcursul tuturor etapelor procedurii.

(11) Un stat membru, Parlamentul European, Consiliul sau Comisia poate obține avizul Curții de Justiție cu privire la compatibilitatea unui acord preconizat cu dispozițiile tratatelor. În cazul unui aviz negativ al Curții, acordul respectiv poate intra în vigoare numai după modificarea acestuia sau revizuirea tratatelor.

Articolul 219

(ex-articolul 111 alineatele (1)-(3) și (5) TCE)

(1) Prin derogare de la articolul 218, Consiliul, fie la recomandarea Băncii Centrale Europene, fie la recomandarea Comisiei și după consultarea Băncii Centrale Europene în vederea realizării unui consens compatibil cu obiectivul stabilității prețurilor, poate încheia acorduri formale privind un sistem al cursului de schimb al monedei euro în raport cu monedele statelor terțe. Consiliul hotărăște în unanimitate, după consultarea Parlamentului European și în conformitate cu procedura prevăzută la alineatul (3).

Consiliul, fie la recomandarea Băncii Centrale Europene, fie la recomandarea Comisiei și după consultarea Băncii Centrale Europene în vederea ajungerii la un consens compatibil cu obiectivul stabilității prețurilor, poate adopta, modifica sau renunța la cursurile centrale ale euro în sistemul cursurilor de schimb. Președintele Consiliului informează Parlamentul European cu privire la adoptarea, modificarea sau renunțarea la cursurile centrale ale euro.

(2) În absența unui sistem al cursului de schimb în raport cu una sau mai multe monede ale statelor terțe în înțelesul alineatului (1), Consiliul, la recomandarea Comisiei și după consultarea Băncii Centrale Europene, sau la recomandarea Băncii Centrale Europene, poate formula orientările generale ale politicii de schimb în raport cu aceste monede. Aceste orientări generale nu aduc atingere obiectivului principal al SEBC, și anume menținerea stabilității prețurilor.

(3) Prin derogare de la articolul 218, în cazul în care acordurile asupra unor chestiuni referitoare la regimul monetar sau de schimb trebuie să facă obiectul negocierilor între Uniune și unul sau mai multe state terțe sau organizații internaționale, Consiliul, la recomandarea Comisiei și după consultarea Băncii Centrale Europene, decide asupra modalităților de negociere și încheiere a acestor acorduri. Aceste modalități trebuie să asigure exprimarea de către Uniune a unei poziții unice. Comisia este asociată pe deplin în negocieri.

(4) Fără a aduce atingere competențelor și acordurilor Uniunii în domeniul uniunii economice și monetare, statele membre pot negocia în cadrul organismelor internaționale și pot încheia acorduri internaționale.

TITLUL VI

RELAȚIILE UNIUNII CU ORGANIZAȚIILE INTERNAȚIONALE ȘI CU ȚĂRILE TERȚE ȘI DELEGAȚII ALE UNIUNII

Articolul 220 (ex-articolele 302-304 TCE)

(1) Uniunea stabilește orice formă de cooperare utilă cu organele Organizației Națiunilor Unite și cu instituțiile sale specializate, cu Consiliul Europei, cu Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa și cu Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică.

Uniunea asigură, de asemenea, legăturile oportune cu alte organizații internaționale.

(2) Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate și Comisiei le revine responsabilitatea de a pune în aplicare dispozițiile prezentului articol.

Articolul 221

(1) Delegațiile Uniunii în țările terțe și pe lângă organizațiile internaționale asigură reprezentarea Uniunii.

(2) Delegațiile Uniunii se află sub autoritatea Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate. Delegațiile acționează în strânsă cooperare cu misiunile diplomatice și consulare ale statelor membre.

TITLUL VII

CLAUZA DE SOLIDARITATE

Articolul 222

(1) Uniunea și statele sale membre acționează în comun, în spiritul solidarității, în cazul în care un stat membru face obiectul unui atac terorist, ori al unei catastrofe naturale sau provocate de om. Uniunea mobilizează toate instrumentele de care dispune, inclusiv mijloacele militare puse la dispoziție de statele membre, pentru:

- (a) – prevenirea amenințării teroriste pe teritoriul statelor membre;
 - protejarea instituțiilor democratice și a populației civile de un eventual atac terorist;
 - acordarea de asistență unui stat membru pe teritoriul acestuia, la solicitarea autorităților sale politice, în cazul unui atac terorist;
- (b) acordarea de asistență unui stat membru pe teritoriul acestuia, la solicitarea autorităților sale politice, în cazul unei catastrofe naturale sau provocate de om.

(2) În cazul în care un stat membru face obiectul unui atac terorist sau este victima unui catastrofe naturale ori provocate de om, celelalte state membre îi oferă asistență la solicitarea autorităților politice ale acestuia. În acest scop, statele membre se coordonează în cadrul Consiliului.

(3) Modalitățile de punere în aplicare de către Uniune a prezentei clauze de solidaritate sunt definite printr-o decizie adoptată de Consiliu, la propunerea comună a Comisiei și a Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate. În cazul în care această decizie are implicații în domeniul apărării, Consiliul hotărăște în conformitate cu articolul 31 alineatul (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană. Parlamentul European este informat.

În cadrul prezentului alineat și fără a aduce atingere articolului 240, Consiliul este asistat de Comitetul Politic și de Securitate, cu sprijinul structurilor dezvoltate în cadrul politicii de securitate și de apărare comune, și de comitetul prevăzut la articolul 71, care îi prezintă, după caz, avize comune.

(4) Pentru a permite Uniunii și statelor membre să acționeze în mod eficient, Consiliul European procedează periodic la evaluarea amenințărilor cu care se confruntă Uniunea.

PARTEA A ȘASEA
DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE ȘI FINANCIARE

TITLUL I
DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE

Capitolul 1

Instituțiile

Secțiunea 1

Parlamentul European

Articolul 223
(ex-articolul 190 alineatele (4) și (5) TCE)

(1) Parlamentul European elaborează un proiect pentru a stabili dispozițiile necesare care să permită alegerea membrilor săi prin vot universal direct în conformitate cu o procedură uniformă în toate statele membre sau în conformitate cu principii comune tuturor statelor membre.

Consiliul, hotărând în unanimitate, în conformitate cu o procedură legislativă specială și după aprobarea Parlamentului European, care se pronunță cu majoritatea membrilor care îl compun, stabilește dispozițiile necesare. Respectivele dispoziții intră în vigoare după ce au fost aprobate de statele membre în conformitate cu normele lor constituționale.

(2) După avizul Comisiei și cu aprobarea Consiliului, Parlamentul European, hotărând prin regulamente din proprie inițiativă, în conformitate cu o procedură legislativă specială, stabilește statutul și condițiile generale privind exercitarea funcțiilor membrilor săi. Consiliul hotărăște în unanimitate cu privire la orice regulă și orice condiție referitoare la regimul fiscal al membrilor sau foștilor membri.

Articolul 224
(ex-articolul 191 al doilea paragraf TCE)

Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente, în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc statutul partidelor politice la nivel european, menționate la articolul 10 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană, în special regulile legate de finanțarea acestora.

Articolul 225
(ex-articolul 192 al doilea paragraf TCE)

Parlamentul European, hotărând cu majoritatea membrilor care îl compun, poate cere Comisiei să prezinte orice propunere corespunzătoare privind chestiunile despre care consideră că necesită elaborarea unui act al Uniunii pentru punerea în aplicare a tratatelor. În cazul în care nu prezintă propuneri, Comisia comunică Parlamentului European motivele sale.

Articolul 226
(ex-articolul 193 TCE)

În îndeplinirea misiunilor sale, Parlamentul European poate constitui, la cererea unei părți a membrilor care îl compun, o comisie temporară de anchetă pentru a examina, fără a aduce atingere atribuțiilor conferite prin prezentul tratat altor instituții, organe, oficii sau agenții, pretinsa încălcare a normelor de drept sau administrare defectuoasă în aplicarea dreptului Uniunii, cu excepția cazului în care pretinsele fapte sunt examinate de o instanță judecătorească și atât timp cât procedura jurisdicțională nu este încheiată.

Comisia temporară de anchetă își încetează existența prin depunerea raportului său.

Modalitățile de exercitare a dreptului de anchetă se stabilesc de Parlamentul European, hotărând prin regulamente, din proprie inițiativă, în conformitate cu o procedură legislativă specială, după aprobarea de către Consiliu și Comisie.

Articolul 227
(ex-articolul 194 TCE)

Orice cetățean al Uniunii, precum și orice persoană fizică sau juridică având reședința sau sediul social într-un stat membru are dreptul de a adresa Parlamentului European, cu titlu individual sau în asociere cu alți cetățeni sau cu alte persoane, o petiție privind un subiect care ține de domeniile de activitate ale Uniunii și care îl privește în mod direct.

Articolul 228
(ex-articolul 195 TCE)

(1) Ombudsmanul European, ales de Parlamentul European, este împuternicit să primească plângeri din partea oricărui cetățean al Uniunii sau a oricărei persoane fizice sau juridice cu reședința sau sediul social într-un stat membru, care privesc cazuri de administrare defectuoasă în activitatea instituțiilor, organelor, oficiilor sau agențiilor Uniunii, cu excepția Curții de Justiție a Uniunii Europene în exercitarea funcțiilor jurisdicționale ale acesteia. Acesta investighează aceste plângeri și întocmește un raport cu privire la acestea.

Potrivit misiunii sale, Ombudsmanul efectuează investigațiile pe care le consideră justificate, din proprie inițiativă sau pe baza plângerilor care i-au fost adresate direct sau prin intermediul unui membru al Parlamentului European, cu excepția cazului în care pretinsele fapte fac sau au făcut obiectul unei proceduri judiciare. În cazul în care Ombudsmanul constată un caz de administrare defectuoasă, acesta sesizează instituția, organul, oficiul sau agenția în cauză, care dispune de un termen de trei luni pentru a-i comunica punctul său de vedere. Ombudsmanul transmite apoi un raport Parlamentului European și instituției în cauză. Persoana care a formulat plângerea este informată cu privire la rezultatul acestor investigații.

În fiecare an, Ombudsmanul prezintă un raport Parlamentului European cu privire la rezultatele investigațiilor sale.

(2) Ombudsmanul este ales, după fiecare alegere a Parlamentului European, pe durata legislaturii. Mandatul acestuia poate fi reînnoit.

Ombudsmanul poate fi destituit de Curtea de Justiție, la plângerea Parlamentului European, în cazul în care nu mai îndeplinește condițiile necesare exercitării funcțiilor sale sau a comis o abatere gravă.

(3) Ombudsmanul își exercită funcțiile în deplină independență. În îndeplinirea îndatoririlor sale, acesta nu solicită și nici nu acceptă instrucțiuni din partea vreunui guvern, instituție, organ, oficiu sau agenție. Pe durata exercitării funcțiilor sale, Ombudsmanul nu poate exercita nici o altă activitate profesională, remunerată sau nu.

(4) Parlamentul European, hotărând prin regulamente din proprie inițiativă, în conformitate cu o procedură legislativă specială, stabilește statutul și condițiile generale de exercitare a funcțiilor Ombudsmanului, după avizul Comisiei și cu aprobarea Consiliului.

Articolul 229
(ex-articolul 196 TCE)

Parlamentul European se întrunește în sesiune anuală. Parlamentul se întrunește de drept în a doua zi de marți a lunii martie.

Parlamentul European se poate întruni în perioada de sesiune extraordinară, la cererea majorității membrilor care îl compun, a Consiliului sau a Comisiei.

Articolul 230
(ex-articolul 197 al doilea, al treilea și al patrulea paragraf TCE)

Comisia poate asista la toate ședințele și, la cererea sa, este audiată.

Comisia răspunde oral sau în scris la întrebările pe care i le adresează Parlamentul European sau membrii acestuia.

Consiliul European și Consiliul sunt audiate de Parlamentul European în condițiile prevăzute de regulamentul de procedură al Consiliului European și al Consiliului.

Articolul 231
(ex-articolul 198 TCE)

Cu excepția cazului în care tratatele dispun altfel, Parlamentul European hotărăște cu majoritatea voturilor exprimate.

Cvorumul se stabilește prin regulamentul de procedură.

Articolul 232
(ex-articolul 199 TCE)

Parlamentul European își adoptă regulamentul de procedură cu majoritatea voturilor membrilor săi.

Actele Parlamentului European se publică în condițiile prevăzute în tratate și de acest regulament.

Articolul 233
(ex-articolul 200 TCE)

Parlamentul European dezbate, în ședință publică, raportul general anual care îi este prezentat de către Comisie.

Articolul 234
(ex-articolul 201 TCE)

Parlamentul European, sesizat printr-o moțiune de cenzură privind activitatea Comisiei, se poate pronunța asupra acestei moțiuni numai după cel puțin trei zile de la depunerea acesteia și numai prin vot deschis.

În cazul în care moțiunea de cenzură se adoptă cu o majoritate de două treimi din voturile exprimate și de către majoritatea membrilor care compun Parlamentul European, membrii Comisiei trebuie să demisioneze colectiv din funcțiile lor, iar Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate trebuie să demisioneze din funcțiile pe care le exercită în cadrul Comisiei. Aceștia rămân în funcție și continuă să gestioneze afacerile curente până la înlocuirea lor în conformitate cu articolul 17 din Tratatul privind Uniunea Europeană. În acest caz, mandatul membrilor Comisiei numiți pentru a-i înlocui expiră la data la care ar fi trebuit să expire mandatul membrilor Comisiei obligați să demisioneze colectiv din funcțiile lor.

Secțiunea 2

Consiliul European

Articolul 235

(1) În caz de vot, fiecare membru al Consiliului European poate primi delegare din partea unui singur alt membru.

În cazul în care hotărăște cu majoritate calificată, Consiliului European i se aplică articolul 16 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană și articolul 238 alineatul (2) din prezentul tratat. În cazul în care Consiliul European se pronunță prin vot, președintele acestuia și președintele Comisiei nu participă la vot.

Abținerile membrilor prezenți sau reprezentați nu împiedică adoptarea deliberărilor Consiliului European pentru care este necesară unanimitatea.

(2) Președintele Parlamentului European poate fi invitat de Consiliul European pentru a fi audiat.

(3) Consiliul European hotărăște cu majoritate simplă în chestiuni de procedură, precum și pentru adoptarea regulamentului de procedură.

(4) Consiliul European este asistat de Secretariatul General al Consiliului.

Articolul 236

Consiliul European adoptă cu majoritate calificată:

- (a) o decizie de stabilire a listei formațiunilor Consiliului, altele decât cea Afaceri Generale și cea Afaceri Externe, în conformitate cu articolul 16 alineatul (6) din Tratatul privind Uniunea Europeană;
- (b) o decizie referitoare la președinția formațiunilor Consiliului, cu excepția celei Afaceri Externe, în conformitate cu articolul 16 alineatul (9) din Tratatul privind Uniunea Europeană.

Secțiunea 3

Consiliul

Articolul 237 (ex-articolul 204 TCE)

Consiliul se întrunește la convocarea președintelui său, la inițiativa acestuia, a unuia dintre membrii săi ori a Comisiei.

Articolul 238 (ex-articolul 205 alineatele (1) și (2) TCE)

- (1) În cazul deliberărilor pentru care este necesară majoritatea simplă, Consiliul hotărăște cu majoritatea membrilor care îl compun.
- (2) Prin derogare de la articolul 16 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană, începând cu 1 noiembrie 2014 și sub rezerva dispozițiilor stabilite prin Protocolul privind dispozițiile tranzitorii, în cazul în care Consiliul nu hotărăște la propunerea Comisiei sau a Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, majoritatea calificată se definește ca fiind egală cu cel puțin 72 % din membrii Consiliului reprezentând statele membre participante, care reunesc cel puțin 65 % din populația Uniunii.
- (3) Începând cu 1 noiembrie 2014 și sub rezerva dispozițiilor tranzitorii stabilite prin Protocolul privind dispozițiile tranzitorii, în cazul în care, în temeiul tratatelor, nu toți membrii Consiliului participă la vot, majoritatea calificată se definește după cum urmează:
 - (a) Majoritatea calificată este definită ca fiind egală cu cel puțin 55 % din membrii Consiliului reprezentând statele membre participante, care reunesc cel puțin 65 % din populația acestor state.

Minoritatea de blocare trebuie să includă cel puțin numărul minim de membri din Consiliu, care reprezintă mai mult de 35 % din populația statelor membre participante, plus un membru, în caz contrar majoritatea calificată se consideră a fi întrunită.

- (b) Prin derogare de la litera (a), în cazul în care Consiliul nu hotărăște la propunerea Comisiei sau a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, majoritatea calificată se definește ca fiind egală cu cel puțin 72 % din membrii Consiliului reprezentând statele membre participante, care reunesc cel puțin 65 % din populația respectivelor state.
- (4) Abținerile membrilor prezenți sau reprezentați nu împiedică adoptarea hotărârilor Consiliului pentru care este necesară unanimitatea.

Articolul 239
(ex-articolul 206 TCE)

În caz de vot, fiecare membru al Consiliului poate primi mandat din partea unui singur alt membru.

Articolul 240
(ex-articolul 207 TCE)

- (1) Un comitet constituit din reprezentanții permanenți ai guvernelor statelor membre răspunde de pregătirea lucrărilor Consiliului și de executarea mandatelor care îi sunt încredințate de către acesta. Comitetul poate adopta decizii de procedură în cazurile prevăzute de regulamentul de procedură al Consiliului.
- (2) Consiliul este asistat de Secretariatul General, aflat sub autoritatea unui secretar general numit de Consiliu.

Consiliul hotărăște cu majoritate simplă în privința organizării Secretariatului General.

- (3) Consiliul hotărăște cu majoritate simplă în chestiunile de procedură, precum și în privința adoptării regulamentului său de procedură.

Articolul 241
(ex-articolul 208 TCE)

Consiliul hotărând cu majoritate simplă poate solicita Comisiei să efectueze toate studiile pe care acesta le consideră oportune pentru realizarea obiectivelor comune și să îi prezinte orice propuneri corespunzătoare. În cazul în care Comisia nu prezintă nicio propunere, aceasta comunică motivele Consiliului.

Articolul 242
(ex-articolul 209 TCE)

Consiliul hotărând cu majoritate simplă adoptă, după consultarea Comisiei, statutul comitetelor prevăzute de tratate.

Articolul 243
(ex-articolul 210 TCE)

Consiliul stabilește salariile, indemnizațiile și pensiile președintelui Consiliului European, ale președintelui Comisiei, ale Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, ale membrilor Comisiei, ale președinților, membrilor și grefierilor Curții de Justiție a Uniunii Europene, precum și ale secretarului general al Consiliului. Consiliul stabilește, de asemenea, toate indemnizațiile care țin loc de remunerație.

Secțiunea 4

Comisia

Articolul 244

În conformitate cu articolul 17 alineatul (5) din Tratatul privind Uniunea Europeană, membrii Comisiei sunt aleși printr-un sistem de rotație stabilit în unanimitate de către Consiliul European, care se întemeiază pe următoarele principii:

- (a) statele membre sunt tratate în mod absolut egal în ceea ce privește stabilirea ordinii de rotație și a duratei prezenței reprezentanților lor în cadrul Comisiei; în consecință, diferența dintre numărul total de mandate deținute de resortisanții a două state membre date nu poate fi niciodată mai mare de unu;
- (b) sub rezerva dispozițiilor de la litera (a), fiecare dintre Comisiile succesive este constituită astfel încât să reflecte în mod satisfăcător diversitatea demografică și geografică a statelor membre.

Articolul 245
(ex-articolul 213 TCE)

Membrii Comisiei se abțin de la orice act incompatibil cu natura funcțiilor lor. Statele membre respectă independența acestora și nu încearcă să îi influențeze în îndeplinirea sarcinilor lor.

Pe durata mandatului lor, membrii Comisiei nu pot exercita nici o altă activitate profesională, remunerată sau nu. La instalarea în funcție, aceștia se angajează solemn să respecte, pe durata mandatului și după încetarea acestuia, obligațiile impuse de mandat și, în special, obligația de onestitate și prudență în a accepta, după încheierea mandatului, anumite funcții sau avantaje. În cazul nerespectării acestor obligații, Curtea de Justiție, sesizată de Consiliu, hotărând cu majoritate simplă, sau de Comisie, poate hotărî, după caz, destituirea persoanei în cauză în condițiile articolului 247 sau decăderea din dreptul la pensie ori la alte avantaje echivalente.

Articolul 246
(ex-articolul 215 TCE)

În afara de înlocuirea ordinară și de deces, funcțiile membrilor Comisiei încetează în mod individual prin demisie sau prin destituire.

Membrul Comisiei care a demisionat sau a decedat este înlocuit pe perioada rămasă până la încheierea mandatului de un nou membru având aceeași cetățenie, numit de Consiliu, de comun acord cu președintele Comisiei, după consultarea Parlamentului European și în conformitate cu criteriile menționate la articolul 17 alineatul (3) al doilea paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană.

Consiliul, hotărând în unanimitate, la propunerea președintelui Comisiei, poate decide că nu este necesară înlocuirea, în special în cazul în care durata rămasă până la încheierea mandatului membrului Comisiei este scurtă.

În caz de demisie, de destituire sau de deces, președintele este înlocuit pentru restul mandatului. Pentru înlocuirea acestuia se aplică procedura prevăzută la articolul 17 alineatul (7) primul paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană.

În caz de demisie, de destituire sau de deces, Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate este înlocuit, până la încheierea mandatului, în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană.

În cazul demisiei tuturor membrilor Comisiei, aceștia rămân în funcție și continuă, în perioada rămasă până la încheierea mandatului, până la înlocuirea lor, să gestioneze afacerile curente în conformitate cu articolul 17 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

Articolul 247
(ex-articolul 216 TCE)

În cazul în care nu mai îndeplinește condițiile necesare exercitării funcțiilor sale sau în care a comis o abatere gravă, orice membru al Comisiei poate fi destituit de Curtea de Justiție, la plângerea Consiliului hotărând cu majoritate simplă sau a Comisiei.

Articolul 248
(ex-articolul 217 alineatul (2) TCE)

Fără a aduce atingere articolului 18 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană, responsabilitățile care îi revin Comisiei sunt structurate și repartizate între membrii săi de către președinte, în conformitate cu articolul 17 alineatul (6) din respectivul tratat. Președintele poate modifica repartizarea acestor responsabilități în cursul mandatului. Membrii Comisiei își exercită funcțiile atribuite de președinte sub autoritatea acestuia.

Articolul 249
(ex-articolul 218 alineatul (2) și ex-articolul 212 TCE)

- (1) Comisia își stabilește regulamentul de procedură pentru a asigura funcționarea sa și a serviciilor sale. Comisia asigură publicarea acestui regulament.
- (2) Comisia publică în fiecare an, cu cel puțin o lună înainte de deschiderea sesiunii Parlamentului European, un raport general privind activitatea Uniunii.

Articolul 250
(ex-articolul 219 TCE)

Hotărârile Comisiei sunt valabil adoptate cu majoritatea membrilor săi.

Cvorumul este stabilit prin regulamentul de procedură al acesteia.

Secțiunea 5

Curtea de justiție a Uniunii Europene

Articolul 251
(ex-articolul 221 TCE)

Curtea de Justiție se întrunește în camere sau în Marea Cameră, în conformitate cu regulile prevăzute în acest sens de Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Curtea de Justiție se poate întruni și în ședință plenară atunci când Statutul prevede aceasta.

Articolul 252
(ex-articolul 222 TCE)

Curtea de Justiție este asistată de opt avocați generali. La cererea Curții de Justiție, Consiliul, hotărând în unanimitate, poate mări numărul de avocați generali.

Avocatul general are rolul de a prezenta în mod public, cu deplină imparțialitate și în deplină independență, concluzii motivate cu privire la cauzele care, în conformitate cu Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, necesită intervenția sa.

Articolul 253
(ex-articolul 223 TCE)

Judecătorii și avocații generali ai Curții de Justiție, aleși dintre personalități care oferă toate garanțiile de independență și care întrunesc condițiile cerute pentru exercitarea, în țările lor, a celor mai înalte funcții jurisdicționale, sau care sunt jurisconsulți ale căror competențe sunt recunoscute, sunt numiți de comun acord de către guvernele statelor membre, pentru o perioadă de șase ani, după consultarea comitetului prevăzut la articolul 255.

La fiecare trei ani are loc o înlocuire parțială a judecătorilor și avocaților generali, în condițiile prevăzute de Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Judecătorii desemnează dintre ei pe președintele Curții de Justiție, pentru o perioadă de trei ani. Mandatul acestuia poate fi reînnoit.

Judecătorii și avocații generali care își încheie mandatul pot fi numiți din nou.

Curtea de Justiție își numește grefierul și îi stabilește statutul.

Curtea de Justiție își stabilește regulamentul de procedură. Acest regulament se supune aprobării Consiliului.

Articolul 254
(ex-articolul 224 TCE)

Numărul de judecători ai Tribunalului se stabilește prin Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene. Statutul poate prevedea ca Tribunalul să fie asistat de avocați generali.

Membrii Tribunalului sunt aleși dintre persoane care oferă depline garanții de independență și care au capacitatea cerută pentru exercitarea unor înalte funcții jurisdicționale. Aceștia sunt numiți de comun acord de către guvernele statelor membre, pentru o perioadă de șase ani, după consultarea comitetului prevăzut la articolul 255. La fiecare trei ani are loc o înlocuire parțială. Membrii care și-au încheiat mandatul pot fi numiți din nou.

Judecătorii desemnează dintre ei pe președintele Tribunalului, pentru o perioadă de trei ani. Mandatul acestuia poate fi reînnoit.

Tribunalul își numește grefierul și îi stabilește statutul.

Tribunalul își stabilește regulamentul de procedură în acord cu Curtea de Justiție. Acest regulament se supune aprobării Consiliului.

Cu excepția cazului în care Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene dispune altfel, dispozițiile prezentului tratat referitoare la Curtea de Justiție sunt aplicabile și Tribunalului.

Articolul 255

Se instituie un comitet care emite un aviz cu privire la capacitatea candidaților de a exercita funcțiile de judecător și avocat general în cadrul Curții de Justiție și al Tribunalului, înainte ca guvernele statelor membre să facă nominalizările, în conformitate cu dispozițiile articolelor 253 și 254.

Comitetul este format din șapte personalități alese dintre foștii membri ai Curții de Justiție și ai Tribunalului, dintre membrii instanțelor naționale supreme și din juriști reputați, dintre care unul este propus de Parlamentul European. Consiliul adoptă o decizie care stabilește regulamentul de funcționare al acestui comitet, precum și o decizie prin care sunt desemnați membrii comitetului. Comitetul hotărăște la inițiativa președintelui Curții de Justiție.

Articolul 256 (ex-articolul 225 TCE)

(1) Tribunalul are competența să judece în primă instanță acțiunile menționate la articolele 263, 265, 268, 270 și 272, cu excepția celor care sunt atribuite unui tribunal specializat, instituit în conformitate cu articolul 257 și a celor rezervate prin statut Curții de Justiție. Statutul poate să prevadă pentru Tribunal competențe în alte categorii de acțiuni.

Deciziile pronunțate de Tribunal în temeiul prezentului alineat pot face obiectul unui recurs la Curtea de Justiție, limitat la chestiuni de drept, în condițiile și limitele prevăzute de statut.

(2) Tribunalul are competența să judece căile de atac formulate împotriva deciziilor tribunalelor specializate.

Deciziile pronunțate de Tribunal în temeiul prezentului alineat pot face, în mod excepțional, obiectul unei reexaminări de către Curtea de Justiție, în condițiile și limitele prevăzute de statut, în cazul în care există un risc serios pentru unitatea sau coerența dreptului Uniunii.

(3) Tribunalul are competența să judece trimeri preliminare adresate în temeiul articolului 267, în domenii specifice stabilite de statut.

În cazul în care consideră că respectiva cauză necesită o decizie de principiu susceptibilă de a aduce atingere unității sau coerenței dreptului Uniunii, Tribunalul poate trimite cauza spre soluționare Curții de Justiție.

Deciziile pronunțate de Tribunal în trimeri preliminare pot face, în mod excepțional, obiectul unei reexaminări de către Curtea de Justiție, în condițiile și limitele prevăzute de statut, în cazul în care există un risc serios pentru unitatea sau coerența dreptului Uniunii.

Articolul 257
(ex-articolul 225 A TCE)

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot înființa tribunale specializate pe lângă Tribunal, care să aibă competența de a judeca în primă instanță anumite categorii de acțiuni în materii speciale. Parlamentul European și Consiliul hotărăsc prin regulamente, fie la propunerea Comisiei și după consultarea Curții de Justiție, fie la solicitarea Curții de Justiție și după consultarea Comisiei.

Regulamentul de înființare a unui tribunal specializat stabilește normele referitoare la compunerea acestui tribunal și precizează întinderea competențelor care îi sunt atribuite.

Deciziile tribunalelor specializate pot face obiectul unui recurs în fața Tribunalului, limitat la chestiuni de drept sau, în cazul în care regulamentul privind înființarea tribunalului specializat prevede aceasta, referitor și la chestiuni de fapt.

Membrii tribunalului specializat sunt aleși dintre persoane care oferă depline garanții de independență și care au capacitatea cerută pentru exercitarea unor funcții jurisdicționale. Aceștia sunt numiți de Consiliu, care hotărăște în unanimitate.

Tribunalele specializate își stabilesc regulamentul de procedură în acord cu Curtea de Justiție. Acest regulament se supune aprobării Consiliului.

Cu excepția cazului în care regulamentul de înființare a tribunalului specializat dispune altfel, dispozițiile tratatelor referitoare la Curtea de Justiție a Uniunii Europene și dispozițiile Statutului Curții de Justiție a Uniunii Europene se aplică și tribunalelor specializate. Titlul I și articolul 64 din Statut se aplică în orice situație tribunalelor specializate.

Articolul 258
(ex-articolul 226 TCE)

În cazul în care Comisia consideră că un stat membru a încălcat oricare dintre obligațiile care îi revin în temeiul tratatelor, aceasta emite un aviz motivat cu privire la acest aspect, după ce a oferit statului în cauză posibilitatea de a-și prezenta observațiile.

În cazul în care statul în cauză nu se conformează acestui aviz în termenul stabilit de Comisie, aceasta poate sesiza Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

Articolul 259
(ex-articolul 227 TCE)

Oricare dintre statele membre poate sesiza Curtea de Justiție a Uniunii Europene în cazul în care consideră că un alt stat membru a încălcat oricare dintre obligațiile care îi revin în temeiul tratatelor.

Înainte ca un stat membru să introducă împotriva unui alt stat membru o acțiune întemeiată pe o pretinsă încălcare a obligațiilor care îi revin în temeiul tratatelor, acesta trebuie să sesizeze Comisia.

Comisia emite un aviz motivat, după ce a oferit posibilitatea statelor în cauză să își prezinte în contradictoriu observațiile scrise și orale.

În cazul în care Comisia nu a emis avizul în termen de trei luni de la introducerea cererii, absența avizului nu împiedică sesizarea Curții.

Articolul 260
(ex-articolul 228 TCE)

(1) În cazul în care Curtea de Justiție a Uniunii Europene constată că un stat membru a încălcat oricare dintre obligațiile care îi revin în temeiul tratatelor, acest stat este obligat să ia măsurile pe care le impune executarea hotărârii Curții.

(2) În cazul în care consideră că statul membru în cauză nu a luat măsurile pe care le impune executarea hotărârii Curții, Comisia poate sesiza Curtea, după ce a dat statului în cauză posibilitatea de a-și prezenta observațiile. Comisia indică cuantumul sumei forfetare sau al penalității cu titlu cominatoriu pe care statul membru în cauză trebuie să le plătească și pe care îl consideră adecvat situației.

În cazul în care Curtea constată că statul membru în cauză nu a respectat hotărârea sa, aceasta îi poate impune plata unei sume forfetare sau a unor penalități cu titlu cominatoriu.

Această procedură nu aduce atingere articolului 259.

(3) În cazul în care sesizează Curtea printr-o acțiune în temeiul articolului 258, considerând că statul respectiv nu și-a îndeplinit obligația de a comunica măsurile de transpunere a unei directive adoptate în conformitate cu o procedură legislativă, Comisia poate indica, în cazul în care consideră necesar, cuantumul sumei forfetare sau al penalității cu titlu cominatoriu care urmează a fi plătită de statul respectiv și pe care îl consideră adecvat situației.

În cazul în care constată neîndeplinirea obligației, Curtea poate impune statului membru respectiv plata unei sume forfetare sau a unei penalități cu titlu cominatoriu, în limita valorii indicate de Comisie. Obligația de plată intră în vigoare la data stabilită de Curte prin hotărârea sa.

Articolul 261
(ex-articolul 229 TCE)

Regulamentele adoptate de Consiliu și cele adoptate în comun de Parlamentul European și de Consiliu în conformitate cu dispozițiile tratatelor pot să confere Curții de Justiție a Uniunii Europene competența de fond în ceea ce privește sancțiunile prevăzute de aceste regulamente.

Articolul 262
(ex-articolul 229 A TCE)

Fără a aduce atingere celorlalte dispoziții ale tratatelor, Consiliul, hotărând în unanimitate, în conformitate cu o procedură legislativă specială și după consultarea Parlamentului European, poate adopta dispoziții prin care atribuie Curții de Justiție a Uniunii Europene, în măsura stabilită de Consiliu, competența de a judeca litigii legate de aplicarea actelor adoptate în temeiul tratatelor care creează titluri comunitare de proprietate intelectuală. Respectivele dispoziții intră în vigoare după ce au fost aprobate de statele membre în conformitate cu normele lor constituționale.

Articolul 263
(ex-articolul 230 TCE)

Curtea de Justiție a Uniunii Europene controlează legalitatea actelor legislative, a actelor Consiliului, ale Comisiei și ale Băncii Centrale Europene, altele decât recomandările și avizele, și a actelor Parlamentului European și ale Consiliului European menite să producă efecte juridice față de terți. Aceasta controlează, de asemenea, legalitatea actelor organelor, oficiilor sau agențiilor Uniunii destinate să producă efecte juridice față de terți.

În acest scop, Curtea are competența să se pronunțe cu privire la acțiunile formulate de un stat membru, de Parlamentul European, de Consiliu sau de Comisie, pentru motive de necompetență, de încălcare a unor norme fundamentale de procedură, de încălcare a tratatelor sau a oricărei norme de drept privind aplicarea acestuia ori de abuz de putere.

În aceleași condiții, Curtea are competența să se pronunțe cu privire la acțiunile formulate de Curtea de Conturi, de Banca Centrală Europeană și de Comitetul Regiunilor, care urmăresc salvagardarea prerogativelor acestora.

Orice persoană fizică sau juridică poate formula, în condițiile prevăzute la primul și al doilea paragraf, o acțiune împotriva actelor al căror destinatar este sau care o privesc direct și individual, precum și împotriva actelor normative care o privesc direct și care nu presupun măsuri de executare.

Actele de constituire a organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii pot să prevadă condiții și proceduri speciale privind acțiunile formulate de persoanele fizice sau juridice împotriva actelor acestor organe, oficii sau agenții care sunt destinate să producă efecte juridice față de ele.

Acțiunile prevăzute de prezentul articol trebuie formulate în termen de două luni, după caz, de la publicarea actului, de la notificarea acestuia reclamantului sau, în lipsă, de la data la care reclamantul a luat cunoștință de actul respectiv.

Articolul 264
(ex-articolul 231 TCE)

În cazul în care acțiunea este întemeiată, Curtea de Justiție a Uniunii Europene declară actul contestat nul și neavenit.

Cu toate acestea, Curtea indică, în cazul în care consideră că este necesar, care sunt efectele actului anulat, care trebuie considerate ca fiind irevocabile.

Articolul 265
(ex-articolul 232 TCE)

În cazul în care, prin încălcarea prevederilor tratatelor, Parlamentul European, Consiliul European, Consiliul, Comisia sau Banca Centrală Europeană se abțin să hotărască, statele membre și celelalte instituții ale Uniunii pot sesiza Curtea de Justiție a Uniunii Europene pentru a constata această încălcare. Prezentul articol se aplică, în aceleași condiții, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii care se abțin să hotărască.

Această acțiune este admisibilă numai în cazul în care instituția, organul, oficiul sau agenția respectivă a fost solicitată în prealabil să acționeze. În cazul în care, la expirarea unui termen de două luni de la data acestei solicitări, instituția, organul, oficiul sau agenția nu și-a precizat poziția, acțiunea poate fi formulată într-un nou termen de două luni.

Orice persoană fizică sau juridică poate sesiza Curtea în condițiile stabilite la paragrafele precedente în legătură cu omisiunea unei instituții, organ, oficiu sau agenție a Uniunii de a-i adresa un act, altul decât o recomandare sau un aviz.

Articolul 266
(ex-articolul 233 TCE)

Instituția, organul, oficiul sau agenția emitentă a actului anulat sau a cărei abținere a fost declarată contrară tratatelor este obligată să ia măsurile impuse de executarea hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Această obligație nu aduce atingere obligației care poate rezulta din aplicarea articolului 340 al doilea paragraf.

Articolul 267
(ex-articolul 234 TCE)

Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să se pronunțe, cu titlu preliminar, cu privire la:

- (a) interpretarea tratatelor;
- (b) validitatea și interpretarea actelor adoptate de instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii;

În cazul în care o asemenea chestiune se invocă în fața unei instanțe dintr-un stat membru, această instanță poate, în cazul în care apreciază că o decizie în această privință îi este necesară pentru a pronunța o hotărâre, să ceară Curții să se pronunțe cu privire la această chestiune.

În cazul în care o asemenea chestiune se invocă într-o cauză pendinte în fața unei instanțe naționale ale cărei decizii nu sunt supuse vreunei căi de atac în dreptul intern, această instanță este obligată să sesizeze Curtea.

În cazul în care o asemenea chestiune se invocă într-o cauză pendinte în fața unei instanțe judecătorești naționale privind o persoană supusă unei măsuri privative de libertate, Curtea hotărăște în cel mai scurt termen.

Articolul 268
(ex-articolul 235 TCE)

Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să judece litigiile care au ca obiect repararea prejudiciilor menționate la articolul 340 al doilea paragraf și al treilea paragraf.

Articolul 269

Curtea de Justiție este competentă să se pronunțe în privința legalității unui act adoptat de Consiliul European sau de Consiliu în temeiul articolului 7 din Tratatul privind Uniunea Europeană numai la solicitarea statului membru care face obiectul unei constatări a Consiliului European sau a Consiliului și numai în privința respectării dispozițiilor de procedură prevăzute de respectivul articol.

Această cerere trebuie prezentată în termen de o lună de la data respectivei constatări. Curtea hotărăște în termen de o lună de la data cererii.

Articolul 270 (ex-articolul 236 TCE)

Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să se pronunțe asupra oricărui litigiu dintre Uniune și agenții acesteia, în limitele și condițiile stabilite prin Statutul funcționarilor Uniunii și regimul aplicabil celorlalți agenți ai Uniunii.

Articolul 271 (ex-articolul 237 TCE)

Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă, în limitele prevăzute în continuare, să judece litigiile privind:

- (a) îndeplinirea obligațiilor statelor membre care rezultă din Statutul Băncii Europene de Investiții. Consiliul de administrație al Băncii dispune în această privință de atribuțiile recunoscute Comisiei prin articolul 258;
- (b) hotărârile Consiliului guvernatorilor Băncii Europene de Investiții. Fiecare stat membru, Comisia și Consiliul de administrație al Băncii pot formula o acțiune în această materie, în condițiile prevăzute la articolul 263;
- (c) hotărârile Consiliului de administrație al Băncii Europene de Investiții. Acțiunile împotriva acestor hotărâri pot fi formulate, în condițiile prevăzute la articolul 263, numai de către statele membre sau de către Comisie și numai pentru nerespectarea procedurilor prevăzute la articolul 19 alineatele (2) și (5)-(7) din statutul Băncii;

- (d) îndeplinirea de către băncile centrale naționale a obligațiilor care rezultă din tratate și din Statutul SEBC și al BCE. În această privință, Consiliul guvernatorilor Băncii Centrale Europene dispune, față de băncile centrale naționale, de competențele recunoscute Comisiei prin articolul 258 în raport cu statele membre. În cazul în care Curtea constată că o bancă centrală națională nu și-a îndeplinit una dintre obligațiile care îi revin în temeiul tratatelor, această bancă este obligată să adopte măsurile impuse de executarea hotărârii Curții.

Articolul 272
(ex-articolul 238 TCE)

Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să se pronunțe în temeiul unei clauze compromisorii cuprinsă într-un contract de drept public sau de drept privat, încheiat de Uniune sau în numele acesteia.

Articolul 273
(ex-articolul 239 TCE)

Curtea de Justiție este competentă să se pronunțe asupra oricărui diferend dintre statele membre în legătură cu obiectul tratatelor, în cazul în care este sesizată cu privire la acest diferend în temeiul unui compromis.

Articolul 274
(ex-articolul 240 TCE)

Calitatea de parte a Uniunii nu înlătură competența instanțelor naționale cu privire la litigiile respective, cu excepția cazurilor în care prin tratate competența este atribuită Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Articolul 275

Curtea de Justiție a Uniunii Europene nu este competentă în ceea ce privește dispozițiile privind politica externă și de securitate comună, nici în ceea ce privește actele adoptate în temeiul acestora.

Cu toate acestea, Curtea este competentă să controleze respectarea dispozițiilor articolului 40 din Tratatul privind Uniunea Europeană și să se pronunțe în ceea ce privește acțiunile formulate în condițiile prevăzute la articolul 263 al patrulea paragraf din prezentul tratat, privind controlul legalității deciziilor care prevăd măsuri restrictive împotriva persoanelor fizice sau juridice adoptate de Consiliu în temeiul titlului V capitolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

Articolul 276

În exercitarea atribuțiilor sale privind dispozițiile părții a treia titlul V capitolele 4 și 5, referitoare la spațiul de libertate, securitate și justiție, Curtea de Justiție a Uniunii Europene nu este competentă să verifice legalitatea sau proporționalitatea operațiunilor efectuate de poliție sau de alte servicii de aplicare a legii într-un stat membru și nici să hotărască cu privire la exercitarea responsabilităților care le revin statelor membre în vederea menținerii ordinii publice și a apărării securității interne.

Articolul 277 (ex-articolul 241 TCE)

În pofida expirării termenului prevăzut la articolul 263 al șaselea paragraf, în cazul unui litigiu privind un act cu caracter general adoptat de o instituție, un organ, un oficiu sau o agenție a Uniunii, orice parte se poate prevala de motivele de drept prevăzute la articolul 263 al doilea paragraf pentru a invoca în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene inaplicabilitatea respectivului act.

Articolul 278 (ex-articolul 242 TCE)

Acțiunile cu care este sesizată Curtea de Justiție a Uniunii Europene nu au efect suspensiv. Cu toate acestea, în măsura în care consideră că împrejurările o impun, Curtea poate ordona suspendarea executării actului atacat.

Articolul 279
(ex-articolul 243 TCE)

În cauzele cu care este sesizată, Curtea de Justiție a Uniunii Europene poate dispune măsurile provizorii necesare.

Articolul 280
(ex-articolul 244 TCE)

Hotărârile Curții de Justiție a Uniunii Europene au forță executorie în condițiile stabilite la articolul 299.

Articolul 281
(ex-articolul 245 TCE)

Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene se stabilește printr-un protocol separat.

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot modifica dispozițiile Statutului, cu excepția titlului I și a articolului 64. Parlamentul European și Consiliul hotărăsc fie la solicitarea Curții de Justiție și după consultarea Comisiei, fie la propunerea Comisiei și după consultarea Curții de Justiție.

Secțiunea 6

Banca Centrală Europeană

Articolul 282

(1) Banca Centrală Europeană și băncile centrale naționale constituie Sistemul European al Băncilor Centrale („SEBC”). Banca Centrală Europeană și băncile centrale naționale ale statelor membre a căror monedă este euro, care constituie Eurosistemul, conduc politica monetară a Uniunii.

(2) SEBC este condus de organele de decizie ale Băncii Centrale Europene. Obiectivul principal al SEBC îl reprezintă menținerea stabilității prețurilor. Fără a aduce atingere acestui obiectiv, SEBC sprijină politicile economice generale în cadrul Uniunii pentru a contribui la realizarea obiectivelor acesteia.

(3) Banca Centrală Europeană are personalitate juridică. Aceasta este singura abilitată să autorizeze emisiunea de monedă euro. Aceasta este independentă în exercitarea competențelor și în administrarea finanțelor sale. Instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii, precum și guvernele statelor membre, respectă această independență.

(4) Banca Centrală Europeană adoptă măsurile necesare îndeplinirii misiunilor sale în conformitate cu articolele 127-133 și cu articolul 138 și în condițiile prevăzute în Statutul SEBC și al BCE. Statele membre a căror monedă nu este euro, precum și băncile lor centrale, își păstrează competențele în domeniul monetar, în conformitate cu articolele menționate.

(5) În domeniile în care are atribuții, Banca Centrală Europeană este consultată asupra oricărui proiect de act al Uniunii, precum și asupra oricărui proiect de reglementare la nivel național și poate emite avize.

Articolul 283
(ex-articolul 112 TCE)

(1) Consiliul guvernatorilor Băncii Centrale Europene este constituit din membrii Comitetului executiv al Băncii Centrale Europene și din guvernatorii băncilor centrale naționale ale statelor membre a căror monedă este euro.

(2) Comitetul executiv este constituit din președinte, un vicepreședinte și alți patru membri.

Președintele, vicepreședintele și ceilalți membri ai Comitetului executiv sunt numiți de Consiliul European, hotărând cu majoritate calificată, la recomandarea Consiliului și după consultarea Parlamentului European și a Consiliului guvernatorilor Băncii Centrale Europene, dintre persoane a căror autoritate și experiență profesională în domeniul monetar sau bancar sunt recunoscute.

Mandatul acestora este pe termen de opt ani și nu poate fi reînnoit.

Doar resortisanții statelor membre pot fi membri ai Comitetului executiv.

Articolul 284
(ex-articolul 113 TCE)

(1) Președintele Consiliului și un membru al Comisiei pot să participe fără drept de vot la reuniunile Consiliului guvernatorilor Băncii Centrale Europene.

Președintele Consiliului poate propune o moțiune spre deliberare Consiliului guvernatorilor Băncii Centrale Europene.

(2) Președintele Băncii Centrale Europene este invitat să participe la reuniunile Consiliului în cazul în care acesta deliberează asupra problemelor referitoare la obiectivele și misiunile SEBC.

(3) Banca Centrală Europeană prezintă Parlamentului European, Consiliului și Comisiei, precum și Consiliului European un raport anual privind activitatea SEBC și politica monetară din anul precedent și din anul în curs. Președintele Băncii Centrale Europene prezintă acest raport Consiliului și Parlamentului European, care poate organiza o dezbatere generală pe acest temei.

Președintele Băncii Centrale Europene și ceilalți membri ai Comitetului executiv pot, la cererea Parlamentului European sau din proprie inițiativă, să fie audiați de comisiile competente ale Parlamentului European.

Secțiunea 7

Curtea de conturi

Articolul 285
(ex-articolul 246 TCE)

Curtea de Conturi asigură controlul conturilor Uniunii.

Curtea de Conturi este formată din câte un resortisant din fiecare stat membru. Membrii săi își exercită funcțiile în deplină independență, în interesul general al Uniunii.

Articolul 286
(ex-articolul 247 TCE)

(1) Membrii Curții de Conturi sunt aleși dintre personalitățile care fac parte ori au făcut parte, în statul lor, din instituțiile de control financiar extern sau care au o calificare deosebită pentru această funcție. Aceștia trebuie să prezinte toate garanțiile de independență.

(2) Membrii Curții de Conturi se numesc pentru o perioadă șase ani. Consiliul, după consultarea Parlamentului European, adoptă lista membrilor stabilită în conformitate cu propunerile făcute de fiecare stat membru. Mandatul membrilor Curții de Conturi poate fi reînnoit.

Membrii Curții de Conturi desemnează dintre ei pe președintele Curții de Conturi, pentru o perioadă de trei ani. Mandatul acestuia poate fi reînnoit.

(3) În îndeplinirea îndatoririlor lor, membrii Curții de Conturi nu solicită și nici nu acceptă instrucțiuni de la nici un guvern și de la nici un alt organism. Aceștia se abțin de la orice act incompatibil cu funcțiile lor.

(4) Pe durata mandatului lor, membrii Curții de Conturi nu pot exercita nici o altă activitate profesională, remunerată sau nu. La instalarea în funcție, aceștia se angajează solemn să respecte, pe durata mandatului și după încetarea acestuia, obligațiile impuse de mandat și, în special, obligația de onestitate și prudență în a accepta, după încheierea mandatului, anumite funcții sau avantaje.

(5) În afară de schimbarea ordinară și de deces, funcțiile membrilor Curții de Conturi încetează în mod individual prin demisie sau prin destituire, declarată de Curtea de Justiție în conformitate cu alineatul (6).

Persoana în cauză este înlocuită până la încheierea mandatului.

Cu excepția destituirii, membrii Curții de Conturi rămân în funcție până la înlocuirea lor.

(6) Membrii Curții de Conturi pot fi destituiți din funcțiile lor sau pot fi declarați decăzuți din dreptul la pensie sau la alte avantaje echivalente numai în cazul în care Curtea de Justiție constată, la cererea Curții de Conturi, că au încetat să corespundă condițiilor cerute sau să îndeplinească obligațiile care decurg din funcția lor.

(7) Consiliul stabilește condițiile de încadrare în muncă și, în special, salariile, indemnizațiile și pensiile președintelui și ale membrilor Curții de Conturi. Consiliul stabilește, de asemenea, orice indemnizație care ține loc de remunerație.

(8) Dispozițiile Protocolului privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene care se aplică judecătorilor Curții de Justiție a Uniunii Europene se aplică, de asemenea, membrilor Curții de Conturi.

Articolul 287
(ex-articolul 248 TCE)

(1) Curtea de Conturi verifică totalitatea conturilor de venituri și cheltuieli ale Uniunii. De asemenea, aceasta verifică totalitatea conturilor de venituri și cheltuieli ale oricărui organ, oficiu sau agenție înființată de Uniune, în măsura în care actul constitutiv nu exclude acest control.

Curtea de Conturi prezintă Parlamentului European și Consiliului o declarație de asigurare referitoare la veridicitatea conturilor, precum și la legalitatea operațiunilor și înregistrarea acestora în conturi, declarație care se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Declarația poate fi completată cu aprecieri specifice pentru fiecare domeniu major de activitate a Uniunii.

(2) Curtea de Conturi examinează legalitatea și corectitudinea veniturilor și cheltuielilor și asigură buna gestiune financiară. În acest context, Curtea de Conturi semnalează îndeosebi orice neregulă.

Controlul veniturilor se efectuează pe baza veniturilor de realizat și a celor realizate efectiv de Uniune.

Controlul cheltuielilor se efectuează pe baza angajamentelor, precum și a plăților.

Aceste controale pot fi efectuate înainte de încheierea conturilor exercițiului bugetar avut în vedere.

(3) Controlul se efectuează asupra actelor justificative și, dacă este cazul, la fața locului, la celelalte instituții ale Uniunii, în sediile oricărui organ, oficiu sau agenție care administrează venituri sau cheltuieli făcute în numele Uniunii și în statele membre, inclusiv în imobilele oricărei persoane fizice sau juridice care beneficiază de vărsăminte provenite de la buget. În statele membre, controlul se efectuează în colaborare cu instituțiile naționale de control sau, în cazul în care acestea nu dispun de competențele necesare, cu serviciile naționale competente. Curtea de Conturi și instituțiile naționale de control ale statelor membre practică o cooperare bazată pe încredere și pe respectarea independenței acestora. Aceste instituții sau servicii informează Curtea de Conturi în cazul în care intenționează să participe la control.

Orice document sau informație necesară îndeplinirii misiunii sale se comunică Curții de Conturi, la cererea sa, de către celelalte instituții ale Uniunii, de către orice organ, oficiu sau agenție care gestionează venituri sau cheltuieli în numele Uniunii, de către persoanele fizice sau juridice care beneficiază de vărsăminte de la buget și de către instituțiile naționale de control sau, în cazul în care acestea nu dispun de competențele necesare, de către serviciile naționale competente.

În ceea ce privește activitatea de gestionare a veniturilor și cheltuielilor Uniunii exercitată de Banca Europeană de Investiții, dreptul de acces al Curții la informațiile deținute de Bancă este reglementat printr-un acord încheiat între Curte, Bancă și Comisie. În lipsa acestui acord, Curtea are, cu toate acestea, acces la informațiile necesare pentru a efectua controlul veniturilor și cheltuielilor Uniunii administrate de Bancă.

(4) Curtea de Conturi întocmește un raport anual după încheierea fiecărui exercițiu financiar. Acest raport se transmite celorlalte instituții ale Uniunii și se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* împreună cu răspunsurile formulate de aceste instituții la observațiile Curții de Conturi.

În plus, Curtea de Conturi își poate prezenta în orice moment observațiile, în special sub forma unor rapoarte speciale cu privire la chestiuni specifice și poate emite avize la cererea uneia dintre celelalte instituții ale Uniunii.

Curtea de Conturi adoptă rapoarte anuale, rapoarte speciale sau avize cu majoritatea membrilor care o compun. Cu toate acestea, în vederea adoptării unor categorii de rapoarte sau de avize, aceasta își poate înființa camere interne, în condițiile prevăzute de regulamentul său de procedură.

Aceasta sprijină Parlamentul European și Consiliul în exercitarea funcției lor de control al execuției bugetare.

Curtea de Conturi își stabilește regulamentul de procedură. Acest regulament se aprobă de către Consiliu.

Capitolul 2

Actele juridice ale Uniunii, procedurile de adoptare și alte dispoziții

Secțiunea 1

Actele juridice ale Uniunii

Articolul 288 (ex-articolul 249 TCE)

Pentru exercitarea competențelor Uniunii, instituțiile adoptă regulamente, directive, decizii, recomandări și avize.

Regulamentul are aplicabilitate generală. Acesta este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în fiecare stat membru.

Directiva este obligatorie pentru fiecare stat membru destinat cu privire la rezultatul care trebuie atins, lăsând autorităților naționale competența în ceea ce privește forma și mijloacele.

Decizia este obligatorie în toate elementele sale. În cazul în care se indică destinatarii, decizia este obligatorie numai pentru aceștia.

Recomandările și avizele nu sunt obligatorii.

Articolul 289

- (1) Procedura legislativă ordinară constă în adoptarea în comun de către Parlamentul European și Consiliu a unui regulament, a unei directive sau a unei decizii, la propunerea Comisiei. Această procedură este definită la articolul 294.
- (2) În cazurile specifice prevăzute în tratate, adoptarea unui regulament, a unei directive sau a unei decizii de către Parlamentul European cu participarea Consiliului sau de către Consiliu cu participarea Parlamentului European constituie o procedură legislativă specială.
- (3) Actele juridice adoptate prin procedură legislativă constituie acte legislative.
- (4) În cazurile specifice prevăzute în tratate, actele legislative se pot adopta la inițiativa unui grup de state membre sau a Parlamentului European, la recomandarea Băncii Centrale Europene sau la solicitarea Curții de Justiție sau a Băncii Europene de Investiții.

Articolul 290

- (1) Un act legislativ poate delega Comisiei competența de a adopta acte fără caracter legislativ și cu domeniu de aplicare general, care completează sau modifică anumite elemente neesențiale ale actului legislativ.

Actele legislative definesc în mod expres obiectivele, conținutul, domeniul de aplicare și durata delegării de competențe. Elementele esențiale ale unui anumit domeniu sunt rezervate actului legislativ și nu pot face, prin urmare, obiectul delegării de competențe.

- (2) Actele legislative stabilesc în mod expres condițiile de aplicare a delegării; aceste condiții pot fi următoarele:
 - (a) Parlamentul European sau Consiliul pot decide revocarea delegării;
 - (b) actul delegat poate intra în vigoare numai în cazul în care, în termenul stabilit prin actul legislativ, Parlamentul European sau Consiliul nu formulează obiecțiuni.

În înțelesul literelor (a) și (b), Parlamentul European hotărăște cu majoritatea membrilor care îl compun, iar Consiliul hotărăște cu majoritate calificată.

(3) În titlul actelor delegate se introduce adjectivul „delegat” sau „delegată”.

Articolul 291

(1) Statele membre iau toate măsurile de drept intern necesare pentru a pune în aplicare actele obligatorii din punct de vedere juridic ale Uniunii.

(2) În cazul în care sunt necesare condiții unitare de punere în aplicare a actelor obligatorii din punct de vedere juridic ale Uniunii, aceste acte conferă Comisiei competențe de executare sau, în cazuri speciale și temeinic justificate, precum și în cazurile prevăzute la articolele 24 și 26 din Tratatul privind Uniunea Europeană, Consiliului.

(3) În înțelesul alineatului (2), Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente, în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc, în prealabil, normele și principiile generale privind mecanismele de control de către statele membre al exercitării competențelor de executare de către Comisie.

(4) În titlul actelor de punere în aplicare se introduc cuvintele „de punere în aplicare”.

Articolul 292

Consiliul adoptă recomandări. Acesta hotărăște, la propunerea Comisiei, în toate cazurile în care tratatele prevăd că adoptă acte la propunerea Comisiei. Consiliul hotărăște în unanimitate în domeniile în care este necesară unanimitatea pentru adoptarea unui act al Uniunii. Comisia, precum și Banca Centrală Europeană în cazurile specifice prevăzute în tratate, adoptă recomandări.

Secțiunea 2

Proceduri de adoptare a actelor și alte dispoziții

Articolul 293 (ex-articolul 250 TCE)

- (1) În cazul în care, în temeiul tratatelor, Consiliul hotărăște la propunerea Comisiei, acesta poate modifica propunerea numai hotărând în unanimitate, cu excepția cazurilor prevăzute la articolul 294 alineatele (10) și (13), la articolele 310, 312, 314 și la articolul 315 al doilea paragraf.
- (2) Atât timp cât Consiliul nu a luat o hotărâre, Comisia își poate modifica propunerea pe tot parcursul procedurilor care duc la adoptarea unui act al Uniunii.

Articolul 294 (ex-articolul 251 TCE)

- (1) În cazul în care, în tratate, se face trimitere la procedura legislativă ordinară pentru adoptarea unui act, se aplică procedura de mai jos.
- (2) Comisia prezintă o propunere Parlamentului European și Consiliului.

Prima lectură

- (3) Parlamentul European adoptă poziția sa în primă lectură și o transmite Consiliului.
- (4) În cazul în care poziția Parlamentului European este aprobată de Consiliu, actul respectiv se adoptă cu formularea care corespunde poziției Parlamentului European.
- (5) În cazul în care poziția Parlamentului European nu este aprobată de Consiliu, acesta adoptă poziția sa în primă lectură și o transmite Parlamentului European.
- (6) Consiliul informează pe deplin Parlamentul asupra motivelor care l-au condus la adoptarea poziției sale în primă lectură. Comisia informează pe deplin Parlamentul European cu privire la poziția sa.

A doua lectură

- (7) În cazul în care, în termen de trei luni de la data transmiterii, Parlamentul European:
- (a) aprobă poziția Consiliului din prima lectură sau nu s-a pronunțat, actul respectiv se consideră adoptat cu formularea care corespunde poziției Consiliului;
 - (b) respinge, cu majoritatea membrilor care îl compun, poziția Consiliului din prima lectură, actul propus este considerat ca nefiind adoptat;
 - (c) propune, cu majoritatea membrilor care îl compun, modificări la poziția Consiliului din prima lectură, textul astfel modificat se transmite Consiliului și Comisiei, care emite un aviz cu privire la aceste modificări.
- (8) În cazul în care, în termen de trei luni de la primirea modificărilor Parlamentului European, Consiliul, hotărând cu majoritate calificată:
- (a) aprobă toate aceste modificări, actul respectiv este considerat aprobat;
 - (b) nu aprobă toate modificările, președintele Consiliului, în consens cu președintele Parlamentului European, convoacă comitetul de conciliere, într-un termen de șase săptămâni.
- (9) Consiliul hotărăște în unanimitate cu privire la modificările care au făcut obiectul unui aviz negativ din partea Comisiei.

Concilierea

- (10) Comitetul de conciliere, care reunește membrii Consiliului sau reprezentanții lor și tot atâția membri care reprezintă Parlamentul European, are misiunea de a ajunge la un acord asupra unui proiect comun, cu majoritatea calificată a membrilor Consiliului sau a reprezentanților acestora și cu majoritatea membrilor care reprezintă Parlamentul European, în termen de șase săptămâni de la data convocării, pe baza pozițiilor Parlamentului și ale Consiliului din a doua lectură.
- (11) Comisia participă la lucrările comitetului de conciliere și ia toate inițiativele necesare pentru promovarea unei apropieri între pozițiile Parlamentului European și ale Consiliului.

(12) În cazul în care, în termen de șase săptămâni de la convocare, comitetul de conciliere nu aprobă niciun proiect comun, actul propus este considerat neadoptat.

A treia lectură

(13) În cazul în care, în acest termen, comitetul de conciliere aprobă un proiect comun, Parlamentul European și Consiliul dispun fiecare de un termen de șase săptămâni de la această aprobare, pentru a adopta actul respectiv în conformitate cu acest proiect, Parlamentul European hotărând cu majoritatea voturilor exprimate iar Consiliul cu majoritate calificată. În caz contrar, actul propus este considerat neadoptat.

(14) Termenele de trei luni și șase săptămâni prevăzute la prezentul articol sunt prelungite cu cel mult o lună și, respectiv, două săptămâni, la inițiativa Parlamentului European sau a Consiliului.

Dispoziții speciale

(15) În cazul în care, în situațiile prevăzute în tratate, un act legislativ face obiectul procedurii legislative ordinare la inițiativa unui grup de state membre sau la recomandarea Băncii Centrale Europene ori la solicitarea Curții de Justiție, alineatul (2), alineatul (6) a doua teză și alineatul (9) nu se aplică.

În aceste cazuri, Parlamentul European și Consiliul transmit Comisiei proiectul de act, precum și pozițiile lor din prima și din a doua lectură. Parlamentul European sau Consiliul poate solicita avizul Comisiei în orice fază a procedurii, aviz pe care Comisia îl poate emite și din proprie inițiativă. Comisia poate, de asemenea, în cazul în care consideră necesar, să participe la comitetul de conciliere în condițiile prevăzute la alineatul (11).

Articolul 295

Parlamentul European, Consiliul și Comisia se consultă reciproc și organizează, de comun acord, condițiile cooperării lor. În acest scop, acestea pot, cu respectarea tratatelor, să încheie acorduri interinstituționale care pot avea un caracter obligatoriu.

Articolul 296
(ex-articolul 253 TCE)

În cazul în care tratatele nu prevăd tipul actului care trebuie adoptat, instituțiile îl aleg de la caz la caz, cu respectarea procedurilor aplicabile și a principiului proporționalității.

Actele juridice se motivează și fac trimitere la propunerile, inițiativele, recomandările, cererile sau avizele prevăzute în tratate.

În cazul în care examinează un proiect de act legislativ, Parlamentul European și Consiliul se abțin de la adoptarea de acte care nu au fost prevăzute de procedura legislativă aplicabilă domeniului respectiv.

Articolul 297
(ex-articolul 254 TCE)

(1) Actele legislative adoptate în conformitate cu procedura legislativă ordinară se semnează de președintele Parlamentului European și de președintele Consiliului.

Actele legislative adoptate în conformitate cu o procedură legislativă specială se semnează de președintele instituției care le-a adoptat.

Actele legislative se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Acestea intră în vigoare la data prevăzută de textul lor sau, în absența acesteia, în a douăzecea zi de la publicare.

(2) Actele fără caracter legislativ, adoptate sub formă de regulamente, directive și decizii, în cazul în care acestea din urmă nu indică destinatarii, se semnează de președintele instituției care le-a adoptat.

Regulamentele, directivele care se adresează tuturor statelor membre, precum și deciziile, în cazul în care acestea nu indică destinatarii, se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Acestea intră în vigoare la data prevăzută de textul lor sau, în absența acesteia, în a douăzecea zi de la data publicării.

Celelalte directive, precum și deciziile care se adresează unui destinatar se notifică destinatarilor lor și produc efecte prin această notificare.

Articolul 298

- (1) În îndeplinirea misiunilor lor, instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii sunt susținute de o administrație europeană transparentă, eficientă și independentă.
- (2) În scopul respectării Statutului și a regimului adoptate în temeiul articolului 336, Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente, în conformitate cu procedura legislativă ordinară, stabilesc dispozițiile necesare.

Articolul 299 (ex-articolul 256 TCE)

Actele Consiliului, ale Comisiei sau ale Băncii Centrale Europene care impun o obligație pecuniară în sarcina altor persoane decât statele membre constituie titlu executoriu.

Executarea silită este reglementată de normele de procedură civilă în vigoare în statul pe teritoriul căruia are loc această procedură. Decizia este investită cu formulă executorie, fără îndeplinirea nici unei alte formalități decât cea a verificării autenticității acestui titlu de către autoritatea națională pe care guvernul fiecărui stat membru o desemnează în acest scop și a cărei desemnare este adusă la cunoștința Comisiei și Curții de Justiție a Uniunii Europene.

După îndeplinirea acestor formalități, la cererea părții interesate, aceasta poate proceda la executarea silită, sesizând direct autoritatea competentă în conformitate cu legislația internă.

Executarea silită poate fi suspendată numai în temeiul unei decizii a Curții. Cu toate acestea, controlul legalității măsurilor de executare este de competența instanțelor naționale.

Capitolul 3

Organele consultative ale Uniunii

Articolul 300

- (1) Parlamentul European, Consiliul și Comisia sunt asistate de un Comitet Economic și Social și de un Comitet al Regiunilor, care exercită funcții consultative.
- (2) Comitetul Economic și Social este format din reprezentanți ai organizațiilor patronale, salariale și ai altor reprezentanți ai societății civile, în special din domeniile socio-economic, civic, profesional și cultural.
- (3) Comitetul Regiunilor este format din reprezentanți ai colectivităților regionale și locale care sunt fie titularii unui mandat electoral în cadrul unei autorități regionale sau locale, fie răspund din punct de vedere politic în fața unei adunări alese.
- (4) Mandatul membrilor Comitetului Economic și Social și ai Comitetului Regiunilor nu este imperativ. Aceștia își exercită funcțiile în deplină independență, în interesul general al Uniunii.
- (5) Normele menționate la alineatele (2) și (3) referitoare la natura compunerii acestor Comitete sunt revizuite periodic de Consiliu, pentru a ține seama de evoluția economică, socială și demografică a Uniunii. Consiliul, la propunerea Comisiei, adoptă decizii în acest scop.

Secțiunea 1

Comitetul Economic și Social

Articolul 301 (ex-articolul 258 TCE)

Numărul de membri ai Comitetului Economic și Social nu poate depăși trei sute cincizeci.

Consiliul, hotărând în unanimitate, la propunerea Comisiei, adoptă o decizie care stabilește componența Comitetului.

Consiliul stabilește indemnizațiile membrilor Comitetului.

Articolul 302
(ex-articolul 259 TCE)

(1) Membrii Comitetului sunt numiți pentru un mandat de cinci ani. Consiliul adoptă lista membrilor stabilită potrivit propunerilor fiecărui stat membru. Mandatul membrilor Comitetului poate fi reînnoit.

(2) Consiliul hotărăște după consultarea Comisiei. Acesta poate obține opinia organizațiilor europene reprezentative pentru diferitele sectoare economice și sociale și ale societății civile, pe care activitatea Uniunii le privește.

Articolul 303
(ex-articolul 260 TCE)

Comitetul își desemnează, dintre membrii săi, președintele și biroul pentru un mandat de doi ani și jumătate.

Comitetul își adoptă regulamentul de procedură.

Comitetul este convocat de președinte, la cererea Parlamentului European, a Consiliului sau a Comisiei. Acesta se poate întruni și din proprie inițiativă.

Articolul 304
(ex-articolul 262 TCE)

Comitetul este consultat de Parlamentul European, de Consiliu sau de Comisie în cazurile prevăzute de tratate. Comitetul poate fi consultat de aceste instituții în toate cazurile în care acestea consideră oportun. Acesta poate emite un aviz și din proprie inițiativă, în toate cazurile în care consideră oportun.

În cazul în care consideră necesar, Parlamentul European, Consiliul sau Comisia acordă Comitetului un termen pentru ca acesta să își prezinte avizul, termen care nu poate fi mai mic de o lună de la data la care comunicarea este adresată președintelui în acest scop. După expirarea termenului acordat, lipsa avizului nu împiedică desfășurarea procedurilor.

Avizul Comitetului, precum și procesul verbal al dezbaterilor sale se transmit Parlamentului European, Consiliului și Comisiei.

Secțiunea 2

Comitetul Regiunilor

Articolul 305

(ex-articolul 263 al doilea, al treilea și al patrulea paragraf TCE)

Numărul de membri ai Comitetului Regiunilor nu poate depăși trei sute cincizeci.

Consiliul, hotărând în unanimitate, la propunerea Comisiei, adoptă o decizie care stabilește componența Comitetului.

Membrii Comitetului, precum și un număr egal de supleanți se numesc pentru o perioadă de cinci ani. Mandatul acestora poate fi reînnoit. Consiliul adoptă lista membrilor și a supleanților stabilită în conformitate cu propunerile fiecărui stat membru. La încheierea mandatului menționat la articolul 300 alineatul (3), în temeiul căruia au fost propuși, mandatul membrilor Comitetului încetează din oficiu și aceștia sunt înlocuiți pentru restul mandatului respectiv în conformitate cu aceeași procedură. Aceștia nu pot fi în același timp și membri ai Parlamentului European.

Articolul 306

(ex-articolul 264 TCE)

Comitetul Regiunilor își desemnează dintre membrii săi președintele și biroul, pentru un mandat de doi ani și jumătate.

Comitetul își stabilește regulamentul de procedură.

Comitetul este convocat de președinte, la cererea Parlamentului European, a Consiliului sau a Comisiei. Acesta se poate întruni și din proprie inițiativă.

Articolul 307
(ex-articolul 265 TCE)

Comitetul Regiunilor este consultat de către Parlamentul European, Consiliu sau Comisie în cazurile prevăzute de tratate și în toate celelalte cazuri și, în special, în care acestea privesc cooperarea transfrontalieră sau în cazul în care una dintre instituții consideră oportun acest lucru.

În cazul în care consideră necesar, Parlamentul European, Consiliul sau Comisia acordă Comitetului un termen pentru ca acesta să își prezinte avizul, termen care nu poate fi mai mic de o lună de la data la care comunicarea este adresată președintelui în acest scop. După expirarea termenului acordat, lipsa avizului nu împiedică desfășurarea procedurilor.

În cazul în care Comitetul Economic și Social este consultat în conformitate cu articolul 304, Comitetul Regiunilor este informat de Parlamentul European, Consiliu sau de Comisie cu privire la cererea de aviz. În cazul în care consideră că sunt în joc interese regionale specifice, Comitetul Regiunilor poate emite un aviz în acest sens.

Acesta poate emite un aviz din proprie inițiativă, în cazurile în care consideră util acest lucru.

Avizul Comitetului, precum și procesul verbal al dezbaterilor sale se transmit Parlamentului European, Consiliului și Comisiei.

Capitolul 4

Banca Europeană de Investiții

Articolul 308
(ex-articolul 266 TCE)

Banca Europeană de Investiții are personalitate juridică.

Membrii Băncii Europene de Investiții sunt statele membre.

Statutul Băncii Europene de Investiții face obiectul unui protocol anexat la tratate. Consiliul, hotărând în unanimitate în conformitate cu o procedură legislativă specială, la cererea Băncii Europene de Investiții și după consultarea Parlamentului European și a Comisiei, sau la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European și a Băncii Europene de Investiții, poate modifica Statutul Băncii.

Articolul 309
(ex-articolul 267 TCE)

Banca Europeană de Investiții are misiunea de a contribui, recurgând la piețele de capital și la resursele proprii, la dezvoltarea echilibrată și neîntreruptă a pieței interne în interesul Uniunii. În acest scop, Banca facilitează, prin acordarea de împrumuturi și garanții și fără a urmări un scop lucrativ, finanțarea proiectelor de mai jos în toate sectoarele economiei:

- (a) proiecte care urmăresc punerea în valoare a regiunilor mai puțin dezvoltate;
- (b) proiecte care urmăresc modernizarea sau conversia întreprinderilor ori crearea de noi activități care sunt rezultatul realizării sau funcționării pieței interne și care, prin amploarea sau natura lor, nu pot fi finanțate în întregime prin diferitele mijloace de finanțare existente în fiecare dintre statele membre;
- (c) proiecte de interes comun pentru mai multe state membre care, prin amploarea sau natura lor, nu pot fi finanțate în întregime prin diferitele mijloace de finanțare existente în fiecare dintre statele membre.

În îndeplinirea misiunii sale, Banca facilitează finanțarea programelor de investiții în legătură cu intervențiile fondurilor structurale și ale altor instrumente financiare ale Uniunii.

TITLUL II

DISPOZIȚII FINANCIARE

Articolul 310 (ex-articolul 268 TCE)

(1) Toate veniturile și cheltuielile Uniunii trebuie estimate pentru fiecare exercițiu bugetar și trebuie înscrise în buget.

Bugetul anual al Uniunii este stabilit de Parlamentul European și de Consiliu, în conformitate cu articolul 314.

Veniturile și cheltuielile bugetare trebuie să fie echilibrate.

(2) Cheltuielile înscrise în buget sunt autorizate pe durata exercițiului bugetar anual, în conformitate cu regulamentul prevăzut la articolul 322.

(3) Execuția cheltuielilor înscrise în buget necesită adoptarea în prealabil a unui act al Uniunii având forță juridică obligatorie, care conferă un temei juridic acțiunii Uniunii și execuției cheltuielii corespunzătoare, în conformitate cu regulamentul prevăzut la articolul 322, cu excepția cazurilor prevăzute de respectivul regulament.

(4) În vederea asigurării disciplinei bugetare, Uniunea nu adoptă acte care ar putea avea implicații importante asupra bugetului fără a oferi garanția că cheltuielile care decurg din aceste acte pot fi finanțate în limita resurselor proprii ale Uniunii și cu respectarea cadrului financiar multianual prevăzut la articolul 312.

(5) Bugetul Uniunii se execută în conformitate cu principiul bunei gestiuni financiare. Statele membre și Uniunea cooperează pentru a face posibilă utilizarea alocărilor înscrise în buget, în conformitate cu acest principiu.

(6) Uniunea și statele membre, în conformitate cu articolul 325, combat fraudă și orice altă activitate ilegală care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii.

Capitolul 1

Resursele proprii ale Uniunii

Articolul 311 (ex-articolul 269 TCE)

Uniunea își asigură mijloacele necesare pentru atingerea obiectivelor sale și pentru realizarea politicilor sale.

Bugetul este finanțat integral din resurse proprii, fără a aduce atingere altor venituri.

Consiliul, hotărând în unanimitate, în conformitate cu o procedură legislativă specială și după consultarea Parlamentului European, adoptă o decizie care prevede dispozițiile aplicabile sistemului de resurse proprii ale Uniunii. În acest cadru, se pot stabili categorii de resurse noi sau se poate abroga o categorie existentă. Această decizie intră în vigoare numai după aprobarea de către statele membre, în conformitate cu normele lor constituționale.

Consiliul, hotărând prin regulamente, în conformitate cu o procedură legislativă specială, stabilește măsurile de punere în aplicare a sistemului de resurse proprii ale Uniunii, în măsura în care decizia adoptată în temeiul celui de-al treilea paragraf prevede acest lucru. Consiliul hotărăște după aprobarea Parlamentului European.

Capitolul 2

Cadrul financiar multianual

Articolul 312

(1) Cadrul financiar multianual vizează asigurarea evoluției ordonate a cheltuielilor Uniunii în limita resurselor proprii.

Acesta se adoptă pentru o perioadă de cel puțin cinci ani.

Bugetul anual al Uniunii respectă cadrul financiar multianual.

(2) Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială, adoptă un regulament care stabilește cadrul financiar multianual. Consiliul hotărăște în unanimitate după aprobarea Parlamentului European, care se pronunță cu majoritatea membrilor care îl compun.

Consiliul European poate adopta, în unanimitate, o decizie care autorizează Consiliul să hotărască cu majoritate calificată în cazul în care adoptă regulamentul menționat la primul paragraf.

(3) Cadrul financiar stabilește valorile plafoanelor anuale ale alocărilor pentru angajamente pe categorii de cheltuieli și ale plafonului anual de credite pentru plăți. Categoriile de cheltuieli, al căror număr este limitat, corespund marilor sectoare de activitate ale Uniunii.

Cadrul financiar prevede orice alte dispoziții utile bunei desfășurări a procedurii bugetare anuale.

(4) În cazul în care regulamentul Consiliului de stabilire a unui nou cadru financiar nu a fost adoptat la încheierea cadrului financiar precedent, plafoanele și celelalte dispoziții corespunzătoare ultimului an al acestui cadru se prorogă până la adoptarea acestui act.

(5) Pe tot parcursul procedurii care conduce la adoptarea cadrului financiar, Parlamentul European, Consiliul și Comisia iau toate măsurile necesare pentru a facilita adoptarea.

Capitolul 3

Bugetul anual al Uniunii

Articolul 313

(ex-articolul 272 alineatul (1) TCE)

Exercițiul bugetar începe la 1 ianuarie și se încheie la 31 decembrie.

Articolul 314
(ex-articolul 272 alineatele (2)-(10) TCE)

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială, adoptă bugetul anual al Uniunii, în conformitate cu următoarele dispoziții.

(1) Fiecare instituție, cu excepția Băncii Centrale Europene, întocmește, înainte de 1 iulie, o situație estimativă a cheltuielilor sale pentru exercițiul bugetar următor. Comisia grupează aceste situații într-un proiect de buget ce poate conține previziuni divergente.

Acest proiect cuprinde veniturile și cheltuielile estimate.

(2) Propunerea care cuprinde proiectul de buget se prezintă de către Comisie Parlamentului European și Consiliului până la data de 1 septembrie a anului care precede anul execuției bugetului.

Comisia poate modifica proiectul de buget în cursul procedurii până la convocarea comitetului de conciliere prevăzut la alineatul (5).

(3) Consiliul adoptă poziția sa asupra proiectului de buget și o transmite Parlamentului European până la data de 1 octombrie a anului care precede anul execuției bugetului. Acesta informează pe deplin Parlamentul European asupra motivelor care l-au condus la adoptarea poziției respective.

(4) În cazul în care, în termen de patruzeci și două de zile de la transmitere, Parlamentul European:

- (a) aprobă poziția Consiliului, bugetul este adoptat;
- (b) nu a luat o hotărâre, bugetul este considerat aprobat;
- (c) adoptă amendamente cu majoritatea membrilor care îl compun, proiectul astfel modificat se transmite Consiliului și Comisiei. Președintele Parlamentului European, în consens cu președintele Consiliului, convoacă fără întârziere comitetul de conciliere. Cu toate acestea, comitetul de conciliere nu se întrunește în cazul în care, în termen de zece zile, Consiliul informează Parlamentul European că aprobă toate amendamentele sale.

(5) Comitetul de conciliere, ce reunește membrii Consiliului sau reprezentanții acestora și tot atâția membri reprezentând Parlamentul European, are misiunea de a ajunge, pe baza pozițiilor Parlamentului European și ale Consiliului, la un acord asupra unui proiect comun, cu majoritatea calificată a membrilor Consiliului sau a reprezentanților lor și cu majoritatea membrilor reprezentând Parlamentul European, în termen de douăzeci și una de zile de la data convocării sale.

Comisia participă la lucrările comitetului de conciliere și adoptă toate inițiativele necesare pentru promovarea apropierei pozițiilor Parlamentului European și ale Consiliului.

(6) În cazul în care, în termenul de douăzeci și una de zile prevăzut la alineatul (5), comitetul de conciliere ajunge la un acord asupra unui proiect comun, Parlamentul European și Consiliul dispun fiecare de un termen de paisprezece zile calculat de la data acordului pentru aprobarea proiectului comun.

(7) În cazul în care, în termenul de paisprezece zile prevăzut la alineatul (6):

- (a) Parlamentul European și Consiliul aprobă fiecare proiectul comun sau nu iau o hotărâre, ori în cazul în care una dintre aceste instituții aprobă proiectul comun iar cealaltă nu ia o hotărâre, bugetul este considerat adoptat definitiv în conformitate cu proiectul comun, sau
 - (b) Parlamentul European, hotărând cu majoritatea membrilor care îl compun, și Consiliul resping proiectul comun, ori în cazul în care una dintre aceste instituții respinge proiectul comun iar cealaltă nu ia o hotărâre, Comisia prezintă un nou proiect de buget, sau
 - (c) Parlamentul European, hotărând cu majoritatea membrilor care îl compun, respinge proiectul comun, iar Consiliul îl aprobă, Comisia prezintă un nou proiect de buget, sau
 - (d) Parlamentul European aprobă proiectul comun dar Consiliul îl respinge, Parlamentul European poate decide, într-un termen de paisprezece zile de la data respingerii de către Consiliu și hotărând cu majoritatea membrilor care îl compun și a trei cincimi din totalul voturilor exprimate, confirmarea tuturor sau doar a anumitor amendamente prevăzute la alineatul (4) litera (c). În cazul în care unul dintre amendamentele Parlamentului European nu este confirmat, se reține poziția aprobată în cadrul comitetului de conciliere referitoare la linia bugetară care face obiectul acestui amendament. Pe această bază, bugetul este considerat adoptat definitiv.
- (8) În cazul în care, în termenul de douăzeci și una de zile prevăzut la alineatul (5), comitetul de conciliere nu ajunge la un acord asupra unui proiect comun, Comisia prezintă un nou proiect de buget.
- (9) La încheierea procedurii prevăzute la prezentul articol, președintele Parlamentului European constată că bugetul este adoptat definitiv.

(10) Fiecare instituție își exercită atribuțiile care îi sunt acordate prin prezentul articol cu respectarea tratatelor și a actelor adoptate în temeiul acestora, în special în ceea ce privește resursele proprii ale Uniunii și echilibrul veniturilor și cheltuielilor.

Articolul 315
(ex-articolul 273 TCE)

În cazul în care, la începutul unui exercițiu bugetar, bugetul nu a fost încă adoptat definitiv, cheltuielile pot fi efectuate lunar pe capitole, în funcție de dispozițiile regulamentului adoptat pentru punerea în aplicare a articolului 322, în limita unei doisprezecimi din creditele deschise în capitolul corespunzător din bugetul din exercițiul precedent, fără să poată depăși o doisprezecime din creditele prevăzute la același capitol din proiectul de buget.

Consiliul, la propunerea Comisiei și sub rezerva respectării celorlalte condiții stabilite la primul paragraf, poate autoriza cheltuieli care depășesc doisprezecimea prevăzută, în conformitate cu dispozițiile regulamentului adoptat pentru punerea în aplicare a articolului 322. Acesta transmite de îndată decizia Parlamentului European.

Decizia menționată la al doilea paragraf prevede măsurile necesare în materie de resurse pentru asigurarea aplicării prezentului articol, cu respectarea actelor prevăzute la articolul 311.

Aceasta intră în vigoare la treizeci de zile de la data adoptării în cazul în care, în acest termen, Parlamentul European, hotărând cu majoritatea membrilor care îl compun, nu decide să reducă aceste cheltuieli.

Articolul 316
(ex-articolul 271 TCE)

În condițiile care se stabilesc în conformitate cu articolul 322, creditele, altele decât cele pentru cheltuielile de personal, neutilizate până la sfârșitul exercițiului financiar, pot fi reportate exclusiv pentru exercițiul următor.

Creditele sunt clasificate pe capitole care grupează cheltuielile după natura și destinația lor și pe subdiviziuni, în conformitate cu regulamentul elaborat în temeiul articolului 322.

Cheltuielile Parlamentului European, ale Consiliului European și ale Consiliului, ale Comisiei și ale Curții de Justiție a Uniunii Europene fac obiectul unor părți separate din buget, fără a aduce atingere regimului special al anumitor cheltuieli comune.

Capitolul 4

Execuția bugetului și descărcarea

Articolul 317 (ex-articolul 274 TCE)

Comisia, în cooperare cu statele membre, execută bugetul, în conformitate cu dispozițiile regulamentelor adoptate pentru punerea în aplicare a articolului 322, pe propria răspundere și în limita creditelor alocate, în conformitate cu principiul bunei gestiuni financiare. Statele membre cooperează cu Comisia astfel încât creditele să fie folosite în conformitate cu principiile bunei gestiuni financiare.

Regulamentul prevede obligațiile de control și de audit ale statelor membre în execuția bugetului, precum și răspunderile care decurg din acestea. Acesta stabilește, de asemenea, răspunderile și normele potrivit cărora fiecare instituție participă la execuția propriilor cheltuieli.

În cadrul bugetului, Comisia poate proceda, în limitele și condițiile prevăzute de regulamentul elaborat în temeiul articolului 322, la transferarea de credite dintr-un capitol în altul sau dintr-o subdiviziune în alta.

Articolul 318 (ex-articolul 275 TCE)

Comisia prezintă anual Parlamentului European și Consiliului conturile exercițiului încheiat, aferente operațiunilor bugetare. De asemenea, aceasta le comunică un bilanț financiar care descrie activul și pasivul Uniunii.

De asemenea, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport de evaluare a finanțelor Uniunii bazat pe rezultatele obținute, în special raportându-se la indicațiile date de Parlamentul European și de Consiliu în temeiul articolului 319.

Articolul 319
(ex-articolul 276 TCE)

(1) Parlamentul European adoptă, la recomandarea Consiliului, descărcarea Comisiei de execuția bugetară. În acest scop, Parlamentul European analizează, ulterior Consiliului, conturile, bilanțul financiar și raportul de evaluare prevăzute la articolul 318, raportul anual al Curții de Conturi însoțit de răspunsurile instituțiilor controlate la observațiile Curții de Conturi, declarația de certificare prevăzută la articolul 287 alineatul (1) al doilea paragraf, precum și rapoartele speciale corespunzătoare ale Curții de Conturi.

(2) Înainte de a da descărcare Comisiei sau în orice alt scop care se încadrează în exercitarea atribuțiilor acesteia în materie de execuție bugetară, Parlamentul European poate cere să audieze Comisia cu privire la efectuarea cheltuielilor sau la funcționarea sistemelor de control financiar. Comisia prezintă Parlamentului European, la cererea acestuia, orice informație necesară.

(3) Comisia depune toate eforturile pentru a da curs observațiilor care însoțesc deciziile de descărcare și celelalte observații ale Parlamentului European cu privire la executarea cheltuielilor, precum și a comentariilor care însoțesc recomandările de descărcare adoptate de Consiliu.

La cererea Parlamentului European sau a Consiliului, Comisia face un raport referitor la măsurile luate pe baza acestor observații și comentarii și, în special, cu privire la instrucțiunile date serviciilor însărcinate cu execuția bugetară. Aceste rapoarte se transmit și Curții de Conturi.

Capitolul 5

Dispoziții comune

Articolul 320
(ex-articolul 277 TCE)

Cadrul financiar multianual și bugetul anual se stabilesc în euro.

Articolul 321
(ex-articolul 278 TCE)

Sub rezerva informării autorităților competente ale statelor interesate, Comisia poate transfera în moneda unuia dintre statele membre activele pe care le deține în moneda unui alt stat membru, în măsura necesară utilizării lor pentru obiectivele cărora le sunt destinate prin tratate. Comisia evită, în măsura în care este posibil, să efectueze astfel de transferuri, în cazul în care deține active disponibile sau care pot fi mobilizate în monedele de care are nevoie.

Comisia comunică cu fiecare dintre statele membre prin intermediul autorității desemnate de statul în cauză. Pentru efectuarea operațiunilor financiare, Comisia poate recurge la serviciile băncii de emisiune a statului membru în cauză sau la o altă instituție financiară autorizată de acesta.

Articolul 322
(ex-articolul 279 TCE)

(1) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Curții de Conturi, adoptă prin regulamente:

- (a) normele financiare care definesc în special procedura care trebuie adoptată pentru stabilirea și execuția bugetului și pentru predarea și verificarea conturilor;
- (b) normele de organizare a controlului răspunderii participanților la execuția bugetului, în special a ordonatorilor și contabililor.

(2) Consiliul, hotărând la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European și a Curții de Conturi, stabilește metodele și procedura prin care veniturile bugetare prevăzute de regimul resurselor proprii ale Uniunii se pun la dispoziția Comisiei și definește măsurile care trebuie aplicate pentru a răspunde, dacă este cazul, necesităților trezoreriei.

Articolul 323

Parlamentul European, Consiliul și Comisia asigură disponibilitatea mijloacelor financiare care permit Uniunii să își îndeplinească obligațiile juridice față de terți.

Articolul 324

La inițiativa Comisiei se convoacă întâlniri periodice între președinții Parlamentului European, Consiliului și Comisiei, în cadrul procedurilor bugetare prevăzute de prezentul titlu. Președinții iau toate măsurile necesare pentru a promova concertarea și apropierea pozițiilor instituțiilor pe care le conduc, în vederea facilitării punerii în aplicare a dispozițiilor prezentului titlu.

Capitolul 6

Combaterea fraudei

Articolul 325 (ex-articolul 280 TCE)

- (1) Uniunea și statele membre combat fraudă și orice altă activitate ilegală care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii prin măsuri luate în conformitate cu prezentul articol, măsuri care descurajează fraudele și oferă o protecție efectivă în statele membre, precum și în instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii.
- (2) Pentru a combate fraudă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii, statele membre adoptă aceleași măsuri pe care le adoptă pentru a combate fraudă care aduce atingere propriilor lor interese financiare.
- (3) Fără a aduce atingere altor dispoziții ale tratatelor, statele membre își coordonează acțiunea urmărind să apere interesele financiare ale Uniunii împotriva fraudei. În acest scop, statele membre organizează, împreună cu Comisia, o cooperare strânsă și constantă între autoritățile competente.
- (4) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă, după consultarea Curții de Conturi, măsurile necesare în domeniul prevenirii fraudei care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii și al combaterii acestei fraude, pentru a oferi o protecție efectivă și echivalentă în statele membre, precum și în instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii.

(5) Comisia, în cooperare cu statele membre, prezintă anual Parlamentului European și Consiliului un raport privind măsurile adoptate pentru punerea în aplicare a prezentului articol.

TITLUL III

FORMELE DE COOPERARE CONSOLIDATĂ

Articolul 326

(ex-articolele 27 A-27 E, 40-40 B și 43-45 TUE
și ex-articolele 11 și 11 A TCE)

Formele de cooperare consolidată respectă tratatele și dreptul Uniunii.

Acestea nu pot aduce atingere pieței interne și nici coeziunii economice, sociale și teritoriale. Formele de cooperare consolidată nu pot să constituie o barieră sau o discriminare în schimburile dintre statele membre ori să provoace o denaturare a concurenței între acestea.

Articolul 327

(ex-articolele 27 A-27 E, 40-40 B și 43-45 TUE
și ex-articolele 11 și 11 A TCE)

Formele de cooperare consolidată trebuie să respecte competențele, drepturile și obligațiile statelor membre neparticipante. Acestea din urmă nu împiedică punerea lor în aplicare de către statele membre participante.

Articolul 328

(ex-articolele 27 A-27 E, 40-40 B și 43-45 TUE
și ex-articolele 11 și 11 A TCE)

(1) De la data stabilirii lor, formele de cooperare consolidată sunt deschise tuturor statelor membre, sub rezerva respectării eventualelor condiții de participare stabilite prin decizia de autorizare. De asemenea, acestea rămân deschise oricând pe durata funcționării lor, sub rezerva respectării, pe lângă condițiile menționate anterior, și a actelor deja adoptate în cadrul lor.

Comisia și statele membre participante la o formă de cooperare consolidată asigură promovarea participării unui număr cât mai mare de state membre.

(2) Comisia și, după caz, Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate informează periodic Parlamentul European și Consiliul cu privire la evoluția formelor de cooperare consolidată.

Articolul 329

(ex-articolele 27 A-27 E, 40-40 B și 43-45 TUE
și ex-articolele 11 și 11 A TCE)

(1) Statele membre care doresc să stabilească între ele o formă de cooperare consolidată într-unul din domeniile prevăzute în tratate, cu excepția domeniilor de competență exclusivă și a politicii externe și de securitate comune, înaintează Comisiei o cerere precizând domeniul de aplicare și obiectivele urmărite prin forma de cooperare consolidată preconizată. Comisia poate prezenta Consiliului o propunere în acest sens. În cazul în care nu prezintă o astfel de propunere, Comisia comunică statelor membre în cauză motivele pentru care a procedat astfel.

Autorizarea de a recurge la o formă de cooperare consolidată prevăzută la primul paragraf se acordă de către Consiliu, care hotărăște la propunerea Comisiei și după aprobarea Parlamentului European.

(2) Cererea statelor membre care doresc să stabilească între ele o formă de cooperare consolidată în cadrul politicii externe și de securitate comună este adresată Consiliului. Aceasta se transmite Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, care își dă avizul asupra coerenței formei de cooperare consolidată preconizată cu politica externă și de securitate comună a Uniunii, precum și Comisiei, care își dă avizul în special asupra coerenței formei de cooperare consolidată preconizată cu celelalte politici ale Uniunii. Cererea se transmite, de asemenea, Parlamentului European spre informare.

Autorizarea de a recurge la o formă de cooperare consolidată este acordată prin decizie a Consiliului, care hotărăște în unanimitate.

Articolul 330
(ex-articolele 27 A-27 E, 40-40 B și 43-45 TUE
și ex-articolele 11 și 11 A TCE)

Toți membrii Consiliului pot participa la deliberări, dar la vot participă numai membrii Consiliului care reprezintă statele membre participante la o formă de cooperare consolidată.

Unanimitatea se constituie numai prin voturile reprezentanților statelor participante.

Majoritatea calificată se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3).

Articolul 331
(ex-articolele 27 A-27 E, 40-40 B și 43-45 TUE
și ex-articolele 11 și 11 A TCE)

(1) Orice stat membru care dorește să participe la o formă de cooperare consolidată în curs într-unul dintre domeniile prevăzute la articolul 329 alineatul (1) notifică intenția sa Consiliului și Comisiei.

În termen de patru luni de la data primirii notificării, Comisia confirmă participarea statului membru în cauză. După caz, aceasta constată îndeplinirea condițiilor de participare și adoptă orice măsuri tranzitorii necesare privind aplicarea actelor deja adoptate în cadrul formei de cooperare consolidate.

Cu toate acestea, în cazul în care consideră că nu sunt îndeplinite condițiile de participare, Comisia indică dispozițiile ce trebuie adoptate pentru îndeplinirea lor și stabilește un termen pentru a reexamina cererea de participare. La expirarea acestui termen, Comisia reexaminează cererea, în conformitate cu procedura prevăzută la al doilea paragraf. În cazul în care Comisia consideră că în continuare nu sunt îndeplinite condițiile de participare, statul membru în cauză poate sesiza în legătură cu aceasta Consiliul, care se pronunță asupra cererii. Consiliul hotărăște în conformitate cu articolul 330. Acesta poate, de asemenea, să adopte, la propunerea Comisiei, măsurile tranzitorii prevăzute la al doilea paragraf.

(2) Orice stat membru care dorește să participe la o formă de cooperare consolidată în cadrul politicii externe și de securitate comune notifică intenția sa Consiliului, Încălzului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate și Comisiei.

Consiliul confirmă participarea statului membru în cauză după consultarea Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate și după ce a constatat, după caz, îndeplinirea eventualelor condiții de participare. Consiliul, la propunerea Înalțului Reprezentant, poate să adopte, de asemenea, orice măsuri tranzitorii necesare privind aplicarea actelor deja adoptate în cadrul formei de cooperare consolidată. Cu toate acestea, în cazul în care consideră că nu sunt îndeplinite condițiile de participare, Consiliul indică dispozițiile care trebuie adoptate pentru îndeplinirea acestor condiții și stabilește un termen pentru reexaminarea cererii de participare.

În înțelesul prezentului alineat, Consiliul hotărăște în unanimitate și în conformitate cu articolul 330.

Articolul 332

(ex-articolele 27 A-27 E, 40-40 B și 43-45 TUE
și ex-articolele 11 și 11 A TCE)

Cheltuielile care rezultă din punerea în aplicare a unei forme de cooperare consolidată, altele decât costurile administrative necesare instituțiilor, sunt în sarcina statelor membre participante, cu excepția cazului în care Consiliul, hotărând în unanimitate, după consultarea Parlamentului European, decide altfel.

Articolul 333

(ex-articolele 27 A- 7 E, 40-40 B și 43-45 TUE
și ex-articolele 11 și 11 A TCE)

- (1) În cazul în care o dispoziție a tratatelor, care poate fi aplicată în cadrul unei forme de cooperare consolidată, prevede adoptarea în unanimitate a hotărârii Consiliului, Consiliul, hotărând în unanimitate în conformitate cu condițiile prevăzute la articolul 330, poate adopta o decizie care să prevadă faptul că acesta va hotărî cu majoritate calificată.
- (2) În cazul în care o dispoziție a tratatelor, care poate fi aplicată în cadrul unei forme de cooperare consolidată, prevede adoptarea de către Consiliu a actelor în conformitate cu o procedură legislativă specială, Consiliul, hotărând în unanimitate în conformitate cu condițiile prevăzute la articolul 330, poate adopta o decizie care să prevadă faptul că acesta va hotărî în conformitate cu procedura legislativă ordinară. Consiliul hotărăște după consultarea Parlamentului European.
- (3) Alineatele (1) și (2) nu se aplică deciziilor care au implicații militare sau în domeniul apărării.

Articolul 334
(ex-articolele 27 A-27 E, 40-40 B și 43-45 TUE
și ex-articolele 11 și 11 A TCE)

Consiliul și Comisia asigură coerența acțiunilor întreprinse în cadrul unei forme de cooperare consolidată, precum și coerența acestor acțiuni cu politicile Uniunii, și cooperează în acest scop.

PARTEA A ȘAPTEA
DISPOZIȚII GENERALE ȘI FINALE

Articolul 335
(ex-articolul 282 TCE)

În fiecare dintre statele membre, Uniunea are cea mai largă capacitate juridică recunoscută persoanelor juridice de către legislațiile intern; Uniunea poate, în special, să dobândească sau să înstrăineze bunuri mobile și imobile și poate sta în justiție. În acest scop, Uniunea este reprezentată de Comisie. Cu toate acestea, Uniunea este reprezentată de fiecare instituție, în temeiul autonomiei lor administrative, pentru chestiunile referitoare la funcționarea lor.

Articolul 336
(ex-articolul 283 TCE)

Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea celorlalte instituții interesate, adoptă Statutul funcționarilor Uniunii Europene și Regimul aplicabil altor agenți ai Uniunii.

Articolul 337
(ex-articolul 284 TCE)

Pentru îndeplinirea sarcinilor care îi sunt încredințate, Comisia poate solicita și primi toate informațiile și poate proceda la toate verificările necesare, în limitele și condițiile stabilite de Consiliu hotărând cu majoritate simplă, în conformitate cu dispozițiile tratatelor.

Articolul 338
(ex-articolul 285 TCE)

(1) Fără a aduce atingere articolului 5 din Protocolul privind Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsuri în vederea elaborării de statistici, în cazul în care acest lucru este necesar pentru îndeplinirea activităților Uniunii.

(2) Elaborarea statisticilor se face respectând imparțialitatea, fiabilitatea, obiectivitatea, independența științifică, eficiența costurilor și confidențialitatea informațiilor statistice; aceasta nu trebuie să implice costuri excesive pentru operatorii economici.

Articolul 339
(ex-articolul 287 TCE)

Membrii instituțiilor Uniunii, membrii comitetelor, precum și funcționarii și agenții Uniunii sunt obligați, chiar și după încetarea funcțiilor lor, să nu divulge informațiile care, prin natura lor, constituie secret profesional și, îndeosebi, informațiile referitoare la întreprinderi și la relațiile lor comerciale sau la elementele de preț de cost.

Articolul 340
(ex-articolul 288 TCE)

Răspunderea contractuală a Uniunii este guvernată de legea aplicabilă contractului respectiv.

În materie de răspundere extracontractuală, Uniunea este obligată să repare, în conformitate cu principiile generale comune ordinilor juridice ale statelor membre, prejudiciile cauzate de instituțiile sale sau de agenții săi în exercițiul funcțiilor lor.

Prin derogare de la dispozițiile celui de-al doilea paragraf, Banca Centrală Europeană trebuie să repare, în conformitate cu principiile generale comune ordinilor juridice ale statelor membre, prejudiciile cauzate de aceasta sau de agenții săi în exercitarea funcțiilor lor.

Răspunderea personală a agenților față de Uniune este reglementată de dispozițiile care le stabilesc statutul sau regimul care li se aplică.

Articolul 341
(ex-articolul 289 TCE)

Sediul instituțiilor Uniunii se stabilește de comun acord de către guvernele statelor membre.

Articolul 342
(ex-articolul 290 TCE)

Regimul lingvistic al instituțiilor Uniunii se stabilește, fără a aduce atingere dispozițiilor prevăzute de Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, de către Consiliu, hotărând în unanimitate prin regulamente.

Articolul 343
(ex-articolul 291 TCE)

Uniunea se bucură, pe teritoriile statelor membre, de privilegiile și imunitățile necesare pentru îndeplinirea misiunii sale, în condițiile definite în Protocolul încheiat la 8 aprilie 1965 privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene. Același regim se aplică și în cazul Băncii Centrale Europene și al Băncii Europene de Investiții.

Articolul 344
(ex-articolul 292 TCE)

Statele membre se angajează să nu supună un diferend cu privire la interpretarea sau aplicarea tratatelor unui alt mod de soluționare decât cele prevăzute de acestea.

Articolul 345
(ex-articolul 295 TCE)

Tratatele nu aduc atingere regimului proprietății în statele membre.

Articolul 346
(ex-articolul 296 TCE)

- (1) Dispozițiile tratatelor nu contravin următoarelor norme:
 - (a) nici un stat membru nu are obligația de a furniza informații a căror divulgare o consideră contrară intereselor esențiale ale siguranței sale;
 - (b) orice stat membru poate lua măsurile pe care le consideră necesare pentru protecția intereselor esențiale ale siguranței sale și care se referă la producția sau comerțul cu armament, muniție și material de război; aceste măsuri nu trebuie să modifice condițiile de concurență pe piața internă în ce privește produsele ce nu sunt destinate unor scopuri specific militare.
- (2) Consiliul, hotărând în unanimitate la propunerea Comisiei, poate modifica lista stabilită la 15 aprilie 1958 cuprinzând produsele cărora li se aplică dispozițiile alineatului (1) litera (b).

Articolul 347
(ex-articolul 297 TCE)

Statele membre se consultă în vederea adoptării în comun a dispozițiilor necesare pentru a evita ca funcționarea pieței interne să fie afectată de măsurile la care un stat membru poate fi obligat să le adopte în caz de probleme interne grave care aduc atingere ordinii publice, în caz de război sau de tensiune internațională gravă care constituie o amenințare de război ori pentru a face față angajamentelor contractate de acesta în vederea menținerii păcii și securității internaționale.

Articolul 348
(ex-articolul 298 TCE)

În cazul în care măsurile adoptate în cazurile prevăzute la articolele 346 și 347 au ca efect denaturarea condițiilor concurenței pe piața internă, Comisia examinează împreună cu statul în cauză condițiile în care aceste măsuri pot fi adaptate normelor prevăzute de tratate.

Prin derogare de la procedura prevăzută la articolele 258 și 259, Comisia sau orice stat membru poate sesiza direct Curtea de Justiție în cazul în care consideră că un alt stat membru abuzează de competențele prevăzute la articolele 346 și 347. Curtea de Justiție hotărăște în camera de consiliu.

Articolul 349
(ex-articolul 299 alineatul (2) al doilea, al treilea și al patrulea paragraf TCE)

Ținând seama de situația economică și socială structurală din Guadelupa, Guyana Franceză, Martinica, Mayotte, Reunion și Saint-Martin, a insulelor Azore, Madeira și Canare, situație care este agravată de depărtare, insularitate, suprafața redusă, relieful și clima dificile, dependența economică de un număr redus de produse, factori a căror persistență și combinare dăunează grav dezvoltării acestora, Consiliul, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European, adoptă măsuri specifice care urmăresc să stabilească, în special, condițiile de aplicare a tratatelor în regiunile respective, inclusiv în ceea ce privește politicile comune. În cazul în care măsurile respective sunt adoptate de Consiliu în conformitate cu o procedură legislativă specială, acesta hotărăște, de asemenea, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European.

Măsurile prevăzute la primul paragraf se referă în special la politicile vamale și comerciale, politica fiscală, zonele libere, politicile din domeniul agriculturii și pescuitului, condițiile de aprovizionare cu materii prime și bunuri de consum de primă necesitate, ajutoarele de stat și condițiile de acces la fondurile structurale și la programele orizontale ale Uniunii.

Consiliul adoptă măsurile prevăzute la primul paragraf ținând seama de caracteristicile și constrângerile specifice regiunilor ultraperiferice fără să aducă atingere integrității și coerenței ordinii juridice a Uniunii, inclusiv pieței interne și politicilor comune.

Articolul 350
(ex-articolul 306 TCE)

Dispozițiile tratatelor nu împiedică existența și realizarea uniunilor regionale între Belgia și Luxemburg, ca și între Belgia, Luxemburg și Țările de Jos, în măsura în care obiectivele acestor uniuni regionale nu sunt atinse prin aplicarea tratatelor.

Articolul 351
(ex-articolul 307 TCE)

Dispozițiile tratatelor nu aduc atingere drepturilor și obligațiilor care rezultă din convențiile încheiate până la 1 ianuarie 1958 sau, pentru statele membre aderente, înainte de data aderării acestora, între unul sau mai multe state membre pe de o parte și unul sau mai multe state terțe pe de altă parte.

În măsura în care aceste convenții nu sunt compatibile cu tratatele, statul sau statele membre în cauză recurg la toate mijloacele corespunzătoare pentru a elimina incompatibilitățile constatate. La nevoie, statele membre își acordă reciproc sprijin în vederea atingerii acestui scop și adoptă, dacă este cazul, o poziție comună.

În aplicarea convențiilor menționate la primul paragraf, statele membre iau în considerare faptul că avantajele consimțite prin tratate de fiecare dintre statele membre fac parte integrantă din instituirea Uniunii și, din această cauză, sunt inseparabil legate de crearea instituțiilor comune, de atribuirea de competențe în favoarea acestora și de acordarea acelorași avantaje de către toate celelalte state membre.

Articolul 352
(ex-articolul 308 TCE)

(1) În cazul în care o acțiune a Uniunii se dovedește necesară în cadrul politicilor definite în tratate, pentru a atinge unul dintre obiectivele menționate în tratate, fără ca acestea să fi prevăzut atribuțiile necesare în acest sens, Consiliul, hotărând în unanimitate la propunerea Comisiei și după aprobarea Parlamentului European, adoptă măsurile corespunzătoare. Atunci când adoptă dispozițiile respective în conformitate cu o procedură legislativă specială, Consiliul hotărăște, de asemenea, în unanimitate, la propunerea Comisiei și după aprobarea Parlamentului European.

(2) Comisia, în cadrul procedurii de control al principiului subsidiarității menționate la articolul 5 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană, atrage atenția parlamentelor naționale asupra propunerilor întemeiate pe prezentul articol.

(3) Măsurile întemeiate pe prezentul articol nu pot implica armonizarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre în cazul în care tratatele exclud o astfel de armonizare.

(4) Prezentul articol nu poate fi folosit pentru atingerea obiectivelor din domeniul politicii externe și de securitate comună și orice act adoptat în conformitate cu prezentul articol trebuie să respecte limitele prevăzute la articolul 40 al doilea paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană.

Articolul 353

Articolul 48 alineatul (7) din Tratatul privind Uniunea Europeană nu se aplică următoarelor articole:

- articolul 311 al treilea și al patrulea paragraf;
- articolul 312 alineatul (2) primul paragraf;
- articolul 352; și
- articolul 354.

Articolul 354 (ex-articolul 309 TCE)

În înțelesul articolului 7 din Tratatul privind Uniunea Europeană, în ceea ce privește suspendarea anumitor drepturi care decurg din apartenența la Uniune, membrul Consiliului European sau al Consiliului care reprezintă statul membru în cauză nu participă la vot, iar statul membru în cauză nu este luat în considerare la calcularea treimii sau a patru cincimi din statele membre prevăzute la alineatele (1) și (2) din articolul menționat anterior. Abținerea membrilor prezenți sau reprezentați nu împiedică adoptarea deciziilor menționate la alineatul (2) din articolul menționat anterior.

Pentru adoptarea deciziilor prevăzute la articolul 7 alineatele (3) și (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană, majoritatea calificată se definește în conformitate cu dispozițiile articolului 238 alineatul (3) litera (b) din prezentul tratat.

În cazul în care, ca urmare a unei decizii de suspendare a drepturilor de vot adoptate în conformitate cu articolul 7 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană, Consiliul hotărăște cu majoritate calificată, pe baza uneia dintre dispozițiile tratatelor, această majoritate calificată se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (b) din prezentul tratat sau, în cazul în care Consiliul acționează la propunerea Comisiei sau a Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (a).

În înțelesul articolului 7 din Tratatul privind Uniunea Europeană, Parlamentul European hotărăște cu o majoritate de două treimi din voturile exprimate, reprezentând majoritatea membrilor care îl compun.

Articolul 355
(ex-articolul 299 alineatul (2) primul paragraf
și alineatele (3)-(6) TCE)

Pe lângă dispozițiile articolului 52 din Tratatul privind Uniunea Europeană cu privire la domeniul de aplicare teritorială a tratatelor, se aplică următoarele dispoziții:

(1) Dispozițiile tratatelor se aplică în Guadelupa, Guyana Franceză, Martinica, Mayotte, Reunion, Saint-Martin și insulelor Azore, Madeira și Canare, în conformitate cu dispozițiile articolului 349.

(2) Țările și teritoriile de peste mări, a căror listă figurează în anexa II, fac obiectul unui regim special de asociere definit în partea a patra.

Tratatele nu se aplică țărilor și teritoriilor care au relații speciale cu Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și nu figurează în lista menționată.

(3) Dispozițiile tratatelor se aplică teritoriilor europene ale căror relații externe sunt asumate de către un stat membru.

(4) Dispozițiile tratatelor se aplică insulelor Åland în conformitate cu dispozițiile cuprinse în Protocolul nr. 2 la Actul privind condițiile de aderare a Republicii Austria, a Republicii Finlanda și a Regatului Suediei.

(5) Prin derogare de la articolul 52 din Tratatul privind Uniunea Europeană și de la alineatele (1)-(4) din prezentul articol:

- (a) tratatele nu se aplică insulelor Ferøe;
 - (b) tratatele se aplică zonelor de suveranitate ale Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord în Cipru, Akrotiri și Dhekelia, numai în măsura necesară asigurării aplicării regimului prevăzut de protocol cu privire la zonele de suveranitate ale Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord în Cipru anexat la Actul privind condițiile de aderare la Uniunea Europeană a Republicii Cehe, a Republicii Estonia, a Republicii Cipru, a Republicii Letonia, a Republicii Lituania, a Republicii Ungare, a Republicii Malta, a Republicii Polone, a Republicii Slovenia și a Republicii Slovace și în conformitate cu prevederile respectivului protocol;
 - (c) dispozițiile tratatelor se aplică insulelor Anglo-Normande și insulei Man numai în măsura necesară pentru a se asigura aplicarea regimului prevăzut pentru aceste insule prin Tratatul privind aderarea de noi state membre la Comunitatea Economică Europeană și la Comunitatea Europeană a Energiei Atomice, semnat la 22 ianuarie 1972.
- (6) Consiliul European, la inițiativa statului membru în cauză, poate adopta o decizie de modificare a statutului în raport cu Uniunea al unei țări sau teritoriu danez, francez sau olandez prevăzut la alineatele (1) și (2). Consiliul European hotărăște în unanimitate, după consultarea Comisiei.

Articolul 356
(ex-articolul 312 TCE)

Prezentul tratat se încheie pe durată nelimitată.

Articolul 357
(ex-articolul 313 TCE)

Prezentul tratat se ratifică de către Înaltele Părți Contractante în conformitate cu normele lor constituționale. Instrumentele de ratificare se depun la Guvernul Republicii Italiene.

Prezentul tratat intră în vigoare în prima zi a lunii următoare depunerii instrumentului de ratificare de către ultimul stat semnatar care îndeplinește această formalitate. Cu toate acestea, în cazul în care această depunere are loc la mai puțin de cincisprezece zile înaintea începerii lunii următoare, intrarea în vigoare a tratatului va fi reportată la prima zi a celei de-a doua luni, după data depunerii.

Articolul 358

Dispozițiile articolului 55 din Tratatul privind Uniunea Europeană se aplică prezentului tratat.

DREPT CARE subsemnații plenipotențari au semnat prezentul tratat.

Încheiat la Roma la douăzeci și cinci martie una mie nouă sute cincizeci și șapte.
(lista semnatarilor nu este reprodusă)

PROTOCOALE

PROTOCOLUL (nr. 1)

PRIVIND ROLUL PARLAMENTELOR NAȚIONALE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

REAMINTIND faptul că modul în care parlamentele naționale își exercită controlul asupra guvernelor lor respective în ceea ce privește activitățile Uniunii Europene ține de organizarea și practicile constituționale proprii fiecărui stat membru;

DORIND să încurajeze o participare sporită a parlamentelor naționale la activitățile Uniunii Europene și să consolideze capacitatea acestora de a-și exprima punctul de vedere asupra proiectelor de acte legislative ale Uniunii Europene, precum și asupra altor chestiuni care pot prezenta un interes deosebit pentru acestea;

AU CONVENIT cu privire la dispozițiile următoare, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană, la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și la Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice:

TITLUL I

INFORMAȚII DESTINATE PARLAMENTELOR NAȚIONALE

Articolul 1

Documentele de consultare ale Comisiei (cărți verzi, cărți albe și comunicări) se transmit direct de Comisie parlamentelor naționale la data publicării acestora. De asemenea, Comisia transmite parlamentelor naționale și programul legislativ anual, precum și orice alt instrument de programare legislativă sau de strategie politică, simultan cu transmiterea acestora Parlamentului European și Consiliului.

Articolul 2

Proiectele de acte legislative adresate Parlamentului European și Consiliului se transmit parlamentelor naționale.

În înțelesul prezentului protocol, „proiect de act legislativ” înseamnă propunerile Comisiei, inițiativele unui grup de state membre, inițiativele Parlamentului European, cererile Curții de Justiție, recomandările Băncii Centrale Europene și cererile Băncii Europene de Investiții, privind adoptarea unui act legislativ.

Proiectele de acte legislative emise de Comisie se transmit direct de Comisie parlamentelor naționale, în același timp în care se transmit Parlamentului European și Consiliului.

Proiectele de acte legislative emise de Parlamentul European se transmit direct de Parlamentul European parlamentelor naționale.

Proiectele de acte legislative emise de un grup de state membre, de Curtea de Justiție, de Banca Centrală Europeană sau de Banca Europeană de Investiții se transmit de Consiliu parlamentelor naționale.

Articolul 3

Parlamentele naționale pot adresa președintelui Parlamentului European, al Consiliului și, respectiv, al Comisiei, un aviz motivat privind conformitatea unui proiect de act legislativ cu principiul subsidiarității, în conformitate cu procedura prevăzută în Protocolul privind aplicarea principiilor subsidiarității și proporționalității.

În cazul în care un proiect de act legislativ este emis de un grup de state membre, președintele Consiliului transmite avizul sau avizele motivate respective guvernelor statelor membre în cauză.

În cazul în care un proiect de act legislativ este emis de Curtea de Justiție, de Banca Centrală Europeană sau de Banca Europeană de Investiții, președintele Consiliului transmite avizul sau avizele motivate respective instituției sau organului în cauză.

Articolul 4

Se prevede un termen de opt săptămâni între data la care un proiect de act legislativ este pus la dispoziția parlamentelor naționale în limbile oficiale ale Uniunii Europene și data la care proiectul în cauză este înscris pe ordinea de zi provizorie a Consiliului, în vederea adoptării acestuia sau în vederea adoptării unei poziții în cadrul unei proceduri legislative. Sunt posibile excepții în cazuri de urgență, ale căror motive sunt indicate în actul sau în poziția Consiliului. Cu excepția cazurilor de urgență, motivate în mod corespunzător, nu se poate ajunge la niciun acord asupra unui proiect de act legislativ în cauză în decursul acestor opt săptămâni. Cu excepția cazurilor de urgență motivate în mod corespunzător, se respectă un termen de zece zile între înscrierea unui proiect de act legislativ pe ordinea de zi provizorie a Consiliului și adoptarea unei poziții.

Articolul 5

Ordinea de zi și rezultatele ședințelor Consiliului, inclusiv procesele-verbale ale ședințelor în cadrul cărora Consiliul deliberază asupra proiectelor de acte legislative, se transmit direct parlamentelor naționale, simultan cu transmiterea acestora guvernelor statelor membre.

Articolul 6

În cazul în care Consiliul European are în vedere să recurgă la articolul 48 alineatul (7) primul sau al doilea paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană, parlamentele naționale sunt informate cu privire la inițiativa Consiliului European cu cel puțin șase luni înainte de adoptarea unei decizii.

Articolul 7

Curtea de Conturi transmite raportul său anual parlamentelor naționale, cu titlu informativ, simultan cu transmiterea acestuia Parlamentului European și Consiliului.

Articolul 8

În cazul în care sistemul parlamentar național nu este monocameral, dispozițiile articolelor 1-7 se aplică camerelor din care acesta este format.

TITLUL II

COOPERAREA INTERPARLAMENTARĂ

Articolul 9

Parlamentul European și parlamentele naționale definesc împreună organizarea și promovarea unei cooperări interparlamentare eficiente și periodice în cadrul Uniunii.

Articolul 10

O conferință a organelor parlamentare specializate în chestiunile Uniunii poate supune atenției Parlamentului European, a Consiliului și a Comisiei orice contribuție pe care o consideră adecvată. În plus, o astfel de conferință promovează schimbul de informații și schimbul celor mai bune practici între parlamentele naționale și Parlamentul European, inclusiv între comisiile specializate ale acestora. De asemenea, conferința organelor parlamentare poate organiza conferințe interparlamentare pe teme specifice, în special pentru a dezbate chestiuni de politică externă și de securitate comună, inclusiv politica de securitate și de apărare comună. Contribuțiile conferinței nu angajează parlamentele naționale și nu aduc atingere poziției acestora.

PROTOCOLUL (nr. 2)

**PRIVIND APLICAREA PRINCIPIILOR SUBSIDIARITĂȚII
ȘI PROPORȚIONALITĂȚII**

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

DORIND să acționeze astfel încât deciziile să fie luate la un nivel cât mai apropiat de cetățenii Uniunii;

HOTĂRÂTE să stabilească condițiile de aplicare a principiilor subsidiarității și proporționalității prevăzute la articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană și să instituie un sistem de control al aplicării respectivelor principii,

AU CONVENIT cu privire la dispozițiile următoare, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Articolul 1

Fiecare instituție asigură în permanență respectarea principiilor subsidiarității și proporționalității definite la articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

Articolul 2

Înainte de a propune un act legislativ, Comisia procedează la consultări extinse. După caz, aceste consultări trebuie să aibă în vedere dimensiunea regională și locală a acțiunilor preconizate. În caz de urgență excepțională, Comisia nu procedează la consultările menționate. Comisia își motivează decizia în cadrul propunerii.

Articolul 3

În înțelesul prezentului protocol, „proiect de act legislativ” înseamnă propunerile Comisiei, inițiativele unui grup de state membre, inițiativele Parlamentului European, cererile Curții de Justiție, recomandările Băncii Centrale Europene și cererile Băncii Europene de Investiții privind adoptarea unui act legislativ.

Articolul 4

Comisia transmite parlamentelor naționale proiectele sale de acte legislative și proiectele sale modificate, în același timp în care le transmite organului legislativ al Uniunii.

Parlamentul European transmite parlamentelor naționale proiectele sale de acte legislative, precum și proiectele sale modificate.

Consiliul transmite parlamentelor naționale proiectele de acte legislative emise de un grup de state membre, de Curtea de Justiție, Banca Centrală Europeană sau Banca Europeană de Investiții, precum și proiectele modificate.

La adoptarea acestora, rezoluțiile legislative ale Parlamentului European și pozițiile Consiliului se transmit de către acestea parlamentelor naționale.

Articolul 5

Proiectele de acte legislative se motivează în raport cu principiile subsidiarității și proporționalității. Orice proiect de act legislativ ar trebui să cuprindă o fișă detaliată care să permită evaluarea conformității cu principiile subsidiarității și proporționalității. Fișa menționată anterior ar trebui să cuprindă elemente care să permită evaluarea impactului financiar al proiectului în cauză și, în cazul unei directive, evaluarea implicațiilor acesteia asupra reglementărilor care urmează să fie puse în aplicare de statele membre, inclusiv asupra legislației regionale, după caz. Motivele care conduc la concluzia că un obiectiv al Uniunii poate fi realizat mai bine la nivelul Uniunii se bazează pe indicatori calitativi și, ori de câte ori este posibil, pe indicatori cantitativi. Proiectele de acte legislative au în vedere necesitatea de a proceda astfel încât orice obligație, financiară sau administrativă, care revine Uniunii, guvernelor naționale, autorităților regionale sau locale, operatorilor economici și cetățenilor să fie cât mai redusă posibil și proporțională cu obiectivul urmărit.

Articolul 6

În termen de opt săptămâni de la data transmiterii unui proiect de act legislativ în limbile oficiale ale Uniunii, orice parlament național sau orice cameră a unui parlament național poate adresa președintelui Parlamentului European, al Consiliului și, respectiv, al Comisiei un aviz motivat în care să se expună motivele pentru care consideră că proiectul în cauză nu este conform cu principiul subsidiarității. După caz, fiecărui parlament național sau fiecărei camere a unui parlament național îi revine sarcina de a consulta parlamentele regionale cu competențe legislative.

În cazul în care proiectul de act legislativ în cauză este emis de un grup de state membre, președintele Consiliului transmite avizul guvernelor respectivelor state membre.

În cazul în care proiectul de act legislativ este emis de Curtea de Justiție, de Banca Centrală Europeană sau de Banca Europeană de Investiții, președintele Consiliului transmite avizul instituției sau organului în cauză.

Articolul 7

(1) Parlamentul European, Consiliul și Comisia, precum și, după caz, grupul de state membre, Curtea de Justiție, Banca Centrală Europeană sau Banca Europeană de Investiții, în cazul în care proiectul de act legislativ european este emis de acestea, țin seama de avizele motivate adresate de parlamentele naționale sau de o cameră a unuia dintre aceste parlamente naționale.

Fiecare parlament național dispune de două voturi, repartizate în funcție de sistemul parlamentar național. În cadrul unui sistem parlamentar național bicameral, fiecare dintre cele două camere dispune de un vot.

(2) În cazul în care avizele motivate privind nerespectarea de către un proiect legislativ a principiului subsidiarității reprezintă cel puțin o treime din totalul voturilor atribuite parlamentelor naționale în conformitate cu alineatul (1) al doilea paragraf, proiectul trebuie reexaminat. Acest prag este de o pătrime în cazul unui proiect de act legislativ prezentat în temeiul articolului 76 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene referitor la spațiul de libertate, securitate și justiție.

În urma acestei reexaminări, Comisia sau, după caz, grupul de state membre, Parlamentul European, Curtea de Justiție, Banca Centrală Europeană sau Banca Europeană de Investiții, în cazul în care proiectul de act legislativ este emis de acestea, pot hotărî fie să mențină proiectul, fie să îl modifice, fie să îl retragă. Această decizie trebuie motivată.

(3) De asemenea, în cadrul procedurii legislative ordinare, în cazul în care avizele motivate privind nerespectarea de către un proiect de act legislativ a principiului subsidiarității reprezintă cel puțin o majoritate simplă din voturile atribuite parlamentelor naționale în conformitate cu alineatul (1) al doilea paragraf, proiectul trebuie reexaminat. Ca urmare a unei astfel de reevaluări, Comisia poate hotărî fie să mențină propunerea, fie să o modifice, fie să o retragă.

În cazul în care decide menținerea propunerii, Comisia va trebui să justifice, printr-un aviz motivat, motivele pentru care consideră că propunerea este conformă cu principiul subsidiarității. Acest aviz motivat, precum și avizele motivate ale parlamentelor naționale, vor trebui prezentate organului legislativ al Uniunii, pentru a putea fi luate în considerare în cadrul procedurii:

- (a) înainte de încheierea primei lecturi, organul legislativ (Parlamentul European și Consiliul) examinează compatibilitatea propunerii legislative cu principiul subsidiarității, ținând seama în special de motivele invocate și împărtășite de majoritatea parlamentelor naționale, precum și de avizul motivat al Comisiei;
- (b) în cazul în care, cu o majoritate de 55 % a membrilor Consiliului sau cu o majoritate a voturilor exprimate în Parlamentul European, organul legislativ consideră că propunerea legislativă nu este compatibilă cu principiul subsidiarității, aceasta nu va mai fi examinată.

Articolul 8

Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să se pronunțe cu privire la acțiunile referitoare la încălcarea principiului subsidiarității de către un act legislativ, formulate, în conformitate cu normele prevăzute la articolul 263 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, de un stat membru sau transmise de acesta în conformitate cu dreptul său intern în numele parlamentului său național sau al unei camere a acestuia.

În conformitate cu normele prevăzute la articolul menționat, astfel de acțiuni pot fi formulate și de Comitetul Regiunilor împotriva actelor legislative în vederea adoptării cărora Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene prevede consultarea respectivului comitet.

Articolul 9

În fiecare an, Comisia prezintă Consiliului European, Parlamentului European, Consiliului și parlamentelor naționale un raport privind aplicarea articolului 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană. Respectivul raport anual se transmite, de asemenea, Comitetului Economic și Social și Comitetului Regiunilor.

PROTOCOLUL (nr. 3)

PRIVIND STATUTUL CURȚII DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

DORIND să stabilească Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene prevăzut la articolul 281 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

AU CONVENIT cu privire la dispozițiile următoare, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană, la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și la Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice:

Articolul 1

Curtea de Justiție a Uniunii Europene se constituie și își exercită funcțiile în conformitate cu dispozițiile tratatelor, ale Tratatului de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice (Tratatul CEEA) și ale prezentului statut.

TITLUL I

STATUTUL JUDECĂTORILOR ȘI AVOCAȚILOR GENERALI

Articolul 2

Înainte de a intra în funcție, fiecare judecător depune, în fața Curții de Justiție reunită în ședință publică, jurământul că își va exercita atribuțiile cu deplină imparțialitate și potrivit conștiinței sale și că nu va divulga nimic din secretul deliberărilor.

Articolul 3

Judecătorii beneficiază de imunitate de jurisdicție. În ceea ce privește actele îndeplinite de aceștia, inclusiv cuvintele rostite și scrise în calitate lor oficială, judecătorii continuă să beneficieze de imunitate după încetarea funcției lor.

Curtea de Justiție, întrunită în ședință plenară, poate ridica imunitatea. În cazul în care decizia se referă la un membru al Tribunalului sau al unui tribunal specializat, Curtea decide după consultarea tribunalului în cauză.

În cazul în care, după ridicarea imunității, se declanșează o acțiune penală împotriva unui judecător, acesta poate fi judecat, în oricare stat membru, numai de instanța care are competența de a judeca magistrații celei mai înalte autorități judiciare naționale.

Articolele 11-14 și articolul 17 din Protocolul privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene se aplică judecătorilor, avocaților generali, grefierului și raportorilor adjuncți ai Curții de Justiție a Uniunii Europene, fără a aduce atingere dispozițiilor privind imunitatea de jurisdicție a judecătorilor menționate de paragrafele precedente.

Articolul 4

Judecătorii nu pot exercita nici o funcție politică sau administrativă.

Aceștia nu pot exercita nici o activitate profesională, fie că este sau nu remunerată, în afara cazului în care Consiliul, hotărând cu majoritate simplă, acordă o derogare cu titlu excepțional.

La instalarea în funcție, judecătorii își iau angajamentul solemn de a respecta, pe durata funcției lor și după încetarea acesteia, obligațiile care decurg din această funcție, în special îndatoririle de a da dovadă de onestitate și de discreție în acceptarea anumitor poziții sau avantaje, după încetarea funcției lor.

În caz de dubiu în această privință, Curtea de Justiție ia o decizie. În cazul în care decizia se referă la un membru al Tribunalului sau al unui tribunal specializat, Curtea decide după consultarea tribunalului în cauză.

Articolul 5

În afară de schimbarea ordinară și de deces, funcția de judecător încetează în mod individual prin demisie.

În caz de demisie a unui judecător, scrisoarea de demisie se adresează președintelui Curții de Justiție, pentru a fi transmisă președintelui Consiliului. Această ultimă notificare antrenează eliberarea postului.

Cu excepția cazurilor în care se aplică articolul 6, judecătorul își continuă activitatea până la preluarea funcției de către succesorul său.

Articolul 6

Judecătorii pot fi înlăturați din funcție sau declarați decăzuți din dreptul la pensie sau din alte avantaje echivalente numai în cazul în care, în opinia unanimă a judecătorilor și avocaților generali ai Curții de Justiție, nu mai corespund condițiilor cerute sau nu mai îndeplinesc obligațiile aferente funcției lor. Judecătorul în cauză nu ia parte la aceste deliberări. În cazul în care persoana în cauză este membru al Tribunalului sau al unui tribunal specializat, Curtea decide după consultarea tribunalului în cauză.

Grefierul aduce decizia Curții la cunoștința președintelui Parlamentului European și al Comisiei și o notifică președintelui Consiliului.

În cazul deciziei de înlăturare din funcție a unui judecător, această ultimă notificare antrenează eliberarea postului.

Articolul 7

Judecătorii ale căror funcții încetează înainte de expirarea mandatului sunt înlocuiți pentru restul mandatului.

Articolul 8

Dispozițiile articolelor 2-7 se aplică și avocaților generali.

TITLUL II

ORGANIZAREA CURȚII DE JUSTIȚIE

Articolul 9

Înlocuirea parțială a judecătorilor, care are loc la fiecare trei ani, privește jumătate din numărul de judecători. În cazul în care numărul de judecători este impar, numărul de judecători înlocuiți este, alternativ, numărul întreg imediat superior, respectiv numărul întreg imediat inferior jumătății numărului judecătorilor.

Primul paragraf se aplică, de asemenea, pentru înlocuirea parțială a avocaților generali, care are loc la fiecare trei ani.

Articolul 9a

Judecătorii aleg dintre ei pe președintele și pe vicepreședintele Curții de Justiție, pentru o perioadă de trei ani. Mandatul acestora poate fi reînnoit.

Vicepreședintele îl asistă pe președinte în condițiile prevăzute de regulamentul de procedură. El îl înlocuiește pe președinte în caz de împiedicare sau în cazul în care funcția de președinte este vacantă.

Articolul 10

Grefierul depune jurământ în fața Curții de Justiție că își va exercita funcțiile cu deplină imparțialitate și potrivit conștiinței sale și că nu va divulga nimic din secretul deliberărilor.

Articolul 11

Curtea de Justiție organizează suplinirea grefierului în cazul în care acesta nu își poate exercita funcția.

Articolul 12

Funcționari și personal auxiliar sunt puși la dispoziția Curții de Justiție, pentru a permite funcționarea acesteia. Aceștia se subordonează grefierului, care la rândul lui se subordonează președintelui.

Articolul 13

La cererea Curții de Justiție, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot dispune numirea unor raportori adjuncți și stabili statutul acestora. Raportorii adjuncți pot fi chemați să participe la instrumentarea cauzelor în curs și să colaboreze cu judecătorul raportor, în condiții care se stabilesc prin regulamentul de procedură.

Raportorii adjuncți, aleși dintre persoane care oferă toate garanțiile de independență și dețin titlurile juridice necesare, se numesc de Consiliu hotărând cu majoritate simplă. Aceștia depun jurământ în fața Curții că își vor exercita funcțiile cu deplină imparțialitate și potrivit conștiinței lor și că nu vor divulga nimic din secretul deliberărilor.

Articolul 14

Judecătorii, avocații generali și grefierul au reședința la sediul Curții de Justiție.

Articolul 15

Curtea de Justiție funcționează cu caracter permanent. Durata vacanței judecătorești se stabilește de Curte, în funcție de necesitățile serviciului.

Articolul 16

Curtea de Justiție înființează în cadrul ei camere formate din trei și din cinci judecători. Judecătorii aleg dintre ei pe președinții camerelor. Președinții camerelor de cinci judecători sunt aleși pe trei ani. Mandatul acestora poate fi reînnoit o dată.

Marea Cameră este alcătuită din cincisprezece judecători. Aceasta este prezidată de președintele Curții. Din Marea Cameră mai fac parte vicepreședintele Curții și, în condițiile prevăzute de regulamentul de procedură, trei președinți de cameră formată din cinci judecători, precum și alți judecători.

Curtea se întrunește în Marea Cameră la cererea unui stat membru sau a unei instituții a Uniunii, care este parte într-un proces.

Curtea se întrunește în ședință plenară atunci când este sesizată în temeiul articolului 228 alineatul (2), articolului 245 alineatul (2), articolului 247 sau articolului 286 alineatul (6) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

În plus, în cazul în care consideră că o cauză cu care este sesizată are o importanță excepțională, Curtea aceasta poate decide, după ascultarea avocatului general, să trimită cauza la ședința plenară.

Articolul 17

Deciziile Curții de Justiție sunt valabile numai în cazul în care numărul de judecători care participă la deliberări este impar.

Deciziile camerelor formate din trei sau din cinci judecători sunt valabile numai în cazul în care se iau de trei judecători.

Deliberările Marii Camere sunt valabile numai în cazul în care sunt prezenți unsprezece judecători.

Deliberările Curții întrunite în Plen sunt valabile numai în cazul în care sunt prezenți șaptesprezece judecători.

În caz de împiedicare a unuia dintre judecătorii unei camere, se poate face apel la un judecător membru al altei camere, în condițiile stabilite de regulamentul de procedură.

Articolul 18

Judecătorii și avocații generali nu pot participa la soluționarea nici unei cauze în care au fost implicați anterior ca agenți, consilieri sau avocați ai uneia dintre părți, sau cu privire la care au fost chemați să se pronunțe ca membri ai unui tribunal, ai unei comisii de anchetă sau în oricare altă calitate.

În cazul în care, dintr-un motiv special, un judecător sau un avocat general consideră că nu poate participa la judecarea sau la examinarea unei anumite cauze, acesta îl informează pe președinte. În cazul în care președintele consideră că un judecător sau un avocat general nu trebuie, dintr-un motiv special, să participe sau să prezinte concluzii într-o anumită cauză, acesta îl informează pe respectivul judecător sau avocat general în acest sens.

În caz de dificultate legată de aplicarea prezentului articol, Curtea de Justiție hotărăște.

O parte nu poate invoca cetățenia unui judecător sau lipsa din componența Curții sau a uneia din camere a unui judecător având aceeași cetățenie cu a sa pentru a cere modificarea compunerii Curții sau a uneia din camerele sale.

TITLUL III

PROCEDURA ÎN FAȚA CURȚII DE JUSTIȚIE

Articolul 19

Statele membre precum și instituțiile Uniunii sunt reprezentate în fața Curții de Justiție de un agent numit pentru fiecare cauză; agentul poate fi asistat de un consilier sau de un avocat.

Statele părți la Acordul privind Spațiul Economic European, altele decât statele membre, precum și Autoritatea de supraveghere AELS menționată de acest acord, sunt reprezentate în același fel.

Celelalte părți trebuie să fie reprezentate de un avocat.

Numai un avocat autorizat să practice în fața unei instanțe a unui stat membru sau a unui alt stat parte la Acordul privind Spațiul Economic European poate reprezenta sau asista o parte în fața Curții.

Agenții, consilierii și avocații care compar în fața Curții se bucură de drepturile și garanțiile necesare exercitării independente a funcției lor, în condiții care se stabilesc prin regulamentul de procedură.

În raporturile cu consilierii și avocații care se prezintă în fața ei, Curtea se bucură de competențele atribuite în mod normal curților și tribunalelor, în condiții care se stabilesc prin același regulament.

Profesorii universitari resortisanți ai statelor membre a căror legislație le recunoaște dreptul de a pleda se bucură în fața Curții de drepturile acordate avocaților prin prezentul articol.

Articolul 20

Procedura în fața Curții de Justiție constă în două faze: o fază scrisă și una orală.

Procedura scrisă cuprinde comunicarea adresată părților și instituțiilor Uniunii ale căror decizii sunt în cauză, cereri, memorii, apărări și observații și eventual replici, precum și toate actele și documentele ce le susțin sau copiile acestora certificate conform.

Comunicările se fac prin grija grefierului, în ordinea și la termenele prevăzute de regulamentul de procedură.

Procedura orală cuprinde audierea de către Curte a agenților, consilierilor și avocaților, a concluziilor avocatului general, precum și, dacă este necesar, audierea martorilor și experților.

În cazul în care consideră că respectiva cauză nu pune o problemă nouă de drept, Curtea poate decide, după ascultarea avocatului general, ca aceasta să fie judecată fără concluziile avocatului general.

Articolul 21

Curtea de Justiție este sesizată printr-o cerere adresată grefierului. Cererea trebuie să cuprindă numele și domiciliul reclamantului, calitatea semnatarului, numele părții sau părților împotriva cărora se înaintează cererea, obiectul litigiului, concluziile și o expunere sumară a motivelor invocate.

După caz, cererea trebuie să fie însoțită de actul a cărui anulare este cerută sau, în situația menționată la articolul 265 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, de o probă scrisă a datei invitației de acțiune adresate unei instituții, în conformitate cu articolul menționat. În cazul în care aceste acte nu sunt anexate la cerere, grefierul cere părții în cauză să le prezinte într-un termen rezonabil, fără ca decăderea din drepturi să poată fi opusă părții în cazul în care actele sunt prezentate după expirarea termenului de introducere a acțiunii.

Articolul 22

În cazurile menționate la articolul 18 din Tratatul CEEA, Curtea de Justiție este sesizată printr-o acțiune adresată grefierului. Acțiunea trebuie să cuprindă numele și domiciliul petentului, calitatea semnatarului, menționarea deciziei împotriva căreia este înaintat recursul, părțile adverse, obiectul litigiului, concluziile și expunerea sumară a motivelor invocate.

Acțiunea trebuie să fie însoțită de o copie certificată pentru conformitate a hotărârii Comitetului de Arbitraj care este atacată.

În cazul în care Curtea respinge acțiunea, decizia Comitetului de Arbitraj devine definitivă.

În cazul în care Curtea anulează decizia Comitetului de Arbitraj, procedura poate fi reluată, eventual la cererea uneia din părți, în fața Comitetului de Arbitraj. Acesta se conformează tuturor deciziilor cu privire la chestiunile de drept pronunțate de Curte.

Articolul 23

În cazurile prevăzute la articolul 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, decizia instanței naționale care își suspendă procedura și sesizează Curtea de Justiție este notificată Curții de către instanța națională respectivă. Această decizie este apoi notificată de către grefierul Curții, părților în cauză, statelor membre și Comisiei, precum și instituției, organului, oficiului sau agenției Uniunii care a adoptat actul a cărui valabilitate sau interpretare este contestată.

În termen de două luni de la data ultimei notificări, părțile, statele membre, Comisia și, dacă este cazul, instituția, organul, oficiul sau agenția Uniunii care a adoptat actul a cărui valabilitate sau interpretare este contestată, au dreptul de a depune la Curte memorii sau observații scrise.

În cazurile menționate la articolul 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, decizia instanței naționale este notificată, prin grija grefierului Curții, și statelor părți la Acordul privind Spațiul Economic European, altele decât statele membre, precum și Autorității de supraveghere AELS menționată în acordul respectiv, care, în cazul în care este vizat unul dintre domeniile de aplicare ale acordului, pot depune la Curte memorii sau observații scrise, în termen de două luni de la data notificării.

În cazul în care un acord privind un domeniu determinat, încheiat de Consiliu cu unul sau mai multe state terțe, prevede că acestea din urmă pot prezenta memorii sau observații scrise în cazul în care o instanță a unui stat membru adresează Curții o întrebare preliminară privind domeniul de aplicare al acordului, decizia instanței naționale referitoare la o astfel de întrebare se notifică, de asemenea, statelor terțe în cauză, care pot depune la Curte, în termen de două luni de la data notificării, memorii sau observații scrise.

*Articolul 23a**

Regulamentul de procedură poate prevedea o procedură accelerată, iar pentru trimiterile preliminare referitoare la spațiul de libertate, securitate și justiție, o procedură de urgență.

Aceste proceduri pot prevedea, pentru depunerea memoriilor sau a observațiilor scrise, un termen mai scurt decât cel prevăzut la articolul 23 și, prin derogare de la articolul 20 al patrulea paragraf, judecarea cauzei fără concluziile avocatului general.

În plus, procedura de urgență poate prevedea limitarea părților și a celorlalte persoane interesate menționate la articolul 23 autorizate să depună memorii sau observații scrise, și, în cazuri de extremă urgență, omiterea fazei scrise a procedurii.

Articolul 24

Curtea de Justiție poate cere părților să prezinte toate documentele și să furnizeze toate informațiile pe care le consideră necesare. În caz de refuz, Curtea ia act de aceasta.

De asemenea, Curtea poate cere statelor membre și instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor care nu sunt părți în cauză toate informațiile pe care le consideră necesare pentru soluționarea procesului.

Articolul 25

În orice moment, Curtea de Justiție poate încredința efectuarea unei expertize oricărei persoane, autorități, birou, comisii sau organizații, la alegerea sa.

Articolul 26

Pot fi audiați martori în condiții care se stabilesc prin regulamentul de procedură.

* articol introdus prin Decizia 2008/79/CE, Euratom (JO L 24, 29.1.2008, p. 42).

Articolul 27

Cu privire la martorii care nu se prezintă, Curtea de Justiție beneficiază de puterile acordate în mod normal curților și tribunalelor și poate aplica sancțiuni pecuniare, în condiții care se stabilesc prin regulamentul de procedură.

Articolul 28

Martorii și experții pot fi audiați sub jurământ depus potrivit formulei stabilite de regulamentul de procedură sau modalităților prevăzute de legislația internă a martorului sau a expertului.

Articolul 29

Curtea de Justiție poate ordona ca un martor sau un expert să fie audiat de autoritatea judiciară de la locul său de domiciliu.

Ordonanța se adresează în vederea executării autorității judiciare competente, în condițiile stabilite de regulamentul de procedură. Actele care rezultă din activitatea comisiei rogatorii se înapoiază Curții în aceleași condiții.

Curtea suportă cheltuielile, sub rezerva de a le pune, dacă este cazul, în sarcina părților.

Articolul 30

Fiecare stat membru tratează orice încălcare a jurământului de către martori sau experți în același fel ca un delict comis în fața unei instanțe judecătorești naționale competente în materie civilă. În temeiul denunțului Curții de Justiție, statul membru urmărește în justiție pe autorii acestui delict în instanța națională competentă.

Articolul 31

Ședința este publică, cu excepția cazurilor în care, din motive grave, Curtea de Justiție decide altfel, din oficiu sau la cererea părților.

Articolul 32

În cursul dezbaterilor, Curtea de Justiție poate audia experți, martori, precum și părțile. Cu toate acestea, părțile pot pleda numai prin reprezentanții lor.

Articolul 33

La fiecare ședință se întocmește un proces verbal semnat de președinte și de grefier.

Articolul 34

Rolul ședințelor se stabilește de președinte.

Articolul 35

Deliberările Curții de Justiție sunt și rămân secrete.

Articolul 36

Hotărârile se motivează. Acestea menționează numele judecătorilor care au deliberat.

Articolul 37

Hotărârile se semnează de președinte și de grefier. Acestea se citesc în ședință publică.

Articolul 38

Curtea de Justiție decide cu privire la cheltuielile de judecată.

Articolul 39

Președintele Curții de Justiție poate statua, în conformitate cu o procedură sumară care, în măsura în care este necesar, derogă de la anumite reguli din prezentul statut și care se stabilește prin regulamentul de procedură, cu privire la concluziile care urmăresc fie obținerea suspendării menționate la articolul 278 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și la articolul 157 din Tratatul CEEA, fie aplicarea unor măsuri provizorii în temeiul articolului 279 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, fie suspendarea executării silite în conformitate cu articolul 299 al patrulea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene sau cu articolul 164 al treilea paragraf din Tratatul CEEA.

Competențele prevăzute la primul paragraf pot fi exercitate, în condițiile stabilite de regulamentul de procedură, de vicepreședintele Curții de Justiție.

În cazul în care președintele și vicepreședintele nu pot participa, aceștia vor fi înlocuiți de un alt judecător în condițiile stabilite de regulamentul de procedură.

Ordonanța președintelui sau a judecătorului care îl înlocuiește are doar un caracter provizoriu și nu prejudică fondul asupra căruia Curtea se pronunță în acțiunea principală.

Articolul 40

Statele membre și instituțiile Uniunii pot interveni în litigiile supuse Curții de Justiție.

Organele, oficiile și agențiile Uniunii, precum și orice altă persoană dispun de același drept în cazul în care pot dovedi faptul că au un interes în soluționarea litigiului înaintat Curții. Persoanele fizice sau juridice nu pot interveni în litigiile dintre statele membre, dintre instituțiile Uniunii sau dintre statele membre, pe de-o parte, și instituțiile Uniunii, pe de altă parte.

Fără a aduce atingere dispozițiilor celui de-al doilea paragraf, statele părți la Acordul privind Spațiul Economic European, altele decât statele membre, precum și Autoritatea de supraveghere AELS menționată de respectivul acord pot interveni în litigiile supuse Curții în cazul în care acestea se referă la unul dintre domeniile de aplicare ale acestui acord.

Concluziile cererii de intervenție pot avea ca obiect numai susținerea concluziilor uneia dintre părți.

Articolul 41

În cazul în care pârâtul, chemat în judecată în conformitate cu procedura, nu depune concluzii scrise, hotărârea se pronunță în lipsă. Hotărârea poate fi atacată în termen de o lună de la comunicarea ei. În lipsa unei decizii contrare a Curții de Justiție, această opoziție nu suspendă executarea hotărârii pronunțate în lipsă.

Articolul 42

În cazurile și în condițiile care se stabilesc prin regulamentul de procedură, statele membre, instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii, precum și orice alte persoane fizice și juridice pot formula terță opoziție împotriva hotărârilor pronunțate fără ca acestea să fi fost audiate, în cazul în care aceste hotărâri le lezează drepturile.

Articolul 43

În caz de dificultate privind înțelegerea sensului sau a domeniului de aplicare a unei hotărâri, sarcina de a o interpreta revine Curții de Justiție, la cererea unei părți sau a unei instituții a Uniunii al cărei interes este justificat.

Articolul 44

Revizuirea unei hotărâri poate fi cerută Curții de Justiție numai în urma descoperirii unui fapt de natură să aibă o influență decisivă și care, înainte de pronunțarea hotărârii, era necunoscut Curții și părții care solicită revizuirea.

Procedura de revizuire este deschisă printr-o hotărâre a Curții care constată în mod expres existența unui fapt nou, recunoaște că acesta este de natură să conducă la deschiderea revizuirii și declară cererea ca fiind admisibilă din acest motiv.

Nici o cerere de revizuire nu va putea fi formulată după expirarea unui termen de zece ani de la data hotărârii.

Articolul 45

Regulamentul de procedură va stabili termene care iau în considerare distanța.

În cazul în care cel interesat dovedește existența unui caz fortuit sau a unui caz de forță majoră, nu i se poate opune nici o decădere care decurge din expirarea termenelor.

Articolul 46

Acțiunile formulate împotriva Uniunii în materie de răspundere extracontractuală se prescriu după cinci ani de la producerea faptului care a stat la baza lor. Prescripția este întreruptă fie prin cerere de chemare în judecată în fața Curții de Justiție, fie prin cererea prealabilă pe care partea prejudiciată o poate adresa instituției competente a Uniunii. În acest ultim caz, cererea trebuie înaintată în termenul de două luni prevăzut la articolul 263 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene; dacă este cazul, se aplică dispozițiile articolului 265 al doilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Prezentul articol se aplică, de asemenea, în cazul acțiunilor împotriva Băncii Centrale Europene în materie de răspundere extracontractuală.

TITLUL IV

TRIBUNALUL

Articolul 47

Articolul 9 primul paragraf, articolul 9a, articolul 14, articolul 15, articolul 17 primul, al doilea, al patrulea și al cincilea paragraf și articolul 18 se aplică Tribunalului și membrilor acestuia.

Articolul 3 al patrulea paragraf, articolele 10, 11 și 14 se aplică, *mutatis mutandis*, grefierului Tribunalului.

Articolul 48

Tribunalul se compune din:

- (a) patruzeci de judecători începând cu 25 decembrie 2015;
- (b) patruzeci și șapte de judecători începând cu 1 septembrie 2016;
- (c) câte doi judecători pentru fiecare stat membru începând cu 1 septembrie 2019.

Articolul 49

Membrii Tribunalului pot fi chemați să exercite funcția de avocat general.

Avocatul general are rolul de a prezenta în ședință publică, cu deplină imparțialitate și în deplină independență, concluziile motivate cu privire la anumite cauze înaintate Tribunalului, pentru a-l asista în îndeplinirea misiunii sale.

Criteriile de selecție a cauzelor, precum și metodele de desemnare a avocaților generali se stabilesc prin regulamentul de procedură al Tribunalului.

Un membru al Tribunalului chemat să exercite funcția de avocat general într-o cauză nu poate lua parte la judecarea acelei cauze.

Articolul 50

Tribunalul se întrunește în camere compuse din trei sau din cinci judecători. Judecătorii aleg dintre ei pe președinții camerelor. Președinții camerelor de cinci judecători sunt aleși pe trei ani. Mandatul acestora poate fi reînnoit o dată.

Regulamentul de procedură stabilește compunerea camerelor și repartizarea cauzelor către acestea. În anumite cazuri, stabilite de regulamentul de procedură, Tribunalul se poate întruni în ședință plenară sau cu judecător unic.

Regulamentul de procedură poate prevedea de asemenea ca Tribunalul să se întrunească în Marea Cameră, în cazurile și în condițiile prevăzute de acest regulament.

Articolul 51

Prin derogare de la regula prevăzută la articolul 256 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, se rezervă Curții de Justiție acțiunile menționate la articolele 263 și 265 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, atunci când acestea sunt introduse de un stat membru împotriva:

- (a) unui act sau a unei abțineri de a hotărî a Parlamentului European sau a Consiliului, sau a celor două instituții împreună, cu excepția:
 - deciziilor adoptate de Consiliu conform articolului 108 alineatul (2) al treilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene;
 - actelor Consiliului adoptate în temeiul unui regulament al Consiliului privind măsuri de apărare comercială în sensul articolului 207 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene;
 - actelor Consiliului prin care acesta își exercită competențele de executare în conformitate cu articolul 291 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene;
- (b) unui act sau a unei abțineri de a hotărî a Comisiei în temeiul articolului 331 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Se rezervă Curții, de asemenea, acțiunile menționate la aceleași articole, atunci când acestea sunt introduse de o instituție a Uniunii împotriva unui act sau a unei abțineri de a hotărî a Parlamentului European sau a Consiliului, a celor două instituții împreună sau a Comisiei sau sunt introduse de o instituție a Uniunii împotriva unui act sau a unei abțineri de a hotărî a Băncii Centrale Europene.

Articolul 52

Președintele Curții de Justiție și președintele Tribunalului stabilesc de comun acord modul în care funcționarii și ceilalți membri ai personalului repartizat Curții își desfășoară activitatea în cadrul Tribunalului, pentru a-i asigura funcționarea. Anumiți funcționari sau membri ai personalului auxiliar se subordonează grefierului Tribunalului, care la rândul lui se subordonează președintelui Tribunalului.

Articolul 53

Procedura în fața Tribunalului este reglementată de titlul III.

Procedura în fața Tribunalului este precizată și completată, în măsura necesară, de regulamentul său de procedură. Regulamentul de procedură poate face derogare de la articolul 40 al patrulea paragraf și de la articolul 41 pentru a ține seama de specificul contenciosului în domeniul proprietății intelectuale.

Prin derogare de la articolul 20 al patrulea paragraf, avocatul general își poate prezenta concluziile motivate, în scris.

Articolul 54

În cazul în care o cerere sau un alt act de procedură adresat Tribunalului se depune, din greșeală, la grefierul Curții de Justiție, acesta îl transmite imediat grefierului Tribunalului; în mod similar, în cazul în care o cerere sau un alt act de procedură adresat Curții se depune, din greșeală, la grefierul Tribunalului, acesta îl transmite imediat grefierului Curții.

În cazul în care constată că nu are competența de a soluționa o cauză care ține de competența Curții, Tribunalul o transmite Curții; în mod similar, în cazul în care constată că o cauză ține de competența Tribunalului, Curtea o transmite acestuia, care nu își mai poate declina competența în acest caz.

Atunci când Curtea și Tribunalul sunt sesizate cu cauze având același obiect, care ridică aceeași chestiune de interpretare sau care pun în discuție validitatea acelui act, Tribunalul, după audierea părților, poate suspenda procedura până la pronunțarea hotărârii de către Curte sau, atunci când acțiunea este introdusă în temeiul articolului 263 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, își poate declina competența pentru a permite Curții să se pronunțe cu privire la aceste acțiuni. În aceeași situație, Curtea poate, de asemenea, decide să suspende procedura; în acest caz, procedura în fața Tribunalului continuă.

Atunci când un stat membru și o instituție a Uniunii contestă același act, Tribunalul își declină competența, astfel încât Curtea să se poată pronunța cu privire la aceste acțiuni.

Articolul 55

Deciziile Tribunalului prin care se finalizează judecata, prin care se soluționează parțial fondul unui litigiu, prin care se pune capăt unui incident de procedură referitor la o excepție de necompetență sau de inadmisibilitate se notifică de grefierul Tribunalului tuturor părților, precum și tuturor statelor membre și instituțiilor Uniunii, chiar în cazul în care acestea nu au intervenit în litigiul înaintat Tribunalului.

Articolul 56

Deciziile Tribunalului prin care se finalizează judecata, prin care se soluționează parțial fondul unui litigiu, prin care se pune capăt unui incident de procedură referitor la o excepție de necompetență sau de inadmisibilitate pot fi atacate cu recurs la Curtea de Justiție în termen de două luni de la notificarea deciziei atacate.

Recursul poate fi introdus de oricare parte ale cărei concluzii au fost respinse, în totalitate sau în parte. Cu toate acestea, părțile care intervin, altele decât statele membre și instituțiile Uniunii pot introduce acest recurs numai în cazul în care decizia Tribunalului le privește în mod direct.

Cu excepția litigiilor între Uniune și agenții săi, recursul poate fi introdus, de asemenea, de statele membre și de instituțiile Uniunii care nu au intervenit în litigiul înaintat Tribunalului. În acest caz, statele membre și instituțiile se află într-o poziție identică cu cea a statelor membre sau a instituțiilor care intervin în primă instanță.

Articolul 57

Orice persoană a cărei cerere de intervenție a fost respinsă de Tribunal poate formula un recurs la Curtea de Justiție, în termen de două săptămâni de la comunicarea deciziei de respingere.

Părțile în proces pot introduce în fața Curții un recurs împotriva deciziilor Tribunalului pronunțate în temeiul articolelor 278 sau 279 sau al articolului 299 al patrulea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, sau al articolelor 157 sau 164 al treilea paragraf din Tratatul CEEA, în termen de două luni de la notificarea acestor decizii.

Recursurile menționate la primul și al doilea paragraf din prezentul articol se judecă în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 39.

Articolul 58

Recursul înaintat Curții de Justiție se limitează la chestiuni de drept. Acesta poate fi întemeiat pe motive care privesc lipsa de competență a Tribunalului, neregularități ale procedurii în fața Tribunalului care aduc atingere intereselor recurentului, precum și încălcarea dreptului Uniunii de către Tribunal.

Recursul nu poate privi exclusiv sarcina suportării cheltuielilor de judecată și cuantumul acestora.

Articolul 59

În caz de recurs împotriva unei decizii a Tribunalului, procedura în fața Curții de Justiție constă în o fază scrisă și o fază orală. În condițiile stabilite de regulamentul de procedură, Curtea se poate pronunța fără procedură orală, după ascultarea avocatului general și a părților.

Articolul 60

Fără a aduce atingere articolelor 278 și 279 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene sau articolului 157 din Tratatul CEEA, recursul nu are efect suspensiv.

Prin derogare de la articolul 280 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, deciziile Tribunalului care anulează un regulament intră în vigoare numai după expirarea termenului menționat la articolul 56 primul paragraf din prezentul statut sau, în cazul în care în acest termen s-a introdus un recurs, după respingerea acestuia, fără a aduce atingere dreptului vreunei părți de a cere Curții de Justiție, în temeiul articolelor 278 și 279 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene sau al articolului 157 din Tratatul CEEA, suspendarea efectelor regulamentului anulat sau prescrierea oricărei alte măsuri provizorii.

Articolul 61

În cazul în care recursul este întemeiat, Curtea de Justiție anulează decizia Tribunalului. În acest caz, Curtea poate fie să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul atunci când acesta este în stare de judecată, fie să trimită cauza Tribunalului pentru a se pronunța asupra acesteia.

În caz de trimitere spre rejudecare, Tribunalul este legat de chestiunile de drept soluționate prin decizia Curții.

În cazul în care un recurs introdus de un stat membru sau de o instituție a Uniunii care nu a intervenit în litigiul aflat în fața Tribunalului este întemeiat, Curtea poate indica, în cazul în care se consideră necesar, acele efecte ale deciziei anulate a Tribunalului care trebuie considerate ca definitive pentru părțile în litigiu.

Articolul 62

În cazurile prevăzute la articolul 256 alineatele (2) și (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, primul avocat general poate, în cazul în care consideră că există un risc grav pentru unitatea sau coerența dreptului Uniunii, să propună Curții de Justiție reexaminarea deciziei Tribunalului.

Propunerea trebuie făcută în termen de o lună de la pronunțarea deciziei Tribunalului. În termen de o lună de la prezentarea propunerii de către primul avocat general, Curtea decide dacă este cazul sau nu să reexamineze decizia.

Articolul 62a

Curtea de Justiție hotărăște în chestiunile care fac obiectul reexaminării printr-o procedură urgentă, pe baza dosarului care îi este transmis de Tribunal.

Persoanele interesate prevăzute la articolul 23 din prezentul statut, și, în cazurile prevăzute la articolul 256 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, părțile din procedura în fața Tribunalului au dreptul să depună în fața Curții memorii sau observații scrise privind chestiunile care fac obiectul reexaminării în termenul stabilit în acest scop.

Curtea poate dispune deschiderea procedurii orale înainte de a se pronunța asupra cauzei.

Articolul 62b

În cazurile prevăzute la articolul 256 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, fără a aduce atingere articolelor 278 și 279 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, propunerea de reexaminare și decizia de deschidere a procedurii de reexaminare nu au efect suspensiv. În cazul în care Curtea de Justiție constată că hotărârea Tribunalului aduce atingere unității sau coerenței dreptului Uniunii, aceasta trimite cauza spre rejudecare Tribunalului, care este ținut de dezlegarea dată chestiunilor de drept de către Curte; Curtea poate preciza care dintre efectele deciziei Tribunalului urmează a fi considerate definitive în raport cu părțile aflate în litigiu. Cu toate acestea, dacă soluția litigiului decurge, având în vedere soluția pronunțată în reexaminare, din constatările privind faptele pe care s-a bazat decizia Tribunalului, Curtea hotărăște definitiv.

În cazurile menționate la articolul 256 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în lipsa unei propuneri de reexaminare sau a unei decizii de deschidere a procedurii de reexaminare, răspunsul sau răspunsurile date de Tribunal chestiunilor deduse judecării sale produc efecte la epuizarea termenelor prevăzute în acest scop la articolul 62 al doilea paragraf. În cazul deschiderii unei proceduri de reexaminare, răspunsul sau răspunsurile care fac obiectul reexaminării produc efecte la încheierea acestei proceduri, cu excepția cazului în care Curtea stabilește altfel. În cazul în care Curtea constată că decizia Tribunalului aduce atingere unității sau coerenței dreptului Uniunii, răspunsul dat de Curte la chestiunile care fac obiectul reexaminării înlocuiește decizia pronunțată de Tribunal.

TITLUL IVa

TRIBUNALELE SPECIALIZATE

Articolul 62c

Dispozițiile referitoare la competența, compunerea, organizarea și procedura tribunalelor specializate constituite în temeiul articolului 257 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene sunt stabilite în anexa la prezentul statut.

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu articolul 257 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, pot să afecteze judecători ad-interim pe lângă tribunalele specializate pentru a suplini absența unor judecători care, fără a se afla într-o situație de invaliditate considerată totală, sunt împiedicați totuși pentru o lungă perioadă de timp să participe la soluționarea cauzelor. În acest caz, Parlamentul European și Consiliul stabilesc condițiile în care sunt numiți judecătorii ad-interim, drepturile și obligațiile acestora, modalitățile potrivit cărora își exercită funcția și împrejurările care pun capăt acesteia.

TITLUL V

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 63

Regulamentele de procedură ale Curții de Justiție și Tribunalului cuprind toate dispozițiile necesare aplicării și, dacă este cazul, completării prezentului statut.

Articolul 64

Normele privind regimul lingvistic aplicabil Curții de Justiție a Uniunii Europene se stabilesc printr-un regulament al Consiliului, care hotărăște în unanimitate. Regulamentul menționat se adoptă fie la cererea Curții de Justiție și după consultarea Comisiei și a Parlamentului European, fie la propunerea Comisiei și după consultarea Curții de Justiție și a Parlamentului European.

Până la adoptarea normelor menționate anterior, se aplică în continuare dispozițiile regulamentului de procedură al Curții de Justiție și ale regulamentului de procedură al Tribunalului referitoare la regimul lingvistic. Prin derogare de la articolele 253 și 254 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, dispozițiile în cauză se pot modifica sau abroga numai cu aprobarea unanimă a Consiliului.

TRIBUNALUL FUNCȚIEI PUBLICE A UNIUNII EUROPENE*Articolul 1*

Tribunalul Funcției Publice a Uniunii Europene, denumit în continuare „Tribunalul Funcției Publice”, exercită în primă instanță competențe în litigiile dintre Uniune și funcționarii acesteia în temeiul articolului 270 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, inclusiv în litigiile dintre orice organe, oficii sau agenții și funcționarii acestora pentru care competența este atribuită Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Articolul 2

(1) Tribunalul Funcției Publice este alcătuit din șapte judecători. La cererea Curții de Justiție, Consiliul, hotărând cu majoritate calificată, poate să mărească numărul de judecători.

Judecătorii sunt numiți pentru o perioadă de șase ani. Judecătorii al căror mandat se încheie pot fi numiți din nou.

Orice post vacant este completat prin numirea unui nou judecător pe o perioadă de șase ani.

(2) În plus față de judecătorii menționați la alineatul (1) primul paragraf, sunt desemnați judecători ad-interim pentru a suplini absența judecătorilor care, fără a se afla într-o situație de invaliditate considerată totală, sunt împiedicați totuși pentru o lungă perioadă de timp să participe la soluționarea cauzelor.

Articolul 3

(1) Judecătorii sunt numiți de Consiliu, hotărând în conformitate cu articolul 257 al patrulea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, după consultarea comitetului prevăzut de prezentul articol. La numirea judecătorilor, Consiliul asigură o componență cât mai echilibrată a Tribunalului Funcției Publice pe criteriul geografic cât mai extins posibil dintre resortisanții statelor membre și în ceea ce privește sistemele juridice naționale reprezentate.

(2) Orice persoană care este cetățean al Uniunii Europene și îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 257 al patrulea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene își poate prezenta candidatura. Consiliul, hotărând la recomandarea Curții de Justiție, determină condițiile și modalitățile de depunere și de prelucrare a acestor candidaturi.

(3) Se constituie un comitet alcătuit din șapte persoane selectate dintre foști membri ai Curții de Justiție și ai Tribunalului și dintre juriști recunoscuți pentru competențele lor. Desemnarea membrilor comitetului și normele de funcționare sunt determinate de Consiliu, hotărând la recomandarea președintelui Curții de Justiție.

(4) Comitetul își dă avizul asupra caracterului corespunzător al candidaților de a exercita funcția de judecător al Tribunalului Funcției Publice. Comitetul atașează avizului său o listă de candidați care dețin cea mai potrivită experiență de nivel înalt. O astfel de listă conține numele a cel puțin de două ori mai mulți candidați față de numărul judecătorilor ce urmează a fi numiți de Consiliu.

Articolul 4

(1) Judecătorii aleg dintre ei președintele Tribunalului Funcției Publice pentru un mandat de trei ani. Președintele poate fi reales.

(2) Tribunalul Funcției Publice judecă în camere formate din trei judecători. În anumite cazuri prevăzute de regulamentul său de procedură, cauzele pot fi judecate în ședință plenară, în cameră alcătuită din cinci judecători sau de un judecător unic.

(3) Președintele Tribunalului Funcției Publice prezidează plenul și camera formată din cinci judecători. Președinții camerelor formate din trei judecători sunt desemnați în condițiile precizate la alineatul (1). În cazul în care președintele Tribunalului Funcției Publice face parte dintr-o cameră formată din trei judecători, acesta prezidează această cameră.

(4) Competențele plenului și cvorumul necesar, precum și compunerea camerelor și repartizarea cauzelor sunt reglementate prin regulamentul de procedură.

Articolul 5

Articolele 2-6, 14, 15, articolul 17 primul, al doilea și al cincilea paragraf, precum și articolul 18 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene se aplică Tribunalului Funcției Publice și membrilor acestuia.

Jurământul la care se face referire la articolul 2 din statut este depus în fața Curții de Justiție, iar deciziile prevăzute la articolele 3, 4 și 6 sunt adoptate de Curtea de Justiție, după consultarea Tribunalului Funcției Publice.

Articolul 6

(1) Tribunalul Funcției Publice este sprijinit de serviciile din cadrul Curții de Justiție și Tribunalului. Președintele Curții de Justiție sau, după caz, președintele Tribunalului stabilește, de comun acord cu președintele Tribunalului Funcției Publice, condițiile în care funcționarii și ceilalți agenți de pe lângă Curte sau Tribunal își aduc contribuția la funcționarea Tribunalului Funcției Publice. Anumiți funcționari sau alți agenți sunt subordonați grefierului Tribunalului Funcției Publice, sub autoritatea președintelui Tribunalului menționat.

(2) Tribunalul Funcției Publice numește grefierul și stabilește statutul acestuia. Articolul 3 al patrulea paragraf și articolele 10, 11 și 14 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene se aplică grefierului Tribunalului respectiv.

Articolul 7

(1) Procedura în fața Tribunalului Funcției Publice este reglementată de titlul III din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, cu excepția articolelor 22 și 23. În măsura în care este necesar, procedura este completată și detaliată în regulamentul de procedură al respectivului Tribunal.

(2) Dispozițiile referitoare la regimul lingvistic al Tribunalului se aplică și Tribunalului Funcției Publice.

- (3) Faza scrisă a procedurii cuprinde prezentarea cererii și a memoriului în apărare, cu excepția cazului în care Tribunalul Funcției Publice hotărăște că este necesar un al doilea schimb de memorii scrise. Atunci când are loc un al doilea schimb de memorii, Tribunalul Funcției Publice poate decide, cu acordul părților, să se pronunțe fără procedură orală.
- (4) În toate etapele procedurii, inclusiv în momentul depunerii cererii, Tribunalul Funcției Publice poate examina posibilitățile unei soluționări pe cale amiabilă a litigiului și poate încerca facilitarea unei asemenea soluționări.
- (5) Tribunalul Funcției Publice se pronunță cu privire la cheltuielile de judecată. Sub rezerva dispozițiilor speciale din regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

Articolul 8

- (1) Atunci când o cerere sau un alt act de procedură adresat Tribunalului Funcției Publice este depus din greșeală la greșierul Curții de Justiție sau al Tribunalului, acesta va fi transmis de îndată de greșierul respectiv greșierului Tribunalului Funcției Publice. De asemenea, atunci când o cerere sau un alt act de procedură adresat Curții sau Tribunalului este depus din greșeală la greșierul Tribunalului Funcției Publice, acesta va fi trimis de îndată de greșierul respectiv greșierului Curții sau celui al Tribunalului.
- (2) Atunci când Tribunalul Funcției Publice constată că nu are competența să judece o acțiune care este de competența Curții sau a Tribunalului, Tribunalul Funcției Publice trimite cauza Curții sau Tribunalului. De asemenea, atunci când Curtea sau Tribunalul constată că o cauză este de competența Tribunalului Funcției Publice, instanța sesizată trimite cauza Tribunalului Funcției Publice, care nu-și mai poate declina competența.
- (3) Atunci când Tribunalul Funcției Publice și Tribunalul sunt sesizate în cauze în care se ridică aceeași chestiune de interpretare sau în care este pusă în discuție validitatea aceluiași act, Tribunalul Funcției Publice, după audierea părților, poate suspenda procedura până la pronunțarea hotărârii de către Tribunal.

Atunci când Tribunalul Funcției Publice și Tribunalul sunt sesizate în cauze care au același obiect, Tribunalul Funcției Publice își declină competența, astfel încât Tribunalul să se poată pronunța în aceste cauze.

Articolul 9

Se poate formula recurs în fața Tribunalului în termen de două luni de la notificarea deciziei atacate împotriva deciziilor Tribunalului Funcției Publice prin care se finalizează judecata și a deciziilor acestuia prin care se soluționează parțial fondul unui litigiu sau prin care se pune capăt unui incident de procedură referitor la o excepție de necompetență sau de inadmisibilitate.

Un asemenea recurs poate fi formulat de oricare dintre părți care cade, în tot sau în parte, în pretenții. Cu toate acestea, intervenienții, alții decât statele membre și instituțiile Uniunii, pot formula recurs numai atunci când decizia Tribunalului Funcției Publice îi afectează în mod direct.

Articolul 10

(1) Orice persoană a cărei cerere de intervenție a fost respinsă de Tribunalul Funcției Publice poate formula recurs la Tribunal în termen de două săptămâni de la notificarea deciziei de respingere a cererii.

(2) Părțile la procedură pot formula recurs în fața Tribunalului împotriva deciziilor Tribunalului Funcției Publice adoptate în temeiul articolului 278 sau 279 sau al articolului 299 al patrulea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și al articolului 157 sau 164 al treilea paragraf din Tratatul CEEA în termen de două luni de la notificarea acestora.

(3) Președintele Tribunalului poate să se pronunțe asupra recursurilor formulate în conformitate cu alineatele (1) și (2), conform unei proceduri sumare care derogă, după cum este necesar, de la unele dintre normele conținute în prezenta anexă și care va fi prevăzută de regulamentul de procedură al Tribunalului.

Articolul 11

(1) Un recurs în fața Tribunalului este limitat la chestiuni de drept. Acesta poate fi fondat pe lipsa de competență a Tribunalului Funcției Publice, pe încălcarea procedurii în fața Tribunalului care aduce atingere intereselor părții în cauză, cât și pe încălcarea dreptului Uniunii de către Tribunalul Funcției Publice.

(2) Recursul nu poate privi numai cheltuielile de judecată sau partea obligată să le plătească.

Articolul 12

(1) Fără a aduce atingere articolelor 278 și 279 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și articolului 157 din Tratatul CEEA, recursul în fața Tribunalului nu are efect suspensiv.

(2) În cazul unui recurs împotriva unei decizii a Tribunalului Funcției Publice, procedura în fața Tribunalului constă dintr-o fază scrisă și o fază orală. În conformitate cu condițiile prevăzute de regulamentul de procedură, Tribunalul poate, după audierea părților, să se pronunțe fără procedură orală.

Articolul 13

(1) Atunci când recursul este întemeiat, Tribunalul anulează decizia Tribunalului Funcției Publice și se pronunță el însuși asupra litigiului. Acesta trimite cauza Tribunalului Funcției Publice spre rejudecare în cazul în care litigiul nu este în stare de judecată.

(2) Atunci când cauza este trimisă Tribunalului Funcției Publice spre rejudecare, acesta este ținut de dezlegarea dată chestiunilor de drept prin decizia Tribunalului.

PROTOCOLUL (nr. 4)

**PRIVIND STATUTUL SISTEMULUI EUROPEAN AL BĂNCILOR CENTRALE
ȘI AL BĂNCII CENTRALE EUROPENE**

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

DORIND să stabilească Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene menționat la articolul 129 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Capitolul I

Sistemul european al băncilor centrale

Articolul 1

Sistemul European al Băncilor Centrale

În conformitate cu articolul 282 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Banca Centrală Europeană (BCE) și băncile centrale naționale constituie Sistemul European al Băncilor Centrale (SEBC). BCE și băncile centrale naționale ale statelor membre a căror monedă este euro constituie Eurosistemul.

SEBC și BCE își îndeplinesc funcțiile și își desfășoară activitățile în conformitate cu dispozițiile tratatelor și ale prezentului statut.

Capitolul II

Obiectivele și misiunile SEBC

Articolul 2 *Obiectivele*

În conformitate cu articolul 127 alineatul (1) și cu articolul 282 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, obiectivul principal al SEBC este menținerea stabilității prețurilor. Fără a aduce atingere obiectivului privind stabilitatea prețurilor, SEBC sprijină politicile economice generale din Uniune, cu scopul de a contribui la realizarea obiectivelor Uniunii, definite la articolul 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană. SEBC acționează potrivit principiului unei economii de piață deschise în care concurența este liberă, favorizând o alocare eficientă a resurselor și respectând principiile stabilite la articolul 119 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Articolul 3 *Misiunile*

3.1. În conformitate cu articolul 127 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, misiunile fundamentale care urmează să fie îndeplinite prin intermediul SEBC sunt:

- definirea și aplicarea politicii monetare a Uniunii;
- desfășurarea operațiunilor de schimb valutar, în conformitate cu articolul 219 din tratatul menționat;
- deținerea și administrarea rezervelor valutare oficiale ale statelor membre;
- promovarea bunei funcționări a sistemelor de plăți.

3.2. În conformitate cu articolul 127 alineatul (3) din tratatul menționat, a treia liniuță din articolul 3.1 se aplică fără să aducă atingere deținerii și administrării fondurilor de rulment în valută de către guvernele statelor membre.

3.3. În conformitate cu articolul 127 alineatul (5) din tratatul menționat, SEBC contribuie la buna desfășurare a politicilor promovate de autoritățile competente în ceea ce privește supravegherea prudentială a instituțiilor de credit și stabilitatea sistemului financiar.

Articolul 4 *Funcțiile consultative*

În conformitate cu articolul 127 alineatul (4) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

- (a) BCE este consultată:
- cu privire la orice act al Uniunii propus în domeniile care sunt de competența sa;
 - de autoritățile naționale cu privire la orice proiect de reglementare în domeniile care sunt de competența sa, dar în limitele și în condițiile stabilite de Consiliu, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 41;
- (b) în domeniile care sunt de competența sa, BCE poate prezenta avize instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii sau autorităților naționale.

Articolul 5 *Culegerea de informații statistice*

5.1. Pentru realizarea misiunilor SEBC, BCE, sprijinită de băncile centrale naționale, culege informațiile statistice necesare, fie de la autoritățile naționale competente, fie direct de la agenții economici. În acest scop, BCE cooperează cu instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii, cu autoritățile competente ale statelor membre sau ale țărilor terțe, precum și cu organizațiile internaționale.

5.2. În măsura în care este posibil, băncile centrale naționale îndeplinesc misiunile descrise la articolul 5.1.

5.3. BCE are datoria să promoveze, în cazul în care este necesar, armonizarea regulilor și practicilor privind culegerea, elaborarea și difuzarea datelor statistice din domeniile care sunt de competența sa.

5.4. În conformitate cu procedura prevăzută la articolul 41, Consiliul stabilește persoanele fizice și juridice supuse obligației de raportare, regimul de confidențialitate și dispozițiile corespunzătoare de executare și de sancționare.

Articolul 6 *Cooperarea internațională*

6.1. În domeniul cooperării internaționale privind misiunile încredințate SEBC, BCE decide modul de reprezentare a SEBC.

6.2. BCE și, sub rezerva acordului acesteia, băncile centrale naționale pot să participe la instituțiile monetare internaționale.

6.3. Articolele 6.1 și 6.2 se aplică fără a aduce atingere articolului 138 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Capitolul III

Organizarea SEBC

Articolul 7 *Independența*

În conformitate cu articolul 130 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în exercitarea competențelor și în îndeplinirea misiunilor și îndatoririlor care le-au fost conferite prin tratate și prin prezentul statut, BCE, băncile centrale naționale sau membrii organelor lor de decizie nu pot solicita sau accepta instrucțiuni de la instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii, de la guvernele statelor membre sau de la orice alt organism. Instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii, precum și guvernele statelor membre se angajează să respecte acest principiu și să nu încerce să influențeze membrii organelor de decizie ale BCE sau ale băncilor centrale naționale în îndeplinirea misiunilor acestora.

Articolul 8
Principiul general

SEBC este condus de organele de decizie ale BCE.

Articolul 9
Banca Centrală Europeană

9.1. BCE care, în conformitate cu articolul 282 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, are personalitate juridică, se bucură în fiecare din statele membre de capacitatea juridică cea mai largă, recunoscută persoanelor juridice prin legislația internă; BCE poate în special să dobândească sau să înstrăineze bunuri mobile și imobile și să stea în justiție.

9.2. BCE se asigură ca misiunile conferite SEBC în conformitate cu articolul 127 alineatele (2), (3) și (5) din tratatul menționat să fie îndeplinite prin propriile sale activități, în conformitate cu prezentul statut, sau prin intermediul băncilor centrale naționale, în conformitate cu articolele 12.1. și 14.

9.3. În conformitate cu articolul 129 alineatul (1) din tratatul menționat, organele de decizie ale BCE sunt Consiliul guvernatorilor și Comitetul executiv.

Articolul 10
Consiliul guvernatorilor

10.1. În conformitate cu articolul 283 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Consiliul guvernatorilor este format din membrii Comitetului executiv și guvernatorii băncilor centrale naționale ale statelor membre a căror monedă este euro.

10.2. Fiecare membru al Consiliului guvernatorilor dispune de un vot. Începând cu data de la care numărul membrilor Consiliului guvernatorilor depășește douăzeci și unu, fiecare membru al Comitetului executiv dispune de un vot, iar numărul guvernatorilor cu drept de vot este de cincisprezece. Aceste drepturi de voturi se repartizează și se exercită prin rotație după cum urmează:

- începând cu data de la care numărul guvernatorilor depășește cincisprezece și până când acesta ajunge la douăzeci și doi, guvernatorii sunt repartizați în două grupuri, conform unui clasament în funcție de mărimea cotei deținute de statul membru căruia îi aparține banca centrală națională din produsul intern brut total la prețul pieței și din bilanțul agregat total al instituțiilor financiare monetare ale statelor membre a căror monedă este euro. Cotelor din produsul intern brut total la prețul pieței și din bilanțul agregat total al instituțiilor financiare monetare le sunt atribuite ponderi de $\frac{5}{6}$ și, respectiv, de $\frac{1}{6}$. Primul grup este format din cinci guvernatori, iar cel de-al doilea din restul guvernatorilor. Frecvența exercitării drepturilor de vot ale guvernatorilor din primul grup nu este mai mică decât cea a exercitării drepturilor de vot ale guvernatorilor din cel de-al doilea grup. Sub rezerva tezei anterioare, primului grup i se atribuie patru voturi, iar celui de-al doilea i se atribuie unsprezece voturi;
- începând cu data la care numărul guvernatorilor ajunge la douăzeci și doi, guvernatorii sunt repartizați în trei grupuri, în funcție de un clasament care se bazează pe criteriile menționate anterior. Primul grup este format din cinci guvernatori și i se atribuie patru voturi. Al doilea grup este format din jumătate din numărul total al guvernatorilor, orice fracțiune fiind rotunjită în sus până la numărul întreg cel mai apropiat și i se atribuie opt voturi. Al treilea grup este format din ceilalți guvernatori și i se atribuie trei voturi;
- în cadrul fiecărui grup, guvernatorii dispun de dreptul de vot pentru perioade egale de timp;
- pentru calcularea cotelor din produsul intern brut total la prețul pieței, se aplică articolul 29.2. Bilanțul agregat total al instituțiilor financiare monetare se calculează în conformitate cu cadrul statistic aplicabil în Uniune la data efectuării calculului;
- de fiecare dată când produsul intern brut total la prețul pieței se ajustează în conformitate cu articolul 29.3, sau de fiecare dată când numărul guvernatorilor crește, mărimea și/sau structura grupurilor se adaptează în conformitate cu principiile menționate anterior;
- Consiliul guvernatorilor, hotărând cu o majoritate de două treimi din numărul total al membrilor săi, cu sau fără drept de vot, ia toate măsurile necesare pentru punerea în aplicare a principiilor menționate anterior și poate decide amânarea utilizării sistemului de rotație până la data la care numărul de guvernatori depășește optsprezece.

Dreptul de vot se exercită personal. Prin derogare de la această normă, regulamentul intern menționat la articolul 12.3 poate să prevadă că membrii Consiliului guvernatorilor își pot exercita dreptul de vot prin intermediul teleconferinței. De asemenea, regulamentul prevede că un membru al Consiliului guvernatorilor care nu poate participa la reuniunile acestui Consiliu pe o perioadă îndelungată, poate desemna un supleant în calitate de membru al Consiliului guvernatorilor.

Dispozițiile alineatelor anterioare nu aduc atingere dreptului de vot al tuturor membrilor Consiliului guvernatorilor, cu sau fără drept de vot, în conformitate cu articolele 10.3, 40.2 și 40.3.

Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul statut, Consiliul guvernatorilor hotărăște cu majoritatea simplă a membrilor cu drept de vot. În caz de egalitate, președintele are votul decisiv.

Cvorumul necesar pentru ca Consiliul guvernatorilor să poată vota este de două treimi din membrii cu drept de vot. În cazul în care cvorumul nu este întrunit, președintele poate convoca o ședință extraordinară în cadrul căreia deciziile pot fi luate indiferent de cvorum.

10.3 Pentru toate deciziile care trebuie luate în temeiul articolelor 28, 29, 30, 32 și 33, voturile membrilor Consiliului guvernatorilor sunt ponderate în funcție de cotele pe care băncile centrale naționale le dețin în capitalul subscris al BCE. Ponderele voturilor membrilor Comitetului executiv este egală cu zero. O decizie care necesită o majoritate calificată se consideră adoptată în cazul în care voturile favorabile exprimate reprezintă cel puțin două treimi din capitalul subscris al BCE și cel puțin jumătate din acționari. În cazul în care un guvernator nu poate fi prezent, acesta poate desemna un supleant pentru a exprima votul său ponderat.

10.4. Reuniunile sunt confidențiale. Consiliul guvernatorilor poate decide să facă public rezultatul deliberărilor sale.

10.5. Consiliul guvernatorilor se întrunește de cel puțin zece ori pe an.

Articolul 11 *Comitetul executiv*

11.1. În conformitate cu articolul 283 alineatul (2) primul paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Comitetul executiv este format din președinte, vicepreședinte și alți patru membri.

Membrii își exercită funcțiile cu normă întreagă. Niciun membru nu poate exercita o altă profesie, remunerată sau nu, în afară de cazul în care i s-a acordat în mod excepțional o derogare de către Consiliul guvernatorilor.

11.2. În conformitate cu articolul 283 alineatul (2) al doilea paragraf din tratatul menționat, președintele, vicepreședintele și ceilalți membri ai Comitetului executiv sunt numiți de Consiliul European, hotărând cu majoritate calificată, la recomandarea Consiliului și după consultarea Parlamentului European și a Consiliului guvernatorilor, dintre persoanele a căror autoritate și experiență profesională în domeniul monetar sau bancar sunt recunoscute.

Mandatul acestora are o durată de opt ani și nu poate fi reînnoit.

Numai resortisanții statelor membre pot fi membri ai Comitetului executiv.

11.3. Condițiile de angajare a membrilor Comitetului executiv, în special salariile, pensiile și alte prestații de asigurări sociale fac obiectul contractelor încheiate cu BCE și se stabilesc de Consiliul guvernatorilor la propunerea unui comitet format din trei membri numiți de Consiliul guvernatorilor și din trei membri numiți de Consiliu. Membrii Comitetului executiv nu au drept de vot în chestiunile reglementate de prezentul alineat.

11.4. În cazul în care un membru al Comitetului executiv nu mai îndeplinește condițiile necesare exercitării funcțiilor sale sau în care a comis o abatere gravă, Curtea de Justiție îl poate demite, la cererea Consiliului guvernatorilor sau a Comitetului executiv.

11.5. Fiecare membru al Comitetului executiv prezent la ședințe are dreptul să voteze și dispune în acest scop de un vot. În cazul în care nu există dispoziții contrare, deciziile Comitetului executiv se iau cu majoritatea simplă a voturilor exprimate. În cazul în care există un număr egal de voturi, votul președintelui este hotărâtor. Procedura de vot este precizată în regulamentul de procedură menționat la articolul 12.3.

11.6. Comitetul executiv este răspunzător pentru administrarea curentă a BCE.

11.7. Locurile vacante din Comitetul executiv sunt ocupate prin numirea de noi membri, în conformitate cu articolul 11.2.

Articolul 12
Responsabilitățile organelor de decizie

12.1. Consiliul guvernatorilor adoptă orientările și ia deciziile necesare pentru îndeplinirea misiunilor încredințate SEBC prin tratate și prin prezentul statut. Consiliul guvernatorilor definește politica monetară a Uniunii, inclusiv, dacă este cazul, deciziile privind obiectivele monetare intermediare, ratele dobânzilor de referință și constituirea rezervelor în cadrul SEBC, și stabilește orientările necesare aplicării lor.

Comitetul executiv pune în aplicare politica monetară în conformitate cu orientările și deciziile adoptate de Consiliul guvernatorilor. În acest cadru, Comitetul executiv dă instrucțiunile necesare băncilor centrale naționale. În afară de aceasta, Comitetului executiv îi pot fi delegate anumite competențe prin decizia Consiliului guvernatorilor.

În măsura în care se consideră că acest lucru este posibil și oportun, și fără a aduce atingere prevederilor prezentului articol, BCE recurge la băncile centrale naționale pentru executarea operațiunilor care țin de misiunile SEBC.

12.2. Comitetul executiv răspunde de pregătirea reuniunilor Consiliului guvernatorilor.

12.3. Consiliul guvernatorilor adoptă un regulament intern prin care stabilește organizarea internă a BCE și a organelor sale de decizie.

12.4. Funcțiile consultative menționate la articolul 4 sunt exercitate de Consiliul guvernatorilor.

12.5. Consiliul guvernatorilor ia deciziile menționate la articolul 6.

Articolul 13
Președintele

13.1. Președintele sau, în absența acestuia, vicepreședintele, prezidează Consiliul guvernatorilor și Comitetul executiv al BCE.

13.2. Fără a aduce atingere articolului 38, președintele sau persoana pe care acesta o desemnează în acest scop reprezintă BCE în exterior.

Articolul 14
Băncile centrale naționale

14.1. În conformitate cu articolul 131 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, fiecare stat membru asigură compatibilitatea legislației sale naționale, inclusiv a statutului băncii sale centrale naționale, cu tratatele și cu prezentul statut.

14.2. Statutele băncilor centrale naționale prevăd, în special, că durata mandatului guvernatorului băncii centrale naționale nu poate fi mai mică de cinci ani.

Un guvernator poate fi eliberat din funcție numai în cazul în care nu mai îndeplinește condițiile necesare exercitării îndatoririlor sale sau în care a comis o abatere gravă. Împotriva deciziei luate în această privință, guvernatorul respectiv sau Consiliul guvernatorilor poate introduce la Curtea de Justiție o acțiune întemeiată pe încălcarea tratatelor sau a oricărei norme de drept de aplicare a acestora. Acțiunea respectivă trebuie să fie formulată într-un termen de două luni, după caz, fie de la publicarea deciziei sau de la notificarea sa reclamantului fie, în absența unei astfel de notificări, din ziua în care reclamantul a luat cunoștință de decizie.

14.3. Băncile centrale naționale fac parte integrantă din SEBC și acționează în conformitate cu orientările și instrucțiunile BCE. Consiliul guvernatorilor ia măsurile necesare pentru a asigura respectarea orientărilor și instrucțiunilor BCE, și solicită să-i fie furnizate toate informațiile necesare.

14.4. Băncile centrale naționale pot îndeplini și alte funcții în afara celor menționate de prezentul statut, cu excepția cazurilor în care Consiliul guvernatorilor decide, cu o majoritate de două treimi din voturile exprimate, că funcțiile respective interferează cu obiectivele și misiunile SEBC. Aceste funcții, pe care băncile centrale naționale le exercită pe propria răspundere și pe propriul risc, nu sunt considerate ca făcând parte din funcțiile SEBC.

Articolul 15
Obligații de raportare

15.1. BCE întocmește și publică rapoarte asupra activității SEBC cel puțin o dată pe trimestru.

15.2. În fiecare săptămână se publică o situație financiară consolidată a SEBC.

15.3. În conformitate cu articolul 284 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, BCE prezintă Parlamentului European, Consiliului și Comisiei, precum și Consiliului European un raport anual privind activitatea SEBC și politica monetară din anul precedent și din anul în curs.

15.4. Rapoartele și situațiile menționate de prezentul articol se pun la dispoziția persoanelor interesate în mod gratuit.

Articolul 16 *Bancnotele*

În conformitate cu articolul 128 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Consiliul guvernatorilor este singurul împuternicit să autorizeze emisiunea de bancnote în euro în cadrul Uniunii. BCE și băncile centrale naționale pot emite asemenea bancnote. Bancnotele emise de BCE și de băncile centrale naționale sunt singurele care au statutul de mijloc legal de plată în cadrul Uniunii.

BCE respectă, pe cât posibil, practicile existente în ceea ce privește emisiunea și grafica bancnotelor.

Capitolul IV

Funcțiile monetare și operațiunile SEBC

Articolul 17 *Conturi la BCE și la băncile centrale naționale*

Pentru a-și desfășura operațiunile, BCE și băncile centrale naționale pot deschide conturi pentru instituțiile de credit, pentru organismele publice și pentru alți participanți pe piață și pot accepta active drept garanție, inclusiv titluri în formă dematerializată.

Articolul 18
Operațiunile de piață monetară și de credit

18.1. Pentru a atinge obiectivele SEBC și a-și îndeplini misiunile, BCE și băncile centrale naționale pot:

- să intervină pe piețele financiare, fie prin operațiuni simple de vânzare și cumpărare (la vedere și la termen) sau prin contracte de report, fie prin primirea sau acordarea de împrumuturi de creanțe și instrumente tranzacționabile exprimate în moneda euro sau în alte monede, precum și de metale prețioase;
- să desfășoare operațiuni de creditare cu instituțiile de credit și cu alți participanți pe piață, pe baza unor garanții corespunzătoare.

18.2. BCE stabilește principiile generale ale operațiunilor de piață monetară și de credit desfășurate de ea însăși sau de băncile centrale naționale, inclusiv cele privind comunicarea condițiilor în care acestea sunt dispuse să participe la aceste operațiuni.

Articolul 19
Rezervele minime obligatorii

19.1. Sub rezerva articolului 2, BCE este împuternicită să impună instituțiilor de credit stabilite în statele membre obligația constituirii de rezerve minime obligatorii la BCE și la băncile centrale naționale, în conformitate cu obiectivele de politică monetară. Consiliul guvernatorilor poate adopta regulamente privind calcularea și determinarea rezervelor minime obligatorii. În cazul nerespectării acestei obligații, BCE are dreptul de a percepe dobânzi penalizatoare sau de a impune alte sancțiuni cu efect similar.

19.2. În vederea aplicării prezentului articol, Consiliul definește, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 41, baza de calcul a rezervelor minime obligatorii și raportul maxim admisibil dintre aceste rezerve și baza lor de calcul, precum și sancțiunile corespunzătoare în caz de nerespectare.

Articolul 20
Alte instrumente de control monetar

Consiliul guvernatorilor poate hotărî, cu o majoritate de două treimi din voturile exprimate, să recurgă la alte metode operaționale de control monetar pe care le consideră adecvate, cu respectarea articolului 2.

În cazul în care aceste metode implică obligații pentru terți, Consiliul stabilește sfera lor de aplicare, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 41.

Articolul 21 *Operațiunile cu organisme publice*

21.1. În conformitate cu articolul 123 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, se interzice BCE și băncilor centrale naționale să acorde credite pe descoperit de cont sau orice alt tip de facilitare de credit instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii, administrațiilor centrale, autorităților regionale sau locale, celorlalte autorități publice, celorlalte organisme sau întreprinderi publice din statele membre; se interzice, de asemenea, cumpărarea de titluri de creanță, direct de la acestea, de către BCE sau de către băncile centrale naționale.

21.2. BCE și băncile centrale naționale pot acționa în calitate de agenți fiscali pentru instituțiile menționate la articolul 21.1.

21.3. Dispozițiile prezentului articol nu se aplică instituțiilor publice de credit care, în contextul furnizării de lichidități de către băncile centrale, beneficiază, din partea băncilor centrale naționale și a BCE, de același tratament ca și instituțiile private de credit.

Articolul 22 *Sistemele de compensare și de plăți*

BCE și băncile centrale naționale pot acorda facilități, iar BCE poate adopta regulamente în vederea asigurării eficienței și solidității sistemelor de compensare și de plăți în cadrul Uniunii și în raporturile cu țările terțe.

Articolul 23 *Operațiunile externe*

BCE și băncile centrale naționale pot:

- să stabilească relații cu băncile centrale și instituțiile financiare din țările terțe și, în cazul în care este necesar, cu organizațiile internaționale;

- să dobândească și să vândă, la vedere sau la termen, orice tip de active valutare și de metale prețioase. Termenul „active valutare” include titlurile și toate celelalte active exprimate în moneda oricărei țări sau în unități de cont, indiferent de forma în care sunt deținute;
- să dețină și să administreze activele menționate la prezentul articol;
- să desfășoare toate tipurile de operațiuni bancare cu țările terțe și cu organizațiile internaționale, inclusiv operațiuni de împrumut și credit.

Articolul 24 *Alte operațiuni*

În afara operațiunilor care rezultă din misiunile lor, BCE și băncile centrale naționale pot desfășura operațiuni în scopuri administrative sau în beneficiul personalului acestora.

Capitolul V

Supravegherea prudențială

Articolul 25 *Supravegherea prudențială*

25.1. BCE poate să adopte avize și să fie consultată de Consiliu, de Comisie și de autoritățile competente din statele membre, cu privire la domeniul de aplicare și punerea în aplicare a legislației Uniunii privind supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și stabilitatea sistemului financiar.

25.2. În conformitate cu orice regulament adoptat de Consiliu în temeiul articolului 127 alineatul (6) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, BCE poate îndeplini misiuni specifice în legătură cu politicile în materie de supraveghere prudențială a instituțiilor de credit și a altor instituții financiare, cu excepția întreprinderilor de asigurări.

Capitolul VI

Dispoziții financiare ale SEBC

Articolul 26 *Conturile financiare*

26.1. Exercițiul financiar al BCE și al băncilor centrale naționale începe în prima zi a lunii ianuarie și se încheie în ultima zi a lunii decembrie.

26.2. Conturile anuale ale BCE sunt întocmite de Comitetul executiv în conformitate cu principiile stabilite de Consiliul guvernatorilor. Conturile se aprobă de Consiliul guvernatorilor și apoi se publică.

26.3. În scopuri de analiză și administrare, Comitetul executiv întocmește un bilanț consolidat al SEBC, cuprinzând activele și pasivele băncilor centrale naționale care fac parte din SEBC.

26.4. În vederea aplicării prezentului articol, Consiliul guvernatorilor adoptă normele necesare standardizării procedurilor contabile și de raportare cu privire la operațiunile băncilor centrale naționale.

Articolul 27 *Auditul*

27.1. Conturile BCE și ale băncilor centrale naționale sunt supuse auditării de auditori externi independenți, desemnați la recomandarea Consiliului guvernatorilor și agreeți de Consiliu. Auditorii sunt pe deplin împuterniciți să examineze toate registrele și conturile BCE și ale băncilor centrale naționale, și să obțină toate informațiile privind operațiunile lor.

27.2. Dispozițiile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene se aplică numai cu privire la examinarea eficienței administrării BCE.

Articolul 28 *Capitalul BCE*

28.1. Capitalul BCE este de 5 miliarde euro. Capitalul poate fi majorat, dacă este cazul, prin decizia Consiliului guvernatorilor hotărând cu majoritatea calificată menționată la articolul 10.3, în limitele și în condițiile stabilite de Consiliu în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 41.

28.2. Băncile centrale naționale sunt singurele autorizate să subscrie și să dețină capitalul BCE. Subscrierea capitalului se realizează potrivit grilei de repartitie stabilite în conformitate cu articolul 29.

28.3. Consiliul guvernatorilor, hotărând cu majoritatea calificată menționată la articolul 10.3, stabilește cuantumul și modalitățile de vărsare a capitalului.

28.4. Sub rezerva articolului 28.5, cotele băncilor centrale naționale din capitalul subscris al BCE nu pot fi cesionate, nu pot face obiectul garanțiilor reale mobiliare și nu pot fi supuse popririi/sechestrului.

28.5. În cazul în care grila de repartitie menționată la articolul 29 este ajustată, băncile centrale naționale transferă între ele cotele din capital corespunzătoare, astfel încât repartitia acestor cote să corespundă noii grile. Consiliul guvernatorilor stabilește modalitățile și condițiile de transfer.

Articolul 29 *Grila de repartitie pentru subscrierea capitalului*

29.1. Grila de repartitie pentru subscrierea capitalului BCE, stabilită pentru prima dată în 1998 cu ocazia instituirii SEBC, se determină prin atribuirea unei ponderi în această grilă fiecărei bănci centrale naționale, egală cu suma a:

- 50 % din cota pe care statul membru respectiv o deține în cadrul populației Uniunii în penultimul an dinaintea înființării SEBC;
- 50 % din cota pe care statul membru respectiv o deține din produsul intern brut al Uniunii la prețurile pieței, așa cum a fost înregistrat pe durata ultimilor cinci ani care au precedat penultimul an dinaintea înființării SEBC;

Procentele se rotunjesc în sus sau în jos până la cel mai apropiat multiplu de 0,0001 %.

29.2. Datele statistice necesare aplicării prezentului articol sunt furnizate de Comisie în conformitate cu normele adoptate de Consiliu, potrivit procedurii menționate la articolul 41.

29.3. Ponderile atribuite băncilor centrale naționale se ajustează la fiecare cinci ani după înființarea SEBC, prin analogie cu dispozițiile articolului 29.1. Grila de repartiție ajustată se aplică din prima zi a anului următor.

29.4. Consiliul guvernatorilor ia orice alte măsuri necesare pentru aplicarea prezentului articol.

Articolul 30 *Transferul activelor din rezervele valutare la BCE*

30.1. Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 28, băncile centrale naționale pun la dispoziția BCE active din rezervele valutare, altele decât monedele statelor membre, euro, poziții de rezervă la FMI și DST, până la echivalentul sumei de 50 de miliarde euro. Consiliul guvernatorilor decide asupra cotei care poate fi solicitată de BCE după înființarea acesteia, precum și asupra sumelor solicitate ulterior. BCE are dreptul deplin de a deține și a administra activele din rezervele valutare care i-au fost transferate și de a le utiliza în scopurile prevăzute de prezentul statut.

30.2. Contribuția fiecărei bănci centrale naționale se stabilește proporțional cu cota sa din capitalul subscris al BCE.

30.3. BCE creditează fiecărei bănci centrale naționale o creanță echivalentă cu contribuția sa. Consiliul guvernatorilor stabilește valoarea nominală și remunerarea acestor creanțe.

30.4. BCE poate solicita active suplimentare din rezervele valutare, în conformitate cu articolul 30.2, dincolo de limita stabilită la articolul 30.1, în limitele și potrivit condițiilor stabilite de Consiliu în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 41.

30.5. BCE poate deține și administra poziții de rezervă la FMI, precum și DST, și poate să accepte cumularea (pooling) acestor active.

30.6. Consiliul guvernatorilor ia orice alte măsuri necesare pentru aplicarea prezentului articol.

Articolul 31

Active din rezervele valutare deținute de băncile centrale naționale

31.1. Băncile centrale naționale sunt autorizate să desfășoare operațiuni în vederea îndeplinirii obligațiilor lor față de organizațiile internaționale în conformitate cu articolul 23.

31.2. Toate celelalte operațiuni cu activele din rezervele valutare care rămân la băncile centrale naționale după transferurile menționate la articolul 30 și tranzacțiile statelor membre cu fondurile lor de rulment în valută, peste o anumită limită care urmează să fie stabilită în cadrul articolului 31.3, sunt supuse autorizării de către BCE, pentru a asigura coerența cu politica de curs de schimb și politica monetară a Uniunii.

31.3 Consiliul guvernatorilor adoptă orientări cu scopul de a facilita aceste operațiuni.

Articolul 32

Repartizarea veniturilor monetare ale băncilor centrale naționale

32.1. Venitul acumulat de băncile centrale naționale ca urmare a exercitării funcției de politică monetară a SEBC, denumit în continuare „venit monetar”, este repartizat la sfârșitul fiecărui exercițiu financiar în conformitate cu prezentul articol.

32.2. Valoarea venitului monetar al fiecărei bănci centrale naționale este egală cu venitul anual al acesteia obținut din activele deținute în contrapartidă cu bancnotele aflate în circulație și cu depozitele constituite de instituțiile de credit. Aceste active sunt identificate de băncile centrale naționale în conformitate cu orientările stabilite de Consiliul guvernatorilor.

32.3. În cazul în care, după introducerea monedei euro, Consiliul guvernatorilor consideră că structura bilanțurilor băncilor centrale naționale nu permite aplicarea articolului 32.2, acesta poate decide, cu majoritate calificată, că, prin derogare de la articolul 32.2, venitul monetar trebuie să fie calculat după o altă metodă pe parcursul unei perioade de cel mult cinci ani.

32.4. Din cuantumul venitului monetar al fiecărei bănci centrale naționale se scade o sumă echivalentă cu dobânda plătită de respectiva bancă centrală pentru depozitele constituite de instituțiile de credit în conformitate cu articolul 19.

Consiliul guvernatorilor poate decide să compenseze băncile centrale naționale pentru costurile suportate cu ocazia emisiunii de bancnote sau, în situații excepționale, pentru pierderile specifice rezultate din operațiunile de politică monetară desfășurate în contul SEBC. Compensarea ia forma pe care Consiliul guvernatorilor o consideră corespunzătoare; aceste sume pot fi compensate cu venitul monetar al băncilor centrale naționale.

32.5. Suma veniturilor monetare ale băncilor centrale naționale se repartizează între acestea proporțional cu cotele vărsate la capitalul BCE, sub rezerva oricărei alte decizii luate de Consiliul guvernatorilor în conformitate cu articolul 33.2.

32.6. Compensarea și decontarea soldurilor care provin din repartizarea venitului monetar se efectuează de BCE în conformitate cu orientările stabilite de Consiliul guvernatorilor.

32.7. Consiliul guvernatorilor adoptă orice alte măsuri necesare pentru aplicarea prezentului articol.

Articolul 33

Repartizarea profiturilor și pierderilor nete ale BCE

33.1. Profitul net al BCE se transferă în următoarea ordine:

- (a) o sumă care urmează a fi stabilită de Consiliul guvernatorilor și care nu poate depăși 20 % din profitul net, este transferată în fondul general de rezervă în limita a 100 % din capital;
- (b) profitul net rămas se distribuie acționarilor BCE, proporțional cu cotele vărsate la capital.

33.2. În cazul în care BCE înregistrează o pierdere, aceasta se acoperă din fondul general de rezervă al BCE și, dacă este necesar, după decizia Consiliului guvernatorilor, din veniturile monetare aferente exercițiului financiar respectiv, proporțional cu și în limita sumelor alocate băncilor centrale naționale în conformitate cu articolul 32.5.

Capitolul VII

Dispoziții generale

Articolul 34 *Actele juridice*

34.1. În conformitate cu articolul 132 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, BCE adoptă:

- regulamente, în măsura necesară îndeplinirii misiunilor stabilite la articolul 3.1 prima liniuță, la articolele 19.1, 22 sau 25.2 din Statutul SEBC și al BCE, precum și în cazurile prevăzute de actele Consiliului menționate la articolul 41;
- deciziile necesare îndeplinirii misiunilor încredințate SEBC în conformitate cu tratatele și cu Statutul SEBC și al BCE;
- recomandări și avize.

34.2. BCE poate decide publicarea deciziilor, recomandărilor și avizelor sale.

34.3. În limitele și în condițiile stabilite de Consiliu, în conformitate cu procedura menționată la articolul 41 din statut, BCE este abilitată să impună întreprinderilor amenzi și penalități cu titlu cominatoriu, în cazul neîndeplinirii obligațiilor care rezultă din regulamentele și deciziile sale.

Articolul 35 *Controlul jurisdicțional și aspecte conexe*

35.1. Actele sau omisiunile BCE sunt supuse controlului și interpretării Curții de Justiție a Uniunii Europene în cazurile și în condițiile prevăzute de tratate. BCE poate introduce acțiuni în justiție în cazurile și în condițiile prevăzute de tratate.

35.2 Litigiile dintre BCE, pe de o parte, și creditorii sau debitorii acesteia sau orice altă persoană, pe de altă parte, sunt soluționate de instanțele naționale competente, cu excepția cazurilor în care competența a fost atribuită Curții de Justiție a Uniunii Europene.

35.3. BCE se supune regimului răspunderii prevăzut la articolul 340 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Răspunderea băncilor centrale naționale se stabilește în conformitate cu dreptul intern respectiv.

35.4. Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să hotărască în temeiul unei clauze compromisorii prevăzută într-un contract de drept public sau de drept privat încheiat de BCE sau în numele acesteia.

35.5. Decizia BCE de a sesiza Curtea de Justiție a Uniunii Europene se adoptă de către Consiliul guvernatorilor.

35.6. Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să hotărască în privința litigiilor privind îndeplinirea de către băncile centrale naționale a obligațiilor care le revin în conformitate cu tratatele și cu prezentul statut. În cazul în care BCE consideră că o bancă centrală națională nu și-a îndeplinit una din obligațiile care îi revin în temeiul tratatelor și al prezentului statut, aceasta poate adopta un aviz motivat în această privință după ce a oferit băncii centrale naționale în cauză posibilitatea de a-și prezenta observațiile. În cazul în care banca centrală națională respectivă nu respectă avizul în termenul stabilit de BCE, aceasta din urmă poate sesiza Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

Articolul 36 *Personalul*

36.1. Consiliul guvernatorilor stabilește, la propunerea Comitetului executiv, regimul care se aplică personalului BCE.

36.2. Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să soluționeze orice litigiu dintre BCE și agenții acesteia, în limitele și în condițiile stabilite prin regimul care se aplică personalului.

Articolul 37 (ex-articolul 38) *Secretul profesional*

37.1. Membrii organelor de conducere, precum și personalul BCE și cel al băncilor centrale naționale au obligația, chiar și după încetarea funcțiilor lor, de a nu divulga informații care, prin natura lor, intră sub incidența obligației de păstrare a secretului profesional.

37.2. Persoanele care au acces la date care intră sub incidența legislației Uniunii care impune obligația păstrării secretului se supun acestei legislații.

Articolul 38 (ex-articolul 39)
Persoanele cu drept de semnătură

BCE se angajează din punct de vedere juridic față de terți prin președinte sau doi membri ai Comitetului executiv, ori prin semnătura a doi membri ai personalului acesteia, autorizați în mod corespunzător de președinte să semneze în numele BCE.

Articolul 39 (ex-articolul 40)
Privilegiile și imunitățile

BCE se bucură pe teritoriul statelor membre de privilegiile și imunitățile necesare îndeplinirii misiunilor sale, în condițiile stabilite de Protocolul privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene.

Capitolul VIII

Modificarea statutului și legislația complementară

Articolul 40 (ex-articolul 41)
Procedura simplificată de revizuire

40.1. În conformitate cu articolul 129 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, articolele 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4 și 32.6, articolul 33.1 litera (a) și articolul 36 din prezentul statut pot fi revizuite de către Parlamentul European și de către Consiliu, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, fie la recomandarea BCE, după consultarea Comisiei, fie la propunerea Comisiei și după consultarea BCE.

40.2. Articolul 10.2 poate fi modificat printr-o decizie a Consiliului European, hotărând în unanimitate, fie la recomandarea Băncii Centrale Europene și după consultarea Parlamentului European și a Comisiei, fie la recomandarea Comisiei și după consultarea Parlamentului European și a Băncii Centrale Europene. Respectivele modificări intră în vigoare numai după ce au fost aprobate de statele membre în conformitate cu normele lor constituționale.

40.3. Pentru ca BCE să adopte o recomandare în temeiul prezentului articol, este necesară decizia unanimă a Consiliului guvernatorilor.

Articolul 41(ex-articolul 42)
Legislația complementară

În conformitate cu articolul 129 alineatul (4) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Consiliul, fie la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European și a BCE, fie la recomandarea BCE și după consultarea Parlamentului European și a Comisiei, adoptă dispozițiile menționate la articolele 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 și 34.3 din prezentul statut.

Capitolul IX

Dispoziții tranzitorii și alte dispoziții
privind SEBC

Articolul 42 (ex-articolul 43)
Dispoziții generale

42.1. Prin efectul derogării menționate la articolul 139 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, următoarele articole din prezentul statut: 3, 6, 9.2, 12.1, 14.3, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 26.2, 27, 30, 31, 32, 33, 34 și 49 nu conferă nici un drept și nu impun nici o obligație statului membru respectiv.

42.2. Băncile centrale ale statelor membre, care fac obiectul unei derogări, conform articolului 139 din tratatul menționat, își păstrează competențele în domeniul politicii monetare, în conformitate cu dreptul intern.

42.3. În conformitate cu articolul 139 din tratatul menționat, la articolele următoare din prezentul statut: 3, 11.2 și 19, „state membre” înseamnă statele membre a căror monedă este euro.

42.4. La articolele următoare din prezentul statut: 9.2, 10.2, 10.3, 12.1, 16, 17, 18, 22, 23, 27, 30, 31, 32, 33.2 și 49, „bănci centrale naționale” înseamnă băncile centrale ale statelor membre a căror monedă este euro.

42.5. La articolele 10.3 și 33.1, „acționari” înseamnă băncile centrale ale statelor membre a căror monedă este euro.

42.6. La articolele 10.3 și 30.2, „capital subscris” înseamnă capitalul BCE subscris de băncile centrale ale statelor membre a căror monedă este euro.

Articolul 43 (ex-articolul 44) *Misiuni tranzitorii ale BCE*

BCE îndeplinește fostele atribuții ale IME, menționate la articolul 141 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene care, date fiind derogările privind unul sau mai multe state membre, trebuie să fie îndeplinite și după introducerea monedei euro.

BCE adoptă avize în cursul perioadei de pregătire privind abrogarea derogărilor menționate la articolul 140 din tratatul menționat.

Articolul 44 (ex-articolul 45) *Consiliul general al BCE*

44.1. Fără a aduce atingere articolului 129 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Consiliul general se constituie ca cel de-al treilea organ de decizie al BCE.

44.2. Consiliul general este format din președintele și vicepreședintele BCE, precum și din guvernatorii băncilor centrale naționale. Ceilalți membri ai Comitetului executiv pot participa, fără drept de vot, la reuniunile Consiliului general.

44.3. Responsabilitățile Consiliului general sunt enumerate în mod exhaustiv la articolul 46 din prezentul statut.

Articolul 45 (ex-articolul 46)
Regulamentul intern al Consiliului general

45.1. Președintele sau, în absența acestuia, vicepreședintele BCE prezidează Consiliul general al BCE.

45.2. Președintele Consiliului și un membru al Comisiei pot participa, fără drept de vot, la reuniunile Consiliului general.

45.3. Președintele pregătește reuniunile Consiliului general.

45.4. Prin derogare de la articolul 12.3, Consiliul general își adoptă regulamentul intern.

45.5. Secretariatul Consiliului general se asigură de către BCE.

Articolul 46 (ex-articolul 47)
Responsabilitățile Consiliului general

46.1. Consiliul general:

- îndeplinește misiunile menționate la articolul 43;
- contribuie la îndeplinirea funcțiilor consultative menționate la articolele 4 și 25.1.

46.2. Consiliul general contribuie la:

- culegerea informațiilor statistice menționate la articolul 5;
- întocmirea rapoartelor de activitate ale BCE menționate la articolul 15;
- stabilirea normelor menționate în articolul 26.4, necesare aplicării articolului 26;

- luarea tuturor celorlalte măsuri menționate la articolul 29.4, necesare aplicării articolului 29;
- stabilirea regimului care se aplică personalului BCE, menționate la articolul 36.

46.3. Consiliul general contribuie la pregătirile necesare pentru stabilirea irevocabilă a cursurilor de schimb ale monedelor statelor membre care fac obiectul unei derogări în raport cu moneda euro, așa cum este prevăzută aceasta la articolul 140 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

46.4. Consiliul general este informat de președintele BCE cu privire la deciziile Consiliului guvernatorilor.

Articolul 47 (ex-articolul 48)
Dispoziții tranzitorii privind capitalul BCE

În conformitate cu articolul 29.1, fiecărei bănci centrale naționale i se atribuie o pondere în grila de repartiție pentru subscrierea la capitalul BCE. Prin derogare de la articolul 28.3, băncile centrale ale statelor membre care fac obiectul unei derogări nu varsă capitalul subscris, în afara cazului în care Consiliul general, hotărând cu o majoritate care reprezintă cel puțin două treimi din capitalul subscris al BCE și cel puțin jumătate din acționari, decide că un procent minim trebuie vărsat cu titlu de participare la costurile funcționării BCE.

Articolul 48 (ex-articolul 49)
Plata amânată a capitalului, rezervelor și provizioanelor BCE

48.1. Banca centrală a unui stat membru a cărei derogare a fost abrogată varsă cota subscrisă la capitalul BCE în aceeași proporție ca și băncile centrale ale statelor membre a căror monedă este euro și transferă către BCE active din rezervele valutare, în conformitate cu articolul 30.1. Suma care trebuie transferată se stabilește înmulțind valoarea în euro, calculată la cursul de schimb în vigoare, a activelor din rezervele valutare care au fost deja transferate către BCE, în conformitate cu articolul 30.1 cu raportul dintre numărul părților subscrise de banca centrală națională respectivă și numărul părților deja vărsate de celelalte bănci centrale naționale.

48.2. În afara plății menționate la articolul 48.1, banca centrală respectivă contribuie la rezervele BCE, la provizioanele echivalente rezervelor și la suma care mai trebuie afectată rezervelor și provizioanelor, care corespunde soldului contului de profit și pierderi la dat de 31 decembrie a anului anterior abrogării derogării. Suma care trebuie vărsată se calculează înmulțind volumul rezervelor, așa cum sunt ele definite mai sus și așa cum figurează în bilanțul aprobat al BCE, cu raportul dintre numărul părților subscrise de banca centrală respectivă și numărul părților deja vărsate de către celelalte bănci centrale.

48.3. Atunci când unul sau mai multe state devin membre ale Uniunii Europene, iar băncile lor centrale naționale devin parte integrantă din SEBC, capitalul subscris al BCE și plafonul până la care activele constând din rezerve valutare care pot fi transferate BCE se majorează automat. Valoarea majorării se determină prin înmulțirea valorilor respective aflate în vigoare la data respectivă cu raportul, în cadrul grilei de repartitie pentru capitalul majorat, dintre ponderea băncilor centrale naționale care aderă și ponderea băncilor centrale naționale care sunt deja membre ale SEBC. Ponderea fiecărei bănci centrale naționale în grila de repartitie se calculează prin analogie cu articolul 29.1 și în conformitate cu articolul 29.2. Perioadele de referință utilizate pentru datele statistice sunt identice cu cele utilizate pentru ultima ajustare cincinală a ponderilor în conformitate cu articolul 29.3.

Articolul 49 (ex-articolul 52)

Schimbul bancnotelor exprimate în monedele statelor membre

După stabilirea irevocabilă a cursurilor de schimb potrivit articolului 140 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Consiliul guvernatorilor adoptă măsurile necesare pentru a asigura că bancnotele exprimate în monedele pentru care a fost stabilit în mod irevocabil cursul de schimb sunt schimbate de băncile centrale naționale la paritatea respectivă.

Articolul 50 (ex-articolul 53)

Aplicabilitatea măsurilor tranzitorii

Articolele 42-47 se aplică atât timp cât există state membre care fac obiectul unei derogări.

PROTOCOLUL (nr. 5)

PRIVIND STATUTUL BĂNCII EUROPENE DE INVESTIȚII

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

DORIND să stabilească Statutul Băncii Europene de Investiții, prevăzut la articolul 308 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Articolul 1

Banca Europeană de Investiții instituită prin articolul 308 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în continuare numită „Banca”, se constituie și își exercită funcțiile și activitatea în conformitate cu dispozițiile tratatelor și ale prezentului statut.

Articolul 2

Misiunea Băncii este definită la articolul 309 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Articolul 3

În conformitate cu articolul 308 din Tratatul privind funcționarea Uniunii europene, statele membre sunt membri ai Băncii.

Articolul 4

(1) Banca dispune de un capital de 243 284 154 500 EUR, subscris de statele membre până la concurența următoarelor valori:

Germania	39 195 022 000
Franța	39 195 022 000
Italia	39 195 022 000
Regatul Unit	39 195 022 000
Spania	23 517 013 500
Belgia	10 864 587 500
Țările de Jos	10 864 587 500
Suedia	7 207 577 000
Danemarca	5 501 052 500
Austria	5 393 232 000
Polonia	5 017 144 500
Finlanda	3 098 617 500
Grecia	2 946 995 500
Portugalia	1 899 171 000
Republica Cehă	1 851 369 500
Ungaria	1 751 480 000
Irlanda	1 375 262 000
România	1 270 021 000
Croația	891 165 500
Slovacia	630 206 000
Slovenia	585 089 500
Bulgaria	427 869 500
Lituania	367 127 000
Luxemburg	275 054 500
Cipru	269 710 500
Letonia	224 048 000
Estonia	173 020 000
Malta	102 665 000

Statele membre nu sunt răspunzătoare decât până la concurența cotei părți de capital subscris și nevărsat.

- (2) Admiterea unui nou membru determină o majorare a capitalului subscris corespunzătoare aportului noului membru.
- (3) Consiliul guvernatorilor, hotărând în unanimitate, poate decide o majorare a capitalului subscris.
- (4) Cota parte de capital subscris nu poate fi cesionată, nu poate face obiectul garanțiilor reale mobiliare și nici supusă sechestrului.

Articolul 5

- (1) Capitalul subscris este vărsat de către statele membre până la concurența a 8,919255272 % în medie din sumele prevăzute la articolul 4 alineatul (1).
- (2) În cazul majorării capitalului subscris, Consiliul guvernatorilor, hotărând în unanimitate, stabilește procentul care trebuie vărsat, precum și modalitățile de plată. Plățile în numerar se efectuează exclusiv în euro.
- (3) Consiliul de administrație poate solicita vărsarea restului de capital subscris, în cazul în care acest vărsământ este necesar pentru a face față obligațiilor Băncii.

Vărsământul este efectuat de fiecare stat membru proporțional cu cota sa parte de capital subscris.

Articolul 6 (ex-articolul 8)

Banca este administrată și condusă de un Consiliu al guvernatorilor, un Consiliu de administrație și un Comitet de direcție.

Articolul 7
(ex-articolul 9)

- (1) Consiliul guvernatorilor este format din miniștrii desemnați de statele membre.
- (2) Consiliul guvernatorilor stabilește directivele generale referitoare la politica de creditare a Băncii în conformitate cu obiectivele Uniunii.

Consiliul guvernatorilor veghează la executarea acestor directive.

- (3) În plus, Consiliul guvernatorilor:
 - (a) decide cu privire la majorarea capitalului subscris, conform articolului 4 alineatul (3) și articolului 5 alineatul (2);
 - (b) în înțelesul articolului 9 alineatul (1), stabilește principiile aplicabile operațiunilor de finanțare în cadrul misiunii Băncii;
 - (c) exercită puterile prevăzute în articolele 9 și 11, pentru numirea și demiterea din oficiu a membrilor Consiliului de administrație și ai Comitetului de direcție, precum și a celor prevăzute la articolul 11 alineatul (1) paragraful al doilea;
 - (d) decide cu privire la acordarea finanțării pentru investițiile care urmează să fie realizate total sau parțial în afara teritoriilor statelor membre, în conformitate cu articolul 16 alineatul (1);
 - (e) aprobă raportul anual întocmit de Consiliul de administrație;
 - (f) aprobă bilanțul anual, precum și contul de profit și pierderi;
 - (g) exercită puterile și atribuțiile celelalte conferite prin prezentul statut;
 - (h) aprobă regulamentul intern al Băncii.
- (4) Consiliul guvernatorilor are competența de a adopta în unanimitate, în cadrul tratatelor și al prezentului statut, orice decizii cu privire la suspendarea activității Băncii și la eventuala sa lichidare.

Articolul 8
(ex-articolul 10)

Cu excepția cazurilor în care se prevede altfel în prezentul statut, deciziile Consiliului guvernatorilor se adoptă cu majoritatea membrilor săi. Statele care constituie această majoritate trebuie să reprezinte cel puțin 50 % din capitalul subscris.

Pentru întrunirea majorității calificate, sunt necesare optsprezece voturi și 68 % din capitalul subscris.

Abținerile din partea membrilor prezenți sau reprezentați nu împiedică adoptarea deciziilor care necesită întrunirea unanimității.

Articolul 9
(ex-articolul 11)

(1) Consiliul de administrație decide cu privire la acordarea de finanțări, în special sub formă de credite și de garanții, precum și cu privire la contractarea de împrumuturi, stabilește ratele dobânzilor pentru împrumuturi, precum și comisioanele și celelalte speze. În temeiul unei decizii adoptate cu majoritate calificată, Consiliul de administrație poate delega anumite atribuții Comitetului de direcție. Consiliul de administrație stabilește condițiile și modul în care se realizează această delegare și supraveghează punerea sa în aplicare.

Consiliul de administrație verifică administrarea corectă a Băncii și asigură conformitatea acesteia cu dispozițiile tratatelor și ale statutului și cu directivele generale stabilite de Consiliul guvernatorilor.

La încheierea exercițiului, Consiliul de administrație trebuie să prezinte un raport Consiliului guvernatorilor și să-l publice după aprobare.

(2) Consiliul de administrație este format din douăzeci și nouă de administratori și nouăsprezece supleanți.

Administratorii sunt numiți pentru cinci ani de Consiliul guvernatorilor, fiecare stat membru desemnând câte un administrator, iar Comisia desemnând, de asemenea, un administrator.

Administratorii supleanți sunt numiți pentru cinci ani de Consiliul guvernatorilor după cum urmează:

- doi supleanți desemnați de Republica Federală Germania;

- doi supleanți desemnați de Republica Franceză;
- doi supleanți desemnați de Republica Italiană;
- doi supleanți desemnați de Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord;
- un supleant desemnat de comun acord de Regatul Spaniei și Republica Portugheză;
- un supleant desemnat de comun acord de Regatul Belgiei, Marele Ducat al Luxemburgului și Regatul Țărilor de Jos;
- doi supleanți desemnați de comun acord de Regatul Danemarcei, Republica Elenă, Irlanda și România;
- doi supleanți desemnați de comun acord de Republica Estonia, Republica Letonia, Republica Lituania, Republica Austria, Republica Finlanda și Regatul Suediei;
- patru supleanți desemnați de comun acord de Republica Bulgaria, Republica Cehă, Republica Croația, Republica Cipru, Republica Ungară, Republica Malta, Republica Polonă, Republica Slovenia și Republica Slovacă;
- un supleant desemnat de Comisie.

Consiliul de administrație cooptează șase experți fără drept de vot: trei în calitate de membri și trei supleanți.

Mandatul administratorilor și al supleanților poate fi reînnoit.

Regulamentul de procedură prevede modul de participare la ședințele Consiliului de administrație și dispozițiile aplicabile membrilor supleanți, precum și experților cooptați.

Președintele sau, în absența acestuia, unul din vice-președinții Comitetului de direcție, prezidează ședințele Consiliului de administrație, fără să ia parte la vot.

Membrii Consiliului de administrație sunt selectați dintre personalitățile care prezintă toate garanțiile de independență și competență; aceștia nu sunt răspunzători decât față de Bancă.

(3) În cazul în care administratorul nu mai îndeplinește condițiile necesare pentru exercitarea funcțiilor sale, Consiliul guvernatorilor hotărând cu majoritate calificată poate pronunța demiterea sa din oficiu.

Neaprobarea raportului anual determină demisia Consiliul de administrație.

(4) Pentru locurile care rămân vacante, ca urmare a decesului sau demisiei voluntare, din oficiu sau colective, se procedează la înlocuire conform normelor stabilite în alineatul (2). Cu excepția reînnoirii generale, membrii sunt înlocuiți pe durata rămasă până la încheierea mandatului.

(5) Consiliul guvernatorilor stabilește retribuirea membrilor Consiliului de administrație. Acesta stabilește eventualele incompatibilități cu funcțiile de administrator și de supleant.

Articolul 10 (ex-articolul 12)

(1) Fiecare administrator dispune de un vot în Consiliul de administrație. Acesta își poate delega votul în orice situație, conform normelor care urmează să fie stabilite în regulamentul de procedură al Băncii.

(2) Dacă prezentul statut nu prevede altfel, deciziile Consiliului de administrație se adoptă de cel puțin o treime din membrii consiliului cu drept de vot și care reprezintă cel puțin 50 % din capitalul subscris. Pentru întrunirea majorității calificate sunt necesare optsprezece voturi pentru și 68 % din capitalul subscris. Regulamentul de procedură al Băncii prevede cvorumul necesar pentru adoptarea deciziilor Consiliului de administrație.

Articolul 11 (ex-articolul 13)

(1) Comitetul de direcție este format dintr-un președinte și din opt vicepreședinți, numiți pe o perioadă de șase ani de Consiliul guvernatorilor, la propunerea Consiliului de administrație. Mandatul lor poate fi reînnoit.

Consiliul guvernatorilor, hotărând în unanimitate, poate modifica numărul membrilor Comitetului de direcție.

(2) La propunerea Consiliului de administrație, care a hotărât cu majoritate calificată, Consiliul guvernatorilor, hotărând la rândul său cu majoritate calificată, poate pronunța demiterea din oficiu a membrilor Comitetului de direcție.

(3) Comitetul de direcție asigură gestionarea afacerilor curente ale Băncii, sub autoritatea președintelui și sub controlul Consiliului de administrație.

Comitetul de direcție pregătește deciziile Consiliului de administrație, mai ales în ceea ce privește încheierea de împrumuturi și acordarea finanțărilor, în special sub formă de credite și garanții; asigură executarea acestor decizii.

(4) Comitetul de direcție își formulează, cu majoritate, avizele privind proiectele de contractare de împrumuturi și de acordare de finanțări, în special sub formă de credite și de garanții.

(5) Consiliul guvernatorilor stabilește retribuiția membrilor Comitetului de direcție și incompatibilitățile cu funcțiile acestora.

(6) Președintele sau, în cazul în care acesta este împiedicat să participe, unul dintre vicepreședinți, reprezintă Banca în materie judiciară sau extrajudiciară.

(7) Membrii personalului Băncii se găsesc sub autoritatea președintelui. Aceștia sunt angajați și concediați de către președinte. În alegerea personalului, trebuie să se țină cont nu numai de aptitudinile personale și de calificările profesionale, ci și de participarea echitabilă a resortisanților statelor membre. Regulamentul de procedură prevede organul competent pentru adoptarea dispozițiilor aplicabile personalului.

(8) Comitetul de direcție și personalul Băncii nu sunt răspunzători decât față de aceasta și își exercită funcțiile în deplină independență.

Articolul 12 (ex-articolul 14)

(1) Un comitet compus din șase membri numiți de Consiliul guvernatorilor - în temeiul competenței lor - verifică dacă activitățile Băncii sunt în conformitate cu cele mai bune practici din domeniul bancar și răspunde de verificarea conturilor Băncii.

(2) Comitetul menționat la alineatul (1) verifică, în fiecare an, dacă operațiunile Băncii s-au desfășurat în mod corespunzător și dacă evidențele sale au fost corect întocmite. În acest scop, comitetul verifică dacă operațiunile Băncii s-au efectuat în conformitate cu formalitățile și procedurile prevăzute în prezentul statut și în regulamentul de procedură.

(3) Comitetul menționat la alineatul (1) confirmă faptul că declarațiile financiare, precum și toate informațiile financiare cuprinse în conturile anuale elaborate de consiliul de administrație oferă o imagine fidelă a situației financiare a Băncii, atât pentru active cât și pentru pasive, precum și a rezultatelor operațiunilor desfășurate de aceasta și a fluxurilor de trezorerie aferente exercițiului financiar respectiv.

(4) Regulamentul de procedură precizează calificările necesare membrilor comitetului menționat la alineatul (1) și stabilește condițiile și modul de desfășurare a activității comitetului.

Articolul 13 (ex-articolul 15)

Comunicările Băncii cu fiecare stat membru se realizează prin intermediul autorității desemnate de acesta. Pentru executarea operațiunilor financiare Banca poate apela la banca centrală națională a statului membru în cauză sau la alte instituții financiare autorizate de acesta.

Articolul 14 (ex-articolul 16)

(1) Banca colaborează cu toate organizațiile internaționale care exercită activități în domenii de activitate similare.

(2) Banca caută toate contactele necesare în vederea cooperării cu instituțiile bancare și financiare ale țărilor în care își desfășoară operațiunile.

Articolul 15 (ex-articolul 17)

La solicitarea unui stat membru sau a Comisiei sau din oficiu, Consiliul guvernatorilor interpretează sau completează, în condițiile în care ele au fost adoptate, directivele stabilite de el conform articolului 7 din prezentul statut.

Articolul 16
(ex-articolul 18)

(1) În cadrul mandatului definit la articolul 309 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Banca acordă finanțări, în special sub formă de credite și de garanții, membrilor săi sau întreprinderilor private sau publice pentru investiții care se vor realiza pe teritoriile statelor membre, în cazul în care nu sunt disponibile, în condiții rezonabile, mijloace provenind din alte resurse.

Cu toate acestea, prin decizia majorității calificate a Consiliului guvernatorilor la propunerea Consiliului de administrație, Banca poate acorda finanțări pentru investiții care se vor realiza în totalitate sau în parte în afara teritoriilor statelor membre.

(2) Pe cât este posibil, acordarea de credite este condiționată de utilizarea altor mijloace de finanțare.

(3) Dacă se acordă un împrumut unei întreprinderi sau unei colectivități, alta decât un stat membru, banca condiționează acordarea acestui împrumut fie de garanția statului membru pe teritoriul căruia va fi realizat investiția, fie de alte garanții suficiente, fie de soliditatea financiară a debitorului.

În plus, în cadrul principiilor stabilite de Consiliul guvernatorilor în înțelesul articolului 7 alineatul (3) litera (b) și în cazul în care realizarea operațiunilor prevăzute la articolul 309 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene impune acest lucru, Consiliul de administrație adoptă, cu majoritate calificată, condițiile și modul de acordare a oricărei finanțări care prezintă un profil de risc specific și care este considerată, în consecință, ca fiind o activitate specială.

(4) Banca poate garanta împrumuturi contractate de întreprinderi publice sau private sau de către colectivități pentru realizarea operațiunilor prevăzute în articolul 309 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

(5) Valoarea totală contractată a împrumuturilor și garanțiilor acordate de Bancă nu poate depăși 250 % din valoarea capitalului subscris, a rezervelor, a provizioanelor nealocate și a excedentului din contul de profit și pierderi. Din valoarea totală a posturilor menționate se scade o sumă egală cu valoarea subscrisă, vărsată sau nu, a oricărei participări a Băncii la capital.

Suma vărsată reprezentând participarea Băncii nu trebuie să depășească niciodată valoarea totală a părții vărsate din capitalul acesteia, a rezervelor sale, a provizioanelor nealocate, precum și a excedentului contului de profit și pierderi.

În mod excepțional, se alocă o rezervă specială pentru activitățile speciale ale Băncii, stabilite de Consiliul guvernatorilor și de Consiliul de administrație în conformitate cu alineatul (3).

Prezentul alineat se aplică, de asemenea, conturilor consolidate ale Băncii.

(6) Banca se protejează împotriva riscului valutar inserând în contractele de împrumut și de garanție clauzele pe care le consideră adecvate.

Articolul 17 (ex-articolul 19)

(1) Ratele dobânzilor pentru împrumuturile acordate de Bancă, precum și comisioanele și celelalte speze, trebuie adaptate condițiilor predominante pe piața de capital și trebuie calculate astfel încât încasările care rezultă să-i permită Băncii să facă față obligațiilor sale, să-și acopere cheltuielile și riscurile și să constituie un fond de rezervă conform articolului 22.

(2) Banca nu acordă reduceri la ratele dobânzilor. În cazul în care, ținând cont de caracterul specific al investiției finanțate, pare indicată o reducere a ratei dobânzii, statul membru interesat sau o autoritate terță poate acorda bonificații la dobândă, în măsura în care acordarea lor este compatibilă cu normele stabilite în articolul 107 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Articolul 18 (ex-articolul 20)

În cadrul operațiunilor sale de finanțare, Banca trebuie să respecte următoarele principii:

(1) Banca veghează ca fondurile sale să fie utilizate cât mai rațional posibil în interesul Uniunii.

Banca nu poate acorda împrumuturi sau garanții decât în următoarele condiții:

- (a) dacă plata dobânzii și a amortizării este asigurată din beneficiile de exploatare, în cazul investițiilor realizate de întreprinderi din sectorul de producție, sau în cazul altor investiții prin angajament asumat de statul în care se realizează investiția sau în orice alt mod; și
- (b) dacă executarea investiției contribuie la creșterea productivității economice în general și dacă favorizează realizarea pieței interne.

(2) Banca nu trebuie să dobândească nici o participație la întreprinderi și nici să-și asume răspundere de gestiune decât dacă protecția drepturilor sale nu solicită acest lucru în vederea garantării recuperării creanței sale.

Cu toate acestea, în cadrul principiilor stabilite de Consiliul guvernatorilor în temeiul articolului 7 alineatul (3) litera (b), în cazul în care realizarea operațiunilor prevăzute la articolul 309 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene impune acest lucru, Consiliul de administrație adoptă, cu majoritate calificată, condițiile și modul de realizare a unei participări la capitalul unei societăți comerciale, în general pentru a completa un împrumut sau o garanție, în măsura în care acest lucru este necesar pentru finanțarea unei investiții sau a unui program.

(3) Banca poate ceda creanțele sale pe piața de capital și poate, în acest scop, solicita de la debitorii săi emisiunea de obligațiuni sau alte titluri.

(4) Nici Banca, nici statele membre nu trebuie să impună condiții conform cărora sumele împrumutate trebuie cheltuite în cadrul unui anume stat membru.

(5) Banca poate condiționa acordarea de împrumuturi de organizarea de licitații internaționale.

(6) Banca nu finanțează, parțial sau în totalitate, nicio investiție la care se opune statul membru pe teritoriul căruia această investiție trebuie realizată.

(7) Pe lângă activitățile de credit, Banca poate asigura servicii de asistență tehnică, în condițiile și modalitățile stabilite de Consiliul guvernatorilor, care hotărăște cu majoritate calificată, respectând în același timp prezentul statut.

Articolul 19
(ex-articolul 21)

(1) Orice întreprindere sau organism public sau privat poate adresa direct o cerere de finanțare Băncii. Cererile pot fi adresate și prin intermediul Comisiei sau al statului membru pe teritoriul căruia urmează să se realizeze investiția.

(2) Dacă cererile sunt adresate prin intermediul Comisiei, ele vor fi supuse avizului statului membru pe teritoriul căruia va fi realizat investiția. Dacă ele sunt adresate prin intermediul statului, sunt supuse avizului Comisiei. Dacă sunt emise direct de o întreprindere, sunt prezentate statului membru interesat și Comisiei.

Statele membre interesate și Comisia trebuie să-și dea avizul în termen de maximum două luni. În lipsa unui răspuns în acest termen, Banca poate considera că proiectul în cauză nu ridică obiecțiuni.

(3) Consiliul de administrație decide asupra operațiunilor de finanțare care îi sunt prezentate de Comitetul de direcție.

(4) Comitetul de direcție analizează dacă operațiunile de finanțare care îi sunt prezentate sunt conforme cu dispozițiile prezentului statut, în special cu dispozițiile articolului 16 și 18. Dacă Comitetul de direcție se pronunță în favoarea finanțării, trebuie să prezinte propunerea aferentă Consiliului de administrație; Comitetul de direcție poate condiționa avizul său favorabil unor cerințe pe care le consideră esențiale. Dacă Comitetul de direcție se pronunță împotriva acordării finanțării, trebuie să prezinte Consiliului de administrație documentele necesare, însoțite de avizul său.

(5) În cazul avizului negativ al Comitetului de direcție, Consiliul de administrație nu poate acorda finanțarea în cauză decât în unanimitate.

(6) În cazul avizului negativ al Comisiei, Consiliul de administrație nu poate acorda finanțarea în cauză decât cu unanimitate, administratorul numit prin desemnarea Comisiei abținându-se de la vot.

(7) În cazul avizului negativ al Comitetului de direcție și al Comisiei, Consiliul de administrație nu poate acorda finanțarea în cauză.

(8) În cazul în care, în vederea protejării drepturilor și intereselor Băncii, se impune restructurarea unei operațiuni de finanțare aferente investițiilor aprobate, Comitetul executiv adoptă imediat măsurile de urgență pe care le consideră necesare, sub rezerva înaintării fără întârziere a unui raport cu privire la aceasta Consiliului de administrație.

Articolul 20
(ex-articolul 22)

- (1) Banca împrumută de pe piețele de capital resursele necesare îndeplinirii obiectivelor sale.
- (2) Banca poate contracta împrumuturi de pe piețele de capital ale statelor membre, în conformitate cu dispozițiile legale aplicabile piețelor în cauză.

Autoritățile competente ale unui stat membru care face obiectul unei derogări în înțelesul articolului 139 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene se pot opune acestor operațiuni numai în cazul în care există riscul unor tulburări grave pe piața de capital a statului în cauză.

Articolul 21
(ex-articolul 23)

- (1) Banca poate utiliza disponibilitățile de care nu are imediată nevoie pentru a face față obligațiilor sale în următoarele condiții:
 - (a) pentru efectuarea de plasamente pe piețele monetare;
 - (b) pentru cumpărarea sau vânzarea de titluri, sub rezerva dispozițiilor articolului 18 alineatul (2);
 - (c) pentru efectuarea oricărei alte operațiuni financiare în legătură cu obiectul său de activitate.
- (2) Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 23, Banca nu efectuează în gestionarea plasamentelor sale nici un arbitraj de devize care nu este neapărat necesar pentru realizarea împrumuturilor sale sau pentru îndeplinirea angajamentelor pe care le-a contractat ca urmare a împrumuturilor sau garanțiilor acordate de ea.
- (3) În domeniile vizate de prezentul articol, Banca acționează de comun acord cu autoritățile competente ale statelor membre sau cu băncile centrale naționale ale acestora.

Articolul 22
(ex-articolul 24)

(1) Se constituie treptat un fond de rezervă în limita a 10 % din capitalul subscris. Dacă situația angajamentelor Băncii o justifică, Consiliul de administrație poate decide constituirea unor rezerve suplimentare. Cât timp acest fond de rezervă nu va fi fost în întregime constituit, trebuie alimentat prin:

- (a) încasări din dobânzi provenind din împrumuturile acordate de Bancă din sumele vărsate de statele membre în temeiul articolului 5;
- (b) încasări din dobânzi provenite din împrumuturile acordate de Bancă din sumele constituite din rambursarea împrumuturilor menționate la litera (a),

în măsura în care aceste încasări din dobânzi nu sunt necesare pentru executarea obligațiilor și pentru acoperirea cheltuielilor Băncii.

(2) Resursele fondului de rezervă trebuie plasate astfel încât să fie în orice moment în stare să răspundă obiectului acestui fond.

Articolul 23
(ex-articolul 25)

(1) Banca este întotdeauna autorizată să transfere într-una din monedele statelor membre a căror monedă nu este euro activele pe care le deține pentru a realiza operațiuni financiare în conformitate cu obiectul său de activitate, așa cum este definit în articolul 309 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și luând în considerare dispozițiile articolului 21 din prezentul statut. Banca evită să procedeze pe cât posibil la astfel de transferuri dacă deține active disponibile sau care pot fi mobilizate în moneda de care are nevoie.

(2) Banca nu poate converti în devize ale țărilor terțe activele pe care le deține în moneda unuia dintre statele membre a căror monedă nu este euro, fără acordul acestui stat.

(3) Banca poate dispune liber de fracțiunea din capitalul vărsat, precum și de devizele împrumutate pe terțe piețe.

(4) Statele membre se angajează să pună la dispoziția debitorilor Băncii devizele necesare rambursării împrumuturilor acordate și dobânzilor la împrumuturile acordate sau garantate de Bancă pentru investiții care se realizează pe teritoriul lor.

Articolul 24
(ex-articolul 26)

În cazul în care un stat membru nu-și îndeplinește obligațiile de membru decurgând din prezentul statut, în special obligația de a vărsa cota parte sau de a asigura rambursarea împrumuturilor sale, acordarea de împrumuturi sau garanții acestui stat membru sau resortisanților acestuia poate fi suspendată prin decizia Consiliului guvernatorilor adoptată cu majoritate calificată.

Această decizie nu exonerează statul și nici pe resortisanții săi de obligațiile lor față de Bancă.

Articolul 25
(ex-articolul 27)

(1) În cazul în care Consiliul guvernatorilor decide suspendarea activității Băncii, toate activitățile trebuie întrerupte imediat, cu excepția operațiunilor necesare pentru a asigura utilizarea, protecția și conservarea bunurilor, precum și lichidarea angajamentelor.

(2) În cazul lichidării, Consiliul guvernatorilor numește lichidatorii și le dă instrucțiuni pentru a efectua lichidarea. Consiliul Guvernatorilor asigură protecția drepturilor membrilor personalului.

Articolul 26
(ex-articolul 28)

(1) Banca se bucură în fiecare din statele membre de capacitatea juridică cea mai largă recunoscută persoanelor juridice prin legislațiile naționale; în special poate să dobândească și să înstrăineze bunuri imobile și mobile și poate sta în justiție.

(2) Bunurile Băncii sunt exceptate de la confiscare sau expropriere sub orice formă.

Articolul 27
(ex-articolul 29)

Litigiile dintre Bancă pe de o parte, și creditorii, debitorii săi sau terți, pe de altă parte, sunt soluționate de instanțele naționale competente, sub rezerva competențelor atribuite Curții de Justiție a Uniunii Europene. În cadrul contractelor încheiate, Banca poate prevedea o procedură de arbitraj.

Banca trebuie să aleagă un sediu în fiecare dintre statele membre. Cu toate acestea, în orice contract, Banca poate să aleagă un sediu special.

Bunurile și activele Băncii nu pot face obiectul sechestrului sau executării silite decât prin hotărâre judecătorească.

Articolul 28
(ex-articolul 30)

(1) Consiliul guvernatorilor, hotărând în unanimitate, poate decide să înființeze filiale sau alte entități, care au personalitate juridică și autonomie financiară.

(2) Consiliul guvernatorilor adoptă în unanimitate statutele organismelor menționate la alineatul (1). Statutele definesc, în special, obiectivele acestora, structura, capitalul, membrii, sediul, resursele financiare, instrumentele de intervenție, normele de control, precum și relația acestora cu organele Băncii.

(3) Banca este competentă să participe la administrarea organismelor menționate anterior și să contribuie la capitalul subscris al acestora cu suma stabilită de Consiliul guvernatorilor care hotărăște în unanimitate.

(4) Protocolul privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene se aplică organismelor menționate la alineatul (1), în măsura în care acestea sunt reglementate de dreptul Uniunii, membrilor organelor acestora în exercițiul funcțiilor lor, precum și personalului acestora, în termeni și condiții identice cu cele aplicabile Băncii.

Dividendele, câștigurile din capital sau alte forme de venit obținute de astfel de organisme, la care au dreptul alți membri decât Uniunea Europeană și Banca, rămân, cu toate acestea, sub incidența dispozițiilor fiscale prevăzute de legislația aplicabilă.

(5) În limitele stabilite în continuare, Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să judece litigiile cu privire la măsurile adoptate de organele unui organism care intră sub incidența dreptului Uniunii. Orice membru al unui astfel de organism, în această calitate, sau statele membre, pot înainta o acțiune împotriva unor astfel de măsuri în condițiile prevăzute la articolul 263 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

(6) Consiliul guvernatorilor, hotărând în unanimitate, poate decide să admită personalul organismelor care intră sub incidența dreptului Uniunii în regimuri comune cu Banca, în conformitate cu procedurile interne respective.

PROTOCOLUL (nr. 6)

**PRIVIND STABILIREA SEDIILOR UNOR INSTITUȚII ȘI ALE ANUMITOR ORGANE,
OFICII, AGENȚII ȘI SERVICII ALE UNIUNII EUROPENE**

REPREZENTANȚII GUVERNELOR STATELOR MEMBRE,

AVÂND ÎN VEDERE articolul 341 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și
articolul 189 din Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice,

REAMINTIND ȘI CONFIRMÂND decizia adoptată la 8 aprilie 1965 și fără a aduce atingere
deciziilor privind sediul instituțiilor, organelor, oficiilor, agențiilor și serviciilor viitoare,

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind
Uniunea Europeană, la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și la Tratatul de instituire a
Comunității Europene a Energiei Atomice,

Articol unic

- (a) Parlamentul European are sediul la Strasbourg, unde au loc cele douăsprezece sesiuni plenare lunare, inclusiv sesiunea bugetară. Perioadele sesiunilor plenare suplimentare se țin la Bruxelles. Comisiile Parlamentului European au sediul la Bruxelles. Secretariatul General al Parlamentului European și serviciile acestuia își păstrează sediul la Luxemburg.
- (b) Consiliul are sediul la Bruxelles. În timpul lunilor aprilie, iunie și octombrie, Consiliul își ține sesiunile la Luxemburg.
- (c) Comisia are sediul la Bruxelles. Serviciile enumerate la articolele 7, 8 și 9 din Decizia din 8 aprilie 1965 se stabilesc la Luxemburg.
- (d) Curtea de Justiție a Uniunii Europene are sediul la Luxemburg.
- (e) Curtea de Conturi are sediul la Luxemburg.

- (f) Comitetul Economic și Social are sediul la Bruxelles.
- (g) Comitetul Regiunilor are sediul la Bruxelles.
- (h) Banca Europeană de Investiții are sediul la Luxemburg.
- (i) Banca Centrală Europeană are sediul la Frankfurt.
- (j) Oficiul European de Poliție (Europol) are sediul la Haga.

PROTOCOLUL (nr. 7)

PRIVIND PRIVILEGIILE ȘI IMUNITĂȚILE UNIUNII EUROPENE

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

întrucât, în conformitate cu dispozițiile articolul 343 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și cu articolul 191 din Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice (CEEa), Uniunea Europeană și CEEa beneficiază pe teritoriul statelor membre de privilegiile și imunitățile necesare pentru îndeplinirea misiunii lor,

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană, la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și la Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice:

Capitolul I

Patrimoniu, bunuri fixe, active și operațiuni ale Uniunii Europene

Articolul 1

Spațiile și clădirile Uniunii sunt inviolabile. Acestea sunt exceptate de la percheziție, rechiziție, confiscare sau expropriere. Patrimoniul și activele Uniunii nu pot face obiectul nici unei măsuri administrative sau judiciare de constrângere fără autorizație din partea Curții de Justiție.

Articolul 2

Arhivele Uniunii sunt inviolabile.

Articolul 3

Uniunea, activele acestora, veniturile și alte bunuri sunt scutite de orice impozit direct.

Guvernele statelor membre iau, ori de câte ori este posibil, măsuri corespunzătoare în vederea anulării sau rambursării sumei reprezentând impozitele indirecte și taxele pe vânzări care intră în prețul bunurilor fixe și mobile atunci când Uniunea, pentru uz oficial, face achiziții importante al căror preț cuprinde impuneri și taxe de această natură. Totuși, aplicarea acestor măsuri nu trebuie să aibă drept efect distorsionarea concurenței în cadrul Uniunii.

Nu se acordă nici o scutire cu privire la impozitele, taxele și impunerile care nu constituie decât simpla remunerare a serviciilor de utilitate publică.

Articolul 4

Uniunea este scutită de orice taxe vamale, interdicții și restricții la importul și exportul articolelor destinate uzului lor oficial; articolele astfel importate nu vor fi cedate cu titlu oneros sau gratuit pe teritoriul țării în care sunt introduse, decât în condiții permise de guvernul acelei țări.

Uniunea este de asemenea scutită de orice taxe vamale, interdicții și restricții la importul și exportul publicațiilor sale.

Capitolul II

Comunicarea și permisele de liberă trecere

Articolul 5 (ex-articolul 6)

Pentru comunicările oficiale și transmiterea tuturor documentelor aferente, instituțiile Uniunii beneficiază, pe teritoriul fiecărui stat membru, de regimul acordat de către statul respectiv misiunilor diplomatice.

Correspondența oficială, precum și celelalte informații oficiale ale instituțiilor Uniunii nu pot fi cenzurate.

Articolul 6
(ex-articolul 7)

Președinții instituțiilor Uniunii pot emite pentru membrii și agenții acestor instituții permise de liberă trecere a căror formă este stabilită de către Consiliu, hotărând cu majoritate simplă, și care sunt recunoscute cu titlu valabil de liberă circulație de către autoritățile statelor membre. Aceste permise de liberă trecere se eliberează funcționarilor și altor agenți, în condițiile prevăzute de statutul funcționarilor Uniunii și de regimul aplicabil celorlalți agenți.

Comisia poate încheia acorduri în vederea recunoașterii acestor permise de liberă trecere cu titlu valabil de liberă circulație pe teritoriul statelor terțe.

Capitolul III

Membrii Parlamentului European

Articolul 7
(ex-articolul 8)

Nu se impun nici un fel de restricții administrative sau de altă natură în privința liberei circulații a membrilor Parlamentului European spre locul de desfășurare a reuniunii Parlamentului European sau la întoarcere.

Membrii Parlamentului European beneficiază în privința formalităților vamale și a controlului valutar:

- (a) din partea propriului guvern, de aceleași facilități precum cele recunoscute înalților funcționari aflați în străinătate în misiune oficială temporară;
- (b) din partea guvernelor celorlalte state membre, de aceleași facilități precum cele recunoscute reprezentanților guvernelor străine în misiune oficială temporară.

Articolul 8
(ex-articolul 9)

Membrii Parlamentului European nu pot fi cercetați, reținuți sau urmăriți datorită opiniilor sau voturilor exprimate în cadrul exercitării funcțiilor lor.

Articolul 9
(ex-articolul 10)

Pe durata sesiunilor Parlamentului European, membrii acesteia beneficiază:

- (a) pe teritoriul național, de imunitățile recunoscute membrilor Parlamentului propriei țări;
- (b) pe teritoriul oricărui alt stat membru, de exceptare privind orice măsură de detenție sau urmărire penală.

Imunitatea este valabilă inclusiv pe perioada deplasării la locul reuniunii Parlamentului European, cât și la întoarcere.

Imunitatea nu poate fi invocată în caz de flagrant delict și nici nu poate constitui o piedică pentru Parlamentul European de a ridica imunitatea unuia dintre membri.

Capitolul IV

Reprezentanții statelor membre care participă
la lucrările instituțiilor Uniunii Europene

Articolul 10
(ex-articolul 11)

Reprezentanții statelor membre care participă la lucrările instituțiilor Uniunii, consilierii acestora și experții tehnici beneficiază, pe perioada exercitării funcțiilor lor, a călătoriei spre locul de desfășurare a reuniunii și retur, de privilegiile, imunitățile sau facilitățile obișnuite.

Prezentul articol se aplică de asemenea membrilor organelor consultative ale Uniunii.

Capitolul V

Funcționarii și agenții Uniunii Europene

Articolul 11 (ex-articolul 12)

Pe teritoriul fiecăruia dintre statele membre și indiferent de cetățenia lor, funcționarii și agenții Uniunii:

- (a) beneficiază de imunitate de jurisdicție pentru actele îndeplinite de aceștia, inclusiv afirmațiile scrise sau verbale în calitatea lor oficială, sub rezerva aplicării dispozițiilor din tratatele care reglementează, pe de o parte, răspunderea funcționarilor și agenților față de Uniune și, pe de altă parte, competența Curții de Justiție a Uniunii Europene de a decide asupra litigiilor dintre Uniune și funcționarii, respectiv alți agenți ai Uniunii; aceștia beneficiază de imunitate și după încetarea funcțiilor lor;
- (b) nu sunt supuși, nici ei și nici soții/soțiile sau membrii de familie aflați în întreținerea lor, dispozițiilor privind limitarea imigrației și formalităților de înregistrare pentru străini;
- (c) beneficiază, cu privire la reglementările monetare sau de schimb valutar, de facilitățile recunoscute în mod obișnuit funcționarilor organizațiilor internaționale;
- (d) beneficiază de dreptul de a importa, fără taxe vamale, mobilierul și bunurile personale cu ocazia numirii în funcție în statul respectiv și de dreptul de a-și reexporta, fără taxe vamale, mobilierul și bunurile personale la încheierea misiunii în statul menționat, sub rezerva, în ambele situații, a condițiilor considerate necesare de către guvernul statului în care este exercitat acest drept;
- (e) beneficiază de dreptul de a importa, fără taxe vamale, automobilul personal, achiziționat în statul unde au avut ultima reședință sau în statul lor de origine în condițiile pieței interne din statul respectiv și de a le reexporta, fără taxe vamale, sub rezerva, în ambele situații, a condițiilor considerate necesare de către guvernul statului în care este exercitat acest drept.

Articolul 12
(ex-articolul 13)

În condițiile și respectând procedura stabilită de Parlamentul European și de Consiliu, hotărând prin regulamente, în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea instituțiilor în cauză, toate indemnizațiile, salariile și retribuițiile plătite de Uniune funcționarilor și altor agenți ai acesteia sunt impozitate de aceasta.

Sunt scutite de impozite naționale indemnizațiile, salariile și retribuițiile plătite de Uniune propriilor funcționari și agenți.

Articolul 13
(ex-articolul 14)

În vederea aplicării impozitelor pe venituri, pe avere și pe moștenire, precum și a convențiilor de evitare a dublei impuneri încheiate între statele membre ale Uniunii, funcționarii și alți agenți ai Uniunii care, din motive exclusiv legate de exercitarea funcțiilor lor în serviciul Uniunii, își stabilesc reședința pe teritoriul unui stat membru, altul decât statul în care au domiciliul fiscal la data intrării în serviciul Uniunii, sunt considerați atât în statul de reședință, cât și în cel de domiciliu fiscal ca și cum și-ar fi păstrat domiciliul în acest din urmă stat, dacă acesta este stat membru al Uniunii. Această dispoziție se aplică de asemenea soțului/soției, în măsura în care acesta/aceasta nu desfășoară activități profesionale proprii, precum și copiilor aflați în întreținerea și în grija persoanelor prevăzute de prezentul articol.

Bunurile mobile aparținând persoanelor prevăzute la paragraful anterior și care se află pe teritoriul statului de ședere sunt scutite de impozit pe succesiuni în acest stat; pentru stabilirea acestui impozit, bunurile mobile se consideră ca aflându-se în statul de domiciliu fiscal, sub rezerva drepturilor statelor terțe și a aplicării eventuale a dispozițiilor și convențiilor internaționale referitoare la dubla impunere.

Domiciliile dobândite numai în scopul exercitării de funcții în serviciul altor organizații internaționale nu sunt avute în vedere în aplicarea dispozițiilor prezentului articol.

Articolul 14
(ex-articolul 15)

Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente, în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea instituțiilor în cauză, stabilesc regimul prestațiilor sociale aplicabile funcționarilor și altor agenți ai Uniunii.

Articolul 15
(ex-articolul 16)

Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente, în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea celorlalte instituții interesate, stabilesc categoriile de funcționari și alți agenți ai Uniunii cărora li se aplică, total sau parțial, dispozițiile articolului 11, articolului 12 paragraful al doilea și articolului 13.

Numele, pozițiile și adresele funcționarilor care fac parte din aceste categorii sunt comunicate periodic guvernelor statelor membre.

Capitolul VI

Privilegiile și imunitățile misiunilor statelor terțe
acreditate pe lângă Uniunea Europeană

Articolul 16
(ex-articolul 17)

Statul membru pe teritoriul căruia se află sediul Uniunii acordă misiunilor statelor terțe acreditate pe lângă Uniune imunitățile diplomatice obișnuite.

Capitolul VII

Dispoziții generale

Articolul 17 (ex-articolul 18)

Privilegiile, imunitățile și facilitățile sunt acordate funcționarilor și altor agenți ai Uniunii exclusiv în interesul acesteia din urmă.

Fiecare instituție a Uniunii are libertatea de a ridica imunitatea acordată unui funcționar sau agent în toate cazurile în care apreciază că, ridicarea acestei imunități nu contravine intereselor Uniunii.

Articolul 18 (ex-articolul 19)

În aplicarea prezentului protocol, instituțiile Uniunii acționează de comun acord cu autoritățile responsabile ale statelor membre interesate.

Articolul 19 (ex-articolul 20)

Articolele 11-14 și articolul 17 se aplică președintelui Consiliului European.

Acestea se aplică, de asemenea, membrilor Comisiei.

Articolul 20 (ex-articolul 21)

Articolele 11-14 și articolul 17 se aplică judecătorilor, avocaților generali, grefierului și raportorilor adjuncți ai Curții de Justiție a Uniunii Europene, fără să aducă atingere dispozițiilor articolului 3 din Protocolul privind Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene referitoare la imunitatea de jurisdicție a judecătorilor și avocaților generali.

Articolul 21
(ex-articolul 22)

Prezentul protocol se aplică și Băncii Europene de Investiții, membrilor organelor acesteia, personalului ei și reprezentanților statelor membre, care participă la lucrările acesteia, fără a aduce atingere dispozițiilor protocolului privind statutul acesteia.

Totodată, Banca Europeană de Investiții va fi scutită de orice impunere fiscală și de altă natură cu ocazia majorărilor capitalului său, precum și de diversele formalități pe care le comportă aceste operațiuni în statul în care își are sediul. De asemenea, eventuala ei dizolvare și lichidare nu vor atrage după sine nici un fel de impunere. În afară de aceasta, în măsura în care se desfășoară în condiții statutare, activitatea Băncii și a organelor acesteia nu va fi supusă impozitelor pe cifra de afaceri.

Articolul 22
(ex-articolul 23)

Prezentul protocol se aplică de asemenea Băncii Centrale Europene, membrilor organelor sale și personalului său, fără a aduce atingere dispozițiilor din Protocolul privind Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene.

În plus, Banca Centrală Europeană va fi exonerată de orice impozitare fiscală și cvasifiscală cu ocazia măririlor de capital, precum și a diferitelor formalități pe care aceste operațiuni le pot presupune în statul în care se află sediul. Întrucât activitatea Băncii și a organelor sale se desfășoară în condițiile prevăzute în Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene, nu se vor aplica impozite pe cifra de afaceri.

PROTOCOLUL (nr. 8)

**CU PRIVIRE LA ARTICOLUL 6 ALINEATUL (2)
DIN TRATATUL PRIVIND UNIUNEA EUROPEANĂ REFERITOR LA
ADERAREA UNIUNII LA CONVENȚIA EUROPEANĂ PENTRU
APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI A LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE**

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE

AU CONVENIT cu privire la dispozițiile următoare, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Articolul 1

Acordul privind aderarea Uniunii la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (denumită în continuare „Convenția europeană”), prevăzută la articolul 6 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană, trebuie să reflecte necesitatea de a conserva caracteristicile specifice ale Uniunii și ale dreptului Uniunii, în special în ceea ce privește:

- (a) modalitățile speciale ale participării eventuale a Uniunii la autoritățile de control ale Convenției europene;
- (b) mecanismele necesare pentru a garanta că acțiunile formulate de statele nemembre și acțiunile individuale sunt îndreptate în mod corect împotriva statelor membre și/sau, după caz, împotriva Uniunii.

Articolul 2

Acordul menționat la articolul 1 trebuie să garanteze că aderarea Uniunii nu aduce atingere nici competențelor Uniunii, nici atribuțiilor instituțiilor acesteia. Acesta trebuie să garanteze că niciuna dintre dispozițiile sale nu aduce atingere situației speciale a statelor membre în ceea ce privește Convenția europeană și, în special, protocoalele acesteia, măsurile adoptate de statele membre prin derogare de la Convenția europeană, în conformitate cu articolul 15 din convenție, precum și rezervele cu privire la Convenția europeană formulate de statele membre, în conformitate cu articolul 57 din convenție.

Articolul 3

Nicio dispoziție a acordului menționat la articolul 1 nu trebuie să aducă atingere articolului 344 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

PROTOCOLUL (nr. 9)

**PRIVIND DECIZIA CONSILIULUI REFERITOARE LA PUNEREA ÎN APLICARE
A ARTICOLULUI 16 ALINEATUL (4) DIN TRATATUL PRIVIND
UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI A ARTICOLULUI 238 ALINEATUL (2)
DIN TRATATUL PRIVIND FUNCȚIONAREA UNIUNII EUROPENE
ÎNTRE 1 NOIEMBRIE 2014 ȘI 31 MARTIE 2017, PE DE O PARTE,
ȘI ÎNCEPÂND CU 1 APRILIE 2017, PE DE ALTĂ PARTE**

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

LUÂND ÎN CONSIDERARE faptul că, încă de la data aprobării Tratatului de la Lisabona, a avut o importanță fundamentală să reiasă un acord cu privire la decizia Consiliului referitoare la punerea în aplicare a articolului 16 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană și a articolului 238 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene între 1 noiembrie 2014 și 31 martie 2017, pe de o parte, și începând cu 1 aprilie 2017, pe de altă parte (denumită în continuare „decizia”);

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Articol unic

Înainte de examinarea de către Consiliu a oricărui proiect care ar urmări fie să modifice sau să abroge decizia ori o dispoziție din aceasta, fie să modifice indirect domeniul de aplicare sau înțelesul acesteia prin modificarea unui alt act juridic al Uniunii, Consiliul European va purta discuții preliminare asupra proiectului menționat, hotărând prin consens în conformitate cu articolul 15 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană.

**PRIVIND COOPERAREA STRUCTURATĂ PERMANENTĂ STABILITĂ
PRIN ARTICOLUL 42 DIN TRATATUL PRIVIND UNIUNEA EUROPEANĂ**

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

AVÂND ÎN VEDERE articolul 42 alineatul (6) și articolul 46 din Tratatul privind Uniunea Europeană,

REAMINTIND că Uniunea desfășoară o politică externă și de securitate comună bazată pe realizarea unui grad tot mai ridicat de convergență a acțiunilor statelor membre;

REAMINTIND că politica de securitate și de apărare comună face parte integrantă din politica externă și de securitate comună; reamintind că aceasta asigură Uniunii o capacitate operațională bazată pe mijloace civile și militare; reamintind că Uniunea poate recurge la aceasta, pentru misiunile menționate la articolul 43 din Tratatul privind Uniunea Europeană, desfășurate în afara granițelor Uniunii pentru a asigura menținerea păcii, prevenirea conflictelor și consolidarea securității internaționale în conformitate cu principiile Cartei Organizației Națiunilor Unite; reamintind că îndeplinirea acestor atribuții se bazează pe capacitățile militare furnizate de statele membre, în conformitate cu principiul „pachetului unic de forțe”;

REAMINTIND că politica de securitate și de apărare comună a Uniunii nu aduce atingere caracterului specific al politicii de securitate și de apărare a anumitor state membre;

REAMINTIND că politica de securitate și de apărare comună a Uniunii respectă obligațiile ce decurg din Tratatul Atlanticului de Nord pentru statele membre care consideră că apărarea lor comună se realizează în cadrul Organizației Tratatului Atlanticului de Nord, care rămâne baza apărării comune a membrilor săi, și că aceasta este compatibilă cu politica de securitate și de apărare comună adoptată în acest cadru;

CONVINSE că un rol din ce în ce mai pronunțat al Uniunii în materie de securitate și de apărare va contribui la vitalitatea unei alianțe atlantice reînnoite, în conformitate cu acordurile numite „Berlin plus”;

HOTĂRÂTE să confere Uniunii capacitatea de a-și asuma integral responsabilitățile care îi revin în cadrul comunității internaționale;

RECUNOSCÂND că Organizația Națiunilor Unite poate solicita asistență din partea Uniunii pentru punerea în aplicare de urgență a misiunilor întreprinse în temeiul capitolelor VI și VII din Carta Organizației Națiunilor Unite;

RECUNOSCÂND că o consolidare a politicii de securitate și de apărare va necesita eforturi din partea statelor membre în domeniul capacităților;

CONȘTIENȚE că depășirea unei noi etape în dezvoltarea politicii europene de securitate și de apărare presupune ca statele membre în cauză să depună eforturi hotărâte;

REAMINTIND importanța asocierii depline a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate la lucrările din domeniul cooperării structurate permanente;

AU CONVENIT cu privire la dispozițiile următoare, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Articolul 1

Cooperarea structurată permanentă menționată la articolul 42 alineatul (6) din Tratatul privind Uniunea Europeană este deschisă oricărui stat membru care se angajează, de la data intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona:

- (a) să intensifice dezvoltarea capacităților lor de apărare, prin dezvoltarea contribuțiilor naționale și prin participarea, după caz, la forțe multinaționale, la principalele programe europene de echipare și la activitatea Agenției din domeniul dezvoltării capacităților de apărare, de cercetare, de achiziții și de armament (Agenția Europeană de Apărare); și
- (b) să dispună de capacitatea de a furniza, până în 2010, fie cu titlu național, fie ca o componentă a grupurilor multinaționale de forțe, unități de luptă pentru misiunile preconizate, configurate pe plan tactic ca o grupare tactică, cu elemente de susținere, inclusiv în ceea ce privește transportul și logistica, capabile să întreprindă, în termen de 5 până la 30 de zile, misiunile menționate la articolul 43 din Tratatul privind Uniunea Europeană, în special pentru a răspunde la solicitările Organizației Națiunilor Unite, care pot fi menținute pentru o perioadă inițială de 30 de zile, cu posibilitatea prelungirii până la cel puțin 120 de zile.

Articolul 2

Statele membre care participă la cooperarea structurată permanentă se angajează, în vederea atingerii obiectivelor stabilite la articolul 1:

- (a) să coopereze, încă de la intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, în vederea atingerii obiectivelor stabilite privind nivelul cheltuielilor de investiții în materie de echipamente de apărare și să reexamineze cu regularitate aceste obiective din perspectiva mediului de securitate și a responsabilităților internaționale ale Uniunii;
- (b) să își uniformizeze, în măsura posibilului, mijloacele de apărare, în special prin armonizarea identificării necesităților militare, prin punerea în comun și, după caz, prin specializarea mijloacelor și capacităților de apărare, precum și prin încurajarea cooperării în domeniul formării și al logisticii;
- (c) să adopte măsuri concrete pentru sporirea disponibilității, a interoperabilității, a flexibilității și a capacității de desfășurare a forțelor, în special prin identificarea unor obiective comune în materie de proiectare a forțelor, inclusiv prin reexaminarea eventuală a procedurilor de decizie naționale;
- (d) să coopereze pentru a se asigura adoptarea măsurilor necesare pentru acoperirea, inclusiv prin abordări multinaționale și fără a aduce atingere angajamentelor referitoare la acestea, luate în cadrul Organizației Tratatului Atlanticului de Nord, a lacunelor constatate în cadrul „Mecanismului de dezvoltare a capacităților”;
- (e) să participe, după caz, la dezvoltarea de programe comune sau europene de echipamente majore în cadrul Agenției Europene de Apărare.

Articolul 3

Agenția Europeană de Apărare contribuie la evaluarea periodică a contribuțiilor statelor membre participante în materie de capacități, în special a contribuțiilor furnizate în funcție de criteriile stabilite, între altele, în temeiul articolului 2 și elaborează un raport în acest sens, cel puțin o dată pe an. Evaluarea poate constitui baza recomandărilor și a deciziilor Consiliului, adoptate în conformitate cu articolul 46 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

PROTOCOLUL (nr. 11)

PRIVIND ARTICOLUL 42 DIN TRATATUL PRIVIND UNIUNEA EUROPEANĂ

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

LUÂND ÎN CONSIDERARE necesitatea aplicării depline a dispozițiilor articolului 42 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană;

CONSIDERÂND că politica Uniunii în conformitate cu articolul 42 nu trebuie să aducă atingere caracterului specific al politicii de securitate și de apărare a anumitor state membre, că trebuie să respecte obligațiile care decurg din Tratatul Atlanticului de Nord pentru anumite state membre care consideră că apărarea comună se realizează în cadrul NATO și că aceasta trebuie să fie compatibilă cu politica comună de securitate și apărare adoptată în cadrul respectiv;

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Uniunea Europeană, în colaborare cu Uniunea Europei Occidentale, elaborează acorduri în vederea consolidării cooperării dintre ele.

PROTOCOLUL (nr. 12)

PRIVIND PROCEDURA APLICABILĂ DEFICITELOR EXCESIVE

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

DORIND să stabilească normele de procedură privind deficitele excesive menționate la articolul 126 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Articolul 1

Valorile de referință menționate la articolul 126 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene sunt următoarele:

- 3 % pentru raportul dintre deficitul public prevăzut sau realizat și produsul intern brut la prețurile pieței;
- 60 % pentru raportul dintre datoria publică și produsul intern brut la prețurile pieței.

Articolul 2

În articolul 126 din tratatul menționat și în prezentul protocol:

- „public” înseamnă ceea ce se referă la administrația publică, adică administrațiile centrale, autoritățile regionale sau locale și fondurile de securitate socială, cu excepția operațiunilor comerciale, definite în Sistemul european al conturilor economice integrate;
- „deficit” înseamnă necesarul net de finanțare, definit în Sistemul european al conturilor economice integrate;
- „investiție” înseamnă formarea brută de capital fix, definită în Sistemul european al conturilor economice integrate;

- „datorie” înseamnă totalul datoriilor brute, la valoarea lor nominală, la sfârșitul anului și consolidate în cadrul sectoarelor administrației publice, definit la prima liniuță.

Articolul 3

Pentru a asigura eficacitatea procedurii privind deficitele excesive, în conformitate cu această procedură guvernele statelor membre sunt răspunzătoare pentru deficitele administrației publice, definită în articolul 2 prima liniuță. Statele membre veghează ca procedurile naționale din domeniul bugetar să le permită să-și îndeplinească obligațiile care le revin în această privință în temeiul tratatelor. Statele membre adresează Comisiei notificări prompte și periodice privind deficitele lor prevăzute și realizate, precum și nivelul datoriilor lor.

Articolul 4

Datele statistice utilizate pentru aplicarea prezentului protocol sunt furnizate de Comisie.

PROTOCOLUL (nr. 13)

PRIVIND CRITERIILE DE CONVERGENȚĂ

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

DORIND să stabilească normele de aplicare a criteriilor de convergență care trebuie să orienteze Uniunea în deciziile sale de a pune capăt derogărilor statelor membre care fac obiectul unei derogări menționate la articolul 140 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Articolul 1

Criteriul stabilității prețurilor, menționat la articolul 140 alineatul (1) prima liniuță din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene înseamnă că un stat membru are o stabilitate durabilă a nivelului prețurilor și o rată medie a inflației, în cursul unei perioade de un an înaintea examinării, care nu poate depăși cu mai mult de 1½ puncte procentuale rata inflației a cel mult trei state membre care au înregistrat cele mai bune rezultate în domeniul stabilității prețurilor. Inflația se calculează cu ajutorul indicelui prețurilor de consum pe o bază comparabilă, ținând seama de diferențele dintre definițiile naționale.

Articolul 2

Criteriul situației finanțelor publice, menționat la articolul 140 alineatul (1) a doua liniuță din tratatul menționat înseamnă că, în momentul examinării, un stat membru nu face obiectul unei decizii a Consiliului menționată la articolul 126 alineatul (6) din tratatul menționat, privind existența unui deficit excesiv în statul membru respectiv.

Articolul 3

Criteriul de participare la mecanismul cursului de schimb al Sistemului Monetar European, menționat la articolul 140 alineatul (1) a treia liniuță din tratatul menționat, înseamnă că un stat membru a respectat marjele normale de fluctuație prevăzute de mecanismul cursului de schimb al Sistemului Monetar European, fără să cunoască tensiuni grave cel puțin pe parcursul ultimilor doi ani dinaintea examinării. În special, statul membru nu a devalorizat din proprie inițiativă cursul de schimb central bilateral al monedei sale în raport cu euro pentru aceeași perioadă.

Articolul 4

Criteriul de convergență al ratelor dobânzilor menționat la articolul 140 alineatul (1) a patra liniuță din tratatul menționat, în cursul unei perioade de un an înaintea examinării, înseamnă că un stat membru a avut o rată a dobânzii nominală medie pe termen lung care nu poate depăși cu mai mult de două puncte procentuale pe aceea a cel mult trei state membre care au înregistrat cele mai bune rezultate în domeniul stabilității prețurilor. Ratele dobânzilor sunt calculate pe baza obligațiunilor de stat pe termen lung sau a unor titluri comparabile, ținând seama de diferențele dintre definițiile naționale.

Articolul 5

Datele statistice utilizate pentru aplicarea prezentului protocol sunt furnizate de Comisie.

Articolul 6

Consiliul, hotărând în unanimitate la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European, a BCE, precum și a Comitetului Economic și Financiar, adoptă dispozițiile corespunzătoare pentru a preciza în detaliu criteriile de convergență menționate la articolul 140 din tratatul menționat, care vor înlocui atunci prezentul protocol.

PROTOCOLUL (nr. 14)

PRIVIND EUROGRUPUL

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

DORIND să promoveze condițiile unei creșteri economice mai puternice în Uniunea Europeană și, în acest scop, să dezvolte o cooperare din ce în ce mai strânsă între politicile economice din zona euro;

CONȘTIENTE de necesitatea prevederii unor dispoziții specifice pentru un dialog susținut între statele membre a căror monedă este euro, așteptând ca euro să devină moneda tuturor statelor membre ale Uniunii,

AU CONVENIT cu privire la dispozițiile următoare, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Articolul 1

Miniștrii statelor membre a căror monedă este euro se întâlnesc în reuniuni informale. Reuniunile au loc, în măsura necesară, pentru a se discuta chestiuni legate de responsabilitățile specifice care le revin în ceea ce privește moneda unică. Comisia participă la reuniuni. Banca Centrală Europeană este invitată să participe la aceste reuniuni, care sunt pregătite de reprezentanții miniștrilor responsabili cu finanțele statelor membre a căror monedă este euro, precum și de reprezentanții Comisiei.

Articolul 2

Miniștrii statelor membre a căror monedă este euro aleg un președinte pentru doi ani și jumătate, hotărând cu majoritatea statelor membre în cauză.

PROTOCOLUL (nr. 15)

**PRIVIND UNELE DISPOZIȚII REFERITOARE LA REGATUL UNIT
AL MARII BRITANII ȘI IRLANDEI DE NORD**

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

RECUNOSCÂND că Regatul Unit nu este obligat și nu s-a angajat să adopte moneda euro, fără o decizie specială în acest sens a guvernului și a parlamentului său;

AVÂND ÎN VEDERE că, la 16 octombrie 1996 și la 30 octombrie 1997, Guvernul Regatului Unit a notificat Consiliului intenția sa de a nu participa la a treia etapă a uniunii economice și monetare;

LUÂND ACT de faptul că guvernul Regatului Unit are obiceiul să-și finanțeze împrumuturile prin vânzarea de titluri de creanță către sectorul privat;

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

1. Regatul Unit nu este obligat să adopte moneda euro, cu excepția cazului în care notifică Consiliului intenția sa de a face acest lucru.
2. Punctele 3-8 și 10 se aplică Regatului Unit, având în vedere notificarea efectuată de guvernul său Consiliului la 16 octombrie 1996 și la 30 octombrie 1997.
3. Regatul Unit își păstrează competențele în domeniul politicii monetare în conformitate cu dreptul intern.
4. Articolul 119 al doilea paragraf, articolul 126 alineatele (1), (9) și (11), articolul 127 alineatele (1)-(5), articolul 128, articolele 130, 131, 132, 133, 138 și 140 alineatul (3), articolul 219, articolul 282 alineatul (2), cu excepția primei și ultimei teze, articolul 282 alineatul (5) și articolul 283 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene nu se aplică Regatului Unit. De asemenea, nu se aplică articolul 121 alineatul (2) din tratatul amintit, în ceea ce privește adoptarea de către părți a orientărilor generale ale politicilor economice care privesc zona euro în general. În aceste dispoziții, referirile la Uniune și la statele membre nu includ Regatul Unit, iar referirile la băncile centrale naționale nu includ Banca Angliei.

5. Regatul Unit face eforturi să evite un deficit public excesiv.

Articolele 143 și 144 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene continuă să se aplice Regatului Unit. Articolul 134 alineatul (4) și articolul 142 se aplică Regatului Unit ca și cum acesta ar face obiectul unei derogări.

6. Drepturile de vot ale Regatului Unit se suspendă în ceea ce privește actele Consiliului menționate la articolele enumerate la punctul 4 și în cazurile prevăzute la articolul 139 alineatul (4) primul paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. În acest scop, se aplică articolul 139 alineatul (4) al doilea paragraf din tratatul menționat.

Regatul Unit nu are dreptul de a participa la numirea președintelui, vicepreședintelui și a celorlalți membri ai Comitetului executiv al BCE, menționată la articolul 283 alineatul (2) al doilea paragraf din tratatul menționat.

7. Articolele 3, 4, 6, 7, 9.2, 10.1, 10.3, 11.2, 12.1, 14, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 26, 27, 30, 31, 32, 33, 34 și 49 din Protocolul privind Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene („Statutul”) nu se aplică Regatului Unit.

În aceste articole, referirile la Uniune sau la statele membre nu includ Regatul Unit, iar referirile la băncile centrale naționale sau la acționari nu includ Banca Angliei.

Referirile din articolele 10.3 și 30.2 din Statut la „capitalul subscris al BCE” nu includ capitalul subscris de Banca Angliei.

8. Articolul 141 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și articolele 43-47 din Statut se aplică, fie că un stat membru face sau nu obiectul unei derogări, sub rezerva următoarelor modificări:

- (a) în articolul 43, referirile la misiunile BCE și IME vizează misiunile care mai trebuie îndeplinite după introducerea monedei euro datorită unei eventuale decizii a Regatului Unit de a nu adopta moneda euro;
- (b) în plus față de misiunile menționate la articolul 46, BCE îndeplinește o funcție de consiliere și asistență în pregătirea oricărei decizii pe care Consiliul ar putea fi obligat să o ia în privința Regatului Unit, în conformitate cu dispozițiile punctului 9 literele (a) și (c);

- (c) Banca Angliei varsă contribuția sa la capitalul BCE cu titlu de participare la cheltuielile acesteia de funcționare, pe aceeași bază ca și băncile centrale naționale ale statelor membre care fac obiectul unei derogări.

9. Regatul Unit poate notifica în orice moment Consiliului intenția sa de a adopta moneda euro. În acest caz:

- (a) Regatul Unit are dreptul să adopte moneda euro, în cazul în care îndeplinește condițiile necesare. Consiliul, hotărând la cererea Regatului Unit, în condițiile și în conformitate cu procedura stabilite în articolul 140 alineatul (1) și (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, decide dacă Regatul Unit îndeplinește condițiile necesare;
- (b) Banca Angliei varsă partea sa de capitalul subscris și transferă la BCE active din rezervele valutare și contribuie la rezervele BCE pe aceeași bază ca și banca centrală națională a unui stat membru pentru care derogarea a luat sfârșit;
- (c) Consiliul, hotărând în condițiile și în conformitate cu procedura stabilite în articolul 140 alineatul (3) din tratatul menționat, adoptă orice altă decizie necesară pentru a permite Regatului Unit să adopte moneda euro.

În cazul în care Regatul Unit adoptă moneda euro în conformitate cu dispozițiile prezentului punct, punctele 3-8 încetează să se aplice.

10. Prin derogare de la articolul 123 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și de la articolul 21.1 din Statut, guvernul Regatului Unit își poate păstra linia de credit „Ways and Means” de care dispune la Banca Angliei, în cazul în care și atât timp cât Regatul Unit nu adoptă moneda euro.

PROTOCOLUL (nr. 16)

PRIVIND ANUMITE DISPOZIȚII PRIVIND DANEMARCA

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

AVÂND ÎN VEDERE Constituția Danemarcei care conține dispoziții care ar putea face necesară organizarea în Danemarca a unui referendum înainte ca acest stat să renunțe la derogarea sa,

AVÂND ÎN VEDERE că, la 3 noiembrie 1993, Guvernul Danemarcei a notificat Consiliului intenția sa de a nu participa la cea de-a treia etapă a uniunii economice și monetare,

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

1. Danemarca beneficiază de o derogare, având în vedere notificarea efectuată Consiliului de către Guvernul Danemarcei la 3 noiembrie 1993. Efectul acestei derogări este că toate articolele și toate dispozițiile tratatelor și Statutului SEBC și al BCE care se referă la o derogare se aplică Danemarcei.
2. Procedura menționată la articolul 140 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene pentru a pune capăt derogării este inițiată numai la cererea Danemarcei.
3. În cazul în care se pune capăt derogării, dispozițiile prezentului protocol încetează să se aplice.

PROTOCOLUL (nr. 17)

PRIVIND DANEMARCA

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

DORIND să reglementeze anumite probleme speciale care privesc Danemarca,

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Dispozițiile articolului 14 din Protocolul privind Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene nu aduc atingere dreptului Băncii Naționale a Danemarcei de a-și îndeplini sarcinile pe care și le asumă în prezent cu privire la teritoriile Regatului Danemarcei care nu fac parte din Uniune.

PROTOCOLUL (nr. 18)

PRIVIND FRANȚA

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

DORIND să țină seama de un element special referitor la Franța,

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Franța își va păstra privilegiul de a emite monede în Noua Caledonie, în Polinezia Franceză și în Insulele Wallis și Furtuna, în conformitate cu metodele stabilite de legislația sa internă și va fi singura împuternicită să determine paritatea francului CFP.

PROTOCOLUL (nr. 19)

**PRIVIND ACQUIS-UL SCHENGEN INTEGRAT ÎN CADRUL
UNIUNII EUROPENE**

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

CONSTATÂND faptul că acordurile privind eliminarea treptată a controalelor la frontierele comune, semnate de unele state membre ale Uniunii Europene la Schengen, la 14 iunie 1985 și, respectiv, la 19 iunie 1990, precum și acordurile conexe și normele adoptate în temeiul acordurilor menționate, au fost integrate în cadrul Uniunii Europene prin Tratatul de la Amsterdam din 2 octombrie 1997;

DORIND să păstreze acquis-ul Schengen, cu toate modificările și completările de la intrarea în vigoare a Tratatului de la Amsterdam, și să îl dezvolte astfel încât să contribuie la îndeplinirea obiectivului de a oferi cetățenilor Uniunii un spațiu de libertate, securitate și justiție fără frontiere interne;

ȚINÂND CONT de poziția specială a Danemarcei;

ȚINÂND CONT de faptul că Irlanda și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord nu participă la toate prevederile acquis-ului Schengen; că ar trebui, cu toate acestea, să se prevadă dispoziții care să permită acestor state să accepte, total sau parțial, alte prevederi ale acestui acquis;

RECUNOSCÂND că este necesar, în consecință, să se recurgă la dispozițiile tratatelor privind cooperarea consolidată între unele state membre;

ȚINÂND CONT de necesitatea de a menține relații privilegiate cu Republica Islanda și cu Regatul Norvegiei, întrucât aceste două state, precum și statele membre nordice ale Uniunii Europene trebuie să respecte dispozițiile Uniunii nordice a pașapoartelor;

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Articolul 1

Regatul Belgiei, Republica Bulgaria, Republica Cehă, Regatul Danemarcei, Republica Federală Germania, Republica Estonia, Republica Elenă, Regatul Spaniei, Republica Franceză, Republica Italiană, Republica Cipru, Republica Letonia, Republica Lituania, Marele Ducat al Luxemburgului, Republica Ungară, Republica Malta, Regatul Țărilor de Jos, Republica Austria, Republica Polonă, Republica Portugheză, România, Republica Slovenia, Republica Slovacă, Republica Finlanda și Regatul Suediei sunt autorizate să pună bazele unei colaborări consolidate în domeniile care intră sub incidența dispozițiilor prevăzute de Consiliu, care alcătuiesc *acquis-ul Schengen*.¹ Această cooperare se realizează în cadrul juridic și instituțional al Uniunii Europene și cu respectarea dispozițiilor aplicabile din tratate.

Articolul 2

Acquis-ul Schengen se aplică statelor membre menționate la articolul 1, fără a aduce atingere articolului 3 din Actul de aderare din 16 aprilie 2003 și articolului 4 din Actul de aderare din 25 aprilie 2005². Consiliul se substituie Comitetului executiv înființat prin acordurile de la Schengen.

Articolul 3

Participarea Danemarcei la adoptarea măsurilor care constituie o dezvoltare a *acquis-ului Schengen*, precum și punerea în aplicare a măsurilor respective în Danemarca, sunt reglementate de dispozițiile incidente prevăzute în Protocolul privind poziția Danemarcei.

Articolul 4

Irlanda și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord pot solicita în orice moment să participe la toate sau la unele din dispozițiile *acquis-ului Schengen*.

Consiliul decide la cererea unanimității membrilor săi menționați la articolul 1 și a reprezentantului guvernului statului respectiv.

¹ Între timp, Republica Croația a devenit membru al Uniunii Europene, în conformitate cu Actul de aderare din 9 decembrie 2011.

² Prezenta dispoziție se aplică fără a aduce atingere, de asemenea, articolului 4 din Actul de aderare din 9 decembrie 2011.

Articolul 5

(1) Propunerile și inițiativele care constituie o dezvoltare a acquis-ului Schengen intră sub incidența dispozițiilor relevante din tratate.

În acest context, în cazul în care Irlanda sau Regatul Unit nu a notificat în scris Consiliului, într-un termen rezonabil, intenția sa de a participa, autorizarea prevăzută la articolul 329 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene se consideră a fi fost acordată statelor membre prevăzute la articolul 1, precum și Irlandei sau Regatului Unit, dacă oricare dintre aceste două state dorește să participe la domeniile de cooperare respective.

(2) Chiar dacă se consideră, în conformitate cu o decizie în temeiul articolului 4, că Irlanda sau Regatul Unit a procedat la o notificare, statul respectiv poate să notifice în scris Consiliului, în termen de trei luni, faptul că nu dorește să participe la propunerea sau inițiativa respectivă. În acest caz, Irlanda sau Regatul Unit nu participă la adoptarea respectivei propuneri sau inițiative. Începând cu data ultimei notificări, procedura de adoptare a măsurii care constituie o dezvoltare a acquis-ului Schengen se suspendă până la terminarea procedurii prevăzute la alineatele (3) sau (4) sau până la retragerea acelei notificări în orice moment pe durata acestei proceduri.

(3) Pentru statul membru care a procedat la notificarea prevăzută la alineatul (2), orice decizie adoptată de Consiliu în temeiul articolului 4 încetează să se aplice, de la data intrării în vigoare a măsurii propuse, în măsura considerată necesară de Consiliu și în condițiile ce urmează să fie stabilite printr-o decizie a Consiliului, hotărând cu majoritate calificată, la propunerea Comisiei. Această decizie este adoptată în conformitate cu următoarele criterii: Consiliul încearcă să mențină participarea cât mai largă a statului membru vizat fără a afecta grav funcționarea practică a diverselor părți ale acquis-ului Schengen, respectând, totodată, coerența lor. Comisia își prezintă propunerea cât mai curând posibil după notificarea prevăzută la alineatul (2). Dacă acest lucru este necesar, după întrunirea a două reuniuni succesive, Consiliul hotărăște în termen de patru luni de la data propunerii Comisiei.

(4) În cazul în care, la expirarea perioadei de patru luni, Consiliul nu a adoptat o decizie, orice stat membru poate solicita, de îndată, ca respectiva chestiune să fie înaintată Consiliului European. În acest caz, în cadrul următoarei sale reuniuni, Consiliul European, hotărând cu majoritate calificată, la propunerea Comisiei, adoptă o decizie în conformitate cu criteriile menționate la alineatul (3).

(5) În cazul în care, până la încheierea procedurii prevăzute la alineatele (3) sau (4), Consiliul sau, după caz, Consiliul European nu a adoptat o decizie, suspendarea procedurii de adoptare a măsurii care constituie o dezvoltare a acquis-ului Schengen încetează. Dacă măsura menționată anterior se adoptă ulterior, orice decizie a Consiliului, adoptată în conformitate cu articolul 4, nu se mai aplică, începând cu data intrării în vigoare a măsurii respective, statului membru vizat, în măsura stabilită de Comisie și conform condițiilor stabilite de aceasta, cu excepția cazului în care statul membru respectiv își retrage notificarea prevăzută la alineatul (2) înainte de adoptarea măsurii. Comisia hotărăște până la data adoptării măsurii. La adoptarea deciziei sale, Comisia respectă criteriile menționate la alineatul (3).

Articolul 6

Republica Islanda și Regatul Norvegiei sunt asociate la punerea în aplicare a acquis-ului Schengen și la dezvoltarea în continuare a acestuia. În acest scop se prevăd proceduri corespunzătoare în cuprinsul unui acord cu statele respective, încheiat de Consiliu, care hotărăște cu unanimitatea membrilor menționați la articolul 1. Un astfel de acord trebuie să conțină dispoziții cu privire la contribuția Islandei și a Norvegiei la orice consecință financiară care decurge din punerea în aplicare a prezentului protocol.

Consiliul, hotărând în unanimitate, încheie un acord separat cu Islanda și Norvegia pentru stabilirea drepturilor și obligațiilor între Irlanda și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, pe de o parte, și Islanda și Norvegia, pe de altă parte, în domeniile acquis-ului Schengen care se aplică acestor state.

Articolul 7

În vederea negocierilor pentru aderarea a noi state membre la Uniunea Europeană, acquis-ul Schengen și celelalte măsuri luate de către instituții în domeniul de aplicare a acestuia sunt considerate ca acquis care trebuie să fie acceptat în întregime de către toate statele candidate la aderare.

PROTOCOLUL (nr. 20)

**PRIVIND APLICAREA ANUMITOR ASPECTE ALE ARTICOLULUI 26
DIN TRATATUL PRIVIND FUNCȚIONAREA UNIUNII EUROPENE
ÎN REGATUL UNIT ȘI ÎN IRLANDA**

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

DORIND să clarifice anumite aspecte referitoare la Regatul Unit și Irlanda,

LUÂND ÎN CONSIDERARE existența, de mai mulți ani, a unor acorduri speciale între Regatul Unit și Irlanda privind călătoriile,

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Articolul 1

Sub rezerva articolelor 26 și 77 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, a oricărei alte dispoziții din tratatul respectiv sau din Tratatul privind Uniunea Europeană, a oricărei măsuri adoptate în temeiul acestor tratate sau a oricărui acord internațional încheiat de către Uniune sau de către Uniune și statele membre cu una sau mai multe țări terțe, Regatul Unit are dreptul să exercite, la frontierele cu celelalte state membre, controalele pe care le consideră necesare asupra persoanelor care doresc să intre pe teritoriul său, pentru:

- (a) a verifica dacă cetățenii statelor membre sau persoanele aflate în întreținerea acestora care exercită drepturi conferite de dreptul Uniunii, precum și cetățenii altor state cărora le-au fost conferite astfel de drepturi printr-un acord care este obligatoriu pentru Regatul Unit, au drept de intrare pe teritoriul Regatului Unit; și
- (b) a decide să acorde sau să nu acorde altor persoane permisiunea de a intra pe teritoriul Regatului Unit.

Articolele 26 și 77 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, orice altă dispoziție din prezentul tratat sau din Tratatul privind Uniunea Europeană sau orice măsură adoptată în aplicarea tratatelor respective nu aduce în nici un fel atingere drepturilor Regatului Unit de a institui sau de a exercita astfel de controale. Trimiterile la Regatul Unit în prezentul articol includ teritoriile ale căror relații externe se află sub incidența responsabilității Regatului Unit.

Articolul 2

Regatul Unit și Irlanda pot continua să încheie între ele acorduri privind circulația persoanelor pe teritoriile lor („zona comună de călătorie”), respectând pe deplin drepturile persoanelor prevăzute la articolul 1 primul paragraf litera (a) din prezentul protocol. În consecință, atât timp cât aceste acorduri sunt în vigoare, dispozițiile articolului 1 din prezentul protocol se aplică Irlandei în aceleași condiții ca și Regatului Unit. Articolele 26 și 77 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, orice altă dispoziție din prezentul tratat sau din Tratatul privind Uniunea Europeană, menționate anterior, sau orice măsură adoptată în temeiul acestora nu aduc nici o atingere acordurilor respective.

Articolul 3

Celelalte state membre au dreptul să exercite astfel de controale la frontierele naționale sau la orice punct de intrare pe teritoriul lor, asupra persoanelor care încearcă să intre pe teritoriul lor venind din Regatul Unit, sau din orice alt teritoriu ale cărei relații externe se află sub incidența responsabilității Regatului Unit în scopurile enunțate la articolul 1 din prezentul protocol, în măsura în care dispozițiile articolului 1 din prezentul protocol se aplică țării respective.

Articolele 26 și 77 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, orice altă dispoziție din prezentul tratat sau din Tratatul privind Uniunea Europeană sau orice măsură adoptată în temeiul acestora nu aduce nici o atingere dreptului celorlalte state membre de a institui sau exercita astfel de controale.

PROTOCOLUL (nr. 21)

**PRIVIND POZIȚIA REGATULUI UNIT ȘI A IRLANDEI
CU PRIVIRE LA SPAȚIUL DE LIBERTATE, SECURITATE ȘI JUSTIȚIE**

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

DORIND să clarifice anumite chestiuni privind Regatul Unit și Irlanda,

LUÂND ÎN CONSIDERARE Protocolul privind aplicarea anumitor aspecte ale articolului 26 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în Regatul Unit și în Irlanda,

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Articolul 1

Sub rezerva articolului 3, Regatul Unit și Irlanda nu participă la adoptarea de către Consiliu a măsurilor propuse care intră sub incidența părții a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Pentru deciziile pe care Consiliul trebuie să le adopte în unanimitate este necesară unanimitatea membrilor Consiliului, cu excepția reprezentanților guvernelor Regatului Unit și Irlandei.

În înțelesul prezentului articol, majoritatea calificată se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Articolul 2

În temeiul articolului 1 și sub rezerva articolelor 3, 4 și 6, nici una dintre dispozițiile părții a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, nici o măsură adoptată în temeiul titlului respectiv, nici o dispoziție din acordurile internaționale încheiate de Uniune în temeiul titlului respectiv și nici o hotărâre a Curții de Justiție a Uniunii Europene de interpretare a dispozițiilor sau măsurilor respective, nu este obligatorie pentru Regatul Unit sau pentru Irlanda sau nu se aplică acestora. Dispozițiile, măsurile sau hotărârile respective nu aduc atingere competențelor, drepturilor și obligațiilor statelor menționate. Dispozițiile, măsurile sau hotărârile respective nu aduc nici o modificare nici acquis-ului comunitar, nici acquis-ului Uniunii și nu fac parte din dreptul Uniunii astfel cum acestea se aplică în Regatul Unit și în Irlanda.

Articolul 3

(1) Regatul Unit sau Irlanda pot să notifice în scris președintelui Consiliului, în termen de trei luni de la prezentarea către Consiliu a unei propuneri sau a unei inițiative în temeiul părții a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, intenția sa de a participa la adoptarea și la aplicarea măsurii propuse, în urma căreia statul respectiv este îndreptățit la aceasta.

Pentru deciziile pe care Consiliul trebuie să le adopte în unanimitate este necesară unanimitatea membrilor Consiliului, cu excepția membrului care nu a efectuat o astfel de notificare. O măsură adoptată în conformitate cu prezentul alineat este obligatorie pentru toate statele membre care au participat la adoptarea sa.

Măsurile adoptate în temeiul articolului 70 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene stabilesc condițiile participării Regatului Unit și a Irlandei la evaluările privind domeniile aflate sub incidența părții a treia titlul V din tratatul menționat.

În înțelesul prezentului articol, majoritatea calificată se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

(2) În cazul în care o măsură menționată la alineatul (1) nu se poate adopta cu participarea Regatului Unit sau a Irlandei într-un termen rezonabil, Consiliul poate adopta această măsură în conformitate cu articolul 1, fără participarea Regatului Unit sau a Irlandei. În acest caz se aplică articolul 2.

Articolul 4

Regatul Unit sau Irlanda pot să notifice Consiliului și Comisiei, în orice moment după adoptarea de către Consiliu a unei măsuri în temeiul părții a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, intenția sa de a accepta măsura respectivă. În acest caz, se aplică *mutatis mutandis* procedura prevăzută la articolul 331 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Articolul 4a

- (1) În ceea ce privește Regatul Unit și Irlanda, prevederile prezentului protocol se aplică, de asemenea, măsurilor propuse sau adoptate în temeiul părții a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, care modifică o măsură existentă care este obligatorie pentru acestea.
- (2) Cu toate acestea, în cazul în care Consiliul, hotărând la propunerea Comisiei, decide că neparticiparea Regatului Unit sau a Irlandei la versiunea modificată a unei măsuri existente face ca respectiva măsură să devină inaplicabilă pentru alte state membre sau pentru Uniune, acesta poate solicita Regatului Unit sau Irlandei să procedeze la o notificare în conformitate cu articolul 3 sau 4. În înțelesul articolului 3, un nou termen de două luni începe să curgă de la data adoptării de către Consiliu a unei astfel de decizii.

Dacă, la expirarea termenului de două luni de la data deciziei Consiliului, Regatul Unit sau Irlanda nu a procedat la o notificare în conformitate cu articolul 3 sau 4, măsura existentă nu mai este obligatorie pentru acestea și nu se mai aplică acestora, cu excepția cazului în care, înainte de intrarea în vigoare a măsurii de modificare, respectivul stat membru a procedat la o notificare în conformitate cu articolul 4. Aceste efecte se produc de la data intrării în vigoare a măsurii de modificare sau de la data expirării termenului de două luni, dacă această dată este ulterioară.

În înțelesul prezentului alineat, după dezbaterile tuturor aspectelor chestiunii, Consiliul hotărăște cu majoritatea calificată a membrilor săi, reprezentând statele membre care au participat sau au participat la adoptarea măsurii de modificare. Majoritatea calificată a Consiliului se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (a) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

(3) Consiliul, hotărând cu majoritate calificată la propunerea Comisiei, poate decide de asemenea ca Regatul Unit sau Irlanda să suporte, după caz, consecințele financiare directe care decurg în mod necesar și inevitabil din încetarea participării sale la măsura existentă.

(4) Prezentul articol nu aduce atingere articolului 4.

Articolul 5

Un stat membru pentru care nu este obligatorie o măsură adoptată în temeiul părții a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene nu suportă consecințele financiare ale măsurii respective, altele decât cheltuielile administrative care revin instituțiilor, cu excepția cazului în care Consiliul, hotărând cu unanimitatea membrilor săi și după consultarea Parlamentului European, nu decide altfel.

Articolul 6

Atunci când, în cazurile menționate în prezentul protocol, pentru Regatul Unit sau Irlanda este obligatorie o măsură adoptată de Consiliu în temeiul părții a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, statului respectiv i se aplică, în ceea ce privește măsura în discuție, dispozițiile incidente ale tratatelor.

Articolul 6a

Regatul Unit sau Irlanda nu va fi obligată să aplice normele stabilite în temeiul articolului 16 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene referitoare la prelucrarea datelor cu caracter personal de către statele membre în exercitarea activităților aflate sub incidența domeniului de aplicare a părții a treia titlul V capitolul 4 sau 5 din tratatul menționat, atât timp cât Regatul Unit sau Irlanda nu este obligată să aplice normele Uniunii privind formele de cooperare judiciară în materie penală sau de cooperare polițienească care necesită respectarea dispozițiilor stabilite în temeiul articolului 16.

Articolul 7

Articolele 3, 4 și 4a se interpretează fără a aduce atingere Protocolului privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene.

Articolul 8

Irlanda poate să notifice în scris Consiliului intenția sa de a nu se mai afla sub incidența dispozițiilor prezentului protocol. În acest caz, Irlandei i se aplică dispozițiile obișnuite din tratate.

Articolul 9

În ceea ce privește Irlanda, prezentul protocol nu se aplică articolului 75 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

PROTOCOLUL (nr. 22)

PRIVIND POZIȚIA DANEMARCEI

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

REAMINTIND decizia șefilor de stat sau de guvern, reuniți în cadrul Consiliului European la Edinburgh, la 12 decembrie 1992, referitoare la anumite probleme invocate de Danemarca în legătură cu Tratatul privind Uniunea Europeană,

LUÂND ACT de poziția Danemarcei în ceea ce privește cetățenia, uniunea economică și monetară, politica de apărare, justiția și afacerile interne, enunțată în decizia de la Edinburgh,

CONȘTIENTE de faptul că menținerea în cadrul tratatelor a unui regim juridic datând de la decizia de la Edinburgh va restrânge în mod considerabil participarea Danemarcei în domenii de cooperare importante ale Uniunii și că ar fi în interesul Uniunii să se asigure integritatea acquis-ului în domeniul libertății, securității și justiției,

DORIND, aşadar, să instituie un cadru juridic care să ofere Danemarcei posibilitatea de a participa la adoptarea unor măsuri propuse în temeiul titlului V din partea a treia a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene și salutând intenția Danemarcei de a se prevala de această posibilitate când acest lucru va fi posibil în conformitate cu cerințele sale constituționale,

LUÂND NOTĂ de faptul că Danemarca nu se va opune ca celelalte state membre să continue dezvoltarea cooperării lor în ceea ce privește măsurile pe care aceasta nu este obligată să le respecte,

AVÂND ÎN VEDERE articolul 3 din Protocolul privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene,

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

PARTEA I

Articolul 1

Danemarca nu participă la adoptarea de către Consiliu a măsurilor propuse care intră sub incidența părții a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Pentru deciziile pe care Consiliul trebuie să le adopte în unanimitate este necesară unanimitatea membrilor Consiliului, cu excepția reprezentantului guvernului Danemarcei.

În înțelesul prezentului articol, majoritatea calificată se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Articolul 2

Niciuna dintre dispozițiile părții a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, nicio măsură adoptată în conformitate cu titlul menționat, nicio dispoziție a unui acord internațional încheiat de Uniune în conformitate cu titlul menționat și nicio decizie a Curții de Justiție a Uniunii Europene de interpretare a oricărei astfel de dispoziții sau măsuri sau a oricărei măsuri modificate sau modificabile în conformitate cu titlul menționat nu este obligatorie pentru Danemarca și nu se aplică în Danemarca. Respectivile dispoziții, măsuri sau decizii nu aduc în niciun fel atingere competențelor, drepturilor și obligațiilor Danemarcei. Respectivile dispoziții, măsuri sau decizii nu modifică în niciun fel acquis-ul comunitar și nici pe cel al Uniunii și nu fac parte din dreptul Uniunii în forma în care se aplică Danemarcei. În mod deosebit, actele Uniunii în domeniul cooperării polițienești și al cooperării judiciare în materie penală, adoptate înainte de intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, care sunt modificate, continuă să fie obligatorii pentru Danemarca și să se aplice în Danemarca, nemodificate.

Articolul 2a

Articolul 2 din prezentul protocol se aplică, de asemenea, în privința acelor norme stabilite în temeiul articolului 16 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către statele membre în exercitarea activităților care intră sub incidența domeniului de aplicare al părții a treia titlul V capitolul 4 sau 5 din tratatul menționat.

Articolul 3

Danemarca nu suportă consecințele financiare ale măsurilor menționate la articolul 1, altele decât cheltuielile administrative care revin instituțiilor.

Articolul 4

(1) În termen de șase luni de la adoptarea de către Consiliul a unei măsuri referitoare la o propunere sau la o inițiativă care urmărește dezvoltarea acquis-ului Schengen și care se află sub incidența prezentei părți, Danemarca decide cu privire la transpunerea măsurii respective în legislația sa internă. În cazul în care decide să o transpună, măsura respectivă va crea o obligație de drept internațional între Danemarca și celelalte state membre pentru care respectiva măsură este obligatorie.

(2) În cazul în care Danemarca decide să nu aplice o măsură a Consiliului menționată la alineatul (1), statele membre pentru care respectiva măsură este obligatorie analizează împreună cu Danemarca măsurile adecvate care trebuie luate în acest caz.

PARTEA II

Articolul 5

În ceea ce privește măsurile adoptate de Consiliu în domeniul reglementat prin articolul 26 alineatul (1), articolul 42 și articolele 43-46 din Tratatul privind Uniunea Europeană, Danemarca nu participă la elaborarea și la punerea în aplicare a deciziilor și acțiunilor Uniunii care au implicații în materie de apărare. În consecință, Danemarca nu participă la adoptarea acestora. Danemarca nu se opune ca celelalte state membre să continue dezvoltarea cooperării lor în acest domeniu. Danemarca nu este obligată să contribuie la finanțarea cheltuielilor operaționale care decurg din măsurile respective, nici să pună la dispoziția Uniunii capacități militare.

În cazul actelor pe care Consiliul este invitat să le adopte în unanimitate, este necesară unanimitatea membrilor Consiliului, cu excepția reprezentantului guvernului danez.

În înțelesul prezentului articol, majoritatea calificată se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

PARTEA III

Articolul 6

Articolele 1, 2 și 3 nu se aplică măsurilor prin care se stabilesc țările terțe ai căror resortisanți trebuie să posede o viză la trecerea frontierelor externe ale statelor membre și nici măsurilor privind instituirea unui model tip de viză.

PARTEA IV

Articolul 7

În orice moment Danemarca poate, în conformitate cu cerințele sale constituționale, să informeze celelalte state membre că nu mai dorește să se prevaleze integral sau parțial de prezentul protocol. În acest caz, Danemarca va aplica în întregime toate măsurile incidente în vigoare la data respectivă care sunt adoptate în cadrul Uniunii Europene.

Articolul 8

(1) Danemarca poate, în orice moment și fără să aducă atingere articolului 7, în conformitate cu cerințele sale constituționale, să notifice celorlalte state membre că partea I cuprinde dispozițiile prevăzute în anexă, cu efect din prima zi a lunii următoare notificării. În acest caz, articolele 5-8 se renumerează în consecință.

(2) În termen de șase luni de la data la care notificarea prevăzută la alineatul (1) produce efecte, întregul *acquis* Schengen, precum și măsurile adoptate pentru dezvoltarea acestui *acquis* și care, până la data respectivă, se aplicau Danemarcei cu titlu de obligații de drept internațional se aplică Danemarcei cu titlu de drept al Uniunii.

Articolul 1

Sub rezerva articolului 3, Danemarca nu participă la adoptarea de către Consiliu a măsurilor propuse în conformitate cu partea a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. În cazul actelor pe care Consiliul trebuie să le adopte în unanimitate, este necesară unanimitatea membrilor Consiliului, cu excepția reprezentantului guvernului danez.

În înțelesul prezentului articol, majoritatea calificată se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Articolul 2

În conformitate cu articolul 1 și sub rezerva articolelor 3, 4 și 8, niciuna dintre dispozițiile părții a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, nicio măsură adoptată în conformitate cu titlul menționat, nicio dispoziție a unui acord internațional încheiat de Uniune în conformitate cu titlul menționat și nicio decizie a Curții de Justiție a Uniunii Europene de interpretare a acestor dispoziții sau măsuri nu este obligatorie pentru Danemarca și nu se aplică în Danemarca. Respectivele dispoziții, măsuri sau decizii nu aduc în niciun fel atingere competențelor, drepturilor și obligațiilor Danemarcei. Respectivele dispoziții, măsuri sau decizii nu modifică în niciun fel acquis-ul comunitar și nici pe cel al Uniunii și nu fac parte din dreptul Uniunii în forma în care se aplică Danemarcei.

Articolul 3

(1) Danemarca poate notifica în scris președintelui Consiliului, în termen de trei luni de la prezentarea către Consiliu a unei propuneri sau inițiative în conformitate cu partea a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, intenția sa de a participa la adoptarea și la aplicarea măsurii propuse, în urma căreia Danemarca este abilitată să facă acest lucru.

(2) În cazul în care, după un termen rezonabil, nu se poate adopta o măsură prevăzută la alineatul (1) cu participarea Danemarcei, Consiliul poate adopta măsura prevăzută la alineatul (1), în conformitate cu articolul 1, fără participarea Danemarcei. În acest caz se aplică articolul 2.

Articolul 4

Danemarca poate, în orice moment după adoptarea unei măsuri în conformitate cu partea a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, să notifice Consiliului și Comisiei intenția sa de a accepta respectiva măsură. În acest caz, procedura prevăzută la articolul 331 alineatul (1) din tratatul menționat se aplică *mutatis mutandis*.

Articolul 5

(1) În ceea ce privește Danemarca, prevederile prezentului protocol se aplică de asemenea măsurilor, propuse sau adoptate în temeiul părții a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, care modifică o măsură existentă care este obligatorie pentru aceasta.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care Consiliul, hotărând la propunerea Comisiei, decide că neparticiparea Danemarcei la versiunea modificată a unei măsuri existente face ca respectiva măsură să devină inaplicabilă pentru alte state membre sau pentru Uniune, acesta poate solicita Danemarcei să procedeze la o notificare în conformitate cu articolul 3 sau 4. În înțelesul articolului 3, un nou termen de două luni începe să curgă de la data adoptării de către Consiliu a unei astfel de decizii.

Dacă, la expirarea termenului de două luni de la data deciziei Consiliului, Danemarca nu a procedat la o notificare în conformitate cu articolul 3 sau 4, măsura existentă nu mai este obligatorie pentru aceasta și nu se mai aplică acesteia, cu excepția cazului în care, înainte de intrarea în vigoare a măsurii de modificare, respectivul stat membru a procedat la o notificare în conformitate cu articolul 4. Aceste efecte se produc de la data intrării în vigoare a măsurii de modificare sau de la data expirării termenului de două luni, dacă această dată este ulterioară.

În înțelesul prezentului alineat, după dezbaterile tuturor aspectelor chestiunii, Consiliul hotărăște cu majoritatea calificată a membrilor săi, reprezentând statele membre care au participat sau au participat la adoptarea măsurii de modificare. Majoritatea calificată a Consiliului se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (a) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

(3) Consiliul, hotărând cu majoritate calificată la propunerea Comisiei, poate decide, de asemenea, ca Danemarca să suporte, după caz, consecințele financiare directe care decurg în mod necesar și inevitabil din încetarea participării sale la măsura existentă.

(4) Prezentul articol nu aduce atingere articolului 4.

Articolul 6

(1) Notificarea prevăzută la articolul 4 se prezintă în termen de cel mult șase luni de la adoptarea definitivă a unei măsuri care constituie o dezvoltare a acquis-ului Schengen.

În cazul în care Danemarca nu procedează la o notificare în conformitate cu articolul 3 sau 4 cu privire la o măsură care constituie o dezvoltare a acquis-ului Schengen, statele membre obligate să aplice respectiva măsură examinează, împreună cu Danemarca, dispozițiile corespunzătoare care trebuie prevăzute.

(2) O notificare efectuată în conformitate cu articolul 3 cu privire la o măsură care constituie o dezvoltare a acquis-ului Schengen constituie în mod irevocabil o notificare efectuată în conformitate cu articolul 3 cu privire la orice altă propunere sau inițiativă care constituie o dezvoltare a respectivei măsuri, în măsura în care propunerea sau inițiativa în cauză constituie o dezvoltare a acquis-ului Schengen.

Articolul 7

Danemarca nu va fi obligată să aplice normele stabilite în temeiul articolului 16 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene referitoare la prelucrarea datelor cu caracter personal de către statele membre în exercitarea activităților aflate sub incidența domeniului de aplicare a părții a treia titlul V capitolul 4 sau 5 din tratatul menționat, atât timp cât Danemarca nu este obligată să aplice normele Uniunii privind formele de cooperare judiciară în materie penală sau de cooperare polițienească care necesită respectarea dispozițiilor stabilite în temeiul articolului 16.

Articolul 8

Atunci când, în cazurile prevăzute de prezenta parte, Danemarca este obligată să respecte o măsură adoptată de Consiliu în conformitate cu partea a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, dispozițiile pertinente din tratate se aplică Danemarcei în ceea ce privește măsura în cauză.

Articolul 9

În cazul în care Danemarca nu este obligată să respecte o măsură adoptată în conformitate cu partea a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, nu suportă alte consecințe financiare ale respectivei măsuri în afara costurilor administrative ocazionate pentru instituții, cu excepția cazului în care Consiliul, hotărând cu unanimitatea tuturor membrilor săi și după consultarea Parlamentului European, nu decide altfel.

PROTOCOLUL (nr. 23)

**PRIVIND RELAȚIILE EXTERNE ALE STATELOR MEMBRE
ÎN CEEA CE PRIVEȘTE TRECEREA FRONTIERELOR EXTERNE**

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

ȚINÂND CONT de necesitatea ca statele membre să asigure controale efective la frontierele lor externe, la nevoie în cooperare cu țări terțe,

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Dispozițiile privind măsurile referitoare la trecerea frontierelor externe, prevăzute la articolul 77 alineatul (2) litera (b) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene nu aduc atingere competenței statelor membre de a negocia sau de a încheia acorduri cu țări terțe, atât timp cât acordurile respective respectă dreptul Uniunii și celelalte acorduri internaționale incidente.

PROTOCOLUL (nr. 24)

**PRIVIND DREPTUL DE AZIL PENTRU RESORTISANȚII
STATELOR MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE**

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

AVÂND ÎN VEDERE faptul că, în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană, Uniunea recunoaște drepturile, libertățile și principiile enunțate în Carta drepturilor fundamentale;

AVÂND ÎN VEDERE că, în conformitate cu articolul 6 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană, drepturile fundamentale, astfel cum acestea sunt garantate de Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, fac parte din legislația Uniunii în calitate de principii generale;

CONSIDERÂND că Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să asigure respectarea legislației de către Uniunea Europeană, în interpretarea și aplicarea articolului 6 alineatele (1) și (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană;

CONSIDERÂND că, în conformitate cu articolul 49 din Tratatul privind Uniunea Europeană, orice stat european care solicită să devină membru al Uniunii trebuie să respecte valorile enunțate la articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană;

RECUNOSCÂND că articolul 7 din Tratatul privind Uniunea Europeană creează un mecanism de suspendare a anumitor drepturi în caz de încălcare gravă și persistentă a valorilor respective de către un stat membru;

REAMINTIND că orice resortisant al unui stat membru se bucură, ca cetățean al Uniunii, de un statut special și de o protecție specială care sunt garantate de către statele membre în conformitate cu dispozițiile din partea a doua din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene;

RECUNOSCÂND că tratatele instituie un spațiu fără frontiere interne și acordă fiecărui cetățean al Uniunii dreptul de circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre;

DORIND să împiedice folosirea instituției azilului în alte scopuri decât cele pentru care a fost creată;

CONSIDERÂND că prezentul protocol respectă finalitatea și obiectivele Convenției de la Geneva încheiate la 28 iulie 1951 privind statutul refugiaților;

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Articol unic

Având în vedere nivelul de protecție a drepturilor fundamentale și a libertăților fundamentale în statele membre ale Uniunii Europene, acestea sunt considerate ca reprezentând țări de origine sigure unele față de celelalte în privința tuturor chestiunilor juridice și practice conexe problemelor de azil. În consecință, orice cerere de azil formulată de către un resortisant al unui stat membru poate fi luată în considerare sau declarată admisibilă spre a fi analizată de către un alt stat membru numai în cazurile următoare:

- (a) în cazul în care statul membru al cărui resortisant este solicitantul, invocând articolul 15 din Convenția de la Roma privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ia, după intrarea în vigoare a Tratatului de la Amsterdam, măsuri de derogare, pe teritoriul său, de la obligațiile care îi revin în temeiul acestei convenții;
- (b) în cazul în care a fost declanșată procedura prevăzută la articolul 7 alineatul (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană și până când Consiliul sau, după caz, Consiliul European adoptă o decizie în această privință;
- (c) în cazul în care Consiliul a adoptat o decizie în conformitate cu articolul 7 alineatul (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană în privința statului membru al cărui resortisant este solicitantul sau în cazul care Consiliul European a adoptat o decizie în conformitate cu articolul 7 alineatul (2) din tratatul menționat în privința statului membru al cărui resortisant este solicitantul;
- (d) în cazul în care un stat membru ar trebui să decidă unilateral în ceea ce privește cererea unui resortisant al unui alt stat membru; în acest caz, Consiliul este informat de îndată; cererea este soluționată pe baza prezumției că este evident nefondată, fără ca prerogativele de decizie ale statului membru să fie afectate în vreun fel, indiferent de caz.

PROTOCOLUL (nr. 25)

PRIVIND EXERCITAREA COMPETENȚELOR PARTAJATE

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE

AU CONVENIT cu privire la dispozițiile următoare, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Articol unic

În ceea ce privește articolul 2 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene referitor la competențele partajate, în cazul în care Uniunea desfășoară o acțiune într-un anumit domeniu, domeniul de aplicare al exercitării competențelor sale include doar acele elemente care sunt reglementate de respectivul act al Uniunii și, prin urmare, nu include întregul domeniu.

PROTOCOLUL (nr. 26)

PRIVIND SERVICIILE DE INTERES GENERAL

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

DORIND să sublinieze importanța serviciilor de interes general,

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispozițiile interpretative, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Articolul 1

Valorile comune ale Uniunii în privința serviciilor de interes economic general în înțelesul articolului 14 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene includ în special:

- rolul esențial și competențele discreționare ample ale autorităților naționale, regionale și locale în ceea ce privește furnizarea, punerea în funcțiune și organizarea serviciilor de interes economic general într-un mod care să răspundă cât mai bine nevoilor utilizatorilor;
- diversitatea existentă la nivelul diferitelor servicii de interes economic general și diferențele dintre nevoile și preferințele utilizatorilor, care pot rezulta din circumstanțe geografice, sociale sau culturale diferite;
- un nivel ridicat al calității, siguranței și accesibilității, egalitatea de tratament și promovarea accesului universal și a drepturilor utilizatorilor;

Articolul 2

Dispozițiile tratatelor nu aduc în niciun fel atingere competenței statelor membre în ceea ce privește furnizarea, punerea în funcțiune și organizarea de servicii de natură non-economică de interes general.

PROTOCOLUL (nr. 27)

PRIVIND PIAȚA INTERNĂ ȘI CONCURENȚA

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

LUÂND ÎN CONSIDERARE faptul că piața internă, astfel cum este definită la articolul 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, include un sistem care să garanteze faptul că nu există denaturări ale concurenței,

AU CONVENIT că

În acest scop, în cazul în care acest lucru este necesar, Uniunea adoptă măsuri în conformitate cu dispozițiile tratatelor, inclusiv cu articolul 352 din Tratatul privind funcționarea Uniunii europene.

Prezentul protocol se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

PROTOCOLUL (nr. 28)

PRIVIND COEZIUNEA ECONOMICĂ, SOCIALĂ ȘI TERITORIALĂ

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

REAMINTIND că articolul 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană menționează, între alte obiective, promovarea coeziunii economice, sociale și teritoriale și a solidarității între statele membre, că această coeziune este prevăzută printre domeniile de competență partajată ale Uniunii, enumerate la articolul 4 alineatul (2) litera (c) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene;

AMINTIND că dispozițiile întregii părți a treia, titlul XVIII, consacrat coeziunii economice, sociale și teritoriale, constituie baza juridică ce permite consolidarea și dezvoltarea în continuare a acțiunii Uniunii în domeniul coeziunii economice, sociale și teritoriale, în special crearea unui nou fond;

REAMINTIND că dispozițiile articolului 177 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene prevăd crearea unui Fond de coeziune;

CONSTATÂND că Banca Europeană de Investiții („BEI”) împrumută sume considerabile și din ce în ce mai importante regiunilor celor mai sărace;

CONSTATÂND dorința ca modurile de alocare a resurselor provenite din fondurile structurale să fie mai flexibile;

CONSTATÂND dorința de a adapta nivelurile de participare a Uniunii la programele și proiectele din anumite țări;

CONSTATÂND propunerea de a se lua în considerare într-o măsură mai mare, în sistemul de resurse proprii, prosperitatea relativă a statelor membre;

REAFIRMĂ că promovarea coeziunii economice, sociale și teritoriale este vitală pentru dezvoltarea integrală și pentru succesul durabil al Uniunii;

ÎȘI REAFIRMĂ convingerea că fondurile structurale trebuie să continue să aibă un rol considerabil în realizarea obiectivelor Uniunii în domeniul coeziunii;

ÎȘI REAFIRMĂ convingerea că BEI este obligată să consacre în continuare cea mai mare parte a resurselor sale promovării coeziunii economice, sociale și teritoriale și se declară dispuse să reexamineze capitalul de care are nevoie BEI, de îndată ce acest lucru va fi necesar în acest scop;

CONVIN ca Fondul de coeziune să aloce contribuții financiare de la Uniune unor proiecte privind mediul și rețelele transeuropene în statele membre al căror PNB pe cap de locuitor este mai mic de 90 % din media Uniunii și care au aplicat un program care urmărește satisfacerea condițiilor de convergență economică menționate la articolul 126 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene;

DECLARĂ că au intenția de a permite o mai mare flexibilitate în acordarea creditelor provenind din fondurile structurale, pentru a ține seama de nevoile specifice care nu sunt satisfăcute de actuala reglementare a fondurilor structurale;

SE DECLARĂ dispuse să adapteze nivelurile de participare a Uniunii în cadrul programelor și proiectelor fondurilor structurale, pentru a evita creșterea excesivă a cheltuielilor bugetare pentru statele membre cele mai puțin prospere;

RECUNOSC necesitatea de a urmări îndeaproape progresele realizate pe calea coeziunii economice, sociale și teritoriale și se declară dispuse să studieze toate măsurile necesare în această privință;

ÎȘI AFIRMĂ intenția de a lua în considerare într-o măsură mai mare capacitatea diferitelor state membre de a contribui la sistemul de resurse proprii și de a studia mijloacele de corectare, pentru statele membre cele mai puțin prospere, a elementelor de regres din sistemul actual de resurse proprii;

CONVIN să anexeze prezentul protocol la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

PROTOCOLUL (nr. 29)

**PRIVIND SISTEMUL DE RADIODIFUZIUNE PUBLICĂ
ÎN STATELE MEMBRE**

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

CONSIDERÂND că radiodifuziunea ca serviciu public în statele membre este direct legată de nevoile democratice, sociale și culturale ale fiecărei societăți, precum și de necesitatea de a păstra pluralismul în mass-media,

AU CONVENIT asupra dispozițiilor interpretative următoare, care sunt anexate la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Dispozițiile tratatelor nu aduc atingere competenței statelor membre de a participa la finanțarea serviciului public de radiodifuziune în măsura în care finanțarea se acordă organismelor de radiodifuziune cu scopul ca acestea să-și îndeplinească misiunea de serviciu public așa cum a fost ea conferită, definită și organizată de fiecare stat membru și în măsura în care finanțarea respectivă nu aduce atingere condițiilor schimburilor și concurenței în Uniune într-o măsură care ar fi contrară interesului comun, fiind de la sine înțeles că realizarea mandatului acestui serviciu public trebuie să fie luată în considerare.

PROTOCOLUL (nr. 30)

**PRIVIND APLICAREA CARTEI DREPTURILOR FUNDAMENTALE
A UNIUNII EUROPENE ÎN POLONIA ȘI ÎN REGATUL UNIT**

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

ÎNTRUCÂT la articolul 6 din Tratatul privind Uniunea Europeană, Uniunea recunoaște drepturile, libertățile și principiile prevăzute în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene;

ÎNTRUCÂT Carta trebuie aplicată în strictă conformitate cu dispozițiile articolului 6 menționat anterior și cu titlul VII din Cartă;

ÎNTRUCÂT articolul 6 menționat anterior prevede aplicarea și interpretarea Cartei de către instanțele Poloniei și ale Regatului Unit în strictă conformitate cu explicațiile menționate la articolul respectiv;

ÎNTRUCÂT Carta conține atât drepturi, cât și principii;

ÎNTRUCÂT Carta conține atât dispoziții cu caracter civil și politic, cât și dispoziții cu caracter economic și social;

ÎNTRUCÂT Carta reafirmă drepturile, libertățile și principiile recunoscute în cadrul Uniunii și sporește vizibilitatea acestora, fără a crea, cu toate acestea, noi drepturi sau principii;

REAMINTIND obligațiile care revin Poloniei și Regatului Unit în temeiul Tratatului privind Uniunea Europeană, al Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene și al dreptului Uniunii în general;

LUÂND NOTĂ de intenția Poloniei și a Regatului Unit de a clarifica anumite aspecte ale aplicării Cartei;

DORIND, prin urmare, să clarifice aplicarea Cartei în ceea ce privește actele cu putere de lege și acțiunile administrative ale Poloniei și ale Regatului Unit și capacitatea acestora de a fi invocată în fața unei instanțe în Polonia și în Regatul Unit;

REAFIRMÂND că trimiterile din cuprinsul prezentului protocol, la punerea în aplicare a dispozițiilor specifice ale Cartei, nu aduc în niciun fel atingere punerii în aplicare a celorlalte dispoziții ale Cartei;

REAFIRMÂND că prezentul protocol nu aduce atingere punerii în aplicare a Cartei în celelalte state membre;

REAFIRMÂND că prezentul protocol nu aduce atingere celorlalte obligații care revin Poloniei și Regatului Unit în temeiul Tratatului privind Uniunea Europeană, al Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene și al dreptului Uniunii în general;

AU CONVENIT cu privire la dispozițiile următoare, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Articolul 1

(1) Carta nu extinde capacitatea Curții de Justiție a Uniunii Europene și a niciunei alte instanțe a Poloniei sau a Regatului Unit, de a considera că actele cu putere de lege și actele administrative, practicile sau acțiunile administrative ale Poloniei sau ale Regatului Unit sunt incompatibile cu drepturile, libertățile și principiile fundamentale pe care aceasta le reafirmă.

(2) În special și pentru eliminarea oricărei îndoieli, nicio dispoziție din titlul IV al Cartei nu creează pentru Polonia sau pentru Regatul Unit drepturi care să poată fi invocate în fața unei instanțe decât în măsura în care Polonia sau Regatul Unit a prevăzut astfel de drepturi în legislația sa națională.

Articolul 2

Atunci când o dispoziție a cartei face trimitere la legislațiile și practicile naționale, aceasta se aplică Poloniei sau Regatului Unit numai în măsura în care drepturile și principiile pe care le conține sunt recunoscute de legislațiile sau practicile din Polonia ori din Regatul Unit.

PROTOCOLUL (nr. 31)

**PRIVIND IMPORTURILE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ
DE PRODUSE PETROLIERE RAFINATE ÎN ANTILELE OLANDEZE**

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

DORIND să aducă precizări cu privire la regimul de schimburi comerciale aplicabil la importurile în Uniunea Europeană de produse petroliere rafinate în Antilele Olandeze,

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Articolul 1

Prezentul protocol se aplică produselor petroliere corespunzătoare pozițiilor 27.10, 27.11, 27.12, ex 27.13 (parafină, sortimente de ceară din petrol sau din șisturi și reziduuri parafinice) și 27.14 din Nomenclatura de la Bruxelles, importate pentru a fi consumate în statele membre.

Articolul 2

Statele membre se angajează să acorde produselor petroliere rafinate în Antilele Olandeze avantajele tarifare care rezultă din asocierea acestora din urmă la Uniune, în condițiile prevăzute în prezentul protocol. Aceste dispoziții sunt valabile indiferent de regulile de origine aplicate de către statele membre.

Articolul 3

- (1) Atunci când, la cererea unui stat membru sau din proprie inițiativă, Comisia constată că importurile în Uniune de produse petroliere rafinate în Antilele Olandeze, sub regimul prevăzut la articolul 2, provoacă dificultăți reale pe piața unuia sau mai multor state membre, aceasta decide că, pentru a face față acestei situații, statele membre interesate vor introduce, majora sau reintroduce, treptat și pentru perioada necesară, taxele vamale care se aplică importurilor respective. Nivelurile taxelor vamale astfel introduse, majorate sau reintroduse nu pot depăși pe cele ale taxelor vamale care se aplică statelor terțe pentru aceleași produse.
- (2) Dispozițiile prevăzute la alineatul precedent vor putea fi aplicate în orice situație, în cazul în care importurile în Uniune de produse petroliere rafinate în Antilele Olandeze vor atinge două milioane de tone pe an.
- (3) Deciziile adoptate de către Comisie în temeiul alineatelor precedente, inclusiv cele care vizează respingerea cererii unui stat membru, sunt aduse la cunoștința Consiliului. Acesta poate să se sesizeze la cererea oricărui stat membru și poate în orice moment să le modifice sau să le abroge.

Articolul 4

- (1) Dacă un stat membru consideră că importurile de produse petroliere rafinate în Antilele Olandeze, efectuate direct sau prin intermediul unui alt stat membru, sub regimul prevăzut la articolul 2, provoacă dificultăți reale pe piața sa și că sunt necesare măsuri imediate pentru a le face față, acesta poate decide cu de la sine putere să aplice pentru aceste importuri taxe vamale al căror nivel nu poate să depășească pe cel al taxelor vamale aplicate terțelor state pentru aceleași produse. Statul respectiv notifică această decizie Comisiei, care decide într-un interval de o lună dacă măsurile luate pot fi menținute, sau trebuie modificate sau anulate. Dispozițiile articolului 3 alineatul (3) se aplică acestei decizii a Comisiei.
- (2) Atunci când importurile de produse petroliere rafinate în Antilele Olandeze efectuate direct sau prin intermediul unui alt stat membru, sub regimul prevăzut la articolul 2, în unul sau mai multe state membre ale Uniunii Europene, depășesc, pe durata unui an calendaristic, tonajele indicate în anexa la prezentul protocol, măsurile eventual adoptate de către acest stat membru sau aceste state membre, pentru anul în curs, în temeiul alineatului (1), vor fi considerate ca legitime: Comisia va lua act de măsurile luate, după ce verifică dacă s-au realizat tonajele fixate. În acest caz, celelalte state se vor abține să sesizeze Consiliul.

Articolul 5

În cazul în care Uniunea decide să aplice restricții cantitative la importurile de produse petroliere de orice proveniență, acestea vor putea să fie în egală măsură aplicate importurilor acestor produse provenite din Antilele Olandeze. În acest caz, se va asigura Antilelor Olandeze un tratament preferențial în raport cu țările terțe.

Articolul 6

- (1) Dispozițiile prevăzute la articolele 2-5 vor fi revizuite de către Consiliu, care hotărăște în unanimitate, după consultarea Parlamentului European și a Comisiei, cu ocazia adoptării unei definiții comune a originii pentru produsele petroliere care provin din țări terțe și din țări asociate sau cu ocazia luării unor decizii în cadrul unei politici comerciale comune pentru produsele respective sau cu ocazia stabilirii unei politici comune în domeniul energiei.
- (2) Cu toate acestea, cu ocazia unei asemenea revizui, vor trebui menținute în orice caz, pentru Antilele Olandeze, avantaje de nivel echivalent, sub o formă adecvată și pentru o cantitate de cel puțin două milioane și jumătate de tone de produse petroliere.
- (3) Obligațiile asumate de Uniune cu privire la avantajele de nivel echivalent menționate la alineatul (2) din prezentul articol vor putea, la nevoie, să facă obiectul unei repartiții pe țări, ținând cont de tonajele indicate în anexa la prezentul protocol.

Articolul 7

În vederea aplicării prezentului protocol, Comisia este însărcinată să urmărească evoluția importurilor în statele membre de produse petroliere rafinate în Antilele Olandeze. Statele membre comunică Comisiei, care va asigura difuzarea lor, toate informațiile utile în acest sens, conform modalităților administrative pe care aceasta le recomandă.

Pentru punerea în aplicare a articolului 4 alineatul (2) din protocolul privind importurile în Uniunea Europeană de produse petroliere rafinate în Antilele Olandeze, Înaltele Părți Contractante au decis să repartizeze cantitatea de 2 milioane de tone de produse petroliere din Antilele Olandeze între statele membre, după cum urmează:

Germania ...	625 000 tone
Uniunea Economică Belgiano-Luxemburgheză ...	200 000 tone
Franța ...	75 000 tone
Italia ...	100 000 tone
Țările de Jos ...	1 000 000 tone

PROTOCOLUL (nr. 32)

PRIVIND DOBÂNDIREA DE BUNURI IMOBILE ÎN DANEMARCA

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

DORIND să reglementeze unele probleme speciale care prezintă interes pentru Danemarca,

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Fără să aducă atingere dispozițiilor tratatelor, Danemarca își poate menține legislația în vigoare în domeniul dobândirii de reședințe secundare.

PROTOCOLUL (nr. 33)

**PRIVIND ARTICOLUL 157 DIN TRATATUL
PRIVIND FUNCȚIONAREA UNIUNII EUROPENE**

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

În vederea aplicării articolului 157 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, prestațiile efectuate în baza unui regim profesional de asigurări sociale nu sunt considerate remunerații, în cazul și în măsura în care acestea pot fi atribuite unor perioade de muncă anterioare datei de 17 mai 1990, cu excepția lucrătorilor sau a persoanelor aflate în întreținerea acestora care, înainte de această dată, au introdus o acțiune în justiție sau o reclamație echivalentă, în conformitate cu legislația națională care se aplică.

PRIVIND REGIMUL SPECIAL CARE SE APLICĂ GROENLANDEI

Articol unic

- (1) Regimul de import în Uniune al produselor care fac obiectul organizării comune a piețelor de produse pescărești originare din Groenlanda se realizează, în conformitate cu mecanismele de organizare comună a piețelor, cu scutirea de taxe vamale și de alte taxe cu efect echivalent și fără restricții cantitative sau măsuri cu efect echivalent, dacă posibilitățile de acces la zonele de pescuit ale Groenlandei deschise Uniunii în temeiul unui acord între Uniune și autoritatea competentă pentru Groenlanda sunt satisfăcătoare pentru Uniune.
- (2) În conformitate cu procedura prevăzută la articolul 43 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, se adoptă orice măsuri privind regimul importurilor pentru produsele menționate, inclusiv cele privind adoptarea măsurilor menționate.

PROTOCOLUL (nr. 35)

PRIVIND ARTICOLUL 40.3.3 DIN CONSTITUȚIA IRLANDEI

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană, la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și la Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice:

Nici o dispoziție din tratate, din Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice sau din tratatele și actele de modificare ori completare a respectivelor tratate nu aduce atingere aplicării în Irlanda a articolului 40.3.3 din Constituția Irlandei.

PROTOCOLUL (nr. 36)

PRIVIND DISPOZIȚIILE TRANZITORII

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

AVÂND ÎN VEDERE că, pentru a organiza tranziția de la dispozițiile instituționale ale tratatelor aplicabile înainte de intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona la cele prevăzute în tratatul menționat anterior, este necesar să se prevadă dispoziții tranzitorii,

AU CONVENIT cu privire la dispozițiile următoare, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană, la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și la Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice:

Articolul 1

În prezentul protocol, cuvântul „tratatele” desemnează Tratatul privind Uniunea Europeană, Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice.

TITLUL I

DISPOZIȚII PRIVIND PARLAMENTUL EUROPEAN

Articolul 2

(1) Pentru perioada rămasă din legislatura 2009-2014, începând de la data intrării în vigoare a prezentului articol și, prin derogare de la articolul 189 al doilea paragraf și articolul 190 alineatul (2) din Tratatul de instituire a Comunității Europene, precum și de la articolul 107 al doilea paragraf și articolul 108 alineatul (2) din Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice, care erau în vigoare la data alegerilor pentru Parlamentul European din iunie 2009 și prin derogare de la numărul de locuri prevăzut la articolul 14 alineatul (2) primul paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană, următoarele 18 locuri se adaugă celor 736 de locuri existente, astfel încât numărul total de membri ai Parlamentului European ajunge la 754, cu titlu provizoriu, până la încheierea legislaturii 2009-2014:

Bulgaria	1	Țările de Jos	1
Spania	4	Austria	2
Franța	2	Polonia	1
Italia	1	Slovenia	1
Letonia	1	Suedia	2
Malta	1	Regatul Unit	1

(2) Prin derogare de la articolul 14 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană, statele membre vizate desemnează persoanele care vor ocupa locurile suplimentare prevăzute la alineatul (1), în conformitate cu legislația statelor membre în cauză, cu condiția ca persoanele respective să fie alese prin vot universal direct:

- (a) în cadrul unor alegeri organizate ad-hoc în statul membru în cauză, prin vot universal direct, în conformitate cu dispozițiile aplicabile alegerilor pentru Parlamentul European;
- (b) prin trimitere la rezultatele alegerilor pentru Parlamentul European din perioada 4-7 iunie 2009; sau
- (c) prin desemnarea de către parlamentul național al statului membru vizat, dintre membrii acestuia, a numărului de membri necesari, prin procedura stabilită de fiecare stat membru în parte.

(3) În timp util înainte de alegerile pentru Parlamentul European din 2014, Consiliul European adoptă, în conformitate cu articolul 14 alineatul (2) al doilea paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană, o decizie de stabilire a componenței Parlamentului European.

TITLUL II

DISPOZIȚII PRIVIND MAJORITATEA CALIFICATĂ

Articolul 3

- (1) În conformitate cu articolul 16 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană, dispozițiile alineatului menționat și dispozițiile articolului 238 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, referitoare la definirea majorității calificate în Consiliul European și în Consiliu, intră în vigoare la 1 noiembrie 2014.
- (2) Între 1 noiembrie 2014 și 31 martie 2017, în cazul în care trebuie adoptată o hotărâre cu majoritate calificată, un membru al Consiliului poate solicita ca această hotărâre să fie adoptată cu o majoritate calificată astfel cum este definită la alineatul (3). În acest caz, se aplică alineatele (3) și (4).
- (3) Până la 31 octombrie 2014, fără a aduce atingere articolului 235 alineatul (1) al doilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, rămân în vigoare următoarele dispoziții:

Pentru deliberările Consiliului European și ale Consiliului, care necesită majoritate calificată, voturile membrilor sunt ponderate după cum urmează:

Belgia	12
Bulgaria	10
Republica Cehă	12
Danemarca	7
Germania	29
Estonia	4
Irlanda	7
Grecia	12
Spania	27
Franța	29
Croația	7
Italia	29
Cipru	4
Letonia	4
Lituania	7
Luxemburg	4
Ungaria	12
Malta	3
Țările de Jos	13
Austria	10
Polonia	27
Portugalia	12
România	14
Slovenia	4
Slovacia	7
Finlanda	7
Suedia	10
Regatul Unit	29

Deliberările sunt încheiate în cazul în care întrunesc cel puțin 260 de voturi favorabile exprimate de majoritatea membrilor, în cazul în care, în temeiul tratatelor, acestea trebuie să fie adoptate la propunerea Comisiei. În celelalte cazuri, deliberările sunt încheiate în cazul în care întrunesc cel puțin 260 de voturi favorabile exprimate de cel puțin două treimi dintre membri.

Un membru al Consiliului European sau al Consiliului poate solicita, la adoptarea, cu majoritate calificată, a unui act de către Consiliul European sau de către Consiliu, să se verifice dacă statele membre care constituie majoritatea calificată reprezintă cel puțin 62 % din populația totală a Uniunii. În cazul în care se constată că nu este îndeplinită această condiție, actul în cauză nu este adoptat.

(4) Până la 31 octombrie 2014, în cazul în care, în temeiul tratatelor, nu toți membrii Consiliului participă la vot, respectiv în cazurile în care se face trimitere la majoritatea calificată definită în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, majoritatea calificată se definește ca fiind aceeași proporție de voturi ponderate și aceeași proporție a numărului de membri ai Consiliului, precum și, dacă este necesar, același procentaj al populației statelor membre menționate ca și cele stabilite prin alineatul (3) din prezentul articol.

TITLUL III

DISPOZIȚII PRIVIND FORMAȚIUNILE CONSILIULUI

Articolul 4

Până la intrarea în vigoare a deciziei menționate la articolul 16 alineatul (6) primul paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană, Consiliul se poate reuni în formațiunile prevăzute la al doilea și al treilea paragraf din alineatul menționat, precum și în celelalte formațiuni a căror listă se stabilește printr-o decizie a Consiliului Afaceri Generale hotărând cu majoritate simplă.

TITLUL IV

DISPOZIȚII PRIVIND COMISIA, INCLUSIV ÎNALTUL REPREZENTANT AL UNIUNII PENTRU AFACERI EXTERNE ȘI POLITICA DE SECURITATE

Articolul 5

Membrii Comisiei care sunt în funcție la data intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona rămân în funcție până la finalul mandatului lor. Cu toate acestea, la data numirii Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, mandatul membrului care are aceeași cetățenie cu Înaltul Reprezentant se încheie.

TITLUL V

DISPOZIȚII PRIVIND SECRETARUL GENERAL AL CONSILIULUI, ÎNALTUL REPREZENTANT PENTRU POLITICA EXTERNĂ ȘI DE SECURITATE COMUNĂ ȘI SECRETARUL GENERAL ADJUNCT AL CONSILIULUI

Articolul 6

Mandatele secretarului general al Consiliului, Înaltului Reprezentant pentru politica externă și de securitate comună și secretarului general adjunct al Consiliului se încheie la data intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona. Consiliul numește un secretar general în conformitate cu articolul 240 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

TITLUL VI

DISPOZIȚII PRIVIND ORGANELE CONSULTATIVE

Articolul 7

Până la intrarea în vigoare a deciziei menționate la articolul 301 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, repartizarea membrilor în cadrul Comitetului Economic și Social este următoarea:

Belgia	12	Lituania	9
Bulgaria	12	Luxemburg	6
Republica Cehă	12	Ungaria	12
Danemarca	9	Malta	5
Germania	24	Țările de Jos	12
Estonia	7	Austria	12
Irlanda	9	Polonia	21
Grecia	12	Portugalia	12
Spania	21	România	15
Franța	24	Slovenia	7
Croația	9	Slovacia	9
Italia	24	Finlanda	9
Cipru	6	Suedia	12
Letonia	7	Regatul Unit	24

Articolul 8

Până la intrarea în vigoare a deciziei menționate la articolul 305 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, repartizarea membrilor în cadrul Comitetului Regiunilor este următoarea:

Belgia	12	Lituania	9
Bulgaria	12	Luxemburg	6
Republica Cehă	12	Ungaria	12
Danemarca	9	Malta	5
Germania	24	Țările de Jos	12
Estonia	7	Austria	12
Irlanda	9	Polonia	21
Grecia	12	Portugalia	12
Spania	21	România	15
Franța	24	Slovenia	7
Croația	9	Slovacia	9
Italia	24	Finlanda	9
Cipru	6	Suedia	12
Letonia	7	Regatul Unit	24

TITLUL VII

DISPOZIȚII TRANZITORII PRIVIND ACTELE ADOPTATE ÎN TEMEIUL TITLURILOR V ȘI VI DIN TRATATUL PRIVIND UNIUNEA EUROPEANĂ ÎNAINTE DE INTRAREA ÎN VIGOARE A TRATATULUI DE LA LISABONA

Articolul 9

Actele instituțiilor, ale organelor, ale oficiilor sau ale agențiilor Uniunii adoptate în temeiul Tratatului privind Uniunea Europeană, înainte de intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, continuă să producă efecte juridice atât timp cât aceste acte nu vor fi fost abrogate, anulate sau modificate în temeiul tratatelor. Aceeași dispoziție se aplică și convențiilor încheiate între statele membre în temeiul Tratatului privind Uniunea Europeană.

Articolul 10

- (1) Cu titlul de măsură tranzitorie și în ceea ce privește actele Uniunii în domeniul cooperării polițienești și al cooperării judiciare în materie penală, adoptate înainte de intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, la data intrării în vigoare a tratatului menționat, atribuțiile instituțiilor sunt următoarele: atribuțiile Comisiei, în temeiul articolului 258 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, nu se aplică, iar atribuțiile Curții de Justiție a Uniunii Europene, în temeiul titlului VI din Tratatul privind Uniunea Europeană, în versiunea în vigoare înainte de intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, rămân neschimbate, inclusiv în cazul în care au fost acceptate în temeiul articolului 35 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană menționat.
- (2) Modificarea unui act menționat la alineatul (1) determină exercitarea, în ceea ce privește actul modificat pentru acele state membre cărora li se aplică actul respectiv, a atribuțiilor instituțiilor menționate la alineatul respectiv, astfel cum sunt prevăzute în tratate.
- (3) În orice caz, măsura tranzitorie prevăzută la alineatul (1) încetează să producă efecte în termen de cinci ani de la data intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona.

(4) Cu cel puțin șase luni înainte de expirarea perioadei de tranziție prevăzute la alineatul (3), Regatul Unit poate notifica Consiliului faptul că nu acceptă, referitor la actele prevăzute la alineatul (1), atribuțiile instituțiilor menționate la alineatul (1) în conformitate cu tratatele. În cazul în care Regatul Unit a efectuat notificarea respectivă, de la data expirării perioadei de tranziție prevăzute la alineatul (3) toate actele menționate la alineatul (1) încetează să i se mai aplice. Prezentul paragraf nu se aplică actelor modificate care sunt aplicabile Regatului Unit în conformitate cu alineatul (2).

Consiliul, hotărând cu majoritate calificată, la propunerea Comisiei, stabilește măsurile tranzitorii necesare și măsurile necesare care decurg din cele de mai sus. Regatul Unit nu participă la adoptarea respectivei decizii. Majoritatea calificată a Consiliului se definește în conformitate cu articolul 238 alineatul (3) litera (a) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Consiliul, hotărând cu majoritate calificată, la propunerea Comisiei, poate adopta, de asemenea, o decizie prin care să prevadă că Regatul Unit suportă, după caz, consecințele financiare directe, care decurg în mod necesar și inevitabil din încetarea participării sale la acele acte.

(5) La orice dată, ulterior, Regatul Unit poate notifica Consiliului intenția sa de a participa la acele acte care au încetat să i se aplice în conformitate cu alineatul (4) primul paragraf. În acest caz, se aplică după caz dispozițiile pertinente din Protocolul privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene sau din Protocolul privind poziția Regatului Unit și Irlandei cu privire la spațiul de libertate, securitate și justiție. Atribuțiile instituțiilor cu privire la aceste acte sunt cele prevăzute în tratate. Atunci când acționează în conformitate cu protocoalele respective, instituțiile Uniunii și Regatul Unit încearcă să restabilească participarea cât mai largă a Regatului Unit la acquis-ul Uniunii referitor la spațiul de libertate, securitate și justiție, fără ca aceasta să afecteze funcționarea practică a diverselor părți ale acestora, respectând, totodată, coerența lor.

PROTOCOLUL (nr. 37)

**REFERITOR LA CONSECINȚELE FINANCIARE
ALE EXPIRĂRII TRATATULUI CECO
ȘI LA FONDUL DE CERCETARE PENTRU CĂRBUNE ȘI OȚEL**

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

REAMINTIND că toate elementele din patrimoniul activ și pasiv al Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului existente la 23 iulie 2002 au fost transferate Comunității Europene începând cu 24 iulie 2002;

ȚINÂND SEAMA că este de dorit ca aceste fonduri să se utilizeze pentru cercetare în sectoarele legate de industria cărbunelui și oțelului și că, în consecință, trebuie să se stabilească anumite norme specifice în această privință,

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

Articolul 1

(1) Valoarea netă a acestor elemente, așa cum figurează în bilanțul CECO din 23 iulie 2002, sub rezerva oricăror majorări sau diminuări care pot surveni în urma operațiunilor de lichidare, se consideră patrimoniu destinat cercetării în sectoarele legate de industria cărbunelui și a oțelului, sub numele de „CECO în lichidare”. După lichidare, patrimoniul se numește „Activele Fondului de cercetare pentru cărbune și oțel”.

(2) Veniturile generate de acest patrimoniu, numite „Fondul de cercetare pentru cărbune și oțel” sunt alocate în exclusivitate cercetării întreprinse în sectoarele legate de industria cărbunelui și oțelului în afara programului-cadru de cercetare, în conformitate cu dispozițiile prezentului protocol și ale actelor adoptate în temeiul acestuia.

Articolul 2

Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială și după aprobarea Parlamentului European, adoptă toate dispozițiile necesare punerii în aplicare a prezentului protocol, inclusiv principiile esențiale.

Consiliul, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European, adoptă măsurile de stabilire a liniilor directe financiare multianuale pentru administrarea patrimoniului Fondului de cercetare pentru cărbune și oțel, precum și a liniilor directe tehnice pentru programul de cercetare al acestui fond.

Articolul 3

Cu excepția cazului în care dispozițiile prezentului protocol și ale actelor adoptate în temeiul acestuia prevăd altfel, se aplică dispozițiile tratatelor.

PROTOCOLUL (NR. 38)

**PRIVIND PREOCUPĂRILE POPORULUI IRLANDEZ
REFERITOARE LA TRATATUL DE LA LISABONA**

ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

REAMINTIND decizia șefilor de stat sau de guvern ai celor 27 de state membre ale Uniunii Europene, reuniți în cadrul Consiliului European la 18-19 iunie 2009, privind preocupările poporului irlandez referitoare la Tratatul de la Lisabona;

REAMINTIND declarația șefilor de stat sau de guvern, reuniți în cadrul Consiliului European la 18-19 iunie 2009, prin care au afirmat că vor integra, în momentul încheierii următorului tratat de aderare, dispozițiile respectivei decizii într-un protocol care urmează să fie anexat la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în conformitate cu dispozițiile lor constituționale;

LUÂND ACT de semnarea de către Înaltele Părți Contractante a Tratatului între Înaltele Părți Contractante și Republica Croația privind aderarea Republicii Croația la Uniunea Europeană;

AU CONVENIT cu privire la următoarele dispoziții, care se anexează la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:

TITLUL I

DREPTUL LA VIAȚĂ, LA FAMILIE ȘI LA EDUCAȚIE

Articolul 1

Nicio dispoziție din Tratatul de la Lisabona care atribuie statut juridic Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și nicio dispoziție din respectivul tratat referitoare la spațiul de libertate, securitate și justiție nu aduce în niciun fel atingere domeniului de aplicare și aplicabilității protecției dreptului la viață de la articolele 40.3.1, 40.3.2 și 40.3.3, protecției familiei de la articolul 41 și protecției drepturilor în materie de educație de la articolele 42 și 44.2.4 și 44.2.5 prevăzute în Constituția Irlandei.

TITLUL II

FISCALITATE

Articolul 2

Nicio o dispoziție din Tratatul de la Lisabona nu aduce niciun fel de modificare, pentru niciun stat membru, sferei de cuprindere sau exercitării competenței Uniunii Europene în domeniul fiscalității.

TITLUL III

SECURITATE ȘI APĂRARE

Articolul 3

Acțiunea Uniunii pe scena internațională are la bază principiile democrației, statul de drept, universalitatea și indivizibilitatea drepturilor omului și libertăților fundamentale, respectarea demnității umane, principiile egalității și solidarității, precum și respectarea principiilor Cartei Organizației Națiunilor Unite și a dreptului internațional.

Politica de securitate și apărare comună a Uniunii face parte integrantă din politica externă și de securitate comună și asigură Uniunii o capacitate operațională de a efectua misiuni în afara Uniunii pentru a asigura menținerea păcii, prevenirea conflictelor și întărirea securității internaționale, în conformitate cu principiile Cartei Organizației Națiunilor Unite.

Aceasta nu prejudiciază politica de securitate și de apărare a fiecărui stat membru, inclusiv Irlanda, sau obligațiile niciunui stat membru.

Tratatul de la Lisabona nu aduce atingere și nu prejudiciază politica tradițională de neutralitate militară a Irlandei.

Statele membre – inclusiv Irlanda, acționând în spiritul solidarității și fără a se aduce atingere politicii sale tradiționale de neutralitate militară – sunt cele care vor determina caracterul ajutorului sau al asistenței care urmează a fi acordată unui stat membru care face obiectul unui atac terorist sau al unei agresiuni armate pe teritoriul său.

Orice decizie de a trece la o apărare comună va necesita o decizie unanimă a Consiliului European. Statele membre, inclusiv Irlanda, sunt cele care ar decide, în conformitate cu dispozițiile Tratatului de la Lisabona și cu dispozițiile lor constituționale, dacă vor adopta sau nu o apărare comună.

Niciun element din cadrul prezentului titlu nu aduce atingere și nu prejudiciază poziția sau politica niciunui alt stat membru în materie de securitate și apărare.

De asemenea, fiecare stat membru are dreptul să decidă, în conformitate cu dispozițiile Tratatului de la Lisabona și cu orice dispoziții de drept intern, dacă va participa sau nu la cooperarea structurată permanentă sau la Agenția Europeană de Apărare.

Tratatul de la Lisabona nu prevede crearea unei armate europene sau recrutarea pentru niciun fel de pregătire militară.

Acesta nu aduce atingere dreptului Irlandei sau al oricărui alt stat membru de a determina caracterul și volumul cheltuielilor sale în materie de apărare și securitate și caracterul capacităților sale de apărare.

Irlanda sau orice alt stat membru va avea dreptul să decidă, în conformitate cu orice dispoziții de drept intern, dacă va participa sau nu la vreo operație militară.

TITLUL IV

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 4

Prezentul protocol rămâne deschis pentru a fi semnat de către Înaltele Părți Contractante până la 30 iunie 2012.

Prezentul protocol se ratifică de către Înaltele Părți Contractante și de către Republica Croația în eventualitatea în care prezentul protocol nu a intrat în vigoare până la data aderării Republicii Croația la Uniunea Europeană, în conformitate cu dispozițiile lor constituționale. Instrumentele de ratificare se depun pe lângă Guvernul Republicii Italiene.

Prezentul protocol intră în vigoare la 30 iunie 2013, dacă este posibil, cu condiția ca toate instrumentele de ratificare să fi fost depuse până la data respectivă, sau, în caz contrar, în prima zi a lunii următoare depunerii instrumentului de ratificare de către ultimul stat membru care îndeplinește această formalitate.

Articolul 5

Prezentul protocol, redactat într-un singur exemplar în limbile bulgară, cehă, daneză, engleză, estonă, finlandeză, franceză, germană, greacă, irlandeză, italiană, letonă, lituaniană, maghiară, malteză, olandeză, polonă, portugheză, română, slovacă, slovenă, spaniolă și suedeză, textele în fiecare dintre aceste limbi fiind deopotrivă autentice, se depune în arhivele Guvernului Republicii Italiene, care transmite o copie certificată pentru conformitate fiecăruia dintre guvernele celorlalte state membre.

Din momentul în care prezentul protocol devine obligatoriu pentru Republica Croația în temeiul articolului 2 din Actul privind condițiile de aderare a Republicii Croația, textul protocolului în limba croată, care are valoare autentică egală textelor menționate la primul paragraf, se depune în arhivele Guvernului Republicii Italiene, care transmite o copie certificată pentru conformitate fiecăruia dintre guvernele celorlalte state membre.

**ANEXE LA TRATATUL
PRIVIND FUNCȚIONAREA
UNIUNII EUROPENE**

ANEXA I

LISTA PREVĂZUTĂ LA ARTICOLUL 38 DIN TRATATUL PRIVIND FUNCȚIONAREA UNIUNII EUROPENE

– 1 – Numărul din Nomenclatura de la Bruxelles	– 2 – Denumirea produsului
CAPITOLUL 1	Animale vii
CAPITOLUL 2	Carne și organe comestibile
CAPITOLUL 3	Pești, crustacee și moluște
CAPITOLUL 4	Lapte și produse lactate; ouă de pasăre; miere naturală
CAPITOLUL 5	
05.04	Intestine, vezici și stomacuri de animale, întregi sau tranșate, altele decât cele de pește
05.15	Produse de origine animală, nedenumite sau cuprinse în altă parte; animalele moarte de la capitolele 1 sau 3, improprii pentru consumul uman
CAPITOLUL 6	Plante vii și produse de floricultură
CAPITOLUL 7	Legume, plante, rădăcini și tuberculi alimentari
CAPITOLUL 8	Fructe comestibile; coajă de agrume și de pepene galben
CAPITOLUL 9	Cafea, ceai și condimente, cu excepția maté-ului (nr. 09.03)

- 1 - Numărul din Nomenclatura de la Bruxelles	- 2 - Denumirea produsului
CAPITOLUL 10	Cereale
CAPITOLUL 11	Produse de morărit; malț; amidoane și fecule; gluten; inulină
CAPITOLUL 12	Semințe și fructe oleaginoase; sâmburi, semințe și fructe diverse; plante industriale și medicinale; paie și furaje
CAPITOLUL 13	
ex 13.03	Pectină
CAPITOLUL 15	
15.01	Osânză și alte grăsimi de porc presate sau topite; grăsimi de pasăre presată sau topită
15.02	Seuri (ale speciilor bovină, ovină și caprină) brute sau topite, inclusiv seurile denumite „primul suc”
15.03	Stearină solară; oleo-stearină; ulei de osânză și oleo-margarină neemulsionată, fără amestec și neprelucrată
15.04	Grăsimi și uleiuri de pește și mamifere marine, chiar și rafinate
15.07	Uleiuri vegetale stabile, fluide sau solide, brute, epurate sau rafinate
15.12	Grăsimi și uleiuri animale sau vegetale hidrogenate, chiar și rafinate, dar nepreparate
15.13	Margarină, înlocuitor de osânză și alte grăsimi alimentare preparate
15.17	Resturi provenite din prelucrarea grăsimilor sau din ceară animală sau vegetală
CAPITOLUL 16	Preparate din carne, pește, crustacee și moluște

– 1 – Numărul din Nomenclatura de la Bruxelles	– 2 – Denumirea produsului
---	-------------------------------

CAPITOLUL 17

17.01	Zahăr din sfeclă și din trestie, în stare solidă
17.02	Alte tipuri de zahăr; siropuri; înlocuitori de miere, chiar și amestecați cu miere naturală; zahăr și melasă caramelizate
17.03	Melasă, chiar și decolorată
17.05 ^(*)	Diverse tipuri de zahăr, sirop și melasă aromatizate sau cu adaos de coloranți (inclusiv zahărul vanilat sau vanilina), cu excepția sucurilor de fructe cu adaos de zahăr în orice proporție

CAPITOLUL 18

18.01	Boabe de cacao întregi și zdrobite, brute sau măcinate
18.02	Coji, piele, pelicule și deșeuri de cacao

CAPITOLUL 20	Preparate din legume, zarzavaturi, fructe și alte plante sau părți din plante
--------------	---

CAPITOLUL 22

22.04	Must de struguri parțial fermentați, chiar dacă fermentația este oprită prin alt procedeu decât cu ajutorul alcoolului
22.05	Vin din struguri proaspeți; must de struguri proaspeți oprit din fermentație (inclusiv mistelă)

(*) Poziție adăugată prin articolul 1 din Regulamentul nr. 7a al Consiliului Comunității Economice Europene din 18 decembrie 1959 (JO 7, 30.1.1961, p. 71/61).

– 1 – Numărul din Nomenclatura de la Bruxelles	– 2 – Denumirea produsului
CAPITOLUL 22	
(continuare)	
22.07	Cidru, vin de pere, hidromel și alte băuturi fermentate
ex 22.08 ^(*) ex 22.09 ^(*)	Alcool etilic, denaturat sau nu, de orice tărie și obținut din produse agricole prevăzute în anexa I, cu excepția rachiurilor, lichiorurilor și a altor băuturi spirtoase și preparate alcoolice compuse (numite „extrase concentrate”) pentru fabricarea băuturilor
ex 22.10 ^(*)	Oțeturi comestibile și înlocuitori comestibili ai acestora
CAPITOLUL 23	Resturi și deșeuri din industria alimentară; alimente preparate pentru animale
CAPITOLUL 24	
24.01	Tutun brut sau nefabricat; deșeuri de tutun
CAPITOLUL 45	
45.01	Plută naturală brută și deșeuri de plută; plută concasată, granulată sau praf
CAPITOLUL 54	
54.01	In brut, dărăcit, scărmanat, pieptănat sau tratat în alt mod, dar netors; câlți și deșeuri (inclusiv scame)
CAPITOLUL 57	
57.01	Câneapă (<i>Cannabis sativa</i>) brută, dărăcită, scărmanată, pieptănată sau tratată în alt mod, dar netoarsă; câlți și deșeuri (inclusiv scame)

(*) Poziție adăugată prin articolul 1 din Regulamentul nr. 7a al Consiliului Comunității Economice Europene din 18 decembrie 1959 (JO 7, 30.1.1961, p. 71/61).

ANEXA II

ȚĂRI ȘI TERITORII DE PESTE MĂRI CĂRORA LI SE APLICĂ DISPOZIȚIILE PĂRȚII A PATRA DIN TRATATUL PRIVIND FUNCȚIONAREA UNIUNII EUROPENE

- Groenlanda,
- Noua Caledonie și teritoriile anexe,
- Polinezia franceză,
- Regiunile australe și antarctice franceze,
- Insulele Wallis și Futuna,
- Saint-Pierre și Miquelon,
- Saint-Barthélemy,
- Aruba,
- Antilele olandeze:
 - Bonaire,
 - Curaçao,
 - Saba,
 - Sint Eustatius,
 - Sint Maarten,
- Anguilla,
- Insulele Caymans,
- Insulele Falkland,
- Georgia de Sud și Insulele Sandwich de Sud,
- Monserrat,
- Pitcairn,
- Sfânta-Elena și teritoriile anexe,
- Teritoriul Antarcticii britanice,
- Teritoriile britanice din Oceanul Indian,
- Insulele Turks și Caicos,
- Insulele Virgine britanice,
- Insulele Bermude.

DECLARAȚII
ANEXATE LA ACTUL FINAL
AL CONFERINȚEI INTERGUVERNAMENTALE
CARE A ADOPTAT TRATATUL DE LA LISABONA
semnat la 13 decembrie 2007

A. DECLARAȚIILE CU PRIVIRE LA DISPOZIȚIILE TRATATELOR

1. Declarația cu privire la Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, care are forță juridică obligatorie, confirmă drepturile fundamentale garantate prin Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și astfel cum rezultă acestea din tradițiile constituționale comune statelor membre.

Prezenta Cartă nu extinde domeniul de aplicare a dreptului Uniunii în afara competențelor Uniunii, nici nu creează vreo competență sau sarcină nouă pentru Uniune și nu modifică competențele și sarcinile stabilite de tratate.

2. Declarația cu privire la articolul 6 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană

Conferința convine că aderarea Uniunii la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale trebuie realizată în conformitate cu proceduri care să permită menținerea aspectelor specifice ordinii juridice a Uniunii. În acest context, Conferința constată existența unui dialog constant între Curtea de Justiție a Uniunii Europene și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, dialog care va putea fi consolidat cu ocazia aderării Uniunii la convenția menționată anterior.

3. Declarația cu privire la articolul 8 din Tratatul privind Uniunea Europeană

Uniunea ia în considerare situația specială a țărilor de dimensiuni mici cu care întreține relații specifice de proximitate.

4. Declarația cu privire la componența Parlamentului European

Locul suplimentar din Parlamentul European va fi atribuit Italiei.

5. Declarația cu privire la acordul politic al Consiliului European referitor la proiectul de decizie privind componența Parlamentului European

Consiliul European își va da acordul la nivel politic cu privire la proiectul revizuit al deciziei privind componența Parlamentului European pentru legislatura 2009-2014, pe baza propunerii Parlamentului European.

6. Declarația cu privire la articolul 15 alineatele (5) și (6), la articolul 17 alineatele (6) și (7) și la articolul 18 din Tratatul privind Uniunea Europeană

La alegerea persoanelor chemate să ocupe funcțiile de președinte al Consiliului European, de președinte al Comisiei și de Înalt Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, trebuie avută în vedere în mod corespunzător necesitatea de a respecta diversitatea geografică și demografică a Uniunii, precum și pe cea a statelor membre ale acesteia.

7. Declarația cu privire la articolul 16 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană și la articolul 238 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Conferința declară că decizia privind punerea în aplicare a articolului 16 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană și a articolului 238 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene va fi adoptată de Consiliu la data semnării Tratatului de la Lisabona și va intra în vigoare la data intrării în vigoare a tratatului menționat. Textul proiectului deciziei menționate este prevăzut în continuare:

Proiect de decizie a Consiliului
privind punerea în aplicare a articolului 16 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană
și a articolului 238 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
între 1 noiembrie 2014 și 31 martie 2017, pe de o parte,
și începând cu 1 aprilie 2017, pe de altă parte

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

întrucât:

- (1) Este oportună adoptarea unor dispoziții care să permită o tranziție fără dificultăți de la sistemul de adoptare a deciziilor în cadrul Consiliului cu majoritate calificată – astfel cum este definit la articolul 3 alineatul (3) din Protocolul privind dispozițiile tranzitorii, care continuă să se aplice până la 31 octombrie 2014 – la sistemul de vot prevăzut la articolul 16 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană și la articolul 238 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, care se aplică de la 1 noiembrie 2014, inclusiv, pentru o perioadă de tranziție, până la 31 martie 2017, a unor dispoziții specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2) din protocolul menționat.
- (2) Se reamintește faptul că depunerea tuturor eforturilor pentru consolidarea legitimității democratice a actelor adoptate cu majoritate calificată constituie o practică a Consiliului.

DECIDE:

Secțiunea 1

Dispozițiile aplicabile între 1 noiembrie 2014 și 31 martie 2017

Articolul 1

Între 1 noiembrie 2014 și 31 martie 2017, în cazul în care membrii Consiliului reprezentând:

- (a) cel puțin trei pătrimi din populație; sau
- (b) cel puțin trei pătrimi din numărul statelor membre

necesare pentru a constitui o minoritate de blocare rezultând din aplicarea articolului 16 alineatul (4) primul paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană sau a articolului 238 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene își exprimă opoziția față de adoptarea unui act de către Consiliu cu majoritate calificată, Consiliul deliberază asupra chestiunii în cauză.

Articolul 2

În cursul acestor deliberări, Consiliul depune toate eforturile pentru a ajunge, într-un termen rezonabil și fără a aduce atingere termenelor obligatorii stabilite de dreptul Uniunii, la o soluție satisfăcătoare, care să răspundă preocupării exprimate de membrii Consiliului menționați la articolul 1.

Articolul 3

În acest scop, președintele Consiliului, asistat de Comisie și în conformitate cu regulamentul de procedură al Consiliului, întreprinde toate inițiativele necesare pentru a facilita un acord pe baze mai largi în cadrul Consiliului. Membrii Consiliului își dau concursul în acest sens.

Secțiunea 2

Dispozițiile aplicabile începând cu 1 aprilie 2017

Articolul 4

Începând cu 1 aprilie 2017, în cazul în care membrii Consiliului reprezentând:

- (a) cel puțin 55 % din populație; sau
- (b) cel puțin 55 % din numărul statelor membre

necesare pentru a constitui o minoritate de blocare rezultând din aplicarea articolului 16 alineatul (4) primul paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană sau a articolului 238 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene își exprimă opoziția față de adoptarea unui act de către Consiliu cu majoritate calificată, Consiliul deliberază asupra chestiunii în cauză.

Articolul 5

În cursul acestor deliberări, Consiliul depune toate eforturile pentru a ajunge, într-un termen rezonabil și fără a aduce atingere termenelor obligatorii stabilite de dreptul Uniunii, la o soluție satisfăcătoare, care să răspundă preocupării exprimate de membrii Consiliului menționați la articolul 4.

Articolul 6

În acest scop, președintele Consiliului, asistat de Comisie și în conformitate cu regulamentul de procedură al Consiliului, întreprinde toate inițiativele necesare pentru a facilita un acord pe baze mai largi în cadrul Consiliului. Membrii Consiliului își dau concursul în acest sens.

Secțiunea 3

Intrarea în vigoare

Articolul 7

Prezenta decizie intră în vigoare la data intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona.

8. Declarația cu privire la măsurile practice de adoptat la data intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona în ceea ce privește președinția Consiliului European și cea a Consiliului Afaceri Externe

În cazul în care Tratatul de la Lisabona ar intra în vigoare după 1 ianuarie 2009, Conferința invită autoritățile competente ale statului membru care exercită președinția semestrială a Consiliului în acel moment, pe de o parte, precum și personalitatea care va fi aleasă Președinte al Consiliului European și personalitatea care va fi numită Înalt Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, pe de altă parte, să ia, consultându-se cu președinția semestrială următoare, măsurile concrete necesare care permit o tranziție eficientă a aspectelor materiale și organizaționale ale exercitării președinției Consiliului European și a Consiliului Afaceri Externe.

9. Declarația cu privire la articolul 16 alineatul (9) din Tratatul privind Uniunea Europeană referitor la decizia Consiliului European privind exercitarea președinției Consiliului

Conferința declară că, după semnarea Tratatului de la Lisabona, Consiliul ar trebui să înceapă pregătirea deciziei de stabilire a procedurilor de aplicare a deciziei privind exercitarea președinției Consiliului și să o aprobe din punct de vedere politic în termen de șase luni. Un proiect de decizie a Consiliului European, care va fi adoptată la data intrării în vigoare a tratatului menționat, este prevăzut în continuare:

Proiect de decizie a Consiliului European
privind exercitarea președinției Consiliului

Articolul 1

(1) Președinția Consiliului, cu excepția formațiunii Afaceri Externe, este asigurată, pe o perioadă de 18 luni, de grupuri prestabilite de trei state membre. Aceste grupuri sunt formate în baza unui sistem egal de rotație a statelor membre, avându-se în vedere diversitatea acestora și de echilibrul geografic al Uniunii.

(2) Fiecare membru al unui grup asigură, prin rotație, pentru o durată de șase luni, președinția tuturor formațiunilor Consiliului, cu excepția formațiunii Afaceri Externe. Ceilalți membri ai grupului asistă președinția în îndeplinirea tuturor responsabilităților acesteia, pe baza unui program comun. Membrii grupului pot conveni asupra altor aranjamente.

Articolul 2

Președinția Comitetului Reprezentanților Permanenți ai guvernelor statelor membre este asigurată de un reprezentant al statului membru care asigură președinția Consiliului Afaceri Generale.

Președinția Comitetului Politic și de Securitate este asigurată de un reprezentant al Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate.

Președinția comisiilor pregătitoare a diverselor formațiuni ale Consiliului, cu excepția formațiunii Afaceri Externe, îi revine membrului grupului care asigură președinția formațiunii în cauză, cu excepția cazului în care se decide altfel în conformitate cu articolul 4.

Articolul 3

Consiliul Afaceri Generale asigură, în cooperare cu Comisia, coerența și continuitatea lucrărilor diferitelor formațiuni ale Consiliului în cadrul unui program pe mai mulți ani. Statele membre care dețin președinția, sprijinite de Secretariatul General al Consiliului, iau toate măsurile necesare pentru organizarea și buna desfășurare a lucrărilor Consiliului.

Articolul 4

Consiliul adoptă o decizie de stabilire a dispozițiilor de aplicare a prezentei decizii.

10. Declarația cu privire la articolul 17 din Tratatul privind Uniunea Europeană

Conferința consideră că, deoarece Comisia nu va mai cuprinde resortisanți ai tuturor statelor membre, aceasta va trebui să acorde o atenție specială necesității de a garanta o transparență absolută în relațiile sale cu toate statele membre. În consecință, Comisia trebuie să mențină un contact strâns cu toate statele membre, indiferent dacă acestea au sau nu un resortisant printre membrii Comisiei și, în acest sens, trebuie să acorde o atenție specială nevoii de a transmite informațiile tuturor statelor membre și de a le consulta.

Conferința consideră că, printre altele, Comisia trebuie să ia toate măsurile utile pentru a garanta că realitățile politice, sociale și economice ale tuturor statelor membre, inclusiv ale celor care nu au resortisanți printre membrii Comisiei, se iau pe deplin în considerare. Printre aceste măsuri trebuie să se numere garanția că punctele de vedere ale acestor state membre se iau în considerare prin adoptarea unor forme de organizare adecvate.

11. Declarația cu privire la articolul 17 alineatele (6) și (7) din Tratatul privind Uniunea Europeană

Conferința consideră că, în temeiul dispozițiilor tratatelor, Parlamentului European și Consiliului European le revine în comun răspunderea pentru buna desfășurare a procesului de alegere a președintelui Comisiei Europene. În consecință, reprezentanții Parlamentului European și ai Consiliului European trebuie să procedeze, înainte de adoptarea deciziei Consiliului European, la efectuarea consultărilor necesare în cadrul considerat ca fiind cel mai adecvat. Aceste consultări vor viza profilul candidaților la funcția de președinte al Comisiei, având în vedere alegerile pentru Parlamentul European, în conformitate cu articolul 17 alineatul (7) primul paragraf. Formele de realizare a acestor consultări pot fi stabilite de către Parlamentul European și Consiliul European în timp util și de comun acord.

12. Declarația cu privire la articolul 18
din Tratatul privind Uniunea Europeană

(1) Conferința declară că Parlamentul European va fi contactat în mod corespunzător pe parcursul lucrărilor pregătitoare ce preced numirea Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, care va avea loc la data intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona, în conformitate cu articolul 18 din Tratatul privind Uniunea Europeană și cu articolul 5 din Protocolul privind dispozițiile tranzitorii; mandatul Înaltului Reprezentant va începe la acea dată și va înceta la data expirării mandatului Comisiei în exercițiu la data respectivă.

(2) Mai mult, Conferința reamintește că, Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, al cărui mandat va începe în noiembrie 2009 în același timp și având aceeași durată ca și mandatul viitoarei Comisii, va fi numit în conformitate cu dispozițiile articolelor 17 și 18 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

13. Declarația cu privire la politica externă
și de securitate comună

Conferința subliniază faptul că dispozițiile Tratatului privind Uniunea Europeană referitoare la politica externă și de securitate comună, inclusiv crearea funcției de Înalt Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate și instituirea unui Serviciu pentru acțiune externă, nu aduc atingere responsabilităților statelor membre, în forma lor actuală, în ceea ce privește formularea și exercitarea politicii lor externe și nici modului în care acestea sunt reprezentate în țări terțe și în cadrul organizațiilor internaționale.

Conferința reamintește, de asemenea, că dispozițiile care reglementează politica de securitate și de apărare comună nu aduc atingere caracterului specific al politicii de securitate și apărare a statelor membre.

Aceasta subliniază că Uniunea Europeană și statele sale membre trebuie să respecte în continuare obligațiile care decurg din dispozițiile Cartei Organizației Națiunilor Unite și, în special, din responsabilitatea principală care revine Consiliului de Securitate și membrilor săi în domeniul menținerii păcii și a securității la nivel internațional.

14. Declarația cu privire la politica externă și de securitate comună

Pe lângă normele și procedurile specifice menționate la articolul 24 alineatul (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană, Conferința subliniază faptul că dispozițiile referitoare la politica externă și de securitate comună, inclusiv cele referitoare la Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate și la Serviciul pentru acțiune externă, nu aduc atingere bazei juridice existente, responsabilităților și competențelor fiecărui stat membru în ceea ce privește formularea și exercitarea politicii sale externe, serviciile sale diplomatice naționale, relațiile sale cu țările terțe, și participarea sa în cadrul organizațiilor internaționale, inclusiv afilierea unui stat membru la Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite.

Conferința ia notă, de asemenea, că dispozițiile referitoare la politica externă și de securitate comună nu atribuie Comisiei noi competențe de inițiere a deciziilor și nu extinde rolul Parlamentului European.

Conferința reamintește, de asemenea, că dispozițiile care reglementează politica de securitate și apărare comună nu aduc atingere caracterului specific al politicii de securitate și apărare a statelor membre.

15. Declarația cu privire la articolul 27 din Tratatul privind Uniunea Europeană

Conferința declară că, de îndată ce a fost semnat Tratatul de la Lisabona, secretarul general al Consiliului, Înalț Reprezentant pentru politica externă și de securitate comună, Comisia și statele membre trebuie să inițieze lucrările pregătitoare referitoare la Serviciul european pentru acțiune externă.

16. Declarația cu privire la articolul 55 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană

Conferința consideră că traducerea tratatelor în limbile menționate la articolul 55 alineatul (2) contribuie la îndeplinirea obiectivului enunțat la articolul 2 alineatul (3) al patrulea paragraf, care prevede respectarea de către Uniune a bogăției diversității sale culturale și lingvistice. În acest sens, Conferința confirmă angajamentul Uniunii față de diversitatea culturală a Europei și faptul că va continua să acorde o atenție specială acestor limbi, precum și altor limbi.

Conferința recomandă ca statele membre care doresc să facă uz de posibilitatea menționată la articolul 55 alineatul (2) să comunice Consiliului, în termen de șase luni de la semnarea Tratatului de la Lisabona, limba sau limbile în care va fi tradus acest tratat.

17. Declarația cu privire la supremație

Conferința reamintește că, în conformitate cu jurisprudența constantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene, tratatele și legislația adoptată de Uniune pe baza tratatelor au prioritate în raport cu dreptul statelor membre, în condițiile prevăzute de jurisprudența menționată anterior.

În plus, Conferința a hotărât ca Avizul Serviciului juridic al Consiliului, astfel cum figurează în documentul 11197/07 (JUR 260), să fie anexat prezentului act final:

*„Avizul Serviciului juridic al Consiliului
din 22 iunie 2007*

Din jurisprudența Curții de Justiție reiese că supremația dreptului comunitar este un principiu fundamental al dreptului comunitar. Conform Curții, acest principiu este inerent naturii specifice a Comunității Europene. La data primei hotărâri din cadrul acestei jurisprudențe consacrate (hotărârea din 15 iulie 1964, în cauza 6/64, Costa/ENEL), supremația nu era menționată în tratat. Situația nu s-a schimbat nici astăzi. Faptul că principiul supremației nu va fi inclus în viitorul tratat nu va schimba în niciun fel existența principiului și jurisprudența în vigoare a Curții de Justiție.”

18. Declarația cu privire la delimitarea competențelor

Conferința subliniază că, în conformitate cu sistemul partajării competențelor între Uniune și statele membre, astfel cum este prevăzut în Tratatul privind Uniunea Europeană și de Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, orice competență care nu a fost atribuită Uniunii prin tratate aparține statelor membre.

¹ „Reiese (...) că, izvorând dintr-o sursă independentă, dreptului născut din tratat nu ar putea, dată fiind natura sa specifică originală, să i se opună din punct de vedere juridic un text intern, indiferent de natura acestuia, fără a-și pierde caracterul comunitar și fără a fi pus în discuție fundamentul juridic al Comunității înseși.”

În situația în care tratatele atribuie Uniunii competențe partajate cu statele membre într-un anumit domeniu, statele membre își exercită competența în măsura în care Uniunea nu și-a exercitat competența sau a hotărât să înceteze să și-o mai exercite. Această ultimă situație poate să apară atunci când instituțiile UE competente hotărăsc să abroge un act legislativ, în special pentru a garanta mai buna respectare în mod constant a principiilor subsidiarității și proporționalității. Consiliul poate solicita Comisiei, la inițiativa unuia sau a mai multora dintre membrii săi (reprezentanți ai statelor membre) și în conformitate cu articolul 241 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, să înainteze propuneri de abrogare a unui act legislativ. Conferința salută declarația Comisiei, potrivit căreia aceasta va acorda o atenție deosebită respectivelor solicitări.

În același sens, reprezentanții guvernelor statelor membre, întruniți în cadrul Conferinței interguvernamentale, conform procedurii ordinare de revizuire prevăzute la articolul 48 alineatele (2)-(5) din Tratatul privind Uniunea Europeană, pot decide să modifice tratatele pe care se întemeiază Uniunea, inclusiv în vederea extinderii sau reducerii competențelor atribuite Uniunii în tratatele menționate anterior.

19. Declarația cu privire la articolul 8 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Conferința convine că, în cadrul eforturilor globale ale Uniunii pentru eliminarea inegalităților dintre bărbați și femei, aceasta va urmări, în cadrul diferitelor sale politici, lupta împotriva tuturor formelor de violență domestică. Statele membre trebuie să ia toate măsurile necesare pentru a preveni și reprimă aceste acte criminale, precum și pentru ajutorarea și protejarea victimelor.

20. Declarația cu privire la articolul 16 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Conferința declară că, de fiecare dată când, în temeiul articolului 16, trebuie adoptate norme privind protecția datelor cu caracter personal care ar putea avea un impact direct asupra securității naționale, trebuie să se țină seama de aceste norme în mod corespunzător. Conferința reamintește că legislația aplicabilă în prezent (a se vedea, în special, Directiva 95/46/CE) prevede derogări specifice în acest sens.

21. Declarația cu privire la protecția datelor cu caracter personal
în domeniul cooperării judiciare în materie penală
și al cooperării polițienești

Conferința recunoaște că normele specifice privind protecția datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date în domeniul cooperării judiciare în materie penală și al cooperării polițienești în temeiul articolului 16 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene s-ar putea dovedi necesare, având în vedere natura specifică a acestor domenii.

22. Declarația cu privire la articolele 48 și 79
din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Conferința consideră că, în cazul în care un proiect de act legislativ întemeiat pe articolul 79 alineatul (2) ar aduce atingere aspectelor importante ale sistemului de securitate socială dintr-un stat membru, în special în ceea ce privește domeniul de aplicare, costul sau structura financiară, sau ar afecta echilibrul financiar al acestuia după cum prevede articolul 48 al doilea paragraf, interesele statului respectiv vor fi luate în considerare în mod adecvat.

23. Declarația cu privire la articolul 48 al doilea paragraf
din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Conferința reamintește că, în această situație, în conformitate cu articolul 15 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană, Consiliul European hotărăște prin consens.

24. Declarația cu privire la personalitatea juridică
a Uniunii Europene

Conferința confirmă că faptul că Uniunea Europeană are personalitate juridică nu o va autoriza în niciun fel să legifereze sau să acționeze în afara competențelor care îi sunt conferite de către statele membre prin tratate.

25. Declarația cu privire la articolele 75 și 215
din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Conferința reamintește că respectarea drepturilor și libertăților fundamentale implică, în special, acordarea unei atenții suficiente protecției și respectării drepturilor persoanelor fizice sau juridice în cauză de a beneficia de garanțiile prevăzute de lege. În acest scop și pentru a garanta un control jurisdicțional riguros al deciziilor care supun o persoană fizică sau juridică unor măsuri restrictive, deciziile în cauză trebuie să se sprijine pe aceste criterii clare și distincte. Aceste criterii trebuie adaptate caracteristicilor proprii fiecărei măsuri restrictive.

26. Declarația cu privire la neparticiparea unui stat membru
la o măsură întemeiată pe partea a treia titlul V
din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Conferința declară că, atunci când un stat membru decide să nu participe la o măsură întemeiată pe partea a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Consiliul va dezbate toate aspectele și eventualele implicații care decurg din neparticiparea acelui stat membru la măsura respectivă.

În plus, orice stat membru poate invita Comisia să examineze situația în temeiul articolului 116 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Paragrafele precedente nu aduc atingere posibilității unui stat membru de a sesiza Consiliul cu privire la această chestiune.

27. Declarația cu privire la articolul 85 alineatul (1) al doilea paragraf
din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Conferința consideră că regulamentele menționate la articolul 85 alineatul (1) al doilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene vor trebui să ia în considerare normele și practicile naționale privind declanșarea anchetelor penale.

28. Declarația cu privire la articolul 98
din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Conferința constată că dispozițiile articolului 98 trebuie aplicate în conformitate cu practica actuală. Termenii „măsurile (...) necesare (...) pentru a compensa dezavantajele economice cauzate, în urma divizării Germaniei, economiei anumitor regiuni din Republica Federală Germania afectate de divizare” trebuie interpretați în conformitate cu jurisprudența existentă a Curții de Justiție a Uniunii Europene.

29. Declarația cu privire la articolul 107 alineatul (2) litera (c)
din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Conferința constată că articolul 107 alineatul (2) litera (c) trebuie interpretat în conformitate cu jurisprudența existentă a Curții de Justiție a Uniunii Europene în ceea ce privește aplicabilitatea acestor dispoziții ajutoarelor acordate anumitor regiuni din Republica Federală Germania afectate de fosta divizare a Germaniei.

30. Declarația cu privire la articolul 126
din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

În ceea ce privește articolul 126, Conferința confirmă că consolidarea potențialului de creștere și garantarea unor situații bugetare sănătoase formează cei doi piloni pe care se sprijină politica economică și bugetară a Uniunii și a statelor membre. Pactul de stabilitate și de creștere este un instrument important pentru realizarea acestor obiective.

Conferința își reafirmă angajamentul față de dispozițiile privind Pactul de stabilitate și de creștere, care constituie cadrul în care trebuie să se efectueze coordonarea politicilor bugetare ale statelor membre.

Conferința confirmă faptul că un sistem întemeiat pe norme este cel mai bun mijloc de a garanta respectarea angajamentelor și egalitatea de tratament pentru toate statele membre.

În acest cadru, Conferința își reafirmă, de asemenea, angajamentul față de obiectivele Strategiei de la Lisabona: crearea de locuri de muncă, reforme structurale și coeziune socială.

Uniunea urmărește o creștere economică echilibrată și stabilitatea prețurilor. În consecință, politicile economice și bugetare trebuie să stabilească priorități adecvate în domeniul reformelor economice, al inovațiilor, al competitivității și al consolidării investițiilor private și a consumului pe parcursul perioadelor în care creșterea economică este redusă. Acest lucru trebuie să se reflecte în orientările deciziilor bugetare de la nivel național și de la nivelul Uniunii, în principal printr-o restructurarea veniturilor și cheltuielilor publice, cu respectarea disciplinei bugetare în conformitate cu tratatele și cu Pactul de stabilitate și de creștere.

Provocările din domeniul bugetar și economic cu care se confruntă statele membre evidențiază importanța unei politici bugetare sănătoase pentru întregul ansamblu al ciclului economic.

Conferința convine că statele membre trebuie să beneficieze activ de perioadele de relansare economică pentru a-și consolida finanțele publice și pentru a-și ameliora situația bugetară. Obiectivul este acela de a realiza în mod treptat un excedent bugetar în perioadele favorabile, ceea ce ar crea marja de manevră necesară pentru a face față conjuncturilor defavorabile și pentru a contribui astfel la viabilitatea pe termen lung a finanțelor publice.

Statele membre așteaptă cu interes eventualele propuneri ale Comisiei și noile contribuții ale statelor membre destinate consolidării și clarificării punerii în aplicare a Pactului de stabilitate și de creștere. Statele membre iau toate măsurile necesare pentru îmbunătățirea potențialului lor de creștere economică. Acest obiectiv ar putea fi favorizat de o mai bună coordonare a politicii economice. Prezenta declarație nu poate aduce atingere viitoarelor dezbateri privind Pactul de stabilitate și de creștere.

31. Declarația cu privire la articolul 156 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Conferința confirmă faptul că politicile descrise la articolul 156 sunt, în principal, de competența statelor membre. Măsurile de încurajare și de coordonare care trebuie adoptate la nivelul Uniunii în conformitate cu dispozițiile articolului menționat anterior au un caracter complementar. Acestea servesc la consolidarea cooperării dintre statele membre și nu la armonizarea sistemelor naționale. Nu se aduce atingere garanțiilor și practicilor existente în fiecare stat membru în ceea ce privește responsabilitatea partenerilor sociali.

Prezenta declarație nu poate aduce atingere dispozițiilor tratatelor care atribuie competențe Uniunii, inclusiv în domeniul social.

32. Declarația cu privire la articolul 168 alineatul (4) litera (c)
din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Conferința declară că măsurile ce vor fi adoptate în conformitate cu articolul 168 alineatul (4) litera (c) trebuie să respecte obiectivele comune de securitate și trebuie să aibă ca scop stabilirea unor standarde înalte de calitate și de securitate, în cazul în care standardele naționale ce afectează piața internă ar împiedica atingerea unui nivel ridicat de protecție a sănătății umane.

33. Declarația cu privire la articolul 174
din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Conferința consideră că sintagma „regiuni insulare”, prevăzută la articolul 174, poate desemna și statele insulare în ansamblu, sub rezerva îndeplinirii condițiilor necesare.

34. Declarația cu privire la articolul 179
din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Conferința convine că acțiunea Uniunii în domeniul cercetării și dezvoltării tehnologice va lua în considerare în mod corespunzător orientările și alegerile fundamentale din cadrul politicilor de cercetare ale statelor membre.

35. Declarația cu privire la articolul 194
din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Conferința consideră că articolul 194 nu aduce atingere dreptului statelor membre de a adopta dispozițiile necesare pentru a-și asigura aprovizionarea cu energie în condițiile prevăzute la articolul 347.

36. Declarația cu privire la articolul 218
din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
privind negocierea și încheierea
de către statele membre a unor acorduri internaționale
privind spațiul de libertate, securitate și justiție

Conferința confirmă faptul că statele membre au dreptul de a negocia și de a încheia acorduri cu state terțe sau cu organizații internaționale în domeniile aflate sub incidența părții a treia titlul V capitolele 3, 4 și 5, în măsura în care aceste acorduri sunt conforme dreptului Uniunii.

37. Declarația cu privire la articolul 222
din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Fără a aduce atingere măsurilor adoptate de Uniune în vederea îndeplinirii obligației sale de solidaritate față de un stat membru care este afectat de un atac terorist sau este victima unei catastrofe naturale sau provocate de om, niciuna dintre dispozițiile articolului 222 nu poate aduce atingere dreptului altui stat membru de a alege cel mai adecvat mijloc de a se achita de obligația sa de solidaritate față de statul membru menționat anterior.

38. Declarația cu privire la articolul 252
din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
referitor la numărul de avocați generali ai Curții de Justiție

Conferința declară că, în cazul în care, în conformitate cu articolul 252 primul paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Curtea de Justiție solicită ca numărul avocaților generali să se majoreze cu trei persoane (unsprezece, în loc de opt), Consiliul, hotărând în unanimitate, își va da acordul cu privire la această majorare.

În acest caz, Conferința convine ca Polonia, similar Germaniei, Franței, Italiei, Spaniei și Regatului Unit, să aibă un avocat general permanent și să nu mai participe la sistemul de rotație, iar sistemul existent de rotație va funcționa prin rotația a cinci avocați generali, în loc de trei.

39. Declarația cu privire la articolul 290
din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Conferința ia act de intenția Comisiei de a continua consultarea experților desemnați de statele membre pentru elaborarea proiectelor sale de acte delegate în domeniul serviciilor financiare, în conformitate cu practicile consacrate.

40. Declarația cu privire la articolul 329
din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Conferința declară că statele membre pot indica, în cazul în care prezintă o cerere pentru instituirea unei cooperări consolidate, dacă în stadiul respectiv intenționează să recurgă la aplicarea articolului 333, care prevede extinderea votului cu majoritate calificată, sau să recurgă la procedura legislativă ordinară.

41. Declarația cu privire la articolul 352
din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Conferința declară că trimiterea la obiectivele Uniunii prevăzută la articolul 352 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene are în vedere obiectivele stabilite la articolul 3 alineatele (2) și (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană și obiectivele stabilite la articolul 3 alineatul (5) din tratatul menționat, referitoare la acțiunea externă, în temeiul părții a cincea din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. În consecință, se exclude posibilitatea ca o acțiune întemeiată pe articolul 352 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene să urmărească exclusiv obiectivele stabilite la articolul 3 alineatul (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană. În acest context, Conferința subliniază că, în conformitate cu articolul 31 alineatul (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană, nu pot fi adoptate acte legislative în domeniul politicii externe și de securitate comună.

42. Declarația cu privire la articolul 352
din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Conferința subliniază faptul că, în conformitate cu jurisprudența constantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene, articolul 352 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, care face parte integrantă dintr-un sistem instituțional bazat pe principiul competențelor de atribuire, nu poate constitui temeiul pentru extinderea competențelor Uniunii dincolo de cadrul general pe care îl constituie totalitatea dispozițiilor tratatelor și, în special, acele dispoziții care definesc misiunile și acțiunile Uniunii. În orice caz, articolul respectiv nu poate să constituie temeiul pentru adoptarea unor dispoziții care, în esență, ar avea ca efect modificarea tratatelor cu eludarea procedurii prevăzute în acest scop.

43. Declarația cu privire la articolul 355 alineatul (6)
din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Înaltele Părți Contractante convin asupra luării unei decizii de către Consiliul European, în temeiul articolului 355 alineatul (6), privind modificarea statutului insulei Mayotte în raport cu Uniunea, astfel încât acest teritoriu să devină o regiune ultraperiferică în înțelesul articolului 355 alineatul (1) și al articolului 349, atunci când Consiliului și Comisiei le este notificat de către autoritățile franceze faptul că evoluția în curs de desfășurare a statutului intern al insulei permite acest lucru.

B. DECLARAȚIILE CU PRIVIRE LA PROTOCOALELE ANEXATE TRATATELOR

44. Declarația cu privire la articolul 5 din Protocolul privind acquis-ul Schengen
integrat în cadrul Uniunii Europene

Conferința ia notă de faptul că, atunci când un stat membru a notificat, în temeiul articolului 5 alineatul (2) din Protocolul privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene, faptul că nu dorește să participe la o propunere sau la o inițiativă, respectiva notificare poate fi retrasă în orice moment înainte de adoptarea măsurii întemeiate pe acquis-ul Schengen.

45. Declarația cu privire la articolul 5 alineatul (2) din Protocolul privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene

Conferința declară că, ori de câte ori Regatul Unit sau Irlanda transmite Consiliului intenția sa de a nu participa la o măsură întemeiată pe o parte a acquis-ului Schengen la care participă unul sau celălalt dintre aceste două state, în cadrul Consiliului va avea loc dezbaterile tuturor aspectelor cu privire la eventualele implicații care decurg din neparticiparea respectivului stat membru la acea măsură. Dezbaterile din cadrul Consiliului se vor purta pe baza indicațiilor furnizate de Comisie cu privire la relația dintre propunere și acquis-ul Schengen.

46. Declarația cu privire la articolul 5 alineatul (3) din Protocolul privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene

Conferința reamintește că, în cazul în care Consiliul nu adoptă o decizie după o primă rundă de dezbateri pe fond referitoare la această chestiune, Comisia poate prezenta o propunere modificată pentru o examinare pe fond suplimentară în termen de patru luni.

47. Declarația cu privire la articolul 5 alineatele (3), (4) și (5) din Protocolul privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene

Conferința ia notă de faptul că acele condiții care urmează să fie stabilite prin decizia menționată la articolul 5 alineatele (3), (4) sau (5) din Protocolul privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene pot prevedea ca statul membru în cauză să suporte, după caz, consecințele financiare directe, care decurg în mod necesar și inevitabil din încetarea participării sale la anumite sau la toate actele din acquis menționate în orice decizie adoptată de Consiliu în conformitate cu articolul 4 din protocolul menționat.

48. Declarația cu privire la Protocolul privind poziția Danemarcei

Conferința ia notă de faptul că, în ceea ce privește actele juridice pe care Consiliul trebuie să le adopte, separat sau împreună cu Parlamentul European, și care conțin dispoziții aplicabile Danemarcei, precum și dispoziții care nu i se aplică acesteia din urmă deoarece se întemeiază pe o bază juridică pentru care se aplică partea I din Protocolul privind poziția Danemarcei, Danemarca declară că nu va face uz de dreptul său de vot pentru a se opune adoptării dispozițiilor care nu îi sunt aplicabile.

În plus, Conferința ia notă de faptul că, pe baza declarației sale cu privire la articolul 222, Danemarca declară că participarea sa la acțiuni sau la acte juridice în temeiul articolului 222 se va realiza în conformitate cu părțile I și II din Protocolul privind poziția Danemarcei.

49. Declarația cu privire la Italia

Conferința ia act de faptul că Protocolul privind Italia, anexat în 1957 la Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, astfel cum a fost modificat la adoptarea Tratatului privind Uniunea Europeană, preciza următoarele:

„ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE,

DORIND să rezolve anumite probleme speciale privind Italia,

CONVIN asupra dispozițiilor următoare, anexate la tratat:

STATELE MEMBRE ALE COMUNITĂȚII

IAU ACT de faptul că guvernul italian s-a angajat în punerea în aplicare a unui program de expansiune economică pe zece ani având ca scop redresarea dezechilibrelor de structură din economia italiană, în special prin asigurarea infrastructurii pentru zonele mai puțin dezvoltate din sud și din insule și prin crearea de noi locuri de muncă în vederea eliminării șomajului;

REAMINTESC că acest program al guvernului italian a fost luat în considerare și aprobat pe baza principiilor și a obiectivelor sale de către organizațiile de cooperare internațională ale căror membre sunt;

RECUNOSC că atingerea obiectivelor din programul italian este o problemă de interes comun;

CONVIN, în vederea facilitării îndeplinirii acestei sarcini de către guvernul italian, să recomande tuturor instituțiilor Comunității să pună în aplicare toate mijloacele și procedurile prevăzute de tratat, recurgând în special la o utilizare adecvată a resurselor Băncii Europene de Investiții și ale Fondului Social European;

SUNT DE PĂRERE că instituțiile Comunității trebuie să aibă în vedere, la aplicarea tratatului, efortul pe care va trebui să îl suporte economia italiană în anii următori și posibilitatea de a evita producerea unor tensiuni periculoase, în special în ceea ce privește balanța de plăți și nivelul de ocupare a forței de muncă, care ar putea compromite aplicarea acestui tratat în Italia;

RECUNOSC în special faptul că, în cazul aplicării articolelor 109 H și 109 I, sunt necesare eforturi pentru ca măsurile solicitate guvernului italian să asigure finalizarea programului său de expansiune economică și de creștere a nivelului de viață al populației.”

50. Declarația cu privire la articolul 10
din Protocolul privind dispozițiile tranzitorii

Conferința invită Parlamentul European, Consiliul și Comisia, în cadrul atribuțiilor care le revin, să depună toate eforturile în vederea adoptării, dacă va fi cazul și în măsura în care va fi posibil, în termenul de cinci ani prevăzut la articolul 10 alineatul (3) din Protocolul privind dispozițiile tranzitorii, a actelor juridice care modifică sau care înlocuiesc actele menționate la articolul 10 alineatul (1) din respectivul protocol.

C. DECLARAȚIILE STATELOR MEMBRE

51. Declarația Regatului Belgiei cu privire la parlamentele naționale

Belgia precizează că, în temeiul dreptului său constituțional, atât Camera Reprezentanților, cât și Senatul Parlamentului Federal și Adunările parlamentare ale Comunităților și ale Regiunilor acționează, în funcție de competențele exercitate de Uniune, în calitate de componente ale sistemului parlamentar național sau de camere ale Parlamentului național.

52. Declarația Regatului Belgiei, a Republicii Bulgaria, a Republicii Federale Germania, a Republicii Elene, a Regatului Spaniei, a Republicii Italiene, a Republicii Cipru, a Republicii Lituania, a Marelui Ducat al Luxemburgului, a Republicii Ungare, a Republicii Malta, a Republicii Austria, a Republicii Portugheze, a României, a Republicii Slovenia și a Republicii Slovace, referitoare la simbolurile Uniunii Europene

Belgia, Bulgaria, Germania, Grecia, Spania, Italia, Cipru, Lituania, Luxemburg, Ungaria, Malta, Austria, Portugalia, România, Slovenia și Slovacia declară că drapelul reprezentând un cerc cu douăsprezece stele aurii pe fond albastru, imnul extras din „Oda Bucuriei” din Simfonia a IX-a de Ludwig van Beethoven, deviza "Unită în diversitate", euro ca monedă a Uniunii Europene și ziua Europei sărbătorită pe data de 9 mai, continuă să reprezinte pentru aceste state simbolurile apartenenței comune a cetățenilor Uniunii Europene și ale legăturii lor cu aceasta.

53. Declarația Republicii Ceha
cu privire la Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene

1. Republica Cehă reamintește că dispozițiile Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene se adresează instituțiilor și organismelor Uniunii Europene, cu respectarea principiului subsidiarității și a repartizării competențelor între Uniunea Europeană și statele membre, astfel cum se reafirmă în Declarația (nr. 18) referitoare la delimitarea competențelor. Republica Cehă subliniază faptul că dispozițiile acesteia se adresează statelor membre numai în măsura în care acestea pun în aplicare dreptul Uniunii și nu atunci când acestea adoptă și pun în aplicare dreptul național în mod independent de dreptul Uniunii.
2. Republica Cehă subliniază, de asemenea, faptul că această Cartă nu extinde domeniul de aplicare a dreptului Uniunii și nu instituie noi competențe ale Uniunii. Aceasta nu restrânge domeniul de aplicare a dreptului național și nu restrânge niciuna dintre competențele existente ale autorităților naționale în acest domeniu.
3. Republica Cehă subliniază faptul că, în măsura în care Carta recunoaște drepturi și principii fundamentale, astfel cum rezultă acestea din tradițiile constituționale comune statelor membre, aceste drepturi și principii trebuie să fie interpretate în conformitate cu tradițiile menționate.

4. De asemenea, Republica Cehă subliniază că niciuna dintre dispozițiile Cartei nu poate fi interpretată ca restrângând sau aducând atingere drepturilor omului și libertăților fundamentale recunoscute, în domeniile de aplicare corespunzătoare, de dreptul Uniunii și de convențiile internaționale la care Uniunea sau toate statele membre sunt părți, și în special de Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și prin constituțiile statelor membre.

54. Declarația Republicii Federale Germania,
a Irlandei, a Republicii Ungare,
a Republicii Austria și a Regatului Suediei

Germania, Irlanda, Ungaria, Austria și Suedia iau act de faptul că dispozițiile esențiale din Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice nu au făcut obiectul unor modificări de fond de la intrarea în vigoare a tratatului menționat anterior, și că este necesară o actualizare. Prin urmare, acestea sunt în favoarea ideii unei conferințe a reprezentanților guvernelor statelor membre care ar trebui convocată cât mai repede posibil.

55. Declarația Regatului Spaniei și
a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord

Tratatele se aplică, de asemenea, Gibraltarului, ca teritoriu european ale cărui relații externe sunt gestionate de un stat membru. Acest lucru nu implică nicio modificare a pozițiilor statelor membre în cauză.

56. Declarația Irlandei cu privire la articolul 3 din Protocolul privind poziția Regatului Unit
și a Irlandei referitor la spațiul de libertate, securitate și justiție

Irlanda își afirmă angajamentul față de Uniune ca un spațiu de libertate, securitate și justiție prin respectarea drepturilor fundamentale, a sistemelor juridice și a tradițiilor diferite ale statelor membre, în care cetățenii beneficiază de un grad sporit de siguranță.

În consecință, Irlanda își declară intenția fermă de a-și exercita dreptul recunoscut în temeiul articolului 3 din Protocolul privind poziția Regatului Unit și a Irlandei cu privire la spațiul de libertate, securitate și justiție de a participa, pe cât posibil, la adoptarea măsurilor aflate sub incidența părții a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Îndeosebi, Irlanda va participa, pe cât posibil, la măsurile în domeniul cooperării polițienești.

De asemenea, Irlanda reamintește că, în conformitate cu articolul 8 din protocol, poate notifica Consiliului, în scris, dorința sa de a nu se mai afla sub incidența dispozițiilor protocolului. Irlanda intenționează să reexamineze funcționarea acestor dispoziții în termen de trei ani de la intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona.

57. Declarația Republicii Italiene
cu privire la compunerea Parlamentului European

Italia constată că, în conformitate cu articolul 10 și articolul 14 din Tratatul privind Uniunea Europeană, Parlamentul European este compus din reprezentanții cetățenilor Uniunii, a căror reprezentare este asigurată în mod proporțional descrescător.

De asemenea, Italia constată că, în temeiul articolului 9 din Tratatul privind Uniunea Europeană și a articolului 20 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, este cetățean al Uniunii orice persoană care are cetățenia unui stat membru.

Prin urmare, Italia consideră că, fără a aduce atingere deciziei referitoare la legislatura 2009-2014, orice decizie adoptată de Consiliul European, la inițiativa Parlamentului European și cu aprobarea acestuia, referitoare la stabilirea componenței Parlamentului European, trebuie să respecte principiile menționate la articolul 14 alineatul (2) primul paragraf.

58. Declarația Republicii Letonia, a Republicii Ungare și
a Republicii Malta cu privire la ortografierea
denumirii monedei unice în tratate

Fără a aduce atingere ortografierii unificate a denumirii monedei unice a Uniunii Europene menționată de tratate și celei care figurează pe bancnote și monede, Letonia, Ungaria și Malta declară că ortografierea numelui monedei unice, inclusiv a derivatelor sale, folosită în versiunea în limba letonă, în versiunea în limba maghiară și în versiunea în limba malteză a tratatelor nu produce efecte asupra regulilor existente ale limbii letone, ale limbii maghiare și ale limbii malteze.

59. Declarația Regatului Țărilor de Jos
cu privire la articolul 312 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Regatul Țărilor de Jos va aproba o decizie de tipul celei menționate la articolul 312 alineatul (2) al doilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene atunci când revizuirea deciziei menționate la articolul 311 al treilea paragraf din tratatul menționat anterior va oferi Regatului Țărilor de Jos o soluție satisfăcătoare pentru situația sa de plăți net negativă, în exces față de bugetul Uniunii.

60. Declarația Regatului Țărilor de Jos
cu privire la articolul 355 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Regatul Țărilor de Jos declară că va prezenta o inițiativă în vederea adoptării unei decizii în conformitate cu cea menționată la articolul 355 alineatul (6), destinată modificării statutului Antilelor Olandeze și/sau al Arubei în raport cu Uniunea, numai în temeiul unei decizii adoptate în conformitate cu statutul Regatului Țărilor de Jos.

61. Declarația Republicii Polone
cu privire la Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene

Carta nu aduce în niciun fel atingere dreptului statelor membre de a legifera în domeniul moralității publice, al dreptului familiei precum și în domeniul protecției demnității umane și al respectării integrității fizice și morale a ființei umane.

62. Declarația Republicii Polone
cu privire la Protocolul privind aplicarea Cartei drepturilor fundamentale
a Uniunii Europene în Polonia și în Regatul Unit

Polonia declară că, având în vedere tradiția mișcării sociale „Solidaritatea” și contribuția sa semnificativă la lupta pentru drepturi sociale și de muncă, respectă pe deplin drepturile sociale și de muncă stabilite prin dreptul Uniunii și, în special, pe cele reafirmate în titlul IV din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

63. Declarația Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord
cu privire la definiția noțiunii „resortisanți”

În ceea ce privește tratatele și Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice și orice act derivat din aceste tratate sau rămas în vigoare în temeiul acestora, Regatul Unit reia declarația sa din 31 decembrie 1982 privind definiția noțiunii „resortisanți”, iar expresia „cetățeni ai teritoriilor britanice dependente” trebuie înțeleasă ca „cetățeni ai teritoriilor britanice de peste mări”.

64. Declarația Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord
cu privire la dreptul de vot la alegerile parlamentare europene

Regatul Unit observă faptul că articolul 14 din Tratatul privind Uniunea Europeană și alte dispoziții ale tratatelor nu sunt destinate modificării bazei dreptului de vot la alegerile parlamentare europene.

65. Declarația Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord
cu privire la articolul 75
din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Regatul Unit este pe deplin în favoarea unei acțiuni solide privind adoptarea de sancțiuni financiare destinate să prevină și să combată actele de terorism și alte acte similare. Astfel, Regatul Unit își declară intenția de a-și exercita, în temeiul articolului 3 din Protocolul privind poziția Regatului Unit și a Irlandei cu privire la spațiul de libertate, securitate și justiție, dreptul care i s-a conferit, de a lua parte la adoptarea tuturor propunerilor făcute în conformitate cu articolul 75 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

TABELE DE CORESPONDENȚĂ¹

Tratatul privind Uniunea Europeană

Vechea numerotare în Tratatul privind Uniunea Europeană	Noua numerotare în Tratatul privind Uniunea Europeană
TITLUL I - DISPOZIȚII COMUNE	TITLUL I - DISPOZIȚII COMUNE
Articolul 1	Articolul 1
	Articolul 2
Articolul 2	Articolul 3
Articolul 3 (abrogat) ²	
	Articolul 4
	Articolul 5 ³
Articolul 4 (abrogat) ⁴	
Articolul 5 (abrogat) ⁵	
Articolul 6	Articolul 6
Articolul 7	Articolul 7
	Articolul 8
TITLUL II - DISPOZIȚII DE MODIFICARE A TRATATULUI DE INSTITUIRE A COMUNITĂȚII ECONOMICE EUROPENE ÎN VEDEREA INSTITUIRII COMUNITĂȚII EUROPENE	TITLUL II - DISPOZIȚII PRIVIND PRINCIPIILE DEMOCRATICE
Articolul 8 (abrogat) ⁶	Articolul 9
	Articolul 10 ⁷
	Articolul 11
	Articolul 12

¹ Cele două tabele sunt extrase din tabelele menționate la articolul 5 din Tratatul de la Lisabona, cu eliminarea coloanei a doua care reproduce numerotarea intermediară care figurează în Tratatul de la Lisabona.

² Înlocuit, pe fond, de articolul 7 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumit în continuare TFUE) și articolele 13 alineatul (1) și 21 alineatul (3) al doilea paragraf din tratatul privind Uniunea Europeană (denumit în continuare Tratatul UE).

³ Înlocuiește articolul 5 din Tratatul de instituire a Comunității Europene (denumit în continuare Tratatul CE)

⁴ Înlocuit, pe fond, de articolul 15.

⁵ Înlocuit, pe fond, de articolul 13 alineatul (2).

⁶ Articolul 8 din Tratatul UE în vigoare înainte de data intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona (denumit în continuare Tratatul UE existent) modifica Tratatul CE. Respectivile modificări sunt integrate în respectivul tratat iar articolul 8 se abrogă. Sub numărul său se introduce o altă dispoziție.

⁷ Alineatul (4) înlocuiește, pe fond, articolul 191 primul paragraf din Tratatul CE.

Vechea numerotare în Tratatul privind Uniunea Europeană	Noua numerotare în Tratatul privind Uniunea Europeană
TITLUL III - DISPOZIȚII DE MODIFICARE A TRATATULUI DE INSTITUIRE A COMUNITĂȚII EUROPENE A CĂRBUNELUI ȘI OȚELULUI	TITLUL III - DISPOZIȚII PRIVIND INSTITUȚIILE
Articolul 9 (abrogat) ¹	Articolul 13
	Articolul 14 ²
	Articolul 15 ³
	Articolul 16 ⁴
	Articolul 17 ⁵
	Articolul 18
	Articolul 19 ⁶
TITLUL IV - DISPOZIȚII DE MODIFICARE A TRATATULUI DE INSTITUIRE A COMUNITĂȚII EUROPENE A ENERGIEI ATOMICE	TITLUL IV - DISPOZIȚII PRIVIND FORMELE DE COOPERARE CONSOLIDATĂ
Articolul 10 (abrogat) ⁷ <i>Articolele 27 A-27 E (înlocuite)</i> <i>Articolele 40-40 B (înlocuite)</i> <i>Articolele 43-45 (înlocuite)</i>	Articolul 20 ⁸

¹ Articolul 9 din Tratatul UE existent modifica Tratatul de instituire a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului. Respectivul tratat a expirat la 23 iulie 2002. Articolul 9 se abrogă și sub numărul său se introduce o altă dispoziție.

² - Alineatele (1) și (2) înlocuiesc, pe fond, articolul 189 din Tratatul CE;
- Alineatele (1)-(3) înlocuiesc, pe fond, articolul 190 alineatele (1)-(3) din Tratatul CE;
- Alineatul (1) înlocuiește, pe fond, articolul 192 primul paragraf din Tratatul CE;
- Alineatul (4) înlocuiește, pe fond, articolul 197 primul paragraf din Tratatul CE.

³ Înlocuiesc pe fond articolul 4.

⁴ - Alineatul (1) înlocuiește, pe fond, articolul 202 prima și a doua liniuță din Tratatul CE;
- Alineatele 2 și 9 înlocuiesc, pe fond, articolul 203 din Tratatul CE;
- Alineatele 4 și 5 înlocuiesc, pe fond, articolul 205 alineatele (2) și (4) din Tratatul CE.

⁵ - Alineatul (1) înlocuiește înlocuiesc pe fond articolul 211 din Tratatul CE;
- Alineatele 3 și 7 înlocuiesc, pe fond, articolul 214 din Tratatul CE;
- Alineatul (6) înlocuiește, pe fond, articolul 217 alineatele (1), (3) și (4) din Tratatul CE.

⁶ - Înlocuiesc, pe fond, articolul 220 din Tratatul CE;
- Alineatul (2) primul paragraf înlocuiește, pe fond, articolul 221 primul paragraf din Tratatul CE.

⁷ Articolul 10 din Tratatul UE existent modifica Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice. Respectivul modificări sunt integrate în tratatul respectiv iar articolul 10 se abrogă. Sub numărul său se introduce o altă dispoziție.

⁸ Înlocuiește și articolele 11 și 11 A din Tratatul CE.

Vechea numerotare în Tratatul privind Uniunea Europeană	Noua numerotare în Tratatul privind Uniunea Europeană
TITLUL V - DISPOZIȚII PRIVIND POLITICA EXTERNĂ ȘI DE SECURITATE COMUNĂ	TITLUL V - DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND ACȚIUNEA EXTERNĂ A UNIUNII ȘI DISPOZIȚII SPECIALE PRIVIND POLITICA EXTERNĂ ȘI DE SECURITATE COMUNĂ
	Capitolul 1 - Dispoziții generale privind acțiunea externă a Uniunii
	Articolul 21
	Articolul 22
	Capitolul 2 - Dispoziții speciale privind politica externă și de securitate comună
	Secțiunea 1 - Dispoziții comune
	Articolul 23
Articolul 11	Articolul 24
Articolul 12	Articolul 25
Articolul 13	Articolul 26
	Articolul 27
Articolul 14	Articolul 28
Articolul 15	Articolul 29
<i>Articolul 22 (translatat)</i>	Articolul 30
<i>Articolul 23 (translatat)</i>	Articolul 31
Articolul 16	Articolul 32
Articolul 17 (translatat)	<i>Articolul 42</i>
Articolul 18	Articolul 33
Articolul 19	Articolul 34
Articolul 20	Articolul 35
Articolul 21	Articolul 36
Articolul 22 (translatat)	<i>Articolul 30</i>
Articolul 23 (translatat)	<i>Articolul 31</i>
Articolul 24	Articolul 37
Articolul 25	Articolul 38
	Articolul 39
<i>Articolul 47 (translatat)</i>	Articolul 40

Vechea numerotare în Tratatul privind Uniunea Europeană	Noua numerotare în Tratatul privind Uniunea Europeană
Articolul 26 (abrogat)	
Articolul 27 (abrogat)	
Articolul 27 A (înlocuit) ¹	<i>Articolul 20</i>
Articolul 27 B (înlocuit) ¹	<i>Articolul 20</i>
Articolul 27 C (înlocuit) ¹	<i>Articolul 20</i>
Articolul 27 D (înlocuit) ¹	<i>Articolul 20</i>
Articolul 27 E (înlocuit) ¹	<i>Articolul 20</i>
Articolul 28	Articolul 41
	Secțiunea 2 - Dispoziții privind politica de securitate și apărare comună
<i>Articolul 17 (translatat)</i>	Articolul 42
	Articolul 43
	Articolul 44
	Articolul 45
	Articolul 46
TITLUL VI - DISPOZIȚII PRIVIND COOPERAREA POLIȚIENEASCĂ ȘI JUDICIARĂ ÎN MATERIE PENALĂ (abrogat) ²	
Articolul 29 (înlocuit) ³	
Articolul 30 (înlocuit) ⁴	
Articolul 31 (înlocuit) ⁵	
Articolul 32 (înlocuit) ⁶	
Articolul 33 (înlocuit) ⁷	
Articolul 34 (abrogat)	
Articolul 35 (abrogat)	
Articolul 36 (înlocuit) ⁸	
Articolul 37 (abrogat)	
Articolul 38 (abrogat)	
Articolul 39 (abrogat)	

- ¹ Articolele 27 A-27 E din Tratatul UE existent, privind formele de cooperare consolidată, sunt înlocuite și de articolele 326-334 din TFUE.
- ² Dispozițiile titlului VI din Tratatul UE existent, privind cooperarea polițienească și judiciară în materie penală, sunt înlocuite de dispozițiile părții a treia titlul IV (renumerotat titlul V) capitolele 1, 4 și 5 din TFUE.
- ³ Înlocuit de articolul 67 din TFUE.
- ⁴ Înlocuit de articolele 87 și 88 din TFUE.
- ⁵ Înlocuit de articolele 82, 83 și 85 din TFUE.
- ⁶ Înlocuit de articolul 89 din TFUE.
- ⁷ Înlocuit de articolul 72 din TFUE.
- ⁸ Înlocuit de articolul 71 din TFUE.

Vechea numerotare în Tratatul privind Uniunea Europeană	Noua numerotare în Tratatul privind Uniunea Europeană
Articolul 40 (înlocuit) ¹	<i>Articolul 20</i>
Articolul 40 A (înlocuit) ¹	<i>Articolul 20</i>
Articolul 40 B (înlocuit) ¹	<i>Articolul 20</i>
Articolul 41 (abrogat)	
Articolul 42 (abrogat)	
TITLUL VII - DISPOZIȚII PRIVIND FORMELE DE COOPERARE CONSOLIDATĂ (înlocuit) ²	TITLUL IV - DISPOZIȚII PRIVIND FORMELE DE COOPERARE CONSOLIDATĂ
Articolul 43 (înlocuit) ²	<i>Articolul 20</i>
Articolul 43 A (înlocuit) ²	<i>Articolul 20</i>
Articolul 43 B (înlocuit) ²	<i>Articolul 20</i>
Articolul 44 (înlocuit) ²	<i>Articolul 20</i>
Articolul 44 A (înlocuit) ²	<i>Articolul 20</i>
Articolul 45 (înlocuit) ²	<i>Articolul 20</i>
TITLUL VIII - DISPOZIȚII FINALE	TITLUL VI - DISPOZIȚII FINALE
Articolul 46 (abrogat)	
	Articolul 47
Articolul 47 (înlocuit)	<i>Articolul 40</i>
Articolul 48	Articolul 48
Articolul 49	Articolul 49
	Articolul 50
	Articolul 51
	Articolul 52
Articolul 50 (abrogat)	
Articolul 51	Articolul 53
Articolul 52	Articolul 54
Articolul 53	Articolul 55

¹ Articolele 40-40 B din Tratatul UE existent, privind formele de cooperare consolidată, sunt înlocuite și de articolele 326-334 din TFUE.

² Articolele 43-45 și titlul VII din Tratatul UE existent, privind formele de cooperare consolidată, sunt înlocuite și de articolele 326-334 din TFUE.

Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Vechea numerotare în Tratatul de instituire a Comunității Europene	Noua numerotare în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
PARTEA ÎNTÂI - PRINCIPIILE	PARTEA ÎNTÂI - PRINCIPIILE
Articolul 1 (abrogat)	
	Articolul 1
Articolul 2 (abrogat) ¹	
	Titlul I - Categori și domenii de competențe ale Uniunii
	Articolul 2
	Articolul 3
	Articolul 4
	Articolul 5
	Articolul 6
	Titlul II - Dispoziții de aplicare generală
	Articolul 7
Articolul 3 alineatul (1) (abrogat) ²	
Articolul 3 alineatul 2	Articolul 8
Articolul 4 (translatat)	<i>Articolul 119</i>
Articolul 5 (înlocuit) ³	
	Articolul 9
	Articolul 10
Articolul 6	Articolul 11
<i>Articolul 153 alineatul 2 (translatat)</i>	Articolul 12
	Articolul 13 ⁴
Articolul 7 (abrogat) ⁵	
Articolul 8 (abrogat) ⁶	
Articolul 9 (abrogat)	
Articolul 10 (abrogat) ⁷	

¹ Înlocuit pe fond de articolul 3 din Tratatul UE.

² Înlocuit pe fond de articolele 3-6 din TFUE.

³ Înlocuit de articolul 5 din Tratatul UE.

⁴ Introdus din partea dispozitivă a Protocolului privind protecția și bunăstarea animalelor.

⁵ Înlocuit pe fond de articolul 13 din Tratatul UE.

⁶ Înlocuit pe fond de articolul 13 din Tratatul UE și de articolul 282 alineatul (1) din TFUE.

⁷ Înlocuit pe fond de articolul 4 alineatul (3) din Tratatul UE.

Vechea numerotare în Tratatul de instituire a Comunității Europene	Noua numerotare în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Articolul 11 (înlocuit) ¹	<i>Articolele 326-334</i>
Articolul 11 A (înlocuit) ¹	<i>Articolele 326-334</i>
Articolul 12 (translatat)	<i>Articolul 18</i>
Articolul 13 (translatat)	<i>Articolul 19</i>
Articolul 14 (translatat)	<i>Articolul 26</i>
Articolul 15 (translatat)	<i>Articolul 27</i>
Articolul 16	Articolul 14
<i>Articolul 255 (translatat)</i>	Articolul 15
<i>Articolul 286 (înlocuit)</i>	Articolul 16
	Articolul 17
PARTEA A DOUA - CETĂȚENIA UNIUNII	PARTEA A DOUA - NEDISCRIMINAREA ȘI CETĂȚENIA UNIUNII
<i>Articolul 12 (translatat)</i>	Articolul 18
<i>Articolul 13 (translatat)</i>	Articolul 19
Articolul 17	Articolul 20
Articolul 18	Articolul 21
Articolul 19	Articolul 22
Articolul 20	Articolul 23
Articolul 21	Articolul 24
Articolul 22	Articolul 25
PARTEA A TREIA - POLITICILE COMUNITĂȚII	PARTEA A TREIA - POLITICILE ȘI ACȚIUNILE INTERNE ALE UNIUNII
	Titlul I - Piața internă
<i>Articolul 14 (translatat)</i>	Articolul 26
<i>Articolul 15 (translatat)</i>	Articolul 27
Titlul I - Libera circulație a mărfurilor	Titlul II - Libera circulație a mărfurilor
Articolul 23	Articolul 28
Articolul 24	Articolul 29
Capitolul 1 - Uniunea vamală	Capitolul 1 - Uniunea vamală
Articolul 25	Articolul 30
Articolul 26	Articolul 31
Articolul 27	Articolul 32

¹ Înlocuit și de articolul 20 din Tratatul UE.

Vechea numerotare în Tratatul de instituire a Comunității Europene	Noua numerotare în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
<i>Partea a treia titlul X Cooperarea vamală (translatat)</i>	Capitolul 2 - Cooperarea vamală
<i>Articolul 135 (translatat)</i>	Articolul 33
Capitolul 2 - Interzicerea restricțiilor cantitative între statele membre	Capitolul 3 - Interzicerea restricțiilor cantitative între statele membre
Articolul 28	Articolul 34
Articolul 29	Articolul 35
Articolul 30	Articolul 36
Articolul 31	Articolul 37
Titlul II - Agricultură	Titlul III - Agricultură și pescuitul
Articolul 32	Articolul 38
Articolul 33	Articolul 39
Articolul 34	Articolul 40
Articolul 35	Articolul 41
Articolul 36	Articolul 42
Articolul 37	Articolul 43
Articolul 38	Articolul 44
Titlul III - Libera circulație a persoanelor, a serviciilor și a capitalurilor	Titlul IV - Libera circulație a persoanelor, a serviciilor și a capitalurilor
Capitolul 1 - Lucrătorii	Capitolul 1 - Lucrătorii
Articolul 39	Articolul 45
Articolul 40	Articolul 46
Articolul 41	Articolul 47
Articolul 42	Articolul 48
Capitolul 2 - Dreptul de stabilire	Capitolul 2 - Dreptul de stabilire
Articolul 43	Articolul 49
Articolul 44	Articolul 50
Articolul 45	Articolul 51
Articolul 46	Articolul 52
Articolul 47	Articolul 53
Articolul 48	Articolul 54
<i>Articolul 294 (translatat)</i>	Articolul 55

Vechea numerotare în Tratatul de instituire a Comunității Europene	Noua numerotare în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Capitolul 3 - Serviciile	Capitolul 3 - Serviciile
Articolul 49	Articolul 56
Articolul 50	Articolul 57
Articolul 51	Articolul 58
Articolul 52	Articolul 59
Articolul 53	Articolul 60
Articolul 54	Articolul 61
Articolul 55	Articolul 62
Capitolul 4 - Capitalurile și plățile	Capitolul 4 - Capitalurile și plățile
Articolul 56	Articolul 63
Articolul 57	Articolul 64
Articolul 58	Articolul 65
Articolul 59	Articolul 66
Articolul 60 (translatat)	<i>Articolul 75</i>
Titlul IV - Vize, dreptul de azil, imigrarea și alte politici legate de libera circulație a persoanelor	Titlul V - Spațiul de libertate, securitate și justiție
	Capitolul 1 - Dispoziții generale
Articolul 61	Articolul 67 ¹
	Articolul 68
	Articolul 69
	Articolul 70
	Articolul 71 ²
<i>Articolul 64 alineatul 1 (înlocuit)</i>	Articolul 72 ³
	Articolul 73
<i>Articolul 66 (înlocuit)</i>	Articolul 74
<i>Articolul 60 (translatat)</i>	Articolul 75
	Articolul 76

¹ Înlocuiește și articolul 29 din Tratatul UE existent.

² Înlocuiește articolul 36 din Tratatul UE existent.

³ Înlocuiește și articolul 33 din Tratatul UE existent.

Vechea numerotare în Tratatul de instituire a Comunității Europene	Noua numerotare în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
	Capitolul 2 - Politici privind controlul la frontiere, dreptul de azil și imigrarea
Articolul 62	Articolul 77
Articolul 63 punctele 1 și 2 și Articolul 64 alineatul 2 ¹	Articolul 78
Articolul 63 punctele 3 și 4	Articolul 79
	Articolul 80
Articolul 64 alineatul (1) (înlocuit)	<i>Articolul 72</i>
	Capitolul 3 - Cooperarea judiciară în materie civilă
Articolul 65	Articolul 81
Articolul 66 (înlocuit)	<i>Articolul 74</i>
Articolul 67 (abrogat)	
Articolul 68 (abrogat)	
Articolul 69 (abrogat)	
	Capitolul 4 - Cooperarea judiciară în materie penală
	Articolul 82 ²
	Articolul 83 ²
	Articolul 84
	Articolul 85 ²
	Articolul 86
	Capitolul 5 - Cooperarea polițienească
	Articolul 87 ³
	Articolul 88 ³
	Articolul 89 ⁴
Titlul V - Transporturile	Titlul VI - Transporturile
Articolul 70	Articolul 90
Articolul 71	Articolul 91
Articolul 72	Articolul 92
Articolul 73	Articolul 93
Articolul 74	Articolul 94
Articolul 75	Articolul 95

¹ Articolul 63 punctele 1 și 2 din Tratatul CE sunt înlocuite de articolul 78 alineatele (1) și (2) din TFUE iar articolul 64 alineatul (2) este înlocuit de articolul 78 alineatul (3) din TFUE.

² Înlocuiește articolul 31 din Tratatul UE existent.

³ Înlocuiește articolul 30 din Tratatul UE existent.

⁴ Înlocuiește articolul 32 din Tratatul UE existent.

Vechea numerotare în Tratatul de instituire a Comunității Europene	Noua numerotare în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Articolul 76	Articolul 96
Articolul 77	Articolul 97
Articolul 78	Articolul 98
Articolul 79	Articolul 99
Articolul 80	Articolul 100
Titlul VI - Norme comune privind concurența, impozitarea și apropierea legislațiilor	Titlul VII - Norme comune privind concurența, impozitarea și apropierea legislațiilor
Capitolul 1 - Regulile de concurență	Capitolul 1 - Regulile de concurență
Secțiunea 1 - Regulile aplicabile întreprinderilor	Secțiunea 1 - Regulile aplicabile întreprinderilor
Articolul 81	Articolul 101
Articolul 82	Articolul 102
Articolul 83	Articolul 103
Articolul 84	Articolul 104
Articolul 85	Articolul 105
Articolul 86	Articolul 106
Secțiunea 2 - Ajutoarele de stat	Secțiunea 2 - Ajutoarele de stat
Articolul 87	Articolul 107
Articolul 88	Articolul 108
Articolul 89	Articolul 109
Capitolul 2 - Dispoziții fiscale	Capitolul 2 - Dispoziții fiscale
Articolul 90	Articolul 110
Articolul 91	Articolul 111
Articolul 92	Articolul 112
Articolul 93	Articolul 113
Capitolul 3 - Aproximarea legislațiilor	Capitolul 3 - Aproximarea legislațiilor
<i>Articolul 95 (translatat)</i>	Articolul 114
<i>Articolul 94 (translatat)</i>	Articolul 115
Articolul 96	Articolul 116
Articolul 97	Articolul 117
	Articolul 118

Vechea numerotare în Tratatul de instituire a Comunității Europene	Noua numerotare în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Titlul VII - Politica economică și monetară	Titlul VIII - Politica economică și monetară
<i>Articolul 4 (translatat)</i>	Articolul 119
Capitolul 1 - Politica economică	Capitolul 1 - Politica economică
Articolul 98	Articolul 120
Articolul 99	Articolul 121
Articolul 100	Articolul 122
Articolul 101	Articolul 123
Articolul 102	Articolul 124
Articolul 103	Articolul 125
Articolul 104	Articolul 126
Capitolul 2 - Politica monetară	Capitolul 2 - Politica monetară
Articolul 105	Articolul 127
Articolul 106	Articolul 128
Articolul 107	Articolul 129
Articolul 108	Articolul 130
Articolul 109	Articolul 131
Articolul 110	Articolul 132
Articolul 111 alineatele (1)-(3) și (5) (translatate)	<i>Articolul 219</i>
Articolul 111 alineatul (4) (translatat)	<i>Articolul 138</i>
	Articolul 133
Capitolul 3 - Dispoziții instituționale	Capitolul 3 - Dispoziții instituționale
Articolul 112 (translatat)	<i>Articolul 283</i>
Articolul 113 (translatat)	<i>Articolul 284</i>
Articolul 114	Articolul 134
Articolul 115	Articolul 135
	Capitolul 4 - Dispoziții privind statele membre a căror monedă este euro
	Articolul 136
	Articolul 137
<i>Articolul 111 alineatul (4) (translatat)</i>	Articolul 138

Vechea numerotare în Tratatul de instituire a Comunității Europene	Noua numerotare în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Capitolul 4 - Dispoziții tranzitorii	Capitolul 5 - Dispoziții tranzitorii
Articolul 116 (abrogat)	
	Articolul 139
Articolul 117 alineatele (1), (2) a șasea liniuță și (3)-(9) (abrogate)	
Articolul 117 alineatul (2) primele cinci liniuțe (translatate)	<i>Articolul 141 alineatul (2)</i>
<i>Articolul 121 alineatul (1) (translatat)</i> <i>Articolul 122 alineatul (2) teza a doua</i> <i>(translatat)</i> <i>Articolul 123 alineatul 5 (translatat)</i>	Articolul 140 ¹
Articolul 118 (abrogat)	
<i>Articolul 123 alineatul (3) (translatat)</i> <i>Articolul 117 alineatul (2) primele cinci liniuțe</i> <i>(translatat)</i>	Articolul 141 ²
<i>Articolul 124 alineatul (1) (translatat)</i>	Articolul 142
Articolul 119	Articolul 143
Articolul 120	Articolul 144
Articolul 121 alineatul (1) (translatat)	<i>Articolul 140 alineatul (1)</i>
Articolul 121 alineatele (2)-(4) (abrogate)	
Articolul 122 alineatele (1), (2) prima teză, (3), (4), (5) și (6) (abrogate)	
Articolul 122 alineatul (2) a doua teză (translatat)	<i>Articolul 140 alineatul (2) primul paragraf</i>
Articolul 123 alineatele (1), (2) și (4) (abrogate)	
Articolul 123 alineatul (3) (translatat)	<i>Articolul 141 alineatul (1)</i>
Articolul 123 alineatul (5) (translatat)	<i>Articolul 140 alineatul (3)</i>

¹

- Articolul 140 alineatul (1) preia textul articolului 121 alineatul (1);
- Articolul 140 alineatul (2) preia textul articolului 122 alineatul (2) a doua teză;
- Articolul 140 alineatul (3) preia textul articolului 123 alineatul (5).

²

- Articolul 141 alineatul 1 preia textul articolului 123 alineatul (3);
- Articolul 141 alineatul 2 preia textul articolului 117 alineatul (2) primele cinci liniuțe.

Vechea numerotare în Tratatul de instituire a Comunității Europene	Noua numerotare în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Articolul 124 alineatul (1) (translatat)	<i>Articolul 142</i>
Articolul 124 alineatul (2) (abrogat)	
Titlul VIII - Ocuparea forței de muncă	Titlul IX - Ocuparea forței de muncă
Articolul 125	Articolul 145
Articolul 126	Articolul 146
Articolul 127	Articolul 147
Articolul 128	Articolul 148
Articolul 129	Articolul 149
Articolul 130	Articolul 150
Titlul IX - Politica comercială comună (translatat)	<i>Partea a cincea titlul II, Politica comercială comună</i>
Articolul 131 (translatat)	<i>Articolul 206</i>
Articolul 132 (abrogat)	
Articolul 133 (translatat)	<i>Articolul 207</i>
Articolul 134 (abrogat)	
Titlul X - Cooperarea vamală (translatat)	<i>Partea a treia titlul II capitolul 2, Cooperarea vamală</i>
Articolul 135 (translatat)	<i>Articolul 33</i>
Titlul XI - Politica socială, educația, formarea profesională și tineretul	Titlul X - Politica socială
Capitolul 1 - Dispoziții sociale (abrogat)	
Articolul 136	Articolul 151
	Articolul 152
Articolul 137	Articolul 153
Articolul 138	Articolul 154
Articolul 139	Articolul 155
Articolul 140	Articolul 156
Articolul 141	Articolul 157
Articolul 142	Articolul 158
Articolul 143	Articolul 159
Articolul 144	Articolul 160
Articolul 145	Articolul 161

Vechea numerotare în Tratatul de instituire a Comunității Europene	Noua numerotare în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Capitolul 2 - Fondul Social European	Titlul XI - Fondul Social European
Articolul 146	Articolul 162
Articolul 147	Articolul 163
Articolul 148	Articolul 164
Capitolul 3 - Educația, formarea profesională și tineretul	Titlul XII - Educația, formarea profesională, tineretul și sportul
Articolul 149	Articolul 165
Articolul 150	Articolul 166
Titlul XII - Cultura	Titlul XIII - Cultura
Articolul 151	Articolul 167
Titlul XIII - Sănătatea publică	Titlul XIV - Sănătatea publică
Articolul 152	Articolul 168
Titlul XIV - Protecția consumatorilor	Titlul XV - Protecția consumatorilor
Articolul 153 alineatele (1), (3), (4) și (5)	Articolul 169
Articolul 153 alineatul (2) (translatat)	<i>Articolul 12</i>
Titlul XV - Rețele transeuropene	Titlul XVI - Rețele transeuropene
Articolul 154	Articolul 170
Articolul 155	Articolul 171
Articolul 156	Articolul 172
Titlul XVI - Industria	Titlul XVII - Industria
Articolul 157	Articolul 173
Titlul XVII - Coeziunea economică și socială	Titlul XVIII - Coeziunea economică, socială și teritorială
Articolul 158	Articolul 174
Articolul 159	Articolul 175
Articolul 160	Articolul 176
Articolul 161	Articolul 177
Articolul 162	Articolul 178

Vechea numerotare în Tratatul de instituire a Comunității Europene	Noua numerotare în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Titlul XVIII - Cercetarea și dezvoltarea tehnologică	Titlul XIX - Cercetarea și dezvoltarea tehnologică și spațiul
Articolul 163	Articolul 179
Articolul 164	Articolul 180
Articolul 165	Articolul 181
Articolul 166	Articolul 182
Articolul 167	Articolul 183
Articolul 168	Articolul 184
Articolul 169	Articolul 185
Articolul 170	Articolul 186
Articolul 171	Articolul 187
Articolul 172	Articolul 188
	Articolul 189
Articolul 173	Articolul 190
Titlul XIX - Mediul	Titlul XX - Mediul
Articolul 174	Articolul 191
Articolul 175	Articolul 192
Articolul 176	Articolul 193
	Titlul XXI - Energia
	Articolul 194
	Titlul XXII - Turismul
	Articolul 195
	Titlul XXIII - Protecția civilă
	Articolul 196
	Titlul XXIV - Cooperarea administrativă
	Articolul 197
Titlul XX - Cooperarea pentru dezvoltare (translatat)	<i>Partea a cincea titlul III capitolul 1, Cooperarea pentru dezvoltare</i>
Articolul 177 (translatat)	<i>Articolul 208</i>
Articolul 178 (abrogat) ¹	
Articolul 179 (translatat)	<i>Articolul 209</i>
Articolul 180 (translatat)	<i>Articolul 210</i>
Articolul 181 (translatat)	<i>Articolul 211</i>

¹ Înlocuit, pe fond, de articolul 208 alineatul (1) paragraful al doilea teza a doua din TFUE.

Vechea numerotare în Tratatul de instituire a Comunității Europene	Noua numerotare în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Titlul XXI - Cooperarea economică, financiară și tehnică cu țările terțe (translatat)	<i>Partea a cincea titlul III capitolul 2, Cooperarea economică, financiară și tehnică cu țările terțe</i>
Articolul 181 A (translatat)	<i>Articolul 212</i>
PARTEA A PATRA - ASOCIEREA ȚĂRILOR ȘI TERITORIILOR DE PESTE MĂRI	PARTEA A PATRA - ASOCIEREA ȚĂRILOR ȘI TERITORIILOR DE PESTE MĂRI
Articolul 182	Articolul 198
Articolul 183	Articolul 199
Articolul 184	Articolul 200
Articolul 185	Articolul 201
Articolul 186	Articolul 202
Articolul 187	Articolul 203
Articolul 188	Articolul 204
	PARTEA A CINCEA - ACȚIUNEA EXTERNĂ A UNIUNII
	Titlul I - Dispoziții generale privind acțiunea externă a Uniunii
	Articolul 205
<i>Partea a treia titlul IX, Politica comercială comună (translatat)</i>	Titlul II - Politica comercială comună
<i>Articolul 131 (translatat)</i>	Articolul 206
<i>Articolul 133 (translatat)</i>	Articolul 207
	Titlul III - Cooperarea cu țările terțe și ajutorul umanitar
<i>Partea a treia titlul XX, Cooperarea pentru dezvoltare (translatat)</i>	Capitolul 1 - Cooperarea pentru dezvoltare
<i>Articolul 177 (translatat)</i>	Articolul 208 ¹
<i>Articolul 179 (translatat)</i>	Articolul 209
<i>Articolul 180 (translatat)</i>	Articolul 210
<i>Articolul 181 (translatat)</i>	Articolul 211

¹ Alineatul (1) paragraful al doilea teza a doua înlocuiește, pe fond, articolul 178 din Tratatul CE.

Vechea numerotare în Tratatul de instituire a Comunității Europene	Noua numerotare în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
<i>Partea a treia titlul XXI, Cooperarea economică, financiară și tehnică cu țările terțe (translatat)</i>	Capitolul 2 - Cooperarea economică, financiară și tehnică cu țările terțe
<i>Articolul 181 A (translatat)</i>	Articolul 212
	Articolul 213
	Capitolul 3 - Ajutorul umanitar
	Articolul 214
	Titlul IV - Măsurile restrictive
<i>Articolul 301 (înlocuit)</i>	Articolul 215
	Titlul V - Acordurile internaționale
	Articolul 216
<i>Articolul 310 (translatat)</i>	Articolul 217
<i>Articolul 300 (înlocuit)</i>	Articolul 218
<i>Articolul 111 alineatele (1)-(3) și (5) (translatate)</i>	Articolul 219
	Titlul VI - Relațiile Uniunii cu organizațiile internaționale și cu țările terțe și delegații ale Uniunii
<i>Articolele 302-304 (înlocuite)</i>	Articolul 220
	Articolul 221
	Titlul VII - Clauza de solidaritate
	Articolul 222
PARTEA A CINCEA - INSTITUȚIILE COMUNITĂȚII	PARTEA A ȘASEA - DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE ȘI FINANCIARE
Titlul I - Dispoziții instituționale	Titlul I - Dispoziții instituționale
Capitolul 1 - Instituțiile	Capitolul 1 - Instituțiile
Secțiunea 1 - Parlamentul European	Secțiunea 1 - Parlamentul European
Articolul 189 (abrogat) ¹	
Articolul 190 alineatele (1)-(3) (abrogate) ²	
Articolul 190 alineatele (4) și (5)	Articolul 223

¹ Înlocuit, pe fond, de articolul 14 alineatele (1) și (2) din Tratatul UE.

² Înlocuit, pe fond, de articolul 14 alineatele (1)-(3) din Tratatul UE.

Vechea numerotare în Tratatul de instituire a Comunității Europene	Noua numerotare în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Articolul 191 primul paragraf (abrogat) ¹	
Articolul 191 paragraful al doilea	Articolul 224
Articolul 192 primul paragraf (abrogat) ²	
Articolul 192 paragraful al doilea	Articolul 225
Articolul 193	Articolul 226
Articolul 194	Articolul 227
Articolul 195	Articolul 228
Articolul 196	Articolul 229
Articolul 197 primul paragraf (abrogat) ³	
Articolul 197 paragraful al doilea, al treilea și al patrulea	Articolul 230
Articolul 198	Articolul 231
Articolul 199	Articolul 232
Articolul 200	Articolul 233
Articolul 201	Articolul 234
	Secțiunea 2 - Consiliul European
	Articolul 235
	Articolul 236
Secțiunea 2 - Consiliul	Secțiunea 3 - Consiliul
Articolul 202 (abrogat) ⁴	
Articolul 203 (abrogat) ⁵	
Articolul 204	Articolul 237
Articolul 205 alineatele (2) și (4) (abrogate) ⁶	
Articolul 205 alineatele (1) și (3)	Articolul 238
Articolul 206	Articolul 239
Articolul 207	Articolul 240
Articolul 208	Articolul 241
Articolul 209	Articolul 242
Articolul 210	Articolul 243

¹ Înlocuit, pe fond, de articolul 11 alineatul (4) din Tratatul UE.

² Înlocuit, pe fond, de articolul 14 alineatul (1) din Tratatul UE.

³ Înlocuit, pe fond, de articolul 14 alineatul (4) din Tratatul UE.

⁴ Înlocuit, pe fond, de articolul 16 alineatul (1) din Tratatul UE și de articolele 290 și 291 din TFUE.

⁵ Înlocuit, pe fond, de articolul 16 alineatele (2) și (9) din Tratatul UE.

⁶ Înlocuit, pe fond, de articolul 16 alineatele (4) și (5) din Tratatul UE.

Vechea numerotare în Tratatul de instituire a Comunității Europene	Noua numerotare în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Secțiunea 3 - Comisia	Secțiunea 4 - Comisia
Articolul 211 (abrogat) ¹	
	Articolul 244
Articolul 212 (translatat)	<i>Articolul 249 alineatul (2)</i>
Articolul 213	Articolul 245
Articolul 214 (abrogat) ²	
Articolul 215	Articolul 246
Articolul 216	Articolul 247
Articolul 217 alineatele (1), (3) și (4) (abrogate) ³	
Articolul 217 alineatul (2)	Articolul 248
Articolul 218 alineatul (1) (abrogat) ⁴	
Articolul 218 alineatul (2)	Articolul 249
Articolul 219	Articolul 250
Secțiunea 4 - Curtea de Justiție	Secțiunea 5 - Curtea de Justiție a Uniunii Europene
Articolul 220 (abrogat) ⁵	
Articolul 221 primul paragraf (abrogat) ⁶	
Articolul 221 paragraful al doilea și al treilea	Articolul 251
Articolul 222	Articolul 252
Articolul 223	Articolul 253
Articolul 224 ⁷	Articolul 254
	Articolul 255
Articolul 225	Articolul 256
Articolul 225 A	Articolul 257
Articolul 226	Articolul 258

¹ Înlocuit, pe fond, de articolul 17 alineatul (1) din Tratatul UE.

² Înlocuit, pe fond, de articolul 17 alineatele (3) și (7) din Tratatul UE.

³ Înlocuit, pe fond, de articolul 17 alineatul (6) din Tratatul UE.

⁴ Înlocuit, pe fond, de articolul 295 din TFUE.

⁵ Înlocuit, pe fond, de articolul 19 din Tratatul UE.

⁶ Înlocuit, pe fond, de articolul 19 alineatul (2) primul paragraf din Tratatul UE.

⁷ Primul paragraf prima teză est înlocuită, pe fond, de articolul 19 alineatul (2) paragraful al doilea din Tratatul UE.

Vechea numerotare în Tratatul de instituire a Comunității Europene	Noua numerotare în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Articolul 227	Articolul 259
Articolul 228	Articolul 260
Articolul 229	Articolul 261
Articolul 229 A	Articolul 262
Articolul 230	Articolul 263
Articolul 231	Articolul 264
Articolul 232	Articolul 265
Articolul 233	Articolul 266
Articolul 234	Articolul 267
Articolul 235	Articolul 268
	Articolul 269
Articolul 236	Articolul 270
Articolul 237	Articolul 271
Articolul 238	Articolul 272
Articolul 239	Articolul 273
Articolul 240	Articolul 274
	Articolul 275
	Articolul 176
Articolul 241	Articolul 277
Articolul 242	Articolul 278
Articolul 243	Articolul 279
Articolul 244	Articolul 280
Articolul 245	Articolul 281
	Secțiunea 6 - Banca Centrală Europeană
	Articolul 282
<i>Articolul 112 (translatat)</i>	Articolul 283
<i>Articolul 113 (translatat)</i>	Articolul 284
Secțiunea 5 - Curtea de Conturi	Secțiunea 7 - Curtea de Conturi
Articolul 246	Articolul 285
Articolul 247	Articolul 286
Articolul 248	Articolul 287

Vechea numerotare în Tratatul de instituire a Comunității Europene	Noua numerotare în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Capitolul 2 - Dispoziții comune mai multor instituții	Capitolul 2 - Actele juridice ale Uniunii, procedurile de adoptare și alte dispoziții
	Secțiunea 1 - Actele juridice ale Uniunii
Articolul 249	Articolul 288
	Articolul 289
	Articolul 290 ¹
	Articolul 291 ¹
	Articolul 292
	Secțiunea 2 - Procedurile de adoptare a actelor și alte dispoziții
Articolul 250	Articolul 293
Articolul 251	Articolul 294
Articolul 252 (abrogat)	
	Articolul 295
Articolul 253	Articolul 296
Articolul 254	Articolul 297
	Articolul 298
Articolul 255 (translatat)	<i>Articolul 15</i>
Articolul 256	Articolul 299
	Capitolul 3 - Organele consultative ale Uniunii
	Articolul 300
Capitolul 3 - Comitetul Economic și Social	Secțiunea 1 - Comitetul Economic și Social
Articolul 257 (abrogat) ²	
Articolul 258 primul, al doilea și al patrulea paragraf	Articolul 301
Articolul 258 al treilea paragraf (abrogat) ³	

¹ Înlocuiește, pe fond, articolul 202 a treia liniuță din Tratatul CE.

² Înlocuit, pe fond, de articolul 300 alineatul (2) din TFUE.

³ Înlocuit, pe fond, de articolul 300 alineatul (4) din TFUE.

Vechea numerotare în Tratatul de instituire a Comunității Europene	Noua numerotare în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Articolul 259	Articolul 302
Articolul 260	Articolul 303
Articolul 261 (abrogat)	
Articolul 262	Articolul 304
Capitolul 4 - Comitetul Regiunilor	Secțiunea 2 - Comitetul Regiunilor
Articolul 263 primul și al cincilea paragraf (abrogat) ¹	
Articolul 263 al doilea, al treilea și al patrulea paragraf	Articolul 305
Articolul 264	Articolul 306
Articolul 265	Articolul 307
Capitolul 5 - Banca Europeană de Investiții	Capitolul 4 - Banca Europeană de Investiții
Articolul 266	Articolul 308
Articolul 267	Articolul 309
Titlul II - Dispoziții financiare	Titlul II - Dispoziții financiare
Articolul 268	Articolul 310
	Capitolul 1 - Resursele proprii ale Uniunii
Articolul 269	Articolul 311
Articolul 270 (abrogat) ²	
	Capitolul 2 - Cadrul financiar multianual
	Articolul 312
	Capitolul 3 - Bugetul anual al Uniunii
<i>Articolul 272 alineatul (1) (translatat)</i>	Articolul 313
Articolul 271 (translatat)	<i>Articolul 316</i>
Articolul 272 alineatul (1) (translatat)	<i>Articolul 313</i>
Articolul 272 alineatele (2)-(10)	Articolul 314
Articolul 273	Articolul 315
<i>Articolul 271 (translatat)</i>	Articolul 316

¹ Înlocuit, pe fond, de articolul 300 alineatele (3) și (4) din TFUE.

² Înlocuit, pe fond, de articolul 310 alineatul (4) din TFUE.

Vechea numerotare în Tratatul de instituire a Comunității Europene	Noua numerotare în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
	Capitolul 4 - Execuția bugetului și descărcarea
Articolul 274	Articolul 317
Articolul 275	Articolul 318
Articolul 276	Articolul 319
	Capitolul 5 - Dispoziții comune
Articolul 277	Articolul 320
Articolul 278	Articolul 321
Articolul 279	Articolul 322
	Articolul 323
	Articolul 324
	Capitolul 6 - Combaterea fraudei
Articolul 280	Articolul 325
	Titlul III - Formele de cooperare consolidată
<i>Articolele 11 și 11 A (înlocuite)</i>	Articolul 326 ¹
<i>Articolele 11 și 11 A (înlocuite)</i>	Articolul 327 ¹
<i>Articolele 11 și 11 A (înlocuite)</i>	Articolul 328 ¹
<i>Articolele 11 și 11 A (înlocuite)</i>	Articolul 329 ¹
<i>Articolele 11 și 11 A (înlocuite)</i>	Articolul 330 ¹
<i>Articolele 11 și 11 A (înlocuite)</i>	Articolul 331 ¹
<i>Articolele 11 și 11 A (înlocuite)</i>	Articolul 332 ¹
<i>Articolele 11 și 11 A (înlocuite)</i>	Articolul 333 ¹
<i>Articolele 11 și 11 A (înlocuite)</i>	Articolul 334 ¹
PARTEA A ȘASEA - DISPOZIȚII GENERALE ȘI FINALE	PARTEA A ȘAPTEA - DISPOZIȚII GENERALE ȘI FINALE
Articolul 281 (abrogat) ²	
Articolul 282	Articolul 335
Articolul 283	Articolul 336
Articolul 284	Articolul 337
Articolul 285	Articolul 338
Articolul 286 (înlocuit)	<i>Articolul 16</i>
Articolul 287	Articolul 339
Articolul 288	Articolul 340
Articolul 289	Articolul 341
Articolul 290	Articolul 342

¹ Înlocuiește și articolele 27 A-27 E, 40-40 B și 43-45 din Tratatul UE existent.

² Înlocuit, pe fond, de articolul 47 din Tratatul UE.

Vechea numerotare în Tratatul de instituire a Comunității Europene	Noua numerotare în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Articolul 291	Articolul 343
Articolul 292	Articolul 344
Articolul 293 (abrogat)	
Articolul 294 (translatat)	<i>Articolul 55</i>
Articolul 295	Articolul 345
Articolul 296	Articolul 346
Articolul 297	Articolul 347
Articolul 298	Articolul 348
Articolul 299 alineatul (1) (abrogat) ¹	
Articolul 299 alineatul (2) al doilea, al treilea și al patrulea paragraf	Articolul 349
Articolul 299 alineatul (2) primul paragraf și alineatele (3)-(6) (translatat)	<i>Articolul 355</i>
Articolul 300 (înlocuit)	<i>Articolul 218</i>
Articolul 301 (înlocuit)	<i>Articolul 215</i>
Articolul 302 (înlocuit)	<i>Articolul 220</i>
Articolul 303 (înlocuit)	<i>Articolul 220</i>
Articolul 304 (înlocuit)	<i>Articolul 220</i>
Articolul 305 (abrogat)	
Articolul 306	Articolul 350
Articolul 307	Articolul 351
Articolul 308	Articolul 352
	Articolul 353
Articolul 309	Articolul 354
Articolul 310 (translatat)	<i>Articolul 217</i>
Articolul 311 (abrogat) ²	
<i>Articolul 299 alineatul (2) primul paragraf și alineatele (3)-(6) (translatat)</i>	Articolul 355
Articolul 312	Articolul 356
Dispoziții finale	
Articolul 313	Articolul 357
	Articolul 358
Articolul 314 (abrogat) ³	

¹ Înlocuit, pe fond, de articolul 52 din Tratatul UE.

² Înlocuit, pe fond, de articolul 51 din Tratatul UE.

³ Înlocuit, pe fond, de articolul 55 din Tratatul UE.

**CARTA DREPTURILOR FUNDAMENTALE
A UNIUNII EUROPENE**

Parlamentul European, Consiliul și Comisia proclamă în mod solemn textul următor ca fiind Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

CARTA DREPTURILOR FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE

PREAMBUL

Popoarele Europei, stabilind între ele o uniune tot mai strânsă, au hotărât să împărtășească un viitor pașnic întemeiat pe valori comune.

Conștientă de patrimoniul său spiritual și moral, Uniunea este întemeiată pe valorile indivizibile și universale ale demnității umane, libertății, egalității și solidarității; aceasta se întemeiază pe principiile democrației și statului de drept. Uniunea situează persoana în centrul acțiunii sale, instituind cetățenia Uniunii și creând un spațiu de libertate, securitate și justiție.

Uniunea contribuie la păstrarea și la dezvoltarea acestor valori comune, respectând diversitatea culturilor și tradițiilor popoarelor Europei, precum și identitatea națională a statelor membre și organizarea autorităților lor publice la nivel național, regional și local; Uniunea caută să promoveze o dezvoltare echilibrată și durabilă și asigură libera circulație a persoanelor, serviciilor, mărfurilor și capitalurilor, precum și libertatea de stabilire.

În acest scop, este necesară consolidarea protecției drepturilor fundamentale, făcându-le mai vizibile prin cartă, în spiritul evoluției societății, a progresului social și a dezvoltărilor științifice și tehnologice.

Prezenta carte reafirmă, cu respectarea competențelor și sarcinilor Uniunii, precum și a principiului subsidiarității, drepturile care rezultă în principal din tradițiile constituționale și din obligațiile internaționale comune statelor membre, din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, din Cartele sociale adoptate de Uniune și de către Consiliul Europei, precum și din jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și a Curții Europene a Drepturilor Omului. În acest context, carta va fi interpretată de către instanțele judecătorești ale Uniunii și ale statelor membre, acordând atenția cuvenită explicațiilor redactate sub autoritatea prezidiului Convenției care a elaborat carta și actualizate sub răspunderea prezidiului Convenției Europene.

Beneficiul acestor drepturi implică responsabilități și îndatoriri atât față de terți, precum și față de comunitatea umană în general și față de generațiile viitoare.

În consecință, Uniunea recunoaște drepturile, libertățile și principiile enunțate în continuare.

TITLUL I
DEMNITATEA

ARTICOLUL 1

Demnitatea umană

Demnitatea umană este inviolabilă. Aceasta trebuie respectată și protejată.

ARTICOLUL 2

Dreptul la viață

- (1) Orice persoană are dreptul la viață.
- (2) Nimeni nu poate fi condamnat la pedeapsa cu moartea sau executat.

ARTICOLUL 3

Dreptul la integritate al persoanei

- (1) Orice persoană are dreptul la integritate fizică și psihică.
- (2) În domeniile medicinei și biologiei trebuie respectate în special:
 - (a) consimțământul liber și în cunoștință de cauză al persoanei interesate, în conformitate cu procedurile prevăzute de lege;
 - (b) interzicerea practicilor de eugenie, în special a celor care au drept scop selecția persoanelor;
 - (c) interzicerea utilizării corpului uman și a părților sale, ca atare, ca sursă de profit;
 - (d) interzicerea clonării ființelor umane în scopul reproducerii.

ARTICOLUL 4

Interzicerea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante

Nimeni nu poate fi supus torturii și nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.

ARTICOLUL 5

Interzicerea sclaviei și a muncii forțate

- (1) Nimeni nu poate fi ținut în sclavie sau în servitute.
- (2) Nimeni nu poate fi constrâns să efectueze o muncă forțată sau obligatorie.
- (3) Traficul de ființe umane este interzis.

TITLUL II

LIBERTĂȚILE

ARTICOLUL 6

Dreptul la libertate și la siguranță

Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță.

ARTICOLUL 7

Respectarea vieții private și de familie

Orice persoană are dreptul la respectarea vieții private și de familie, a domiciliului și a secretului comunicațiilor.

ARTICOLUL 8

Protecția datelor cu caracter personal

- (1) Orice persoană are dreptul la protecția datelor cu caracter personal care o privesc.
- (2) Asemenea date trebuie tratate în mod corect, în scopurile precizate și pe baza consimțământului persoanei interesate sau în temeiul unui alt motiv legitim prevăzut de lege. Orice persoană are dreptul de acces la datele colectate care o privesc, precum și dreptul de a obține rectificarea acestora.
- (3) Respectarea acestor norme se supune controlului unei autorități independente.

ARTICOLUL 9

Dreptul la căsătorie și dreptul de a întemeia o familie

Dreptul la căsătorie și dreptul de a întemeia o familie sunt garantate în conformitate cu legile interne care reglementează exercitarea acestor drepturi.

ARTICOLUL 10

Libertatea de gândire, de conștiință și de religie

(1) Orice persoană are dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și de religie. Acest drept implică libertatea de a-și schimba religia sau convingerea, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea individual sau colectiv, în public sau în particular, prin intermediul cultului, învățământului, practicilor și îndeplinirii riturilor.

(2) Dreptul la obiecție pe motive de conștiință este recunoscut în conformitate cu legile interne care reglementează exercitarea acestui drept.

ARTICOLUL 11

Libertatea de exprimare și de informare

- (1) Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a transmite informații sau idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere.
- (2) Libertatea și pluralismul mijloacelor de informare în masă sunt respectate.

ARTICOLUL 12

Libertatea de întrunire și de asociere

- (1) Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire pașnică și la libertatea de asociere la toate nivelurile și în special în domeniile politic, sindical și civic, ceea ce implică dreptul oricărei persoane de a înființa împreună cu alte persoane sindicate și de a se afilia la acestea pentru apărarea intereselor sale.
- (2) Partidele politice la nivelul Uniunii contribuie la exprimarea voinței politice a cetățenilor Uniunii.

ARTICOLUL 13

Libertatea artelor și științelor

Artele și cercetarea științifică sunt libere. Libertatea universitară este respectată.

ARTICOLUL 14

Dreptul la educație

- (1) Orice persoană are dreptul la educație, precum și la accesul la formare profesională și formare continuă.
- (2) Acest drept include posibilitatea de a urma gratuit învățământul obligatoriu.
- (3) Libertatea de a înființa instituții de învățământ cu respectarea principiilor democratice, precum și dreptul părinților de a asigura educarea și instruirea copiilor lor, potrivit propriilor convingeri religioase, filozofice și pedagogice, sunt respectate în conformitate cu legile interne care reglementează exercitarea acestora.

ARTICOLUL 15

Libertatea de alegere a ocupației și dreptul la muncă

- (1) Orice persoană are dreptul la muncă și dreptul de a exercita o ocupație aleasă sau acceptată în mod liber.
- (2) Orice cetățean al Uniunii are libertatea de a-și căuta un loc de muncă, de a lucra, de a se stabili sau de a presta servicii în orice stat membru.
- (3) Resortisanții țărilor terțe care sunt autorizați să lucreze pe teritoriul statelor membre au dreptul la condiții de muncă echivalente celor de care beneficiază cetățenii Uniunii.

ARTICOLUL 16

Libertatea de a desfășura o activitate comercială

Libertatea de a desfășura o activitate comercială este recunoscută în conformitate cu dreptul Uniunii și cu legislațiile și practicile naționale.

ARTICOLUL 17

Dreptul de proprietate

(1) Orice persoană are dreptul de a deține în proprietate, de a folosi, de a dispune și de a lăsa moștenire bunurile pe care le-a dobândit în mod legal. Nimeni nu poate fi lipsit de bunurile sale decât pentru o cauză de utilitate publică, în cazurile și condițiile prevăzute de lege și în schimbul unei despăgubiri juste acordate în timp util pentru pierderea pe care a suferit-o. Folosința bunurilor poate fi reglementată prin lege în limitele impuse de interesul general.

(2) Proprietatea intelectuală este protejată.

ARTICOLUL 18

Dreptul de azil

Dreptul de azil este garantat cu respectarea normelor prevăzute de Convenția de la Geneva din 28 iulie 1951 și de Protocolul din 31 ianuarie 1967 privind statutul refugiaților și în conformitate cu Tratatul privind Uniunea Europeană și cu Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumite în continuare „tratatele”).

ARTICOLUL 19

Protecția în caz de strămutare, expulzare sau extrădare

- (1) Expulzările colective sunt interzise.
- (2) Nimeni nu poate fi strămutat, expulzat sau extrădat către un stat unde există un risc serios de a fi supus pedepsei cu moartea, torturii sau altor pedepse sau tratamente inumane sau degradante.

TITLUL III

EGALITATEA

ARTICOLUL 20

Egalitatea în fața legii

Toate persoanele sunt egale în fața legii.

ARTICOLUL 21

Nediscriminarea

(1) Se interzice discriminarea de orice fel, bazată pe motive precum sexul, rasa, culoarea, originea etnică sau socială, caracteristicile genetice, limba, religia sau convingerile, opiniile politice sau de orice altă natură, apartenența la o minoritate națională, averea, nașterea, un handicap, vârsta sau orientarea sexuală.

(2) În domeniul de aplicare a tratatelor și fără a aduce atingere dispozițiilor speciale ale acestora, se interzice orice discriminare pe motiv de cetățenie.

ARTICOLUL 22

Diversitatea culturală, religioasă și lingvistică

Uniunea respectă diversitatea culturală, religioasă și lingvistică.

ARTICOLUL 23

Egalitatea între femei și bărbați

Egalitatea între femei și bărbați trebuie asigurată în toate domeniile, inclusiv în ceea ce privește încadrarea în muncă, munca și remunerarea.

Principiul egalității nu exclude menținerea sau adoptarea de măsuri care să prevadă avantaje specifice în favoarea sexului sub-reprezentat.

ARTICOLUL 24

Drepturile copilului

- (1) Copiii au dreptul la protecția și îngrijirile necesare pentru asigurarea bunăstării lor. Ei își pot exprima în mod liber opinia. Aceasta se ia în considerare în problemele care îi privesc, în funcție de vârsta și gradul lor de maturitate.
- (2) În toate acțiunile referitoare la copii, indiferent dacă sunt realizate de autorități publice sau de instituții private, interesul superior al copilului trebuie să fie considerat primordial.
- (3) Orice copil are dreptul de a întreține cu regularitate relații personale și contacte directe cu ambii părinți, cu excepția cazului în care acestea sunt contrare interesului său.

ARTICOLUL 25

Drepturile persoanelor în vârstă

Uniunea recunoaște și respectă dreptul persoanelor în vârstă de a duce o viață demnă și independentă și de a participa la viața socială și culturală.

ARTICOLUL 26

Integrarea persoanelor cu handicap

Uniunea recunoaște și respectă dreptul persoanelor cu handicap de a beneficia de măsuri care să le asigure autonomia, integrarea socială și profesională, precum și participarea la viața comunității.

TITLUL IV

SOLIDARITATEA

ARTICOLUL 27

Dreptul lucrătorilor la informare și la consultare în cadrul întreprinderii

Lucrătorilor sau reprezentanților acestora li se garantează, la nivelurile corespunzătoare, informarea și consultarea în timp util, în cazurile și în condițiile prevăzute de dreptul Uniunii și de legislațiile și practicile naționale.

ARTICOLUL 28

Dreptul de negociere și de acțiune colectivă

Lucrătorii și angajatorii sau organizațiile lor au dreptul, în conformitate cu dreptul Uniunii și cu legislațiile și practicile naționale, de a negocia și de a încheia convenții colective la nivelurile corespunzătoare și de a recurge, în caz de conflicte de interese, la acțiuni colective pentru apărarea intereselor lor, inclusiv la grevă.

ARTICOLUL 29

Dreptul de acces la serviciile de plasament

Orice persoană are dreptul de acces la un serviciu gratuit de plasament.

ARTICOLUL 30

Protecția în cazul concedierii nejustificate

Orice lucrător are dreptul la protecție împotriva oricărei concedieri nejustificate, în conformitate cu dreptul Uniunii și cu legislațiile și practicile naționale.

ARTICOLUL 31

Condiții de muncă echitabile și corecte

- (1) Orice lucrător are dreptul la condiții de muncă care să respecte sănătatea, securitatea și demnitatea sa.
- (2) Orice lucrător are dreptul la o limitare a duratei maxime de muncă și la perioade de odihnă zilnică și săptămânală, precum și la o perioadă anuală de concediu plătit.

ARTICOLUL 32

Interzicerea muncii copiilor și protecția tinerilor la locul de muncă

Încadrarea în muncă a copiilor este interzisă. Vârsta minimă de încadrare în muncă nu poate fi inferioară celei la care încetează perioada de școlarizare obligatorie, fără a aduce atingere normelor mai favorabile tinerilor și cu excepția unor derogări limitate.

Tinerii acceptați să lucreze trebuie să beneficieze de condiții de muncă adaptate vârstei și să fie protejați împotriva exploatării economice sau a oricărei activități care ar putea pune în pericol securitatea, sănătatea, dezvoltarea lor fizică, psihică, morală sau socială sau care le-ar putea compromite educația.

ARTICOLUL 33

Viața de familie și viața profesională

- (1) Familia se bucură de protecție juridică, economică și socială.
- (2) Pentru a putea concilia viața de familie și viața profesională, orice persoană are dreptul de a fi protejată împotriva oricărei concedieri din motive de maternitate, precum și dreptul la un concediu de maternitate plătit și la un concediu parental acordat în urma nașterii sau adopției unui copil.

ARTICOLUL 34

Securitatea socială și asistența socială

- (1) Uniunea recunoaște și respectă dreptul de acces la prestațiile de securitate socială și la serviciile sociale care acordă protecție în caz de maternitate, boală, accident de muncă, dependență de alte persoane sau bătrânețe, precum și în caz de pierdere a locului de muncă, în conformitate cu normele stabilite de dreptul Uniunii și de legislațiile și practicile naționale.
- (2) Orice persoană care are reședința și se deplasează în mod legal în cadrul Uniunii are dreptul la prestații de securitate socială și la avantaje sociale, în conformitate cu dreptul Uniunii și cu legislațiile și practicile naționale.

(3) Pentru a combate marginalizarea socială și sărăcia, Uniunea recunoaște și respectă dreptul la asistență socială și la asistență în ceea ce privește locuința, destinate să asigure o viață demnă tuturor celor care nu dispun de resurse suficiente, în conformitate cu normele stabilite de dreptul Uniunii și de legislațiile și practicile naționale.

ARTICOLUL 35

Protecția sănătății

Orice persoană are dreptul de acces la asistența medicală preventivă și de a beneficia de îngrijiri medicale în condițiile stabilite de legislațiile și practicile naționale. În definirea și punerea în aplicare a tuturor politicilor și acțiunilor Uniunii se asigură un nivel ridicat de protecție a sănătății umane.

ARTICOLUL 36

Accesul la serviciile de interes economic general

Uniunea recunoaște și respectă accesul la serviciile de interes economic general, astfel cum se prevede în legislațiile și practicile naționale, în conformitate cu tratatele, în scopul promovării coeziunii sociale și teritoriale a Uniunii.

ARTICOLUL 37

Protecția mediului

Politicile Uniunii trebuie să prevadă un nivel ridicat de protecție a mediului și de îmbunătățire a calității acestuia, care să fie asigurat în conformitate cu principiul dezvoltării durabile.

ARTICOLUL 38

Protecția consumatorilor

Politicile Uniunii asigură un nivel ridicat de protecție a consumatorilor.

TITLUL V

DREPTURILE CETĂȚENILOR

ARTICOLUL 39

Dreptul de a alege și de a fi ales în Parlamentul European

(1) Orice cetățean al Uniunii are dreptul de a alege și de a fi ales în cadrul alegerilor pentru Parlamentul European, în statul membru în care acesta își are reședința, în aceleași condiții ca și resortisanții acestui stat.

- (2) Membrii Parlamentului European sunt aleși prin vot universal direct, liber și secret.

ARTICOLUL 40

Dreptul de a alege și de a fi ales în cadrul alegerilor locale

Orice cetățean al Uniunii are dreptul de a alege și de a fi ales în cadrul alegerilor locale în statul membru în care acesta își are reședința, în aceleași condiții ca și resortisanții acestui stat.

ARTICOLUL 41

Dreptul la bună administrare

- (1) Orice persoană are dreptul de a beneficia, în ce privește problemele sale, de un tratament imparțial, echitabil și într-un termen rezonabil din partea instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii.
- (2) Acest drept include în principal:
- (a) dreptul oricărei persoane de a fi ascultată înainte de luarea oricărei măsuri individuale care ar putea să îi aducă atingere;
 - (b) dreptul oricărei persoane de acces la dosarul propriu, cu respectarea intereselor legitime legate de confidențialitate și de secretul profesional și comercial;
 - (c) obligația administrației de a-și motiva deciziile.

(3) Orice persoană are dreptul la repararea de către Uniune a prejudiciilor cauzate de către instituțiile sau agenții acesteia în exercitarea funcțiilor lor, în conformitate cu principiile generale comune legislațiilor statelor membre.

(4) Orice persoană se poate adresa în scris instituțiilor Uniunii într-una din limbile tratatelor și trebuie să primească răspuns în aceeași limbă.

ARTICOLUL 42

Dreptul de acces la documente

Orice cetățean al Uniunii și orice persoană fizică sau juridică care are reședința sau sediul social într-un stat membru are dreptul de acces la documentele instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii, indiferent de suportul pe care se află aceste documente.

ARTICOLUL 43

Ombudsmanul European

Orice cetățean al Uniunii, precum și orice persoană fizică sau juridică care are reședința sau sediul social într-un stat membru au dreptul de a sesiza Ombudsmanul European cu privire la cazurile de administrare defectuoasă în activitatea instituțiilor, organelor, oficiilor sau agențiilor Uniunii, cu excepția Curții de Justiție a Uniunii Europene în exercitarea funcției sale jurisdicționale.

ARTICOLUL 44

Dreptul de petiționare

Orice cetățean al Uniunii și orice persoană fizică sau juridică care are reședința sau sediul social într-un stat membru are dreptul de a adresa petiții Parlamentului European.

ARTICOLUL 45

Libertatea de circulație și de ședere

- (1) Orice cetățean al Uniunii are dreptul de circulație și de ședere liberă pe teritoriul statelor membre.
- (2) Libertatea de circulație și de ședere poate fi acordată, în conformitate cu tratatele, resortisanților țărilor terțe stabiliți legal pe teritoriul unui stat membru.

ARTICOLUL 46

Protecția diplomatică și consulară

Orice cetățean al Uniunii beneficiază, pe teritoriul unei țări terțe în care statul membru, al cărui resortisant este, nu este reprezentat, de protecția autorităților diplomatice sau consulare ale oricărui stat membru, în aceleași condiții ca și resortisanții acelui stat.

TITLUL VI

JUSTIȚIA

ARTICOLUL 47

Dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil

Orice persoană ale cărei drepturi și libertăți garantate de dreptul Uniunii sunt încălcate are dreptul la o cale de atac eficientă în fața unei instanțe judecătorești, în conformitate cu condițiile stabilite de prezentul articol.

Orice persoană are dreptul la un proces echitabil, public și într-un termen rezonabil, în fața unei instanțe judecătorești independente și imparțiale, constituită în prealabil prin lege. Orice persoană are posibilitatea de a fi consiliată, apărută și reprezentată.

Asistența juridică gratuită se acordă celor care nu dispun de resurse suficiente, în măsura în care aceasta este necesară pentru a-i asigura accesul efectiv la justiție.

ARTICOLUL 48

Prezumția de nevinovăție și dreptul la apărare

- (1) Orice persoană acuzată este prezumată nevinovată până ce vinovăția va fi stabilită în conformitate cu legea.
- (2) Oricărei persoane acuzate îi este garantată respectarea dreptului la apărare.

ARTICOLUL 49

Principiile legalității și proporționalității infracțiunilor și pedepselor

- (1) Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau omisiune care, în momentul săvârșirii, nu constituia infracțiune potrivit dreptului intern sau dreptului internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai mare decât cea aplicabilă la momentul săvârșirii infracțiunii. În cazul în care, ulterior săvârșirii infracțiunii, legea prevede o pedeapsă mai ușoară, se aplică aceasta din urmă.
- (2) Prezentul articol nu aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane care s-a făcut vinovată de o acțiune sau omisiune care, în momentul săvârșirii, era incriminată pe baza principiilor generale recunoscute de comunitatea națiunilor.
- (3) Pedepsele nu trebuie să fie disproporționate față de infracțiune.

ARTICOLUL 50

Dreptul de a nu fi judecat sau condamnat de două ori pentru aceeași infracțiune

Nimeni nu poate fi judecat sau condamnat pentru o infracțiune pentru care a fost deja achitat sau condamnat în cadrul Uniunii, prin hotărâre judecătorească definitivă, în conformitate cu legea.

TITLUL VII

DISPOZIȚII GENERALE CARE REGLEMENTEAZĂ INTERPRETAREA ȘI APLICAREA CARTEI

ARTICOLUL 51

Domeniul de aplicare

- (1) Dispozițiile prezentei carte se adresează instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii, cu respectarea principiului subsidiarității, precum și statelor membre numai în cazul în care acestea pun în aplicare dreptul Uniunii. Prin urmare, acestea respectă drepturile și principiile și promovează aplicarea lor în conformitate cu atribuțiile pe care le au în acest sens și cu respectarea limitelor competențelor conferite Uniunii de tratate.
- (2) Prezenta carte nu extinde domeniul de aplicare a dreptului Uniunii în afara competențelor Uniunii, nu creează nici o competență sau sarcină nouă pentru Uniune și nu modifică competențele și sarcinile stabilite de tratate.

ARTICOLUL 52

Întinderea și interpretarea drepturilor și principiilor

- (1) Orice restrângere a exercițiului drepturilor și libertăților recunoscute prin prezenta carte trebuie să fie prevăzută de lege și să respecte substanța acestor drepturi și libertăți. Prin respectarea principiului proporționalității, pot fi impuse restrângeri numai în cazul în care acestea sunt necesare și numai dacă răspund efectiv obiectivelor de interes general recunoscute de Uniune sau necesității protejării drepturilor și libertăților celorlalți.
- (2) Drepturile recunoscute prin prezenta carte care fac obiectul unor dispoziții prevăzute de tratate se exercită în condițiile și cu respectarea limitelor stabilite de acestea.
- (3) În măsura în care prezenta carte conține drepturi ce corespund unor drepturi garantate prin Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, înțelesul și întinderea lor sunt aceleași ca și cele prevăzute de convenția menționată. Această dispoziție nu împiedică dreptul Uniunii să confere o protecție mai largă.
- (4) În măsura în care prezenta carte recunoaște drepturi fundamentale, așa cum rezultă acestea din tradițiile constituționale comune statelor membre, aceste drepturi sunt interpretate în conformitate cu tradițiile menționate.

(5) Dispozițiile prezentei carte care conțin principii pot fi puse în aplicare prin acte legislative și de punere în aplicare adoptate de instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii, precum și prin acte ale statelor membre în cazurile în care acestea pun în aplicare dreptul Uniunii, în exercitarea competențelor lor respective. Invocarea lor în fața instanței judecătorești se admite numai în scopul interpretării și controlului legalității unor astfel de acte.

(6) Legislațiile și practicile naționale trebuie să fie luate în considerare pe deplin, după cum se precizează în prezenta carte.

(7) Instanțele judecătorești ale Uniunii și ale statelor membre țin seama de explicațiile redactate în vederea orientării interpretării prezentei carte.

ARTICOLUL 53

Nivelul de protecție

Nici una dintre dispozițiile prezentei carte nu poate fi interpretată ca restrângând sau aducând atingere drepturilor omului și libertăților fundamentale recunoscute, în domeniile de aplicare corespunzătoare, de dreptul Uniunii și dreptul internațional, precum și de convențiile internaționale la care Uniunea sau toate statele membre sunt părți, și în special Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și prin constituțiile statelor membre.

ARTICOLUL 54

Interzicerea abuzului de drept

Nici una dintre dispozițiile prezentei carte nu trebuie să fie interpretată ca implicând vreun drept de a desfășura orice activitate sau de a îndeplini orice act îndreptat împotriva oricăruia dintre drepturile și libertățile recunoscute prin prezenta carte sau de a le impune restrângeri mai ample decât cele prevăzute prin prezenta carte.

*

* *

Textul anterior preia, cu adaptări, carta proclamată la 7 decembrie 2000 și, de la data intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona, înlocuiește respectiva carte.